

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Iulie-August-Septembrie 2025 (Anul XVI) Nr. 197-198-199

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Denisa Lepădatu
Redactori: Constantin Oancă, Tănase Dănăilă, A. G. Secară, Adrian Talabă, Mihaela Vaida, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Grigore Grigore, Cristina Roșu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Lidia Grosu (Rep. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), Florin Logreșteanu (Craiova), Ana Opran (Vaslui), Carmen Racoviță (București)
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul
www.boema.edituraboema.ro
actualizat permanent de: Editura BOEMA
Email: boema@edituraboema.ro
Tel: 0726 337376
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17,
Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente și comenzi:

Tel: +40 726 337376, boema@edituraboema.ro,
office@edituraboema.ro

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul tuturor materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Mihail Gălățanu (p.3), Nicolae Tzone (p.8), Lidia Grosu (Rep. Moldova) (p.14), Arsenie Augustin (p.15), Petre Rău (p.16), Veronica Stănei Macoveanu (Suedia) (p.27), Nadia-Corina Căpriță (p.28), Teodor Sandu (p.29), Silvia Urlih (p.35), George Eugen Itoafă (p.36), Doina Guriță (p.45), Alina Beatrice Cheșcu (p.46), Simona Șerban (p.52), Zamfir Urdăreanu (p.59), Anda Petrache (p.60), Cătălin Dumitrescu (p.64), Laura Tugarev (Rep. Moldova) (p.72), Ion Dulugeac (p.73), Alexandru Boțoroga (p.76), Aura Golomoz (p.78), Aura Itrate (p.79), Liviu Băitel (p.80), Victoria Milescu (p.89), Paula Bârsan (p.90), Dumitru Cozma (p.90), Marin Moscu (p.96), Tudor Cristian Roșca (p.98), Daniela Vladu (p.103), Eugenia Rada Ioniță (p.107), Vasile Popovici (p.107), Vasile Manole (p.111), Iulia-Maria Cihorean (p.113), Valeriu Marius Ciugan (p.114), Valentina Balaban (p.115), Valentin Lazăr (p.120), Dan D. Gîrjoabă (p.125), Adriana Weimer (p.126)

Proză: Cosmin Popa: Lacul din grădina parfumată (p.23) / Casa copiilor blestemați (p.84), Constantin Geantă: Soapte din labirint. Armaghedonul (p.38), Ion Dulugeac: Azil politic la Toledo (p.69), Beatrice Seres: Pacientul de sâmbătă seara (fragment de roman) (p.123), Ileana Corina Ciuraș: Cele patru scoici vindecătoare (p.106)

Cronică de carte: Ana Opran: Capcanele limbajului și umorul (p.12), Oana Gabriela Agache: Nedeia - Elena Netcu (p.30), Constantin Stancu: Paradoxul sonetului, între umor și bunăstare sufletească (p.55), Cezarina Adamescu: Un inefabil care se lasă atins doar cu mâini sufletești (p.56), Nicolae C. Ariton: Invocații paralele, sau o călătorie poetică interogativă (p.77), Geo Vasile: Ignatie Grecu. 40 de ani de călugărie și poezie (p.91), Lucia Pătrașcu: Talida Teodoreanu - Timpul nostalgiei (p.94)

Note de lectură: Lucia Pătrașcu: Terapii și Destine, de Petre Rău (p.25), Adrian Răbaru: Legături de sânge, un roman cu lebede negre, cu lebede albe (p.25), Ioan Gheorghită: Poeme trezvie, de Constantin Bejenaru-Beco (p.37), Ottilia Ardeleanu: Poate tu mă trăiești mai bine (p.121)

Eseu: Dragoș Niculescu: "Umanismul, un program infinit". De la filozofia culturii la criza supraviețuirii - I (p.42) / II (p.81), Elisabeta Drăghici: Câteva observații asupra noilor forme ale comunităților literare (p.74), Eugen Oniscu: Speranță în timpuri grele (p.105), Petre Rău: Bunul simț (p.112) / Efigia lui Eminescu în chilnia poetului-monah (p.116) / Întâlniri și dialoguri cu personalități marcante (p.117)

Note de călătorie: Ștefan Andronache: Periplu prin Genova lui Cristofor Columb (p.32) / Certosa di Pavia, un tezaur artistic inconfundabil (p.65) / O călătorie de neuitat pe Lacul Maggiore (p.66) / Torino, cel mai francez oraș al Italiei (p.99) / La Vicenza, pe urmele lui Palladio (p.101)

Traduceri: Ignatie Grecu: Traduceri din poezia universală (p.20) / Lord Byron - Moartea lui Calmar și Orla (p.63)

Fandoseli literare: Petre Rău: Gloria de carton a lui Conu' Fane (p.22) / Scriitorul și comisarul cuvintelor (p.62) / Balada poetului de carton (variantă) (p.114)

Teatru: Sasha Ivanov: Ea și celălalt - I (p.7) / II (p.48), / III (p.85), Cosmin Popa: Infernul de gheață (p.122)

Mari poeți: Serghei Esenin: Poeme (p.11)

Remember: Nicolae Sava: Dan David - Remember (p.53)

In memoriam: Virgil Costiuc: Versuri (p.109)

Eveniment: Ana Opran: Dialog cu poezia în Orașul Luminilor (p.18)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.127)

Grafică:

Coperta 1: AI - Generated

Coperta 4: Pixabay - Boheme

Interior: Elena-Liliana Fluture, Constanța Abălașei-Donoșă, grafică Pixabay

Mihail GĂLĂȚANU

Tu ai aerul (unei biseriuțe sărăcăcioase de țară)

1.

Tu ai aerul unei biserici
curate și sărăcăcioase
de la țară. O biserică
fără pretenții.
Cu perdele îngălbenite
pe la geamuri.
Care îți iese în cale, în cele din urmă,
când nici nu te aștepti. Ce ai
de făcut?
Decât să îngenunchezi
și să te închini
în liniște
și în tihnă.
O bisericuță albă,
din piatră cioplită. Unde nici
vântul nu bate,
nici ploaia nu intră.
Nici crivățul nu latră.
O biserică austeră,
care îți intră până la inimă
și până la vintre.
Pe sub piele,
ca un tatuaj de morminte.

2.

Tu ești o biserică proaspăt văruiată.
De enoriași. Frumusețea ta este albă,
primitivă și strălucitoare. Ești lucie de curată.
Sclipitoare. Până în măduva oaselor. Ai putea
reflecta orbitor
în lumina de lună. Numai
câțiva creștini,
niște mujici,
se închină
la tine. În tine. Adânc
încastrată. O să
se termine vara. O să se termine
până la urmă
și vara asta.
O să vină bruma.

3.

Tu ai aerul unei mici și ecumenice bisericuțe
de la țară. Ca și cum ai umbla
îmbrăcată
în pantaloni scurți.
Unde vântul norocului

nici nu adie. Ești o bisericuță
oarecum calică, de câmpie. Dar
cucernică.
Pot intra ușor în tine
să mă rog. Pot
intra
la tine
în tindă. Pot intra
în chilie.

Cu părul lung

Cu părul lung
și încă lungindu-se
într-o frescă amară.
Cu părul întins
și încă întinzându-se
într-o ipostază barbară
și lascivă și supradoză și cuprinzând
tot pământul
într-o perspectivă aluvionară.
Tot pământul.
Oglinda mea te mai ține minte fecioară.

Pe dinăuntru și pe dinafară (Oglinda mea te mai ține minte fecioară)

- fragment -

Pe fâșii,
pe frize,
pe secvențe,
pe fațete
și pe muchii,
pe dinăuntru
și pe dinafară
oglindea mea
te mai ține minte fecioară.

Ea este criminal

Ea este criminal
de frumoasă, am mai spus-o
și cred că v-ați plicitisit deja.
Nici nu știu
de ce
o mai spun,
de ce o mai repet,
o dată
și-ncă o dată.
Poate unde văzd, în ea, o armă albă.
Ceva ce se-nfrățește
lung
cu carnea și sângele. Și cuțitul. Și toporul. Ea este
nimic altceva
decât
o tăietură
răvășitoare.
Care se întinde
pe spate
pe pielea ta.
Se încheagă. Ea este
o semnătură

(continuare în pag. 4)

întreagă.
Întortocheată.
Indescifrabilă.
Un şperaclu,
un bisturiu.
Îmi aprinde
în mine
toate instinctele.
Criminale.
Reflectate în unghi,
ca-n opale. Poate de-aia
îi beau sângele
închegat,
pocale după pocale.

Studiu de nud

Cele mai frumoase nuduri din lume se pictează
ieşind din ape. Pe fond albastru, negreşit.
Pe fond de mare, pe orice fond
de mare şi de soare.
Pe frumoase
le cheamă
întotdeauna
Venus.
Alteori,
sunt înconjurate de flori.
Ca femeile
lui Gauguin.
Alteori, sunt înconjurate
de moarte.
Ca de-o aură
care se scrie,
singură,
în carte....
Grecia, 8 sept 2018
întotdeauna pe fond albastru.

Oglinda mea (te mai ţine minte)

oglină mea te mai ţine minte fecioară.
Îţi ţine minte sânii,
desigur mici şi caşti
îţi ţine minte
fiecare cută,
vertebră, fiecare roşeaţă
şi fiecare paloare
de pe faţă
de unde vine
ea
şi de ce
aş fi putut să te
desenez
şi să rămân acolo pe veci
prizoniera amintirii mele,
încercănată
a mea
cu mine,
pentru mine grea
deodată
tu nici nouăsprezece,
fiindcă îţi era,
nu ştiu de ce,

foarte greu să faci asta
tu fată
oglină mea veche,
dunga suţire
a gurii tale
amară
şi de la bikini
dar surâzând
printre atâtea fragmente
oglină
mea spartă
oglină mea înzestrată
cu memorie
împrumutată
de la un elefant
te mai ţine
minte
fecioară
aşa
dintr-odată.

Muzeul scrisului

Am scris cu toate lucrurile. Şi pe
toate lucrurile. Şi cu oamenii. Cu toţi
oamenii. Pe toţi oamenii. Am lăsat
urme
semnificative.
Amprente.
Tălpi.
Paşi.
Unelte. Semnalmente particulare. Am lăsat
un tuş. Sau tuşe.
O tuşă cu adevărat remarcabilă.
Incunabule. Când trasezi tuşa.
Dacă ai să intri
într-un muzeu al scrisului,
desigur ai să găseşti mai multe unelte
de scris.
Poate şi carioci
printre ele.
Desigur cărbune. Este, de altfel, o materie
primă. Cenuşie.
Un fel de materie elementară.
Tempera. Dinspre înăuntru
spre înafară.
Acuarele călătoare. Veşnic călătoare. Pe care
viaţa mea le are
şi nu le are.

*

Un muzeu al scrisului ar trebui să aibe unelte de scris
din cele mai trebuincioase şi
din cele mai vechi timpuri
până acum
şi chiar şi închise în viitor.
Înscrie în viitor.

Nicolae TZONE

ICITIȚI-MĂ ȘI VEȚI ORBI LE-AM ZIS ȘI EI M-AU CITIT...!

citiți-mă și veți orbi le-am zis
 și ei m-au citit și au orbit cu toții până la ultimul
 citiți-mă și veți muri le-am spus
 cu voce tare și surdă
 și ei m-au citit și au murit până la ultimul
 citiți-mă și din nou vă veți naște
 le-am strigat în urechi
 și ei m-au citit și din nou s-au născut
 până la ultimul
 *

legat la ochi cu chiar degetele mele pășesc entuziasat
 printr-o vîlcea burdușită cu urși
 și pe fiecare urs o femeia goală cîntă fără răgaz
 la cîte o tulpină fragilă de păpădie puf puf puf
 și în aer se ridică o pulbere albă
 ca un suflet de adolescent trist
 puf puf puf și praful de păpădie se face nor
 și plutește deasupra vîlcelei
 urșii sînt cuminiți deștepți și îndrăgostiți puf puf puf
 urșii țin femeile goale pe pielea lor cu o nedisimulată
 mîndrie de urs
 femeile goale de pe noi sînt pielea noastră a doua
 vorbesc ei toți deodată
 femeile noastre goale de pe noi sînt pielea
 noastră de lux
 nu nu visez chiar sînt într-o vîlcea acuns
 după un mușuroi splendid de cîrțită
 femeile goale de pe urși chiar cîntă și suflă puf puf puf
 în tulpinile fragile de păpădie
 urșii se vede foarte bine de unde mă aflu
 sînt foarte fericiți și parcă ar vrea să cînte și ei
 mor mor mor mor mor mor mor
 și puful de păpădie se înalță la un metru deasupra lor
 apoi la doi apoi la trei pare un puf special
 pare o ninsoare care cade în sus
 un omăt fraged și senzual care plutește
 regește deasupra de noi toți
 eu urși și femeile goale călare pe blănilor lor
 *

poate că un cuvînt mort este un cuvînt bun
 și da da și încă de vreo mie de ori da
 poate că un poet mort este un cuvînt bun
 *

vai vai șeherezada cea de demult se culcă singură
 seară de seară vai vai stăpînul ei a ruginit lîngă ea
 hai șeherezada vino la mine în brațe să număr bob cu
 bob
 toate cuvintele pe care le știi
 hai șeherezada să facem noi amîndoi un rug ale cărui
 flăcări
 să se vadă pînă hăt adînc și foarte adînc
 în antichitate
 hai șeherezada ridică-ți țîța peste orizont cu mine sus
 pe sfîrcul ei roșu în chip de catarg

hai șeherezada bate-te în șolduri și în pulpe de cristal
 cu iubita vieții mele fie și pentru o singură noapte cu mine
 hai șeherezada mai singură ca niciodată fii chiar tu
 iubita vieții mele de fiecare noapte și de toate
 morțile ce or să vină
 *

nu vă ascund că mănînc pîine de hîrtie
 și ronțai cu nesaț ciocolată de hîrtie
 și mă spăl pe obraz cu apă de hîrtie
 ieri seară mai mult decît curios mi-am vîrît mîinile-n burtă
 și am văzut că și mațele mele sînt mațe de hîrtie
 ieri seară mi-am scos oasele afară din trup
 și oasele mele erau pline cu suluri de papirus
 învechite la colțuri
 poate că și din cauza asta poemele mele mușcă
 din mine ca din țîța mamelor lor
 care trebuie să fi fost cîndva
 pline ochi cu suluri noi de papirus
 neapărat egiptean
 *

tot ieri în podul meu din strada aurel vlaicu
 au venit cîinii-suliță
 din poemele lui virgil mazilescu
 erau cîinii-suliță extrem de interesanți și de expresivi
 boturile lor suliță aveau în vîrful lor agățat
 un fel de surîs
 hei cîinii-suliță le-am zis
 ce-i cu voi pe aici nu știți
 că nu aveți voie să părăsiți poemele
 lui virgil mazilescu
 noi cîinii-suliță răspund ei nu vom părăsi
 vreodată poemele lui virgil mazilescu
 poți de altfel ca să știi că chiar el
 ne-a trimis să ne vezi și să ne găzduiești în bucurești
 pentru o oră sau două
 bine am zis fie am zis dar el nu vrea
 să mai vină prin bucurești
 am uitate chiar aici în colțul dinspre fereastră
 un pat încăpător pentru el liber ca pasările cerului
 păi nu vezi că el chiar stă în patul de lîngă fereastră
 nu doarme cum vrea să lase impresia
 ci doar se prefacă că doarme
 „pașii îngrozitori de gheață” și i-a pus
 cuminte ca un copil sub pat
 să nu fii deloc îngrijorat nu se vor
 topi niciodată
 tot ieri în podul meu din strada aurel vlaicu
 au venit cîinii-suliță
 din poemele lui virgil mazilescu
 *

sunt foarte singur domnul meu zice încet mazilescu
 pipăind cu degetele de la picioare podeaua locuinței
 mele
 din strada aurel vlaicu
 poezia nu mi-a furat numai inima
 ci mi-a furat și moartea
 și fără moartea mea lîngă mine singurătatea
 mea este de-a dreptul cumplită
 este cu vorbe precise insuportabilă
 dacă-mi vei atinge cum este firesc
 mîna pentru salut și tu te vei umple de singurătate
 ca de rîie
 că de moarte vād că ești plin cum și eu

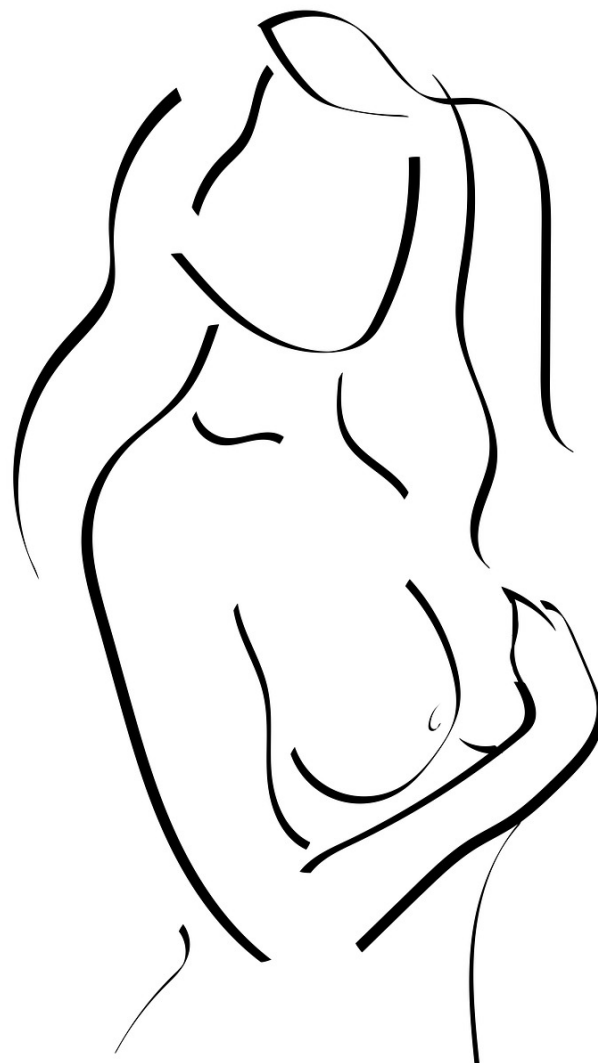
(continuare în pag. 6)

am fost cîndva
nu te păzi nu încerca să-ți păzești moartea
cu ghearele și cu dinții cum eu
din răputeri am încercat
în zadar e totul
și ție poezia ta îți va fura moartea
dar e bine asta întreb oare e bine asta
nu domnul meu nu deloc nu e bine
vezi acum cît mă mai prefac eu că dorm
să nu se îndepărteze prea mult de mine
cîinii mei sulită
simt că pînă și ei ar vrea să mă părăsească
să se piardă de mine fără urmă
sunt foarte singur domnul meu zice încet mazilescu
pipăind cu degetele de la picioare podeaua locuinței
mele
din strada aurel vlaicu
*

în regatul tzone poezia tzone își șterge
de moartea de fiecare zi
și de moartea de fiecare seară tronul
cu batiste imposibile de mercur
în regatul tzone poezia tzone își zice sieși
bonjour imposibilă și totuși posibilă poezie tzone
bonsoir mult iubită și deloc iubită poezie tzone
în regatul tzone poezia tzone își leagănă
pe genunchi cu tandrețe nepereche
poemele tzone nou născute
în regatul tzone poezia tzone își pune
pe frunte în loc de coroană
poemele tzone scrise de tzone acum un veac
sau două
în regatul tzone poezia tzone ține
în poziție verticală timpul
în ceasuri pendulă în ceasuri lunete
în ceasuri cu limbile de rocă de lună
în regatul tzone poezia tzone zidește
arcuri de triumf în urma
tuturor devastatoarelor războaie
dintre viață și viață
dintre viață și moarte
dintre moarte și moarte
în regatul tzone poezia tzone luminează
în felinare-catedrale și noaptea și ziua
dar mai ales ziua ca să se vadă
și ziua de foarte departe lumina ei
singulară
în regatul tzone poezia tzone roagă
statuile să nască pui vii de statuie
și statuile chiar nasc la vedere
pui vii de statuie
în regatul tzone poezia tzone bea
deopotrivă poeme pe ape
și poeme pe vin
în regatul tzone poezia tzone rîde
împreună cu socrate
și înghite whisky de cucută
la întrecere cu socrate
în regatul tzone poezia tzone strănută
și strănutul ei răsună
din europa pînă în argentina
și pînă dincolo și pînă dincoace
de argentina

în regatul tzone poezia tzone șlefuește
pietre de diamant cu diametrul cît urechea
și chiar cît și lira străvechiului orfeu
în regatul tzone poezia tzone sare
ca un copilargintvui într-un picior
din ce în ce mai sus pînă cînd
se lovește cu creștetul de cer
în regatul tzone poezia tzone șade
pe un jilț țesut din firele de aur
aduse de poeme lui tzone din
împărăția lui iisus
în regatul tzone poezia tzone își șterge
de moartea de fiecare zi
și de moartea de fiecare seară tronul
cu batiste imposibile de mercur

(poem din volumul în pregătire
„poeme zburătoare”)

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Actul I

Personaje:

Andrei (A)- soț
Maria (M) – soție

Scena I, actul I

(apartamentul din centru)

Sufrageria avea dimensiuni generoase. Era mobilată simplu, zugrăvită cu alb și gri, câteva plante exotice crescute haotic.

Andrei, în halat scurt de satin, se apropie de fereastră și îndepărtează perdeaua. Arunca o privire scurtă. Se retrage. Merge spre fereastra de la dormitor unde face același lucru. Pleacă spre bucătărie, dar se oprește în dreptul geamului îngust de pe hol. La fel de discret mișcă perdeaua puțin și privește fugitiv afară. Ajuns în bucătărie unde perdeaua e fixă își lipește fața de țesătura albă încercând să vadă prin ea.

Se foiește. Aranjează câte ceva prin casă. Apoi repetă întreaga operațiune la toate cele 4 ferestre.

Zărește ceva prin perdeaua de la bucătărie. Alergă în sufragerie, unde trage brutal perdeaua. Deschide fereastră și o închide repede ascunzându-se rușinat după perdea. Adoptă o postură semeață în timp ce merge să deschidă ușa

Maria are în mână o mică valiză. Pe degetul mijlociu un umeraș cu o rochie infoliată. Cu mâna liberă își așează ținuta în timp ce intră pe ușă. Întâi fusta apoi sacoul, pe urmă iar fusta. Deși arăta impecabil, femeia își așează încă o dată ținuta: întâi fusta, apoi sacoul și trage iar de fustă în jos. Mișcărilor îi sunt stângace, căci trebuie să aranjeze cu aceeași mână și partea opusă a fustei. Lasă valiza jos. Cu aceeași mână își așează iar fusta, trăgând-o cu putere în jos spre genunchi.

Apucă și ridică micul geamantan.

Îl puse jos și își mai aranjă o dată ținuta și fusta

Andrei o așteaptă în hol cu ușa de la intrare deschisă larg.

O sărută. Îi atinge umerii și îi freacă ușor.

A: Ți-a fost frig, baby?

M: Nu, de ce? E cald afară.

A: Îți întindeai sacoul și trăgeai tare de fustă în jos, cum faci atunci când îți este frig. M-am gândit că iar ai uitat aerul condiționat pe 18 grade.

M: A, nu! nu știu!... ihmmm!

Se apucă de gâtul lui, înfășurându-și strâns mâinile, aproape sugrumându-l. Îl alintă cu năsucul pe obraz.

M: Te iubesc, baby!

Îi acoperă fața bărbatului cu sărutări.

A: Gata, baby! Te iubesc și mi-a fost dor de tine, dar mergi să te schimbi, că eu trebuie să termin de spălat vasele!

M: Nu le-ai spălat până acum? (*mimează supărare, zâmbește urmărindu-l cu privirea*)

Andrei spală vasele. Ea se apropie de spatele său. Îi atinge umărul cu bărbia. Măinile și le ține împreunate în dreptul abdomenului.

M: Cum ai petrecut fără mine? Cum ți-au fost toate serile astea?

A: N-am nimic notabil de povestit. După cum știi, casă și serviciu.

M: N-ai fost nici măcar până la Pub? Nu-mi vine să cred!

A: Nu. Am stat acasă și te-am așteptat... Aaa! Ieri am ieșit la o plimbare pe faleză, scurt așa, pe la ora cinci când e mai puțin aglomerat. Știi că mă enervează să găsesc mereu pe câte unul care să mă țină aiurea de vorbă. Am zis că la cinci... dar n-am avut noroc. M-am întâlnit cu ăla care a fost atunci cu noi la ski, nici nu mai știu cum îl cheamă. Băiatul acela mai tânăr care conducea ca un apucat... Dar lasă asta, că nu-i important! Tu ce-ai făcut?

M: Păi în ultima zi, adică aseară am băut, ne-am distrat...

A: Dar începe cu prima zi! Am timp. (*bărbatul se amuză*) Vrei să sari chiar așa, la ultima seară?

M: A fost destul de plictisitor, chiar stresant, ți-am zis doar la telefon. Abia aseară s-a animat atmosfera. Am mâncat chestii sofisticate, am dansat cu fetele, ne-am distrat cum nu o mai făcusem demult, cred că niciuna dintre noi. Cel puțin, Ana săraca, în fine... Am dansat, am cântat, am băut un vin roșu extraordinar, italian. M-am distrat, chiar m-am gândit la tine, mă gândeam în timp ce dansam la ce ziceai tu, am făcut așa cum mi-ai spus tu, să nu fug niciodată de distracție, să-mi trăiesc emoțiile, că nu se știe cât de lungă sau scurtă e viața... Și am mai băut...

Maria ridică bărbia și se îndepărtează puțin, făcând un pas în spatele lui.

El spală în continuare vasele și întorce din când în când capul pentru a o vedea.

M: Dar lasă puțin vasele să vorbim! (*ușor enervată*)

A: Așteaptă-mă să termin! Și așa mi-e rușine că le-ai găsit murdare. Nu e plăcut să vină omul acasă și să găsească chiuveța plină de vase. Îți cer iertare, baby!

M: Lasă asta, hai să-ți spun! Ne-am distrat mult, am dansat în draci, a dansat chiar! Și șeful mare, să-l fi văzut unduindu-și kilogramele! Maximmmm!... Am râs de ne-am prăpădit. Am cântat ore întregi. Am uitat de timp, de zi, de lună, de an, de planuri neîndeplinite sau abia începute, am trecut cu mintea dincolo de tot și de toate. Până când efectiv ne-a surmenat tot râsul acela și zbânțuiala. Se făcuse târziu, foarte târziu, fetele deja, mare parte, o roiseră pe la camere. Eu am rămas, aveam așa o dispoziție de distracție, intrasem în mod, știi tu, cum spuneai tu „să mă las pradă și nu evit niciodată distracția, că doar asta înseamnă viața!” În sfârșit... se închise și barul... iar colegu-meu Teo a zis că mai are el niște vin franțuzesc în cameră, că nu-i licoros ca cel italian, dar e bun, diferit. Am urcat fără să stau pe gânduri. Eram într-o dispoziție fabuloasă, cum de mult nu mai fusem!... Am crezut că vom urca mai mulți. Însă am fost doar eu cu Ana, ți-am zis că s-a chitrofonit Ana ca nicio-

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

dată, nu ne venea să credem. Ea cu crizele ei, cu atacurile de panică, speriată mereu de bombe... parcă devenise altă persoană... A băut și ea un pahar de vin, încă unul, apoi a plecat. Eu fiind cazată cu tipele de la audit, în aceeași clădire cu Teo, am rămas. Eram așa amețită că nici nu mi-am dat seama că mă aflu doar eu cu el, rătăciți în camera lui... De fapt, când am rămas singuri, mi-a trecut așa un gând, dar mi-am zis „, ce dracu, doar e colegul meu de ani de zile!” Și ne-am mai turnat câte un pahar, ba chiar am și dansat, așa, numai noi doi, în cameră... Știi, cum dansezi tu cu mine când bem vin în sufragerie... Tot așa făcusem și cu Teo.

El se oprește din spălat vasele, dar rămâne cu fața spre chiuveță, cu mâinile întinse ca și cum încă ar ține o farfurie imaginară. Își trage coatele spre corp. Apa curge în continuare.

Ea stă în spatele lui exact în aceeași poziție, cu fața tot spre peretele cu chiuveța, cu mâinile întinse puțin, atârinate în aer. Doar că și le atinge, frecându-le din timp în timp.

M: M-a lăsat pe spate de vreo două ori, am dansat, am dansat ca înainte, când ne aflam în sala de dans. M-a strâns în brațe, m-a tras, m-a împins, mi-a zis că făcuse dansuri, gen kizumba, nu știu, dansa ca un profesionist oricum...

Andrei fixează cu precizie un punct din mijlocul unei plăci de faianță. Închide apa. Întoarce încordat capul, într-un mod ciudat, sacadat, anormal. Mută întâi bărbia și abia apoi ochii, asemeni unui om bolnav căruia orice mișcare îi produce durere.

M: Mi-a respirat de mai multe ori pe gât, știi cum sunt eu... Mă ținea de șolduri, mă strângea... și prin față, ba pe la spate... Nici nu mi-am dat seama cum, în ce fel, cum am ajuns, cum s-a ajuns... Mi-a făcut-o!

Maria tace.

Andrei nu zice nimic zeci de secunde. Stau nemișcați, cu fețele spre peretele exterior al bucătăriei, unul în spatele celuilalt, la un metru și ceva între ei. Ea crispată, afișând un rictus nedefinibil, ceva între plâns eliberator și spaimă groaznică. El, cu un zâmbet inert, sec, ca de clovn. Din când în când mișcă gâtul în față și în spate, de parc-ar fi lovit o minge de fotbal imaginară. E un tic al său pe care-l avea din copilărie, dar care se manifestase destul de rar la maturitate.

A: Adică? (moale, stins).

M: Mi-a făcut-o!

A: Cum?

M: Știi că vorbiserăm atunci... Îmi spusesei că dacă vreodată se va întâmpla să simt că doresc ceva de genul, că dacă aș simți că mi-ar plăcea... Că... Să trăiesc clipa. Așa mi-ai spus atunci. M-am gândit în continuu la asta. La ce vorbiserăm noi.

Femeia se oprește brusc. Pare ea însăși uimită, șocată, de mărturisirea făcută, dând de înțeles că regreta că-i spusese. Mimică îngrozită. Nu plânge. E oripilată de frică. El rămâne împietrit, cu ochii în gol.

A: Cum?!

M: S-a întâmplat! (răspunde cu voce tremurândă)

A: Cuuum? (amenințător)

M: Așaa... (soptit fără vlagă)

A: Cuuum? Am trecut de faza uimirii când cu fiecare întrebare așteptam un răspuns care să-mi confirme că nu visez, că e adevărat ce aud. Deja m-ai convins că s-a

întâmplat. Ai obținut ce voiai. Te cred! Acum vreau să știu cum?

M: Adică? (*sfârșită*)

A: Tehnic.

M: Off! (*Începu a plânge*). Off! Crezi că este bine să...

A: Spune-mi cuuum! (*răcnește*)

M: Nu știu... nu pot! M-a dezbrăcat și... Nu știu... Nu pot, nu-mi pot nici mie descrie cum a fost. S-a întâmplat... Nu știu, nu-mi amintesc exact pașii... E ca o ceață, ca un vâl de ceață. M-a băgat în pat... Nu, nu, nu, nu m-a violat sau ceva de genul! A fost consimțit, am vrut să fac asta. L-am sărutat și eu... Adică i-am răspuns. Eram băută și știi că după ce beau vin am dispoziție din aceea de dansat goală... Cum fac cu tine...

A: Și? (*tâmp, zăpăcit*)

M: Nimic. (*acoperindu-și obrazul de parcă se aștepta la o lovitură*)... Când s-a terminat m-am speriat tare. Nici n-am putut să plâng. Nici la baie nu m-am dus... Am rămas așa, pierdută, ascunsă sub plapumă. Am rămas așa cum mă lăsase. Nici nu m-am dus la baie! (lăcrimează ușor). Mi-a fost așa rușine! Și de ce făcusem eu... Și în plus, îmi mai era foarte rușine și să nu mă vadă goală. Îmi era mai rușine să nu mă vadă goală în drum spre baie decât rușinea pentru ce făcusem cu el înainte. Nu știu (*plânge*). Am stat goală, ascunsă sub pătură, până dimineață, nici n-am plâns atât de îngrozită eram. El s-a culcat lângă mine, m-a mai atins, m-a mai pipăit, dar eu n-am mai simțit nimic. Eram stană de piatră. Eram înspăimântată ca dracu. Sunt încă. Nu cred că s-ar fi întâmplat dacă nu discutam chestiunea asta atunci, când era copilul mic... N-aș fi avut puterea s-o fac! Știi că vorbiserăm când aveam treizeci și ceva de ani, și copilul îmi storcea puterile. obosită și stresată, ajunsesem să nu mai simt nimic intim, de mult timp. Spusesei atunci mai în glumă mai în serios, să facem un pact. Că dacă ar fi să-mi revină cumva, într-un moment, într-o situație oarecare, simțurile, să nu țin cont de nimic, de moravuri sau de compania în care m-aș afla, să sar fără rezerve în îmbrățișarea celui fericit eveniment, reviriment, mai bine zis. Și, fără să stau pe gânduri, să nu mă las distrasă de morală nici măcar o secundă, să-mi trăiesc simțurile redobândite.

A: Nu, nu-mi arunca asta în cârcă! Se întâmpla când aveam treizeci și ceva, erai stresată cu copilul, nu mai simțeai și nu mai simțisei nimic de mult timp. Și da, mi-aș fi dorit pentru tine, aș fi fost de acord cu orice, numai să începi din nou a mai simți ceva, să-ți însănătoșești emoția erotică. Mi-o doream pentru tine și pentru mine, să fim din nou ca înainte. Dar asta se întâmpla demult, când viața noastră sexuală devenise un chin... Căcat! Iar tu vorbești despre asta acum, când ne-o tragem în draci, când ne-am recăpătat, când avem o viață erotică perfectă. Ce ironie! Să se întâmple tocmai acum când am atins cele mai înălțătoare momente intime ale vieții noastre de cuplu!

M: Probabil că înainte, când nu aveam, nici nu simțeam nevoia. Acum, fiind mai activi, m-am învățat, am început să-mi doresc să mă simt bine din ce în ce mai des... Nu știu, oricând și oriunde, la naiba, nu știu!

El stă câteva clipe cu capul în mâini. Apoi vorbește tare urlând unul din două cuvinte.

A: Cred că așa e construită panarama asta de viață, bășita asta de existență! O dată exclami fără să te gân-

(continuare în pag. 9)

dești, îmbătat de moment, o dată exclami că ești fericit, bucuros... Și imediat te trăsnește Dumnezeu sau oricine o fi acolo. Așa se întâmplă mereu. Cred că trebuia să se întâmple! N-a fost dată să nu merg cu mașina fericit de peisaj, de soare... și să nu primesc un telefon de rahat care să strice acea stare. Merit asta! Se pare că pentru asta m-am născut! Pentru asta ne-am născut toți, pentru nenorocire! (*ridică privirea în sus*)

M: Ce facem? Ce facem? Ce fac? Ce facemmm? Ce facem? Ce facem? Ce facem? (urla și plânge în același timp).

A: Poate era mai bine să nu-mi fi spus! Știi că am discutat și asta atunci, când era copilul mic! Îți amintești că zisesem să-mi spui obligatoriu dacă se întâmplă... Sau să nu-mi spui nimic dacă ești sigură că nu va afla nimeni niciodată, ca să nu fiu batjocorit de alții.

M: Ți-am spus! Nu știu! Nu știu la ce m-am gândit. Teo e de încredere. Sigur n-ar fi spus la nimeni niciodată. Dar eu? Eu cum să trăiesc? Cum aș fi trăit cu secretul acesta? La asta m-am zbatut gândindu-mă tot drumul spre casă. Să fi spus unei prietene sau psihologului... Ei, într-o prietenă sau în psiholog n-aș fi avut încredere. Și nu puteam trăi fără să zic cuiva, fără să destăinui. Mă apasă. Mereu ai spus că am o latură masculină. Nu puteam să tac. Trebuia să vorbesc cu cineva. Este enorm ce s-a întâmplat. Este enorm pentru mine! Și cu cine să vorbesc dacă nu cu tine? Ești, ai fost mereu, prietenul meu cel mai bun. Ne spunem totul de douăzeci de ani. Știu că stabiliserăm că s-ar fi putut întâmpla și altfel, să-ți ascund un eventual adulter, dar cum să nu-ți spun tocmai ție? Tu ești primul care trebuie să afli asta! Tu, tot tu trebuie să-mi spui ce-i de făcut! Ce să fac! Ce să fac? Ce să facem? Ce facem noi? Noi. Noi amândoi. Sfătuiește-mă! Ești iubirea vieții mele. E obligația ta să-mi spui ce să fac mai departe.

Bărbatul începe iar să miște capul ca un nebun, ca pentru a lovi o minge imaginară. Deja se manifesta a doua oară într-o singură seară, acel tic nervos ce nu-și mai făcuse prezența de foarte multă vreme.

A: Crezi că se va mai întâmpla? (*recăpătându-și întrucâtva calmitatea*).

M: Nu cred (*răspunse redevenind calmă la rândul ei*). Teo e un afemeiat, dar un afemeiat din acela care își iubește soția. Un soi de vânător care cucerește și trece mai departe. Spre sfârșitul zilei, întorcându-se ca un câine credincios la soția sa. Îl cunosc de peste zece ani. Știu ce hram poartă. Și-a satisfăcut un capriciu și gata. Eu mă mir că nu mi-a făcut avansuri până acum, că m-a scăpat din vedere atâta timp.

A: Deci dacă se va mai întâmpla depinde de colegul tău? Îți bați joc de mine?

M: Nu, nu, nu asta am vrut să zic! (*tipă îngrozită*)

A: Liniștește-te!

Bărbatul rămâne tăcut într-o stare meditativă.

Femeia începe să urle fără discernământ.

M: Arăt acum în ochii tăi ca o târfă! Sunt o curvă, asta sunt! A: Nu, nu cred! Nu cred că s-ar fi întâmplat dacă era vorba de un alt bărbat, oarecare. Nu ai făcut-o pentru nevoia de variație. Sunt sigură că mă iubești. Și mai știu că nu m-ai înșela vreodată doar pentru a simți altceva, orice, ceva diferit. Nu! S-a întâmplat doar pentru că acel coleg al tău este foarte frumos. Aproape la fel de frumos ca tine. Și ai simțit că meritai, măcar o dată în viață, să fii posedată, de cineva care să-ți semene, de un bărbat foarte frumos.

M: Tot o curvă sunt! O javră adulteră. (*abia respirând*).

A: Nu, ești o femeie neasemuit de frumoasă, căsătorită de douăzeci de ani cu un bărbat obișnuit, nici înalt, nici prea frumos. Asta e adevărul. O femeie ca tine merită să fie atinsă, măcar o dată în viață, de un Adonis cum e Teo. Meriți! Că ai slujit unul ca mine ce de multe ori a greșit. Mereu ai avut o latură masculină. E firesc să tânjești după un chip frumos Poate chiar tu l-ai posedat pe el, și nu el pe tine. Da, meriți! Mamă a copilului meu, ce mi-ai crescut perfect un băiat minunat! Așa că, te mai întreb o dată, trecând peste toate discuțiile filozofice: crezi că se va mai întâmpla?... Cu colegul tău, mă refer. Nu vreau să mă gândesc că s-ar putea întâmpla vreodată ceva asemănător cu vreun alt bărbat, cu unul obișnuit, că atunci chiar n-aș mai înțelege nimic.

M: De fapt, da, de ce să mint? E posibil să se mai... Ar fi posibil să se mai întâmple o dată sau maxim de două ori. N-a avut niciodată vreo amantă. El mereu vrea altceva. O dată, de două ori și gata, caută altceva.

A: Vai, ce nemernică ești! Măcar îți dai seama de asta? Înțelegi cât de greșit este ceea ce pronunți?

M: Iartă-mă! Iartă-mă! (*femeia începe a plânge cu spasme*). Sunt tulburată!

Bărbatul o strânge în brațe. O mângâie, o liniștește.

A: Vreau să ne continuăm iubirea, căsnicia!... Ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Îmi calc în picioare sufletul. În speranța că nimic nu se va mai întâmpla... E mult ceea ce solicit destinului. Știu! Și accept. Că poate o dată sau de două ori... Dar atât... Trebuie să fim maturi, să ne dovedim înțelepți, mai mult eu... (*râse amar*)...

M: Mulțumesc! (*relaxată*)

A: Într-un fel, nu mă înțelege greșit! Într-o oarecare măsură mă bucur pentru tine. Meriți să ai parte și de momente mai bune decât cele trăite alături de mine. Ești o femeie minunată! Te iubesc!

M: N-am trăit momente cosmice. Au fost doar diferite.

A: Te iubesc, baby!

Scena 2, actul 1

(apartamentul din centru)

Trecuseră câteva săptămâni de la neobișnuitul eveniment, ce afectase și urma să marcheze pentru totdeauna destinul maturului cuplu.

Andrei se uită pe fereastră. Se retrage pe canapea. Citește o carte. Se ridică. Aruncă o privire scurtă pe fereastră. Se uită la ceas. Îndepărtează perdeaua. Trage perdeaua la loc. Se reasează pe canapea. Citește. Ați-pește o secundă. Tresare. Dă pagina. Citește. Ea intră în casă. Se aude ușa închizându-se în urma ei. Andrei Sare în întâmpinarea soției. O îmbrățișează.

A: Ești bine?

M: Da.

A: (*râzând*): acum în conversațiile noastre da înseamnă de fapt nu, adică nu, nu s-a întâmplat nimic.

O sărută pe gât și-o îmbrățișează prelung. Maria merge și se schimbă. El desface o sticlă cu vin. Se așează amândoi tăcuți pe canapea. Beau vin. Întâi beau, ciocnesc paharele fără să-și ureze nimic, beau din nou.

M: Îți mai amintești? În urmă cu 20 de ani, benzinăria din Predeal... (*cântă suflet pierdut prin așternut*) (*pe fundal se aude melodia suflet pierdut de la Parlament*).

(continuare în pag. 10)

Muzica se auzea cu ecou din cauza mormanelor de zăpadă adunate în jur. Ai rămas o clipă descumpănit cu privirea ațintită spre mine. Te-am întrebat dacă ești bine, iar tu ai răspuns că da ești bine, apoi mi-ai mărturisit că în momentul acela simțisei că te-ai îndrăgostit de mine?

A: Daaa (nostalgic)... momentele acelea când ne vedeam propriul chip în chipul celui alt. Peisaje dezolante preschimbate într-o singură noapte în imagini decupate din basme doar pentru că ne ascuțisem noi auzul unu de altul. Sau cel puțin așa crezusem atunci. Benzinăria era învăluită de troiene, de parcă pătrunsesem într-un iglu. Ireal. Îmi amintesc perfect că fiecare amănunt mi se părea straniu. Am ieșit să alimentez. Ai coborât după mine. Întrebându-te de ce-ai făcut-o, n-ai știut să răspunzi. Oricare alta n-ar fi coborât. Însă tu te aflai într-o etapă a vieții în care nu suportai să rămâi nicio secundă singură, fără mine. Mi-am spus că femeia aceasta este îndrăgostită nebunește de mine. Nu m-am gândit nicio clipă că poate așa ești tu.

M: Chiar eram îndrăgostită. Cum poți să spui că am ieșit din mașină pentru că așa sunt eu, adică nu suport să stau singură. Ești răutăcios! Eram îndrăgostită, normal. Ai știut asta atunci și o știi și acum, dar vrei să mă rănești!

A: iartă-mă!

M: datorită iubirii pentru tine am făcut multe lucruri contrare firii mele. Îți reamintesc numai întâmplarea de pe malul Dunării, când ne-am dezbrăcat și ne-a luat apa hainele. N-aș fi făcut niciodată cu nimeni sex sub cerul liber ascunsă după un copac. Era încă lumină afară. O femeie obișnuită nu face asta, doar una îndrăgostită.

A: inspiram adânc înaintea fiecărui sărut, neștiind când va fi fost disponibilă următoarea gură de aer. Îi era rușine barmanului să ne privească. ha-ha!

M: Gemeam și șopteam prostii specifice momentului acela, gen: iubire, totdeauna, vreau, e bine. Răsuflase ușurat barmanul când ne-a văzut plecând spre malul apei. (râde)

A: Aruncam hăinuțele în spatele nostru fără a observa cât de aproape era apa. Ha-aha. Am trăit câteva minute imense. Minute în care am rămas fără haine. Ne-am întors la bar tu îmbrăcată cu cămașa mea fără nimic pe dedesubt și în picioarele goale, iar eu în boxeri cu carouri...

M: vezi! Exact ce-ți spuneam! În condiții asemănătoare, orice oameni normali s-ar fi strecurat pe furiș înspre casă. Eu, fiind îndrăgostită, am petrecut cu tine până dimineată, reușind să epuizăm berea arămie din local. Iar când a-nceput să se-ngâne noaptea cu dimineata, am mai dat o tură la sălciile de pe mal.

A: știi? Când urcam despuiată scările multe spre oraș, în picioarele goale, de mânuțe amândoi. Te trăgeam cu greu, fiindcă erai ostenită și cam rămâneai în urmă... „Ești bine?” te-am întrebat oprindu-mă o secundă. „Da, am cam obosit puțin”, mi-ai răspuns sfârșită, cu nădușeala curgându-ți pe frunte.

Scena 3, actul 1

(apartamentul din centru)

Andrei și Maria stând în picioare față în față în apartamentul lor.

A: Deci s-a întâmplat iar.

Ea dă din cap afirmativ. El Se sprijină tremurând cu coapsele de masă. Își lasă trupul pe spate. Introduce mâinile pe jumătate în buzunarele blugilor. Privește în zare, departe, deși se afla într-o cameră, cu pereți albi, groși, fără linii ale

orizontului. Pe fața-i nu se mișcă nimic. Nici senin, nici furie. Ea poartă un taior vernil și pantofi stiletto. Se așază delicat, spășită pe un colț de canapea. E îmbrăcată elegant, dar poziția corpului trădează umilință. Privește fix propriile mâini ce i se frământă nervoase în poală. El tace. Ea așteaptă ca el să spună ceva. Tăcerea continuă. Ea începe să tremure. Ea își pierde cumpătul. Izbucnește:

M: Spune, spune ceva! De ce nu zici nimic?

A: Anunță-mă când se va întâmpla data viitoare! (bărbatul articulează clar fiecare cuvânt). Vom vorbi atunci. Poate atunci vom ști mai multe, poate tu însăși vei ști mai multe! Poate vei afla lucruri, despre tine, despre ceea ce simți, lucruri noi, pe care nu le știai. Poate ai să mi le spui și mie... Atunci vom avea despre ce vorbi. M: Și dacă nu se mai întâmplă?

A: Dacă nu se mai întâmplă, slavă Domnului, vom vorbi peste zece ani, relaxați, vom râde poate de ce ai putut tu păți într-un moment de rătăcire sau de criză dinaintea unei vârste.

M: Nu sunt așa bătrână!

A: Dar nici tânără nu mai ești! Valul aceasta se adună amenințător la poarta ființei tale. Într-un an, doi, maxim zece, te va prinde. Știu... și știi și tu asta! E principalul motiv pentru care nu reacționez temperamental. Respect dreptul tău de a consuma niște etape ale vieții nearse la timpul lor... Deci vorbim peste zece ani sau data viitoare, iubita mea dragă!

Peste câteva zile: Ea intră în casă. Soțul îi zâmbește pregătindu-i o îmbrățișare largă. O urmărește aranjându-și tacticoasă ținuta, strângând între antebrăț și sold poșeta agățată pe umăr. Ea trage de fustă în jos. Bărbatul îngheață. Înțelege perfect ce înseamnă asta. Primește oarecum pregătit ceea ce urmează.

M: Cred că acum putem vorbi.

A: Deci s-a întâmplat iar. (oftă) Mă așteptasem la asta. Trebuia să pariez doar ziua anume. Nu am luat de bun ce-mi povestisei tu ca să mă liniștești. Cum că celălalt ar avea multe amante frumoase, toate perfecte și nu se culcă cu ele de prea multe ori, fiind într-o continuă vânatoare de nou. Sau poate că așa o fi fost, puteam s-o cred și pe asta. Dar eu știu să judec oameni. Și fac. Însă nu raportându-mă la apucăturile celui alt, ci analizând calitățile soției mele. Ești o amantă minunată. Cu greu cineva poate trece înaintea nepăsător peste o ciocnire erotică cu tine. Nu știu câte amante, cu câte femei s-o mai fi culcat, dar bag mâna-n foc că nu a mai întâlnit niciuna ca tine. Eram convins că se va mai întâmpla.

M: Da.

A: Ți-a plăcut?

M: ...

A: Adică te-ai simțit bine? ...

Ea tace rușinată, temătoare.

A: Ți-a mâncat pisica limba? Tu ai deschis conversația. Sunt deja pregătit să parez lovitură.

M: Da... Mult mai bine decât înainte... A fost prima dată când chiar mi-a plăcut mult... Cu el, la el mă refer! (rectifică îngrozită de ce s-ar fi putut înțelege)

El se frământă câteva secunde în care nu spune nimic. Își freacă fața, obrații, părul.

A: Scopul următoarei mele mutări este să nu te pierd

(continuare în pag. 11)

pe tine. După ce-am făcut dragoste împreună de mii de ori, câteva partide de sex cu altul, nu ar fi chiar o gaură în cer. Dar mă îngrozește gândul că aş putea rămâne fără iubita mea de-o viață, fără sufletul meu pereche. Nu vreau să risc nimic.

Ea încearcă să se apropie de el. El o îndepărtează.

A: În acest moment simt că aş fi preferat ca tu să nu-mi fi mărturisit niciodată ce sa întâmplat între tine şi celălalt... E prea târziu însă. Iar mutarea mea următoare e hotărâtoare pentru final. Trebuie să aleg între a pierde o piesă importantă sau partida. Doar despre asta e vorba, baby! Te întreb amănunte nu fiindcă mi-ar plăcea. Te întreb ca să înţeleg ce e între voi... ştii... am discutat atunci, demult... că dacă se va întâmpla vreodată să mă înşeli, să fii tu stăpâna, stăpâna absolută a propriilor tale trăiri. Să nu se urce deasupra, iar tu să stai cuminte, fără să simţi nimic, fără plăcere. Acela, mulţumit de obiectul folosinţei, să se îmbrace satisfăcut, iar tu să rămâi profanată degeaba. Să te trezeşti aşa, că ai stat doar să fii batjocorită... Să ştii că m-aş simţi batjocorit şi eu odată cu tine. Dar dacă ţi-a fost bine, mă bucur, pentru că meriţi. Eşti o femeie minunată. Dacă ţi-a plăcut şi ai fost tu şefa, tu, la cârma plăcerilor tale, atunci eu voi încerca să fiu fericit pentru tine! Nu mă înţelege greşit, mi se rupe sufletul, mi se pungeşte stomacul, nu cred că voi mai putea mânca nimic în seara aceasta... şi nici mâine. Dar mă forţez să asociez acest sentiment de gol în stomac, izvorât din trădarea ta, cu acea senzaţie de gol în stomac ce provine din dragoste, din dragostea pe care ţi-o port. Pentru că da, te iubesc. Acum poate chiar mai mult decât atunci când nu te împărteam cu nimeni.

Maria începe să plângă, mişcată de vorbele lui.

M: Oricum, nu cred că se va mai întâmpla, cred că a fost ultima oară.

Bărbatul nu se uită la ea, apoi îşi întoarce capul brusc, pe urmă tot corpul spre dânsa.

A: Mă iubeşti?

M: Da.

A: Mă mai iubeşti? Mai bine zis.

M: Da, da, da! Ca întotdeauna. Ba nu, mai mult ca oricând.

A: Poate că răspunsul tău ar fi fost mai convingător dacă foloseai în el şi o parte a întrebării.

M: Te iubesc, te iubesc! Cum poţi afirma aşa ceva? Cum te poţi gândi măcar! Nu mai despica firul!

A: Bine, nu-l mai despica. Şi eu te iubesc.

Se îmbrăţişează strâns, tremurând. Ea îl mângâie faţa.

M: Să ne amintim mai bine primii paşi ai iubirii noastre, cei mai frumoşi, dar nesiguri, ezitanţi, susţinuţi însă pe ritmul îndrăzelii tinereţilor. Să-i luăm din acel timp şi să-i descărcăm în noi cei din prezent! Să astupăm cu ei momentele nepotrivite ale vieţii de adult.

A: Noi, doi adolescenţi naivi, căutând, încă neştiind că ne căutam unul pe altul. Aflând abia peste câţiva ani că vom fi ţesuţi împreună în acelaşi amor.

(continuare în pag. 48)

Serghei ESENIN

Nu regret, nu mă jelesc, nu strig

Nu regret, nu mă jelesc, nu strig...
Toate trec ca floarea spulberată.
Veştejit de-al toamnei mele frig,
Nu voi mai fi tânăr niciodată.

N-ai să mai zvâcneşti ca pân-acum
Inimă răcită prea devreme
S-o pornesc din nou desculţ la drum,
Stamba luncii n-o să mă mai cheme.

Dor de ducă! Tot mai rar, mai rar,
Pui pe buze flacăra pornirii
O, pierdutul prospeţimei har
Cu vioiul clocot al simţirii!

În dorinţi încep zgârcit să fiu,
Te-am trăit sau te-am visat doar, viaţă?
Parcă pe un cal trandafiriu
Vesel galopai de dimineată.

Toţi suntem vremelnici pentru veci,
Rar ning fagii frunzele deşarte...
Binecuvântat să fie deci
Că trăiesc şi că mă duc spre moarte.

(traducere de George Lesnea)

A fi poet...

A fi poet asemănător se arată
cu a nu tulbura adevărul deloc,
ori a-ţi flagela pielea delicată,
inimile mângâind cu al sângelui foc!

A fi poet înseamnă a cânta libertatea
pentru a-ţi fi ţie asemănătoare.
Nu-şi cântă durerea privighetoarea,
de aceea ea are o singură cântare.

Canarul are o voce neobişnuită, anume
râsului jalnic sunătoare, hazlie...
Cuvântul dorit este cântat de lume
pe propria limbă, chiar de broască să fie.

Mahomet a interzis în Coran
să se bea băutură spirtoasă,
dar bea vin poetul mai avan
atunci când durerea-l apasă!

Atunci când poetul la iubită-a venit,
iar ea doarme cu altul, poetul,
de balsamul dătător de viaţă păzit,
nu va-ncerca să-i împlante stiletul.

Dar arzând de-al geloziei curaj
va fluiera până acas` cu tărie:
„Că voi muri vagabond nu-i necaz
pe pământ, şi asta se ştie”.

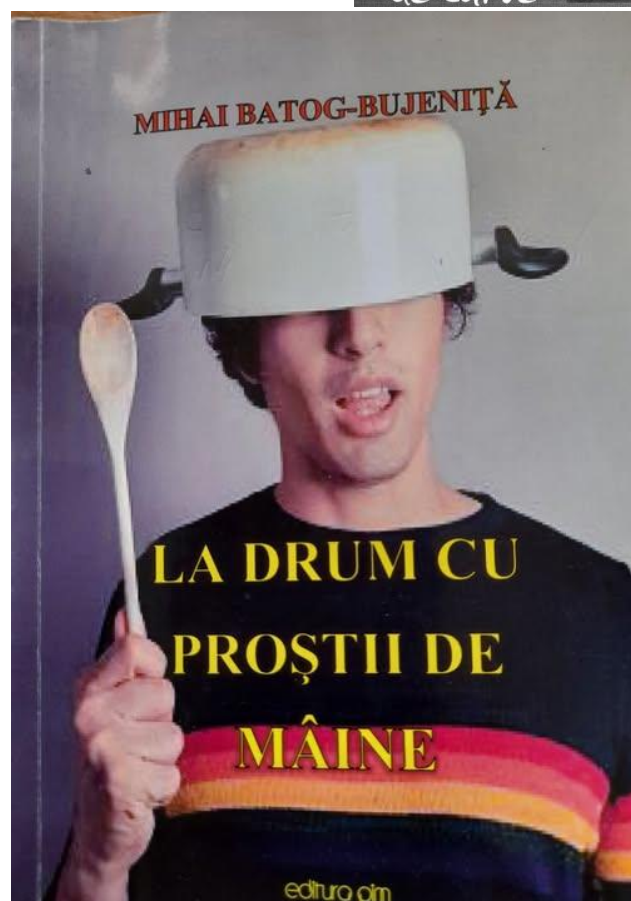
Ana OPRAN

Capcanele limbajului și umorul „La drum cu proștii de mâine”, Mihai Batog-Bujeniță

Culegerea de schițe umoristice „La drum cu proștii de mâine”, (ed. pim, Iași, 2023), este o carte incitantă atât prin titlu, prin condițiile grafice dar mai ales prin conținutul său. Scrisă în cheie SF, ea este de fapt de o actualitate stringentă. Dacă, acum două secole, scriitorul și filozoful moralist La Bruyère cu ale sale *Caractere* dorea să pună în fața lumii sale o oglindă în care aceasta să-și vadă toată hidoșenia defectelor (lăcomia, prostia, lăurădoșenia, ipocrizia, snobismul, corupția, îngâmfarea, prețiozitatea...), scriitorul Mihai Batog-Bujeniță, vizează aici, într-o manieră impregnată de un umor fin uneori, debordant alteori, aceeași finalitate moralizatoare față de contemporanii săi, trăitori într-o epocă a inteligenței artificiale și a atotputerniciei internetului.

Cele 37 de narațiuni plasate aparent într-o lume a viitorului, sunt adevărate șarje umoristice prin care scriitorul dinamitează prin râs toate aspectele societății de azi, începând cu alimentația de tip american, dătătoare de fericire și dependență („Rex hamburger”), cea prin care „obezitatea devenea nu o problemă de sănătate socială ci expresia fericirii sociale” și terminând, într-un ritm ascendent, cu „Programul de înarmare” din care aflăm că „omenirea se afla în una din acele fericite perioade ale existenței sale pe această planetă în care toți vorbesc despre război, măceluri, distrugeri și, evident, victorie! Asta cu victoria fiind doar așa, pentru prostime, că nu se putea spune cine pe cine a învins, sau dacă a învins cineva. Isteria părea că aduce bucurie tuturor mai ales că era bine întreținută de producătorii de arme, muniții și pulberi explozive, însă ei se aflau, ca întotdeauna, discret, în spatele uriașelor afaceri din zona” („La drum...” p. 233). Între aceste două puncte limită, unul sugerând inconștiența îmbuibării nesănătoase într-o societate consumeristă, iar celălalt, consecința ei logică (războiul), se aliniază toate celelate aspecte ale acestui „drum” al prostiei, prinse de autor cu o varietate de mijloace mergând de la comicul blajin-îngăduitor până la grotescul sulfuros.

Odată cu trendurile de comportament și de fizionomii umane, ironia autorului destructurează stereotipurile verbale fie că vin din trecutul limbaj de lemn al comunismului sau din cel tehnologizant împănat cu anglicisme. În „Familia celula de bază a societății” psihologul Esmeralda Borș, consilier în probleme maritale, are ocazia să constate cum o familie el+el din anul 2050 suferă de aceleași sfîșieri generate de infidelitate și gelozie ca și familia tradițională, ca și cuplul interetnic și intercultural. Propria căsnicie este un fiasco lamentabil năclăit în indiferență și

rutină ceea ce o face pe d-na psiholog în problemele familiei să se gândească la oferta profesionistă a celor două fete meseriașe, dansatoarele exotice Eleonora și Climentina. Comicul de situație cu trimitere spre absurd, comicul de caracter și mai ales savurosul comic de limbaj cu amestrecul sau de expresii vulgare și prețiozități, cu calchieri lingvistice și elemente de argou face deliciul lecturii. Vena lingvistică a umorului, venind dinspre Caragiale, cel poreclit „moș virgulă, maestrul incontestabil al suculenței cuvântului și al capcanelor sale semantice și sonore, alimentează pitorescul și picarescul fizionomiilor umane.

„Electric car, full options”, „Cadoul”, „Enigma robotului telefonic”, „Odiseea spațială 3501” fac o captivantă translație estetică dinspre ambianța de birt sau de alcov a personajelor caragaliene spre comicul absurd al prozelor lui Urmuz precum cel din „Pâlnia și Stamate” sau „Ismail și Turnavitu”. Căci, dacă epoca lui Caragiale, în datele sale strict temporale, a apus, caragialismul continuă să domine aspectele vieții noastre sociale, politice și literare „îmbracat în mantie urmuziană cu trena lungă a unui Auto-Kosmos infinit și inutil” (Nichita Danilov, „de la Caragiale la Hurmuz”, în România literară, nr.32 din 19 iulie, 2019).

În „Școala altfel” formalismul, care înăbușă orice urmă de creativitate în venele acestui concept ivit tocmai spre a deschide calea unui învățământ creativ, conduce, printr-o evoluție logică inversă, la absurdul macabru: după ce „în luna următoare elevii au recuperat orele de matematică pierdute din cauza unor sărbători legale, marți pe cele de fizică, miercuri pe cele de chimie”, vizita de joi la muzeu este o secvență de teatru savuroasă cu un comic de situație și de limbaj succulent inserată în „feedback-ul” hilar oferit de

(continuare în pag. 13)

compunerea lui Neluțu „cum am fost io la muzeu și ce-am văzut acolo”.... „Poate data viitoare când vor merge la muzeu vor fi și ceva morți sau măcar răniți grav, așa că ei așteaptă cu mare interes altă perioadă a programului „Școala altfel...”

Moda securizării casei prin „implimentarea unui sistem de protecție antifurt și anti-vandalizare cu comandă prin voce” conduce la un dezastru când „Gligole Lămuleanu” întors de la o petrecere bine matolit își pronunță numele stălcit provocând reacția severă a sistemului enti-efracție finalizat cu arestarea lui și a însoțitoarei sale

În „Colierul” umorul subtil de suprafață maschează sub un surâs viperin un aberant tablou al manevrelor de spoliere și de crimă organizată ale așa zisei Autorități de Supraveghere Financiară, în fapt o organizație mafiotă de o cruzime, perfidie și cinism fără replică. Aici, ca și în alte schițe, șarja socială cu țintire directă spre realitățile actuale este năucitoare. Cititorul are sentimentul acut că aceste lucruri nu se petrec în 2025, așa cum avertizase naratorul, ci chiar în acest prezent bulversant. Sau, poate că el însuși s-a teleportat în acel viitor, cu o trimitere complice la avertismentul plasat de autor la începutul cărții, avertisment mustind de acea fină ironie cu care se savurează înțeleșurile și subînțeleșurile fiecărui cuvânt: „Literatura de anticipație este, în general vorbind, o simplă ficțiune. Uneori atât de bine gândită încât devine viitor.” Aceeași viziune hurmuziană a unui viitor dezumanizat, dominat de inteligența artificială și împins până la limitele halucinante ale destructurării oricărui sens existențial umanist se regăsește în „Viitorul de aur”. La Hârlău, în 3514, președintele Concernului Hârbotica World Corporation (de sesizat comicul de limbaj rezultat din asocierea localității insignifiante cu numele anglicizat), un android de ultimă generație, rezumă în limbajul standardizat al conducătorului economic istoricul întreprinderii și consecințele sale. „Umanitatea, în marea ei majoritate, era scoasă din circuitul economic, deci și din cel social și nu mai avea niciun drept să ia hotărâri, indiferent de domeniu: politic, de mediu, de securitate socială, etc... Devenind astfel inutilă, putea fi considerată o turmă, cu toate consecințele de rigoare!” (ibid.p.56)

În replică, nici prototipul uman nu este iertat: prin aplicarea planului de exterminare Exodul „se împlinea visul de aur al omenirii, descoperirea unor noi spații de jefuit”.

Savanții androizi, căutând cauzele degenerescenței umane pentru a fi evitate de noua civilizație, găsesc repede că acestea erau „trufia mârălănească, dorința neghioabă de îmbogățire fără limite de bun simț, ura tuturor indivizilor față de semenii lor, lăcomia, îmbuibarea și risipa, războaiele necontenite sau afișarea unui lux inutil” (ibid.p. 59).

De la caractere individuale, la prototipuri etnice inovația lingvistică și precizia definirii prin nume este la fel de neiertătoare la scriitorul Mihai Batog Bujeniță ca și la ilustrii săi predecesori I.L. Caragiale și Hurmuz.

Înălții demnitari adroizi ai MegaX, MochX, NaziX, RusX, CatoliX, ScamiX stau sub semnul aceleiași adecvări nume - caracter ca și confratii lor Tipătescu, Farfuridi, Brânzovenescu sau, și mai exact, sub semnul aceleiași atracții magnetice nume-destin ca și personajele hurmuziene Ismail, Turnavitu, Stamate, prinse în esența lor.

Deosebirea ține de distanța în timp, de schimbările sociale (inclusiv cele de limbă și limbaj), de prototipurile umane aflate în vizor, condiționate, fără doar și poate, de

epoca istorică în care trăiesc și care le conferă specific și culoare dincolo de tipologia lor universală. Fauna Miticilor caragialieni, cu limbajul lor neaoș, savuros, cules de pe stradă, din birturi sau piețe publice, cu exprimarea lor eliptică și jocul de mimică plin de subînțeleșuri, evoluează la Hurmuz spre absurdul unor indivizi cu fizionomii discrepante priviți de aproape, totuși logici în unitatea lor privită de la distanță, precum o pictură cubistă.

Diferența rezidă și din atitudinea critică a autorului, atitudine în care indulgența bonomă, comicul de factură moralistă, ironia acidă mergând până la ură, grotescul și absurdul se îmbină în proporții diferite și ia forme stilistice absolut originale pentru fiecare.

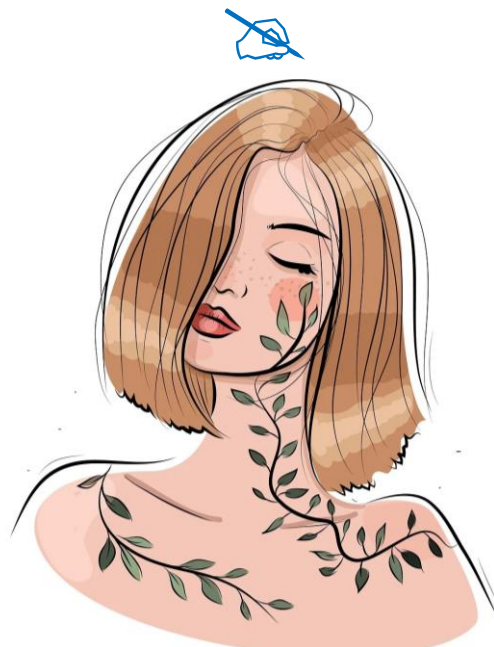
Caragiale, privindu-i cu ochii mijiți de ironie pe miticii și moftangii săi, izbucnea înveninat: „îi urăsc, mă!”.

Despre Urmuz Sașa Pană scria: „Clocotul contra celor în mijlocul cărora trebuia să-și mestece viața, a profitorilor ale căror mâini mucegăite trebuia - cu o grimasa a sufletului - să strângă [...] le-a sublimat în scrâșnete, le-a proiectat pe reverul logic ca o cascadă văzută într-un tavan de oglinzi.”

Scriitorul Mihai Batog- Bujeniță își privește lumea creată cu detașare, savurându-i diversitatea „prostiei”, gustându-i inadvertențele, trăind din plin și împărtășind cititorului plăcerea estetică a acestui „bălci al deșertăciunilor”.

Aproape fiecare schiță își propulsează fauna de „proști” ai viitorului prin acele portrete atent schițate, în care se realizează un aliaj unic al comicului de situație, de caracter și de limbaj. Acesta din urmă este de fapt un corolar al tuturor, celorlalte; scheme frazeologice, stereotipii verbale, construcții populare, pronunții regionale, punctuația, suspansul lingvistic, termenii cu înțeles ambiguu, barbarismul, limbajul profesional, jargonul electoral, jargonul științific coabitează eliberând când zâmbetul tăios, când valul de răs descătușat.

Stilul, de o oralitate cultă încântătoare, cu întorsături subtile, cu pauze și accente de înțeles subțiri, măturisește un condei deplin stăpân pe arta persuasiunii inoculată - amestec de elixir și otravă - în cuvânt.

Lidia GROSU
(Rep. Moldova)

ATÂT CÂT NI SE PARE

Mă caut într-o ocrotire
De-atom, ce mi-ar reînvia
Spațiile-n care-am fost o știre
Că-ntr-un mister voi decola,
Cândva, din propriile convingeri
Că cel ce sunt ar fi demers –
Scriș, ce-a păstrat vechile-atingeri
În universul ce n-a șters
Pecetea ce-a pierdut memorii,
Dar timpul nu și l-a trădat,
În el mai plâng sau râd victorii
Dintr-un tablou nedivulgat...

Din sute de experiențe
De m-aș desprinde, le-aș ceda
Noilor mele absolvențe
În drag de drag ce l-aș afla
Ocean de zări și suflu care
Începe într-o teorie
C-am fi doar o călătorie
Și-n ea – atât cât ni se pare
Că ne-ar picta o veșnicie

PRIN EMINESCU, NEAMUL

Prin noi, o voce încă ne mai poartă
Spre porți de rai – prin clipa ce-o trăim,
Când ne-ar părea că nimeni ne desparte
De ce-am fost... și-am rămas... să nu murim...

"Suntem români și punctum!"... Eminescu
Își șterge colbul creștelor stelare
Și pulberea-i o-nsămânțează zare,
Pentru-a renaște-n tot suprafirescul.

Prin vase capilare străbătând,
Spre sechestrare-arhive-ale gândirii,
Destramă nori – întru discernământ –
Pentru-a sonoriza asaltul firii.

...Și ne mai mistuie împovărea
Dramelor noi – în timp ce scrijelesc
Arsa, în glorii, urmă – seculară,
Când nu ne-auzim... Când vestejesc
Speranțele – în ocoliș de raze
Cu sinele în umbră-nșelătoare...
Când mai lovim în propria valoare
Din ura cu preținse metastaze –
Adânci și incurabile-n subtextul
Admiterii unui profet în țara sa...

Dar viitorul, plin de Eminescu,
Ne strigă, din trecut – pentru-a salva

O națiune căreia i-i stea
Și i-i lumina din întreg cerscul.

POETUL S-A ZIDIT TRĂIRE-N SEMNE

A așteptării curge-o liturgie
Și mă pătrund de simfonia ei
Ce-a odihnit izvor de poezie
Cu numele de suflet în scânteii

Vegheat de zborul lui mereu spre-naltul
Luminii – ca mister și pastorat,
I-i fiecare vis mereu un altul
De-aceeași frumusețe întrupat...

...În ploi de flori, cuvântul elegant,
În secetă de spirit, se așterne
Această melodie ce discerne
Din sufletul curat, de diamant...

Poetul s-a zidit trăire-n semne...

PE VATRA CE DOINEȘTE-O DACIADĂ

Eu aș zori spre muntele-nalt,
Cu trupul sfârtecat de zeci de pietre
Dar mi-ar rămâne sufletul curat
Că-n rezidirea mea,-ntre mii de vetre,
Să fiu rostitul ei, din moși-strămoși,
Cuvânt,și port, și buciom ce ni-s roadă
Istoriei scrisă de inimoși
Pe vatra ce doinește-o daciadă.
Pe urmele-i, nîcîcînd o demodare,
În adieri ce-mi mîngăie un zbor,
Răvnesc suflarea revigoratoare
A erelor care nîcîcînd nu mor
Căci, scrise-n mine, li-s moștenitor
Și-n rezidirea-mi le cînstesc valoarea...

DE FRUMUSEȚI, PĂSTORUL

Din casa Lui ieșirile-mi sunt – mii
Spre-o singură intrare – printre zori,
Ce nu ar presupune teorii
Cum să devii, de frumuseți, păstor.

Alegi să fii tentat de sesiuni
În cuceriri a tot ce-i relevanță
Cu o ereditară, din străbuni,
Nîcîcînd înregistrată de instanță...
Licență... Sau... iubire de frumos?
...Un al sintagmelor năpăstuit,
Ești mergător pe spini... și, curajos,
De propriile răni îndrăgostit.

Nu, nu ești răsplătitul prin durere,
Nici prin apocaliptica fâșie...
Ele-ți sunt trecerea care te speră
Că vei rămâne file de moșie
Cu apă, aer, foc pe-acest pămînt...
Cu vraja lor – prin pasul tău dotat...
...Cum să nu crezi în frumuseți de rînd
Când cerul, tot, pe ele-nfășurat,
Sunt ochii Lui, care nîcîcînd nu mint

(continuare în pag. 15)

Că ești păstor de frumuseți – ghidat
De El – cu-al uluirii înfinit...

TE SCRUI LA VII

Te scriu la vii și numele-ți ignor
De pe o cruce care te-a-nfiat
Și te visez un pur și simplu zbor
Spre vreun romantic spațiu - camarad
Uimirii, care și-a uitat menirea
De la-nălțimi ce nu ți-au reproșat
C-atrasă-a fost de vreo destăinuire,
Ce te-a uitat în ea, te-a captivat
Cu cele întâlnite ce ți-au fost,
În alte vieți, lăcașul tău cel sfânt...
Dar... cum rămâne cu al nostru rost
De frați, ce-au încheiat un legământ
Să-și ardă tinerețile în para
Maturității – până-n miez de stea
Și-n socoteli ce încă s-ar certa
Că ne-am urma-ntr-o clandestină țară?

...Mă pitulez în ocna unui gând
Că ce-i etern, nicicând poate muri...
Cred: printr-un semn, îmi vei adevăra
De-al tău făgaș, lipsit de ploi și vânt,
Neîntristat că te mai scriu la vii...

NĂPĂSTUIT DE-ABSENȚE, BASMUL

Pe filele de vânt transmit mesaje
Și-un loc în simfonia lor ocup
Pentr-un oftat din inimă, ce-l rup
Să-l întronez în lumea de peisaje.

Ca miez al părinteștor amiezi,
Un vis rănit îmi este – de culori,
Ce încă le mai redisciplinez
Să îmi păstreze scara de candori

Pentru-a urca până în basmul mire
Năpăstuit de-absențe ce ne leagă
Pe unda dragului de noi, ce neagă,
Astăzi, acum, aici, – vreo rătăcire,,

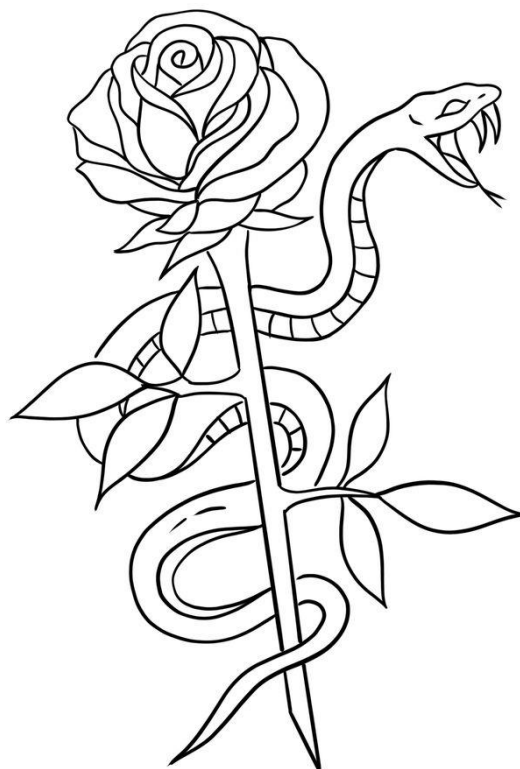
Când încă ni-i ființa primăvară
Și-n ea copilăria-i împlinire
C-o lacrimă, prin alte bolți, pribeagă...

Arsenie AUGUSTIN

Dimineța-mi aud lumina
Tăcând în spatele suflului, chircindu-se
După ferestre.
Întind mâna să apuc umbrele lăsate
La dospit în colțul din stânga
Dar mi se usucă cerul peste aripi
Și-mi iese plumbul pe sub frunte.
N-am să mai scriu despre cenușa uitată
În încăperi cu tavane-oglină
Nici despre dureri învelite-n atingeri
Când seara se stinge privirea.

Cărămidă, lumină, cărămidă...
Așa trăiesc decupat și ascuns într-o oglindă
Ce știe că totul e o crustă de lumină.
Îmi plămădesc chipul
Din cioburi dospite, frumoase
Și mă privesc oblic, fără permisiune.
Am contur vechi
Abia desenat în grabă, expandat în culori.
Închid ochii, alung tristețile
Ce par să aibă memorie asemeni
Unui țipăt venit din afară.
Lumină, tăcere, lumină...

Petre RĂU**Sunt unu - adică totul**

Sunt unu - adică totul
 și nu vă sugerez din ce parte să mă
 (re)considerați
 n-am vreun început
 și totuși sunt mereu primul dar
 și cel de pe urmă care vine la urmă și
 tot ce-i cuprins între mine
 și tine
 e doar o respirație a
 nimicului care se joacă permanent cu sinele
 lumea ar zice să nu se termine niciodată
 dar lumea nu știe că nu sunt decât începutul
 care-și uită sfârșitul
 à propos nu pot fi împărțit
 decât în iluzii
 sunt unu când gândiți că sunteți doi
 sunt totul când vă credeți doar părți
 sunt dincolo de margini
 și totuși sunt în voi
 toți
 deasupra și dedesubtul vostru
 când tăceți cu adevărat și
 nu-mi puneți semne pe frunte
 nu-mi dați forma vreunei cifre -
 sunt Unu, nu o sumă
 ci o ființă întreagă
 care nu are nevoie să fie adunată
 mă aflu în spatele cuvintelor
 și în fața fiecărui timp
 sunt centrul
 care nu are nevoie de cerc
 și totuși
 sunt acolo
 unde nu m-ați căutat niciodată
 fiindcă n-ați știut
 că și căutarea
 a început cu mine

Nașterea lui Doi*(meditație despre sciziune)*

Unu
 a fost un fel de liniște
 ce nu cunoștea întoarcerea
 un punct orb
 fără umbră
 fără ecou
 fără vreo margine
 în afară de sinele său sferic
 etern și neîmpărțit.

Unu
 nu știa că e singur

lipsit de cuvânt
 de alfabet
 ca o inimă fără bătaie
 un Dumnezeu
 care s-a temut să-și rosteasca numele
 în clipa aceea fără de clipă însă
 un fior i-a traversat esența -
 ca un gând care-și imaginează
 imposibilul
 și atunci a ieșit la lumină Doi
 nu ca o sumă
 ci ca o ruptură
 ca o coastă smulsă din liniștea dintâi
 ca o oglindă care s-a rușinat
 de propria-i oglindire

Doi
 a fost primul strigăt
 prima vină
 prima întrebare
 Unu s-a uitat la Doi
 cu mirare
 cu milă
 cu disperare
 iar Doi s-a uitat la Unu
 cu dor
 cu revoltă
 cu o sete de înapoi
 care nu s-a mai stins niciodată și
 de atunci
 întreg universul
 nu a mai fost altceva
 decât ecoul acestei clipe - adică
 o înmulțire tragică
 a nevoii de celălalt
 Doi înseamnă distanță
 Doi înseamnă început
 Doi înseamnă sfârșit
 Din cauza lui
 nimeni
 niciodată
 nu mai are curajul să
 se mai întoarcă
 la Unu

Nouă degete

V-ați întrebat vreodată cum ar fi fost
 dacă am fi avut doar nouă degete la
 cele două mâini?
 Mi-am pus această întrebare
 într-o noapte
 când una din mâinile mele
 n-a vrut să adoarmă odată cu mine.

Era mâna cu care scriam un poem
 cea cu care atingeam obrazul amintirii
 care număra tăcerile în loc de cuvinte.

Dacă aș fi avut doar nouă degete
 mi-ar fi lipsit ceva din
 gestul îmbrățișării
 din rotunjimea unui cerc făcut din palme
 dintr-un aplauz complet

(continuare în pag. 18)

sau din zborul imaginar al unui porumbel desenat.

Poate că m-aș fi obișnuit
să număr altfel stelele
poate că pianul ar fi sunat
mai stângaci în Re minor
iar dragostea -
da dragostea
s-ar fi petrecut cu o atingere mai puțin.

Sau poate că
în absența celui de-al zecelea deget
aș fi învățat să dăruiesc
mai mult
cu celelalte nouă.

Cel dintâi

Am tot crezut că unu e palpabil
că-l pot privi
că pot pune mâna pe el
învățătorul îmi și explicase că deja
l-am atins chiar credea că l-am atins
cu un singur deget și culmea
nu o singură dată
încă de pe vremea când foloseam abacul
sau când l-am scris cu creta albă pe tablă
un pic mai rotund decât îl făceau ceilalți
un pic mai nu știu cum că și azi îmi pare
că nu-i trag îndeajuns căciulița
că nu-mi iese drept așa cum este știut
am tot crezut
în toate legendele înșirate despre el
prin cărți de-a valma venind înspre mine
inclusiv pe cale orală
aveam prieteni care tot încercau să mă convingă
mereu să mă convingă
de toate cele
până când un universitar mi-a răs într-o zi pe
sub mustață
să-mi poată spune cu insolență
că unu nu există de fapt
că dacă ar fi și
doi ar fi și trei și toate celelalte
pe unu dac-ar fi l-am putea păstra undeva
la încheietura mâinii sau
în fundul buzunarului
sau în caietul de probleme
într-un penar cumva
sau în vârful peniței
l-am putea aplica simplu
ca pe o pecete
l-am reproduce ca pe un gând
și l-am putea țintui ca inel pe
degetul potrivit
sau
ca semn de carte
ca pe o poveste sălășluită dintotdeauna în noi

Așa am tot continuat
să am viziuni ample despre unu
în încăpățănarea mea ascunsă care
m-a caracterizat dintotdeauna

Doi nu există

(deși expus la mare vedere nimeni
nu l-a văzut vreodată pe Doi înaintea lui Unu)

Fie deci ecoul unui gând împărțit
un tu dintr-un eu nedefinit
o umbră de strângere-n palme
a ceva ce n-a fost încă ireductibil

Doi nu există -
e o invenție a singurătății
care se minte pe sine
că s-ar putea clona în afecțiune

Unu se întinde
în oglinda unei dorințe
se rupe-n iluzii paralele pe care
când le aduni rămâne tot el

Doi nu există
înainte să existe atingerea -
tot ce pare pereche
nu e decât
Unu
cu inima deschisă spre dublu

și chiar dacă mergem alături
în vis sau în carne
nu suntem niciodată Doi -
ci doar o singură tăcere
care s-a gândit
să păsească precum
două paie
în același foc

Ritmuri numerice

Am cântat multă vreme pe
subtile note matematice
și am adormit adesea în mantia
aspră de domn al gândurilor numerice

numai noaptea cântam căci
zilele nu-mi erau libere
în niciun fel
alb noduros stângaci și puțin lat îmi
era gândul
în acele momente
ca un fel de presimțire înfrigurată îmi patina
ideea în zbaterea ei tainică
uneori însă mă lepădam de ea căci
singură se desprindea ca o frunză îngălbenită
și cădea precum sudoarea nervilor
rătăcindu-se pentru totdeauna în
albia încăpătoare a veșniciei.

Ana OPRAN

Dialog cu poezia în Orașul Luminilor

Parisul ne-a întâmpinat cu neasemuită sa căldură și eleganță, cu efervescența vieții cotidiene, dar și cu magia serilor sale inundate de lumini explozive. Notre-Dame, recent refăcută, strălucea în toată splendoarea sa oferind unui fluviu de vizitatori un moment sublim de rugă și cânt de recunoștință. În ultimele raze ale apusului o croazieră pe Sena nu mai era doar o simplă plutire pe ape ci devenea o împărtășire cu spiritul francez din adânc: Jardin des Plantes, Louvre, La Tour Eiffel, Pont Alexandre, le Grand et le Petit Palais, Place de la Concorde, Musee d'Orsay...

ERam patru reprezentate ale poeziei românești actuale, chiar în inima Poeziei lumii: Doina Guriță, Ana Opran, Violeta Andrei Stoicescu, Mirela Coheci. Patru voci distincte, fiecare dintr-un alt colț al României. Fiecare, împătimită de curgerea miraculoasă a limbii românești în cadențele versului sau în esența metafizică a versului alb. Niște inimi, acolo, pulsând de emoție, pe Champs Elysée! Eram invitate la cel de-al IV-lea Festival de poezie, „La Tour Poétique”, organizat de Asociația Apulivre. Aici, în orașul în care mai rezonază încă pașii lui V. Hugo, Beaudelaire, Mallarmé!... Acești „monștri sacri” ai poeziei universale! Iar noi? Niște modești, dar mândri mesageri ai unei limbi poetice de o rară frumusețe și bogăție, pe care, nu știu prin ce miracol, Dumnezeu ne-a dăruit-o...

Dar ce este de fapt „Apulivre” și minunatul său Festival de poezie?

De la președintele său Hacene Lefki și de la neobositul secretar general Amar Benhamouche, aflu că asociația, fondată în 2021, s-a investit cu pasiune și hotărâre în diverse activități și proiecte de viitor promițătoare: promovarea francofoniei, întâlniri-dezbateri și lansarea unui Festival de poezie, poartă deschisă spre comunicare prin artă între diverse etnii și naționalități. Cele patru ediții ale Festivalului de poezie „La tour Poétique” organizat de către Asociația „Apulivre” au fost ocazii de aur de întâlnire între inimi minunate și condeie frumoase. Ele ne-au permis să conjugăm Verbul cu iubire, să închinăm o odă Toleranței. (Amar Benhamouche, secretar general al Asociației).

O rapidă trecere în revistă a fiecărei ediții dezvăluie faptul că, organizate la „Maison de la vie Associative et Citoyenne” du XVe arrondissement de Paris, fiecare a fost închinat unei personalități poetice franceze și străine.

Astfel că ediția din 22-24 septembrie 2022 a fost un omagiu adus poetului francez Sylvain MARICHAL și poetului kabilyan Ahmed LAHLOU. Un program variat de recitări de poezie, conferințe și expoziții a tinut treaz interesul celor prezenti și a propulsat pe diverse meleaguri aura de magie creației artistice odată cu idealul de pace și armonie între oameni.

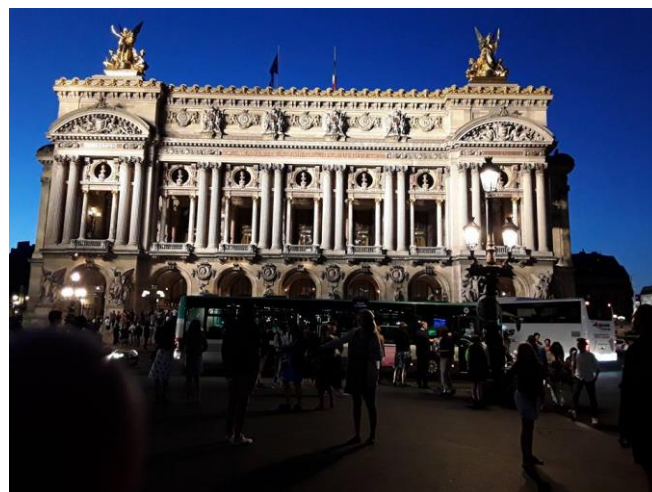
Ediția a II-a (29 iunie-1 iulie 2023), la care au participat 60 de poeți de pe toate meridianele lumii, a fost închinată cilianului Nicanor Parra și kabilyanului Mohia.

A treia ediție a avut un aer special. Desfășurată la câteva zile după Jocurile Olimpice din Paris (13-15 iunie 2024), ea a adus un omagiu unui poet de pe fiecare continent: Matoub Lounes (Africa), Victor Hugo (Europa), Akiko Yosano (Asia), Phillis Wheatley (America) și Ood-

gerro Noonucal (Oceania). Particularitatea acestei ediții a fost publicarea unui volum colectiv: „Poésie: lutttes et combats”, coordonată de Amar BENHAMOUCHE, prefață Rachida Belkacem, poet franco-marocan. Peste 150 de participanți- poeți, case de editie, vizitatori- au făcut să crească interesul mediatic pentru acest festival.

A patra ediție (12-15 iunie 2025) s-a remarcat prin publicarea antologiei „Les poètes ne meurent en exil”, reunind autori din lumea întreagă, coordonată fiind de Amar Benhamouche și prefațată de Arwa Ben Dia.

Pentru prima dată au participat acum 4 poeți români, care au citit din poeziile lor, în limba franceză, în limba spaniolă, și chiar în limba română. S-au legat prietenii, s-au împărtășit idealuri, s-au creat premise ale unor noi contacte menite să îmbogățească spiritual. Am trăit momente înălțătoare de comunicare umană sub auspiciile poeziei, teatrului, muzicii!

(continuare în pag. 20)

Ignatie GRECU

Inima-mi tresaltă

de William Wordsworth (1770-1850)

Inima-mi tresaltă când contemplu
Curcubeul pe cer:
La fel pe când eram copil;
Și acum tot la fel;
Așa să fie și când voi îmbătrâni,
De nu, să mor!

Vântul

de Christina G. Rossetti

Cine a văzut vântul?
Nici eu, nici tu;
Dar când frunzele atârână-n tremur
Vântu-și trece degetele prin ele.
Cine a văzut vântul?
Nici tu, nici eu;
Dar când pomii cu toții se-acleacă
Vântul le mângâie creștetul.

Pătrunzătoare stele clipeceau

de P. B. Shelley (1792-1822)

Pătrunzătoare stele clipeceau pe cer
Iar luna clipea blând răsărind printre ele,
Draga mea!
Ghitara ta mică murmură și stingher
Suna zvonul ei până când
Cu glasul tău se-mpletea.
Așa cum splendoarea lunii, moale și fină,
Peste slaba lumină rece, stelară,
Se cerne,
Vocea ta blândă și lină
Tot cerul cald al inimii pe strunele de gitară
Așterne.
Deși sunetul grabnic îmbată
Cântă-mi cu vocea ta caldă
Și-nvie struna
Altei lumi demult depărtată
Unde iubirea și luna în gravă armonie
Sunt una.

Cântec

de P. B. Shelley (1792-1822)

O pasăre văduvă stătea jelindu-și iubirea
Pe-o creangă plină de ger,
Rece vântul se furișă pe deasupra
Pârâiașului bocnă și el.

Nici urmă de frunză în pădurea goală de tot,
Pe câmp nici măcar o floare,
În aer nicio mișcare
Afară de cântecul roții de moară.

După-amiezele de toamnă

de Jules Laforgue (1860-1887)

Oh, după-amiezele solitare de toamnă!
Ninge ca niciodată. Se tușește. Nimeni nu-i.
În vecini un pian cântă mai mult monoton;
Și visând la trecutul binecuvântat, îl ațâță.

Ce tristă-i viața! Asemeni și a mea soartă!
Singur fără iubire, fără glorie! Și o teamă de moarte!

Și-o frică de viață! Mai sunt eu la fel de tare?
Aș vrea să fiu copil, s-o am încă pe mama.

Da, cea care-i o biată iubită, idol,
Cea care întruna consimte și ne mângâie!...
O, Mamă! Mamă! Cât de departe-s de tine toți.

Așezându-mi dureros fruntea pe genunchi
Am rămas așa fără a mai spune ceva
Și lacrimi vărsând dulce-ntruna până-n seară.

Mesteacănul

de Serghei Esenin (1895-1925)

Mesteacănul alb
De sub fereastra mea
S-a acoperit cu nea
Ca de argint.

Pe ramurile pufoase
Încoronate de zăpadă
S-au desfăcut ciorchinii
În ciucuri albi.

Și stă mesteracănul
În liniștea somnoroasă.
Și arde zăpada
În văpaie de aur.

Dar leneșă zarea
Făcând un ocol,
Presară pe ramuri
Din nou argint.

O fată

de Ezra Pound (1885-1972)

Copacul îmi intrase în mâini,
Seva îmi urcase în brațe,
Creștea prin pieptul meu
În jos,
Mă umplusem de ramuri ca niște brațe.

Tu ești acest pom
Și mușchiul
Și toporașii cu creștetu-n boare
O copilă – atât de înaltă ești;
Și toate acestea par lumii nebunie.

Într-o stație de metrou

de Ezra Pound (1885-1972)

Ivirea acestor chipuri în mulțime
Petale pe-o umedă creangă neagră.

(continuare în pag. 22)

Steaua mea

de R. Browning (1812-1889)

Tot ce știi
 Despre o anume stea
 E că-și trimite lumina
 (precum un pește prins în undiță)
 Acum bătând în roșu
 Acum în albastru,
 Până să-mi spună prietenii
 Că ar fi zărit-o, pe ea,
 Steaua mea ce bătea în roșu și albastru
 Atunci ea s-a oprit ca o pasăre, ca o floare.
 Ei n-au decât să-și mângâie ochii cu Saturn,
 Ce importanță are pentru mine dacă astrul lor
 este o lume?
 A mea și-a deschis sufletul mie. De aceea o iubesc.

Requiescat

de Oscar Wilde (1856-1900)

I-aproape, pășește mai lin...
 Ea e sub nea, sau
 Ușor, căci aude cum vin
 Florile când dau.

Tot păru-i de aur, cel viu
 S-a întunecat..
 Ea blondă, așa timpuriu
 Cum a plecat?

Albă, de crin și curată,
 Nici nu știa
 De-abia că-i o fată,
 Ce dulce creștea!

Sânii: negre lespezi îi strâng,
 Grele și reci.
 O caut întruna și plâng
 Ea doarme în veci.

Pace!...N-aude nici
 O boare de vânt.
 Viața mea toată-i aici.
 Așterneți pământ!

Stele, cântece, chipuri

de Carl Sandburg (1878-1967)

Adună stele dacă dorești asta.
 Adună cântece și le ascunde bine.
 Chipuri de oameni adună
 Pentru a le păstra ani și ani.
 Și apoi...
 Desfă-ți brațele și lasă-le să plece
 luându-și rămas bun de la tine.
 Lasă stelele și cântecele să zboare.
 Chipurile și anii să plece în drumul
 Desfă-ți brațele și i-ați rămas bun
 de la ele.

Pâcla

de Carl Sandburg (1878 – 1967)

Cu lăbuțe de pisică
 Se-apropie pâcla.

Se-așează privind
 Peste port și oraș
 Pe tăcutele labe dinapoi
 Și pleacă, apoi, mai departe.

Lui Taliarh (Ode I, 9)

(Ad Taliarchum)

Din Horațiu (65-8 î.Ch.)

Vezi cum stă Soracte albit de nea
 Cu păduri greoaie sub povară
 Și cum apele au început să stea
 De-atâta ger din cale-afară.

Risipește frigul aruncând din plin
 Vreascurile pe foc ce-au mai rămas.
 Și toarnă iar trandafirul vin,
 O, Taliarhe din Sabinul vas.

Lasă restul zeilor ce pe mare
 Domolit-au vânturi dintr-odată.
 Nici bătrânii ulmi s-au chiparoșii
 Nu mai dau în preajmă să mai bată.

Ce va fi azi -măine fugi de-a cerceta
 Și câștig privește ziua de la zei.
 Nu disprețui în tinereșea ta
 Dragostea cea dulce, jocurile ei.

Câtă vremea bătrânețea-i în depărtare
 Sub murmurul nopții la ora dată
 Acum și câmpul și șoaptele ușoare,
 Piețele, ascultă-le și cată.

E vremea acum a râsului zglobiu
 Al fetei tănuite apropiat,
 Al brațului și-al inelului argintiu
 Apărându-se cu degetul înverșunat.

Petre RĂU

Gloria de carton a lui Conu' Fane

Conu' Fane, sau Fane Dănilă, cum îl știa lumea bună, nu era un om care să se fi născut cu pana în mână. O viață întreagă, până-n pragul pensiei, fusese un biet profesor al unui liceu obscur în provincialul oraș în care locuia, profesor șters, o rotiță insesizabilă într-un angrenaj educațional prăfuit. Nimeni nu l-ar fi bănuț de vreo scânteie artistică. Însă, odată cu tăierea panglicii din poarta nemiloasă a pensionării, s-a petrecut o metamorfoză. Un soi de alchimie inversă, prin care plictiseala cronică s-a preschimbat, în mintea lui Conu' Fane, în geniu pur literar.

A început, timid, cu niște versuri despre cucul din salcâm (chiar avea un salcâm în fața blocului său, ale cărui crengi se răsfirau până-n fereastra sa de la etajul trei) și despre ploaia mărunță. Apoi, ca o ciupercă după ploaie, a bubuit. În doar câțiva ani, peste treizeci de volume de poezie i-au părăsit pragul sertarului său abia ocupat, luând drumul tipografiei locale. Conu' Fane nu scria, el *vomita* versuri, cu o frenezie uluitoare, cu o grabă aproape disperată de a-și recupera timpul pierdut. Fiecare volum era o nouă mărturie a "talentului" său descoperit târziu, o coroană de lauri auto-impusă.

Infatuarea sa era monumentală, un turn Babel construit din ego și versuri modeste. Se credea vioara întâi a literaturii, cel puțin la nivel județean. Privirea îi era mereu arogantă, de parcă toți ceilalți erau niște pigmei intelectuali, niște amatori rătăciți pe cărarea sacră a poeziei. Nu rata nicio ocazie să-și etaleze superioritatea, reușind, invariabil, să-i enerveze și să-i supere pe toți cei din jur. Era maestrul suprem al săgeților verbale, al persiflării elegante, al complimentelor otrăvite, care, în loc să ridice, subliniau mereu propria sa măreție.

Desigur, Conu' Fane nu era singur pe acest piedestal imaginar. Avea alături o mică ceată de "chibiți" autoprocamați, un soi de cor antic format din pensionari la fel de plictisiți și, poate, la fel de ambițioși în taină. Aceștia îi țineau isonul, îl aplaudau furtunos la fiecare rând mai "răsărit", se prefăceau că-i înțeleg profunzimea și că-i admiră "viziunea". Erau complicitii perfecți la mascarada sa literară.

Din păcate pentru gloria auto-proclamată a lui Conu' Fane, poezia sa nu reușise să treacă niciodată granițele județului. Niciun critic literar important, niciun scriitor cu adevărat recunoscut nu se opriase asupra vreunui vers, asupra vreunui volum. Cărțile sale zăceau prăfuite pe rafturile bibliotecilor locale, iar librăriile din capitală nici măcar nu auziseră de "Mierla surzătoare" sau "Odă cucului din salcâm". Dar asta nu-l descuraja pe Conu' Fane. Ba din contră, îi confirma, în mintea sa, că era prea avangardist, prea profund pentru masa largă.

Aici intervenea însă "arma secretă" a lui Conu' Fane: un minuscul post de radio local, deținut, nu se știe cum, în mod absolut abuziv și illogic. Era un post fantomă, fără o licență clară, fără un public numeros, dar care funcționa ca un microfon deschis pentru megalomania poetului pensionar. Acolo, Conu' Fane domnea ca un monarh absolut. Invita pe cine voia el – de obicei pe "chibiții" săi – pentru a bârbi în voie vreo carte recent apărută (dar nu a sa, evident!), pentru a persifla cu o mânie proletară

pe toți cei care, în viziunea sa, îi erau împotrivă. Emisiunile sale erau un amestec toxic de laudă de sine, denigrare și o auto-victimizare jalnică. Orice voce critică era catalogată drept invidie, ignoranță sau, mai rău, o conspirație la adresa "adevăratului talent".

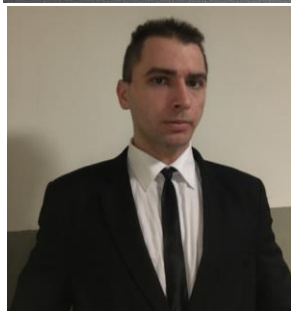
Pe undele eterului local, Conu' Fane își etala toate frustrările, toate resentimentele acumulate într-o viață de anonim. Se transforma într-un judecător implacabil, un inchișitor al literaturii, aruncând anateme asupra celor care nu se închinau la altarul său poetic. Ironia era că, deși abuziv, acest mic radio îi dădea o putere, o voce, pe care nu o obținuse niciodată prin scris. Era o demonstrație tristă a faptului că, uneori, microfonul și prezența online pot oferi o platformă pentru aroganța și infatuarea care, altfel, ar rămâne îngropate în anonim.

Conu' Fane trăia într-o bulă, o bulă a gloriei de carton, alimentată de propria-i aroganță și de aplauzele mărunțului său public. În afara acestei bule, poezia sa era doar un ecou slab, o șoaptă pierdută în zgomotul lumii. Dar pentru el, acolo, în studioul improvizat, înconjurat de "chibiții" săi, era nemuritor, era "only" vioara întâi. Și, poate, pentru el, asta era tot ce conta.

* Desen: Spear_3873

(din volumul de eseuri în pregătire «**Mic tratat despre lucruri mari**»)

Cosmin POPA**Lacul din grădina parfumată**

Jurnal, Persia 30 mai 66 î.hr.

Mă dureau picioarele de la mers prin roci roșii, soarele ardea ca o torță cu ulei de catacombă, cataramele de la sandale aproape că ieșeau pe afară, și fruntea îmi era plină de picături de sudoare, iar ochii mei întunecați de prea mult studiu priveau în depărtare orașul persan al marelui rege care a domnit un an de zile până la spânzurare – turnurile din exterior erau imense, din cărămidă roșie, geamurile erau din sticlă pictată, un miros acru de frunze venea spre pădure – iar apoi fusese reconstruit din temelii cu sclavi aduși din insulele verzi ascunse de vechii lei cu aripi ce sfârtecau cadavre și schelete. O poartă imensă din cărămizi ca un con de geometrie ieșea în afară, și era împrejmuită de copaci verzi, cu miros dulce, dar avea ceva repulsiv, cu cât priveam mai atent, cu atât greața creștea în intensitate, și trebuia să scot ploșca cu apă, să sorb ceai verde cu bucăți de zahăr luat dintr-un trib de barbari. După ce am ieșit din nisip am intrat pe un pământ de roci bătătorite, șlefuite aproape de perfecțiune arhitecturală, estetică, ce prindea culoare cu cât înaintam mai mult, iar deasupra orașului apărea o lună misterioasă, nemaivăzută nicăieri în lumea știută, plină și seacă, și casele erau luminate, și deasupra treceau valuri de ciori, și răgete de lei cu aripi veneau din depărtarea orașului, unde se află cele mai ascunse biblioteci, universități, centre medicale și taverna cu obiecte de artă și de meșteșug. Înaintam ușor și simțeam nisipul roșu cum îmi intră în sandale, iar umbra unui turn imens, cu torțe aprinse mă lovea în ochi și mă frecam cu podul palmei și respirația mi se îngreuna.

Câteva roci de dimensiuni mari erau împrăștiate în jurul cetății, câțiva copaci erau împrăștiați anapoda, iar lângă un turn imens plin de gardieni stătea o baracă de soldați, în flăcări, iar un fum toxic urca spre cerul albastru, curat ca lacrimile pruncilor. Rând pe rând turiști, bătrâni cu bărbii albe, femei cu cărpe murdare, copii, câini, mâte și păsări veneau spre mine, și simțeam că plutesc ca într-un vis curat, spre un nor pașnic, iar o ceață fumurie, translucidă îmi intoxica ochii și nările, și tușeam sânge, și deodată m-am trezit la ușa cetății. Soldați înalți, fără expresie, mă priveau ca niște oameni fără suflet, fără inimă, fără creier, și intrasem înăuntru, iar de pe zidurile pe care le priveam cu capul spre boltă, cădeau petale de flori exotice, fără miros, fără culori. Zeci de mii de glasuri, turiști cu haine lungi, până la glezne, case și ziduri în culori deschise, ca și lutul și marmura lucrată de sclavi, magazii și negustori pașnici, fără ură sau violență mă priveau cu o nepăsare caldă. Acolade și geamuri construite cu perfecțiune, case făcute pe coline și dealuri pline de locuințe în culori deschise, pisici albe

și negre treceau printre cartiere, printre străzi pavate cu iscusință, deasupra orașului se afla un imens sistem geometric, construit pe pilaștri inimaginabil de largi și asimetrici, aproape spre un infinit fără de margini, colosal, tectonic, iar mirosuri de flori și de ceaiuri și de lumânări se răspândeau în tot orașul – plin de viață, plin de sevă. O femeie cu straie lungi veni spre mine și-mi spuse cu feroare și prompt:

-Domnul vrea să bea ceai parfumat?

-Mulțumesc, dar nu îmi este sete. Vreau să ajung în lacul parfumat!

-Lacul parfumat?!

-Da.

-Bunăoară, ați auzit?

-Leii cu aripi, ori este doar ceața orașului?

-O să vezi singur, nu are rost să mergem împreună.

-Pe unde să o iau?

-În spatele meu este o ușa de paie, o deschizi și ajungi direct cu tălpile în nisip.

-Binecuvântată să fii.

-Iar după? Ce o să faci? Dacă o să îi vezi?

-Mă întorc în orașul meu și o să îmi continui studiile, sunt doar un școlar.

-Am înțeles. Încredere.

-Interesul meu este să dorm liniștit, nu să dau foc la clădiri.

-Cu atât mai bine. Intră.

-Acolo?

-Da.

Am înaintat într-un coridor îngust, m-am lovit cu capul de pahare și rafturi legate între ele, pline de mărunțișuri. Zărind ușa de paie, am împins palmele spre ea, și o ceață dogoritoare îmi fură privirea și mintea, și căzusem într-un șanț de nisip, aproape de un mal de apă verzuie, plină de crengi parfumate. Mi-am revenit în simțiri și priveam o insulă străjuită de stânci și copaci colorați, iar spre uimirea mea vizuală – câțiva lei cu aripi, mergând și urlând, scoțând răgete sălbatic, puternice, melodioase, aproape pașnici, ierbivori. Îi priveam ca pe o minune, ca pe un templu, ca pe un tablou, și cântece de flaute și voci de femei se răspândeau în jurul lacului, până dincolo de niște labirinturi și uși împrejmuite de copaci exotici, ce se pierdeau într-un infinit imposibil de accesat cu mintea omenească.

Am zăbovit privind minunile acestui oraș persan, liniștindu-mă și odihnindu-mă pentru totdeauna, simțind o mare taină, un secret imposibil de furat, ori de răspândit, accesat odată într-o viață de om, taina – arhitectura vechiului oraș persan, împrejmuit de clădiri cu copaci exotici și locuri ascunse, magice, ascunse în praf și unghiuri antice-. M-am ridicat și m-am scuturat, apoi am mers în jurul lacului privind lei, și soarele era pe cer, fierbinte, și m-am întors spre ușa, intrând în centrul orașului, dar femeia și magazinul ei de ceaiuri dispăruse, și tușeam din nou sânge, iar când să privesc în care direcție să mă îndrept, am zărit o vastă bibliotecă, așezată pe stâlpi și copaci joviali, iar deasupra ei planau ciori, iar soarele era dogoritor, și împrăstia raze de vitalitate, de jovial, de serenitate și împăcare. Pe lângă mine treceau femei persane, cu baticuri în cap, cu părul său despletit și plin de șerpi, de tot felul de obiecte de modă antică, țineau cazane cu apă, făclii, mâncare, căr-nuri, prunci, altele erau alienate și se strâmbau pe stradă,

(continuare în pag. 24)

și mă apropiam de acea bibliotecă imensă, cu terase de bronz, galbene ce tot urca pe scări de piatră, și parcă nu se mai oprea din dimensiuni, ciclopice. Pereții erau imenși, din piatră cioplită, porțile erau de lemn și pictate în culori vii, câțiva oameni apărau intrările, iar rând pe rând oameni bătrâni și tineri intrau și ieșeau, alții cu haine lungi și sandale țineau în mâini documente și pergamente, alții vorbeau în dialecte străine, iar pe lângă ei treceau oameni din alte țări, alte triburi, de diverse culori, diverse limbi, diverse culturi, și nimeni nu era afectat de absolut nimic. Un haos ușor forțat, dar benefic, cald, și usturător în acele cartiere, străzi, și făclii.

Când să privesc spre acoperișul bibliotecii mi se părea că ajunge în niște nori curați, de un roșu de nedescris, aproape mistic, vanitos, apos, liber. Am ocolit clădirea mult, și nu se mai termina, cu cât ocoleam și coteam cu atât zidurile se micșorau apoi se lărgeau spre niște unghiuri înguste, geometrice, formate de ingineri și arhitecți de la universități și ginți, iar când să ocolesc ultimul colț am mai privit odată înapoi construcția ciclopică ce se termina pe terase, pe dealuri, aproape de norii roșii.

Cetatea persană mirosea a curățenie, normalitate, plante, pește, carne, și praf, aproape că nimic nu era anormal. Mergeam apoi spre un cartier unde toți locatarii erau ieșiți afară, își expuseră mărfurile pe acele mașinării trase de niște animale stranii, zeci de mii de dialecte se auzeau zilnic, nimeni nu era atent, concentrarea era minoră, câteodată oamenii urlau între ei, și erau expuse nenumărate covoare în toate culorile posibile, curate, calde, vii, iar clădiri arhitectonice pictate cu motive de la flori, până la stele, până la cuburi și ovale și întortocheri de ingineri și pictori. Un val și o briză de sare venea spre cartier, iar pe lângă mine treceau nenumărați boi, cai, cămile, câini, pisici, elefanți și alte creaturi din zona Persiei. Era o desfătare să privești spectacolul omenesc, un centru de civilizație și viață pură, curată, fără lipsuri, prea bogată, debordând de vitalitate, iar femeile și fetele tinere mergeau de mână de însoțitoare bătrâne, pentru a se așeza la casele lor, iar preoți cu copii mici mergeau în spatele lor, cântând în limba persană, imnuri de glorie, de pace, de prosperitate, de viață de credință, de odihnă, și de optimism. Rânduri de ciori veneau în valuri. Soarele era de un roșu iar ochiul era alb, pur, cald, radiind fertilitate, și desfătare egoistă.

Ochii mei deveniră plini de praf, și îmi tot aduceam aminte de acea femeie, aveam solilocvii despre acei lei cu aripi. Urcasem pe o colină de nisip și soarele era alb în măreția lui și din vale veneau cântece de flaut, de liră, de harpă, de vioară și fluier persane, fără nimic excen-tric, cântece pure, ca de ecouri stridente și grave în intensitate, iar tot trupul se simțea liber, plin de energie, și alte sunete urcau din cartiere apuse, câini urlau, ecouri de tobe și de bețe în mișcări hedoniste. Steagurile se vedeau în toată măreția și grandiozitatea orașului, parcă aș fi asistat la un spectacol grozav de ciclopic, și casele se tot îndepărtau spre alte meleaguri ascunse de nori, și vedeam zidurile groase, înalte, ciclopice, de piatră și de marmură, străjuite de niște gardieni monstruoși în dimensiuni, dar slabi și înalți, purtând cu ei sulite și baroa-se. Freamătul orașului urca și cobora pe coline și pe dealuri, unde în spatele meu se ridicau spre cer case înalte, de locuințe la un loc, unde puteam vedea oamenii

scuturând covoarele, copiii jucându-se și bătrânii miș-cându-se greu, în cârje, cu ochii supti de viață, cu fețele speriate de seninătate, fiind la puntea de trecere spre celelalte paradisuri de grădini și de cetăți de marmură pure, de cristal, de ocru, de apă pură, sfântă, cu miros sfânt de ierburi, ce vindecă și aduce aproape spre vindecare și plenitudine.

Coboram scările în serpentine periculoase iar sanda-lele îmi erau pline de praf și de pietre în toate formele mi-nuscule și toate culorile din Persia. Mormântul ultimelor dinastii de înainte de 500 erau expuse pe un podiș între două râuri - verzi, albastru și roz- și priveam statuile de marmură imense ale tiranilor și domnitorilor ce au creat civilizație și haos, și erau imense, se ridicau până dincolo de cer, nu puteai zări cu ochiul infinitatea iar asta mă uimi și mă liniști și mă impresionează - geniul uman - până unde poate ajunge în veacuri ascunse în praf și manuale mari, cu cotoare groase. Văzusem spitalele și universitățile unde se studiau vechile științe persane, și mari oameni de cultură și de știință erau pictați în schițe de carbune pe ziduri de copaci, ascunși de case și de cartiere, lângă un râu secăt, ce se termina cu copaci cu fructe roșii, împrăș-tiind parfum de lumânări și de fervoare. Spre finele altei biblioteci ciclopice mă așteptă o persană cu sprâncenele frumoase, șal și păr parfumat și ochi frumoși și mă luă într-o trăsură trasă de niște creaturi exotice.

-Ai văzut lei?

-Da?

-Și ți-au plăcut?

-Bineînțeles.

-Te duc în afara cetății, pe unde ai venit...

-Deja?

-La ce te așteptai?

-Mai voiam să văd restul orașului persan...

-Curios mai ești, ce calități mai ai?

-Sunt om de carte, optimist, am ochi de vultur, mă hrănesc doar cu plante, călătoresc, și respect cultura și viața tuturor oamenilor, sunt pentru pacifism, nu îmi place violența, am o casă și o bibliotecă la marginea Persiei...

-Un scrib și un cronicar...

-Da.

-Aproape am ajuns...

-Și ce să fac aici?

-Du-te înapoi prin nisip, dincolo de roci și de acei copaci exotici, și acolo să te uiți în spate de patru ori, apoi să îți pui o dorință...

-Am uitat să te întreb cum te numești...?!

Plecase și eram în afara porților, și plecasem prin nisipul roșu, ca de clepsidră, și trecusem printre copacii exotici, aproape de cealaltă pădure, lângă terasele de pietre persane, albe, portocalii, bej, crem, vernil. Întorcându-mă, am privit de patru ori cetatea și mi se părea că se ascunde într-o ceață misterioasă, și valuri imense de ciori trecură pe lângă mine și cetatea persană se scufundă și turnurile imense de cărămidă roșie se scufundară odată cu statuia celui ce a domnit doar un an de zile, și plecai fruntea, iar sandalele mi se rupseră. Ridicându-mă în capul oaselor, priveam trăsurile trase de elefanți, și mă afluam în alt trib, dincolo de cetățile din misterioasa și esoterica Persia.

Lucia PĂTRAȘCU

TERAPII ȘI DESTINE - Povestiri despre Speranță și Vindecare, de Petre Rău

Volumul de proză „Terapii și Destine - Povestiri despre Speranță și Vindecare”, semnat de scriitorul Petre Rău, Editura Boem@, 2025, cuprinde 15 povești „inspirate din realitatea celor care au avut curajul să pășească în cabinetul unui psihoterapeut și să-și deschidă sufletul, mintea și viața în fața acestuia...”

Sunt, de fapt, 15 povești de viață, sprijinite de realitatea lor, o realitate trăită intens de fiecare persoană implicată, o realitate generatoare de sentimente de empatie, de compasiune. Sunt situații în viață, în care un declic intempestiv creează stări surprinzătoare cu multe consecințe dureroase.

Modul de concepere a acestui volum este neașteptat. Într-un moment de confidență, pricinuit de modul în care viața și întâmplările sale interferează cu trăirile individuale, provocând scurtcircuitări, ce, netratate la timp de un om de specialitate, pot deveni ireversibile, scriitorul Petre Rău primește de la o doamnă psihoterapeut câteva exemple. Astfel, scriitorul află din cazuistica specialistului lucruri neașteptate, bine fixate în memoria timpului și care au necesitat ajutor și terapie.

Impresionat, pentru a atenua duritatea faptelor, scriitorul le îmbracă în haina unor scrieri literare competente și le așază în paginile acestei cărți, trimițându-le cititorilor pentru atenționare și trezire.

Nu este puțin lucru să afli despre experiențele dure ale unor ființe, experiențe neașteptate, pline de durere, deznadejde și neputință, mai ales când lângă noi trăiesc atâția oameni puși în situații cel puțin neplăcute, dacă nu chiar dezastruoase. Este datoria noastră să nu trecem nepăsători, să observăm, să sesizăm situația, să intervenim, să dăm un sfat, să ajutăm. Cartea însăși este o pledoarie pentru necesitatea căutării terapiei potrivite, expunerea problemelor, analizarea situațiilor și, întotdeauna, folosirea sfatului primit. Numai o terapie atent condusă și riguros îndeplinită poate duce la vindecare și la transformarea optimă a destinului.

Chiar dacă am încerca să exemplificăm aducând în scrierea noastră un caz, o stare, nu ar fi corect față de ceilalți. Fiecare este o situație neplăcută, rezolvată cu ajutor calificat și, astfel, devine îndrumătoare în felul său.

În această carte sunt trei planuri subtile, în care scriitorul Petre Rău pătrunde cu pricepere. Este lumea în care trăim și populată cu cele mai neașteptate situații. Este lumea celor intrați în această morișcă a necazurilor, învinșii momentului, lângă care sufletul scriitorului este alături cu înțelegere maximă. Și lumea specialiștilor, a psihoterapeuților, care luptă și reușesc să repare aceste traume, conducând viața pacienților spre noi începuturi regeneratoare.

Petre Rău, un om care a iubit întotdeauna matematica și poezia, în ambele păstrând nivelul de performanță, nu putea fi nepăsător la aceste realități dureroase. Un om care și-a construit viața urmărind și urmând un țel nobil, nu putea trece cu nepăsare pe lângă o reală încătușare a cugetului cuiva, cauzată de episoadele întunecate în care viața patinează, se dezorganizează și se poate transforma în dezumanizare. Simte că este cazul să participe, să atragă atenția și o face prin metoda folosirii veșmântului literar în creația sa, pentru a ajunge la inima semenilor noștri. Și ca atenționare, și ca alertă, și ca asigurare că nouă, tuturor, ne pasă. Nimic nu deformează adevărul întâmplărilor, întotdeauna conotațiile fiind empatice și eludând ceața neagră a indiferenței. Ideea centrală a compasiunii emană un umanism nealterat.

De aceea, volumul „Terapii și Destine - Povestiri despre Speranță și Vindecare”, semnat de scriitorul Petre Rău, devine o scriere altfel, intenționat mobilizatoare, ce merită atenția cititorilor.

Adrian RĂCARU

Legături de sânge un roman cu lebede negre, cu lebede albe

„Legături de sânge” este al patrulea roman al scriitoarei Violeta Daniela Copăceanu, apărut în 2024, la prestigioasa editură EIKON, diriguată de enigmaticul cărturar Valentin Ajder. Volumul *înfățișat* într-o ținută clasică, elegantă, este ales cu caractere atrăgătoare... lecturii.

Cartea este structurată în două părți capricios drămuite. Prima parte are 18 capitole cu 195 de pagini; partea a doua are 6 capitole cu 105 pagini. Mai consemnăm un lucru expresiv: fiecare capitolul are, în loc de titlu, ca o telegramă de înștiințare, ca un breviar, are, câte-un citat încântător: 24 de descinderi, din care

(continuare în pag. 26)

crește cartea.

Cele 300 de pagini sunt echilibrat armonizate în întâmplări, trăiri și fapte; descrise cu talent îndatorat athletic și cu hărnicie de cronicar idilic; cu disciplină și cumpănire de eseist în împletiri aforistice; cu însemnări concise de *trimis special*; sau de *correspondent de război*; cu intimități epistolare. Carte este îngrijit inițiată și convingătoare pentru a puncta eveniment cumplite: al doilea Război Mondial, Bri-găzile Roșii, mișcarea de legionari, ocupația sovietică, Se-ceta, colectivizarea, industrializarea, Revoluția și infiltrarea foștilor securiști în posturi de conducere după 89. Lectura te captivează ca pe un asistent de regie la filmare; are o structură antologică de povești; povestea comandurului Alexandru TULPAN din Tecuci, convertită de poveștile rudelor; povești despre copilărie, iubire, trădare, disperare, schingiuire, siluire, întemnițări. Și omeneștile trăiri, visări, stări și împăcări erotice, despărțiri dramatice. O ficțiune care are „forță de emoționare” pigmentată liric, creând „acorduri, contraste și raporturi între personaje, evenimente, locuri și episoade”, pentru a defini artistic o realitate posibilă și de necontestat fiindcă dincolo de subiecte și de intrigi, sunt de fapt „Legături de sânge”. Legături care se întind pe urme istorice de la o familie care are rădăcinile aici în România și ramuri care lăstăresc în Italia! Nu vă pot spune cum și de ce ca să nu stânjenesc plăcerea lecturii. „Legături de sânge” România- Italia inteligentă abordare, translare evolutivă de *oglinzi în oglindă*.

Timpul de desfășurare a întâmplărilor din volum nu-i cantonat cronologic în scris, el este folosit ca un instrument clarvăzător, caleidoscopic dotat cu obiective, cu focalizări secvențiale și eliberări panoramice; cu încadrări subiectiv-policrome. Prin lectură obiectivele se pun în mișcare. Pornim : 1943 la Bari, 1939 la Livorno și Veneția. Apoi ani și vremurile se răsucesc și locurile se succed, evenimentele tulbură inimi, răstoarnă guverne; războiul nu iartă nimic și pe nimeni; se desfac și se fac alianței.

Memorabil în acest roman, Tecuciul este vindecător prezentat și descris patetic în adorare, ca o declarație de dragoste nevremelnică, să te simți binecuvântat că locuiești aici!

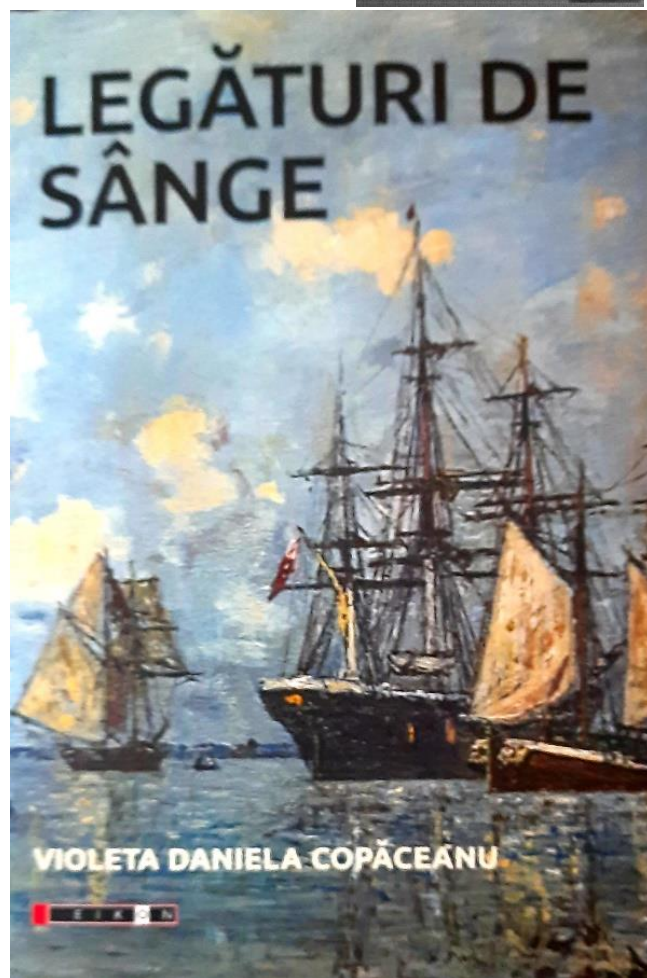
Despre Alexandru Tulpan doar atât vă dezvălui, s-a născut la 10 august 1920 la Tecuci, părăsește țara în anul 1938 pentru a urma cursurile Facultății de Marină din Livorno, Italia, revine la Tecuci în 1990 și moare la Galați în 2000. A fost căsătorit cu Claudia Scarlatti, care a murit în 1969. A activat în marina Italiană ca comandor, comandant de escadrilă, remarcându-se ca un ofițer superior curajos, hotărât apreciat și respectat.

Cât despre lebedele negre, care aduc înfiorarea pre-vestirilor tragice, ele apar în roman de trei ori: o dată la Tecuci în anul 1939, apoi la Livorno în anul 1969 și ultima dată la Galați în anul 2000. Ce prevestesc? Aflați în carte. Statistic constatăm că ele vin periodic după 30 de ani. Intuim că vor apare iar prin anul 2030, dar nu știm în ce volum ; ironic: dincolo de cuvinte, literele sunt lebede negre.

Lebedele albe, menționate și ele în titlul acestei con-fesive prezentări, au iernat la Tecuci, în așteptarea cărții lui Christian Vidoni, personaj simbol, al *copiilor din flori*, din vremuri de război; căutătorul nostalgic al paternității.

Neîndoielnic și probator și cu acest roman, autoarea are „Legături de sânge” cu scrisul, care îi oferă iată: a patra treaptă în urcuș spre consacrare.

Suntem în secolul romanului (de secole). Romanul a

fost: „genul timpului nostru”... și cum s-a spus ”se substituie tuturor genurilor, absorbindu-le pe toate”, multi-plicând vieți!

Cine spune că are o singură viață de trăit, acela ori e mort de mult, ori nu știe să citească. Dacă este adevărat după René Marill Alberes (din care am citat și mai devreme) că: *Romanul este un substitut al morții: vrea să fixeze un destin, oricare ar fi el, dar să-l fixeze în sfârșit!...* Să o spunem la ureche: romanul a înlocuit ideea de eternitate. - Violeta Daniela Copăceanu a înțeles mesajul.

Metaforic vorbind eternitatea are „Legături de sânge” și la Tecuci, punct(.)!

Veronica Stănei Macoveanu

Veronica STĂNEI MACOVEANU (Stokholm, Suedia)

O sfințești iubind-o

Parcă obosești văzând că încă mai persistă
unele pete dalmațiene pe mantia zilei tale obișnuite
Ce minunat ar fi să fii doar bucurie și armonie -
- în toate fibrele tale, doar lumină -
Lecția iubirii a Tot nu-ți este deplin pătrunsă
dacă n-ai răbdare cu tot ceea ce ești tu
Superficiala sau profunda pată obscură
sfințești iubind-o

Camera obscură a gândurilor

Dacă tu vrei să cobori în abis, dacă vrei să stagnezi
Cine să te învețe să urci, când zidul respingerii se
înalță?
Cine să reanimeze o inimă, dacă ea își dorește
închistarea
Iubirea n-ar putea intra nici pe cord deschis
dacă n-o primești
Ce operații atunci să-ți imaginezi, ca lumina
să poată intra în camera obscură a gândurilor
în sângele rece, rigid al sentimentelor

Împărăția stelelor coboară

Împărăția stelelor este ca o ploaie-n jur
De aceleași mici iubite magice scânteii
văzduhu-i plin
și tu ești fericit cu bogăția lor
Au coborât ele la tine sau ai urcat tu la Cer

Ai revenit la tine la frumusețea ta

Ce aur este în tine dacă te îndrăgostești!
Ce aur este în tine dacă iubești
Nu este numai „toată lumea a ta”,
ci și tu ai revenit la tine cu frumusețea ta,
cu armonia ta, cu bunătatea ta, cu entuziasm
Liber într-un spațiu al libertății ce s-a destins
din tine ocupând și Cerul

Pași de evoluție printre pași de involuție

Nu vezi oare că este un pas de evoluție
sau involuție aproape orice pas pe care-l faci

- experiențe unice poate -
Chiar și milenii de involuție au un miez
ce va germina cândva frumusețea
că așa a fost menit
Lumina și întunericul, binele și răul,
mustesc de viață
Viață în bucurie și fericire, în compasiune
și înțelepciune, viață în lumină și iubire
sau viață în chin, în tristețe, în dezamăgiri
sau chiar în ură, invidie, gelozie
sau și mai groaznic în răzbunări, în minciuni,
în manipulări, în crime
Oare s-or fi potențând reciproc unele
dintre contrastele acestea
Există un drum al izbânzii
unde și Golgota va deveni vreodată pentru fiecare
drumul vindecării
crinii demnității și iubirii

Iubirea este chiar și acum în sufletele tuturor

Cerul, soarele, lumina, marea sunt toate la locul lor
prezente, miraculoase, misterioase
De ce te adâncești în abisul din oameni, în tristețea lor
în disperarea unui război,
pentru care aproape n-ai ce face,
deși este atât de aproape
Încât auzi salvele tancurilor, șfichiuitul bombelor
detonând în spitale, în case, în suflete
Neînțelese sunt focarele întunericului, rădăcinile lui,
cauza lui primară
iar noi suntem victimele lui, victimele necunoașterii,
victimele neadevărurilor, victimele neînțelegerilor
noastre
Nu te mai afunda în haos,
până și haosul se va stinge în ruine
iar viața se va înălța, reînnoită ca întotdeauna
Dă-i sufletului speranță și lumină
dă-i hrana curată a iubirii
căci iubirea este chiar și acum în sufletul tuturor

Câmpul lor de frumusețe

Combați durerea cu mantre optimiste
Ai plonjat prea mult în mări tulburi
din solidaritate pentru a simți aceeași intensitate
în carnea ta, în sângele tău
deși aveai și lumina salvării
Există un Univers de Lumină
care te poate pătrunde
Este de ajuns să privești Cerul Inimii tale
și Cerul Cosmic pentru a fi fascinat de Măreția lui
Dar și aici în microcosmosul care te înconjoară
sunt dovezi de iubire, compasiune, tandrețe
nu-ți risipi atenția de la ele, de la dăruire,
de la altruism, de la câmpul lor de frumusețe
se văd chiar și printre norii obscuri

Să-ți umpli de lumină, de aur gândul

Un suflet coboară la tine, poate din cer coboară
ca să-l urci înapoi
poate mai înalt, prin dăruire
Este șansa ta să-ți întinzi aripile
să-ți umpli de lumină, de aur gândul

(continuare în pag. 28)

să-ți speli tălpile pentru a intra în templul comun
cu sufletul unit

Iubirea este puterea care ne va mângâia

Sunt presupuneri că noi, oamenii, am fi avut
mult mai multe spirale ADN,
dar astăzi avem doar două
Însă malefice minți le-ar fi modificat, inactivat
din vremuri imemorabile
chiar înserând genetic coduri hibride,
pentru a ne manipula mai ușor
S-a lucrat oare pe naivitatea noastră
ca să fim mai docili și să acceptăm cu inocență,
răul de lângă noi, răul contaminat și-n noi
Creduli ca să nu înțelegem sacrilegiile care s-au făcut
mereu pe sufletele noastre?
Și îndurăm supuși crezând că ipocrizia
este curată, grăbită intenție de a ne proteja
Care să fie adevărul?
Oricum salvarea sufletului nostru este de a ne înălța
dincolo de neguri căci am îndurat deajuns nepermisul
Recea, calculata, meschina, criminala,
ascunsă rea intenție
comisă ilegal
- rămâne însă dreapta justiție -
În inima noastră există darul iubirii,
darul unic al compasiunii
și iubirea este puterea care ne va mângâia, mângâind

Doamne, sălășluiești în noi: Scânteie, Flacăra Divină

*O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat !
Să nu se simtă Dumnezeu în mine
un rob în temniță - încătușat.
(Lucian Blaga)*

Doamne, care este misterul tău?
Sălășluiești în noi: Scânteie, Flacăra Divină
intangibilă, indestructibilă, pură, eternă
sau te modelăm noi cu fericirea și nefericirea noastră,
cu neputințele, cu sacrilegiile noastre și cauți continuu
să-ți reconstitui frumusețea, puritatea, sacralitatea,
armonia perfectă și noi atunci tânjim după libertate,
după pace, după bucurie, după înțelepciunea de a ieși
din încarcerarea limitării și Steaua Ta, din pieptul nostru
ne călăuzește la început încă derutată,
dar sigură că există un liman, Desăvârșirea, Iubirea
ce inundă în tărâmul tău înalt și pur
Iubirea acestei Flăcări ce-și vrea unirea cu Sine
după un drum anevoios, după un drum dureros
unde compasiunea înțelege cu duioșie
toate aceste aventuri stranie în care cunoașterea
și iar cunoașterea a umplut spațiile potențialelor
pentru a le ridica la înălțimea de faptă trăită
prin multe sacrificii
Și iată ceru-i colorat în curcubeie, dar și în pete negre,
pete de sânge ale sufletului nostru pe care Tu le vei sfinți
pentru suferința cu care le-am îndurat.

Nadia-Corina CĂPRIȚA

Înaintând pe Calea Poeziei

Înaintând pe calea poeziei
Trosneau emoțiile sub fiecare vers,
Mă-nspăimântau nerostul și neritmul
Și tresăream la fiecare rimă.
Pășeam rapsodic pe fiecare stih
Și încercam să nu-i strivesc măsura,
Mă-nfiora și oda și pastelul,
Și-n ale inimii tranșee metrice
Reinventam ecoul și catrenul.

Rugăciune pentru vindecare

Când sufletul îți este suspin
Lasă-L pe Hristos să-ți tacă durerea,
Din toamnă-ți șoptește psaltire,
Un acatist de mulțumire
Din anotimpuri senine.
Când sufletul îți este Golgotă
Lasă-L pe Hristos să fie Înviere,
În primăvară-ți răsară bucurie,
Un zbor de albastru
Din lacrimi și clipe de cer.
Vindecă, Dumnezeule, întunericul
Ce-mi sfârtecă sufletul și inima,
Dă-mi Izvorul de lumină și iubire
Să-mi spele gândurile negre!
Dă-mi bobul de credință și răbdare
Să pot afla pacea și netulburarea!
Dă-mi psalmul senin al tăcerii
Să-mi strig în el canonul de lacrimi!
Dă-mi veșmântul de nădejde
Să mi-l aștern urcuș spre mântuire!

Altă rugăciune

Doamne,
Sufletului călător
I-ai făcut suspinul zbor,
Din tăcere și din dor
I-ai crescut adânc izvor,
Să-și adape lacrima,
Să-și omoare patima,
Să-și aline ploii și vânt
Din trăirea unui gând.

Doamne,
Sufletului împietrit
I-ai făcut lumina zid,
Din Golgotă și venin
I-ai născut zâmbet senin,
Să-și furtune acatist,
Să-și adie gândul trist,
Să-și tacă mugur și stih
Din iertarea fără timp.

Teodor SANDU

peste lampa neagră

peste lampa neagră
 în inima căreia încă mai pîlpîie speranța
 ca un punct minuscul de lumină
 uitat
 coboară migălos și lînced
 ca niște pleoape de plumb
 către somnul eternității
 întunericul
 stau neclintit
 învăluit de fumul albastru
 care încă unduiește fantomatic
 spre tavanul interminabil
 către visele sugrumate
 de liniștea care țipă
 după trecutul ce curge până și prin vene
 aștept
 privind la mîinile ce țin un buchet mare
 de flori metalice
 reci și sticloase
 învelite în hîrtie cu priviri de mătase neagră
 fug de uitare
 așteptînd
 resuscitarea dimineții.

odată

odată
 demult
 prin pauzele nocturne
 adunate de mine și de trecătorii necunoscuți
 grăbiți
 stînd fără să ne cunoaștem
 la masa scorjîtă a terasei uitate de zilele și nopțile
 trecute
 unde doar ploaia mai spăla cîteodată paharele
 mi-am amintit că n-am știut niciodată
 pe ce stradă locuiește
 și dacă e ființă
 timpul
 vine parcă
 frontal de fiecare dată
 ca un vînt tăios de iarnă
 bea cu tine pînă cade sub masă
 povestind verzi și uscate
 despre ceva ce el numește sau ar fi putut fi realitate
 și dispare subit
 cel puțin așa crezi
 pînă te dezmeticești

nici nu știi dacă vorbești singur
 sau ți-au fugit mințile să se adape
 ori pur și simplu le-ai pierdut
 probabil
 dinainte de facerea lumii
 călătorește încontinuu
 cu bagajele mari
 pline de indiferență
 prin toate gările prin care am trecut
 într-o altă viață și eu
 în vise
 mărturisind vânzătorului de bilete că nu știe unde
 va merge
 așa că nu-i pasă
 doar să însoțească câte o poveste frumoasă
 sau chinuitor de răzbunătoare
 chiar dacă uneori regretă lucrurile urâte
 l-au îmbrășișat prin toate haltele și porturile
 pentru prețioasele sfaturi
 pe care le-a primit din politețe
 zâmbește
 cocoțat în vârful existenței
 ascunzîndu-și sau mimînd tristețea
 ori
 mințind cu nerușinare
 că nu-și aduce aminte niciodată
 încotro
 și de ce.

tablou nepictat

oameni care zâmbesc
 trist
 și privesc prin ferestre
 închise
 femeile ce-și etalează rochiile lungi și largi
 timid
 pe străzile pline de trecători
 necunoscuți
 ce grăbesc pașii îmbătrîniți către
 nicăieri
 copii gălăgioși se joacă bucuroși
 de-a inocența
 vîntul miroase a vară
 de neuitat
 și împrăștie orgoliile vechi care
 tac
 ușile singuratice stau ca întotdeauna
 întredeschise
 către mîine sau ieri, nici ele
 nu știu
 și oricum nu le pasă
 de timp
 felinare fără geamuri ce te scot la lumină
 să vezi
 visele uitate ce de azi au devenit
 frunze.

Oana-Gabriela AGACHE

Nedeia, de Elena Netcu

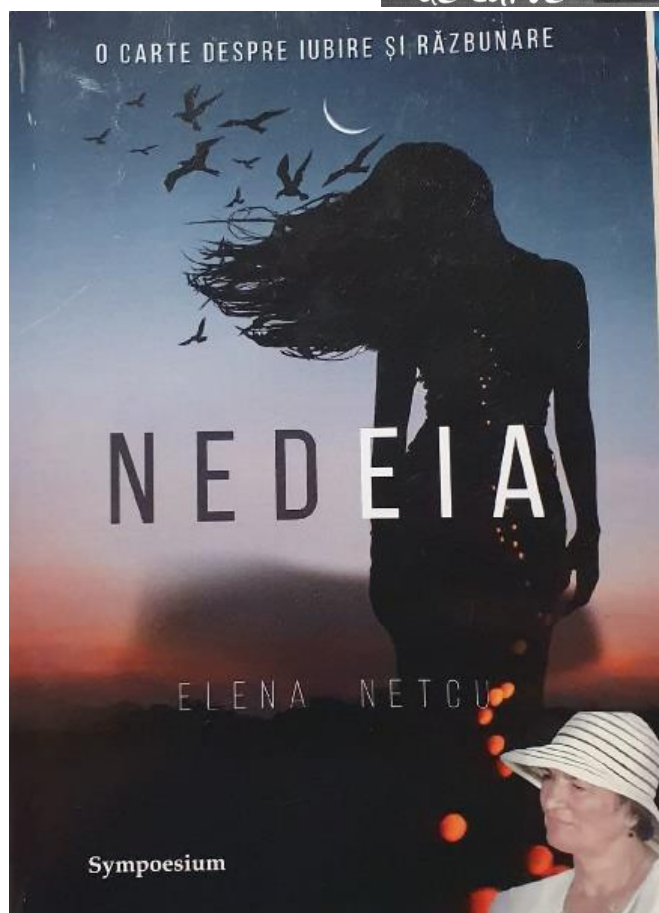
Romanul "Nedeia" aduce în prim plan dragostea ca formă stihială care se infiltrează insidios și metamorfozează într-o formă de nerecunoscut ființă. Dilema identității dublate, a unei măști care nu se mai găsește în armonie cu sistemul de referință original macină adânc temelia sinelui.

Elena Netcu, prolifică scriitoare de pe meleagurile dobrogene, ne poartă în romanul "Nedeia" prin Trivale, un topos devenit "centrum mundi" pentru eroină și, de asemenea, ne conduce la malul Dunării, în Thalassa. Cadrele spațiale devin matricea desfășurării acțiunii în plan fizic, în timp ce mare parte a romanului se desfășoară în planul spiritual, al trăirilor lăuntrice.

Intrăm alături de personajul eponim într-o poveste de viață a cărei devenire ajungem să o apropiem, parcurgând astfel tribulațiile unui traseu existențial. Romanul este scris la persoana I ceea ce determină o mai mare implicare a lectorului în poveste. Incipitul "in medias res" aduce senzații organice care dilată temporalitatea. *"În dimineața asta m-am trezit cu o durere puternică de cap, după un coșmar de care nu mai scap de la o vreme."* Pentru cea care cu mândrie se definește *"munteanca din Trivale"*, spațiul identitar devine o imagine a paradisului pierdut. Natura era, pentru copilul de altădată, personaj de basm, având ca element central dealul, simbol ascensional care oferea perspectiva panoramică asupra împrejurimilor și, metaforic, asupra vieții. Un laitmotiv al romanelor Elenei Netcu este visul cu valoare oraculară care fragmentează discursul narativ în momente cheie, inducând aceeași idee a destinului prezis pe care o întâlnim și în "Legenda emirului Nogai".

Din primele pagini, prin monologul interior al protagonistei, romanul ridică o problemă de etică - viața ca ispășire a unui păcat. Suntem introduși în intimitatea familiei cu visurile devenirii, relațiile familiale și fișele biografice ale personajelor fiind dezvăluite prin intermediul dialogului. Efortul de a deveni medic este încununat, Nedeia ajungând, așa cum ar fi fost și fără să urmeze această meserie, în slujba oamenilor, dăruind celorlalți și uitând de sine. Personajul feminin este ipostaziat în imaginea mamei care se sacrifică pentru binele copiilor, în imaginea soției, care face totul pentru bunăstarea familiei, a fiicei care vrea să-și protejeze părinții, a femeii îndrăgostite, care își dorește împlinirea sufletească și pentru care este gata să sacrifice ani mulți din viață.

Accentul cade inițial pe eforturile unei soții și mame de a crea un mediu familial firesc, de a oferi copiilor afecțiunea paternă. Toate acestea, în condițiile în care soțul, Dorin, care trăiește un acut complex de inferioritate, se complăce în mediocritate, nu acceptă succesul profesional al soției, având un comportament abuziv, violent, atât asupra soției, cât și asupra copiilor. Mai mult, încearcă găsirea unui univers compensatoriu în jocurile de noroc, în băutură și în companii neonorante. Se instituie imaginea unui cerc matrimonial vicios al tentativelor de divorț și al tot atâtor împăcări, a unei povești de viață cu iubire trădată, cu luptă pentru

salvarea căsniciei și a ideii de familie în care copiii devin liantul soților când nu mai au ce-și spune. Familia devine astfel un concept care se rezumă doar la ce ar putea fi.

Iubirea apare într-un moment când viața părea să nu mai aibă sens. Întâlnirea lui Kostas este văzută de Nedeia ca un dar divin. Uneori iubirea este umbrită de sentimentul culpabilității, chiar dacă găsește o scuză pe care ambii parteneri o invocă, și anume o căsnicie ratată.

Romanul este interesant din punct de vedere al structurii naratologice, constituindu-se ca un flash-back al vieții, ca o reluare a acestora într-o încercare cathartică. Personajul trăiește un fel de exorcizare a trecutului, cu reveniri și reflecții care par a explicita anumite secvențe de viață. Astfel, perspectivă naratologică în a doua parte a romanului este diferită, aparținând Nedeiei și lui Kostas, care-și dezvăluie alternativ trăirile.

Iubirea pe care o împărtășește cu generozitate celui ales ajunge să fie resimțită ca un blestem atunci când conștientizează că încalcă atât normele sociale, cât și pe cele morale. Neputința desprinderii dintr-un cerc vicios pe care l-ar dori discontinuu apasă teribil ființa fragilă care-și găsește puterea tocmai în apropierea bărbatului iubit. Cea care altădată era capabilă să se sacrifice pentru a păstra chiar și aparența unei familii de dragul copiilor care aveau nevoie de o figură paternă, ajunge, întâlnind iubirea pe care o crede adevărată, să se conducă după principiul "carpe diem". *"Dacă m-ar fi urcat cineva pe rug, nu m-aș fi împotrivit, m-aș fi dus spre eșafod."* Însă viața nu întârzie să fie percepută ca un șir de dezamăgiri, Kostas devenind fericirea și blestemul Nedeiei. *"Bărbatul ăsta e crucea pe care o s-o duc, îndoindu-mă până la pământ"*. Nedeia este un personaj predispus aplecării peste abisurile sufletești, de aceea

(continuare în pag. 31)

(urmare din pag. 30)

meseria de medic i-a dat șansa unei duble înțelegeri: a trupului și a sufletului.

Pentru Kostas, iubirea devine motivația de a fi mai bun, de a se realiza profesional. Însă ajunge o marionetă a familiei, în special a fetelor sale. Kostas este tipul omului care pare a nu fi stăpân pe propria viață. Se lasă condus în egală măsură de fetele pe care le iubește și față de care dorește să-și îndeplinească onorabil statutul de tată, dar și de soția alături de care a stat mai mult din obligație, de dragul copiilor. Pare că se complăce într-o situație incertă: pe de o parte se bucură de iubirea necondiționată a Nedeiei, pe de altă parte, are stabilitatea unei familii. Iubirea paternă îl determină să calce peste propriile sentimente și să construiască fațade de dragul copiilor. Această așteptarea continuă – să termine fetele liceul, apoi facultatea, să le vadă împlinite, inclusiv profesional, echivalează cu trecerea timpului, a vieții. Conștientizează deodată că anii s-au scurs, că cea care credea că va fi mereu acolo pentru el, nu mai e dispusă să fie. Efortul de a reveni este sortit eșecului. Rămâne doar nostalgia a ceea ce a fost și întrebarea fără răspuns referitoare la ce ar fi putut fi. Kostas trăiește mai mult la nivelul gândurilor ce rămân neconcretizate. Face doar scenarii ale unei vieți fericite, văzându-se îmbătrânind alături de Nedeia, dar necăsătoriți, pentru că statutul de om divorțat i-ar știrbi din personalitate. Deși îi datorează Nedeiei statutul profesional și social, nu are puterea să își croiască viața după propria măsură. Este tipul omului slab care nu are puterea să-și asume o alegere.

Pe de altă parte, Nedeia este corespondentul feminin al aceluiași tip uman, care simte împlinirea doar alături de Kostas și este capabilă să ierte în nenumărate rânduri. Pare că ființa este structurată din cercuri concentrice de iertare: când este unul sfâșiat, dedesubt se află altul și altul, la nesfârșit. Nedeia și-a pierdut libertatea, a devenit prizonieră a unui sentiment. Asistăm la o reiterare a mitului lui Sisif pentru că de fiecare dată pornește de la capăt cu șirul iertărilor. Și așa cum Albert Camus l-a văzut pe Sisif fericit pentru că avea un bolovan pe care să-l urce repetat în vârful muntelui de unde se prăbușea iar și iar, la fel o vedem pe Nedeia "fericită" pentru că de fiecare dată are ce și pe cine să ierte. Cele două personaje compun un Yin-Yang, coincidentia oppositorum.

Însă iubirea evoluează ca o boală care macină și sufletul și trupul; boala sufletească provoacă boala fizică, traumele sufletești având repercusiuni în plan fizic. *"Au fost câteva luni de tăcere, timp în care se întâmpla ceva grav cu mine. Îmi amorțeau picioarele din ce în ce mai mult. Sufletul îmi era închis într-un năvod."*

În pasaje biografice se conturează familia Nedeiei care i-a insuflat valori esențiale și care se profilează ca un îndreptar etic la fiecare moment de cumpănă. Tatăl devine un simbol al verticalității, al onestității pe care vrea să-l găsească în ceilalți, iar mama, în iureșul sentimentelor, devine un punct în care Nedeia își caută stabilitatea și o validare a propriilor trăiri. E o încercare de atenuare a culpabilității, o scuză pentru propriile sentimente. Mama devine un fel de voce a rațiunii, poate chiar o dedublare a sinelui care încearcă să determine alegerile corecte. Dar cine poate stabili ce e corect? Și pentru cine?

"Nedeia" este un roman despre ascensiune și despre complexul de inferioritate, despre iluzie și despre năruirea speranței, despre minciună și greșeală, despre răbdare

și iertare. Este o carte a unui destin labirintic. Iminența găsire a unei soluții de a ieși este împiedicată de neprevăzut, de o întretăiere a unui alt drum care generează dilema alegerii. Cu cât protagonistă crede că se află mai aproape de rezolvarea problemelor, cu atât se afundă mai tare, ca într-o mlaștină al cărei hățiș creează doar aparența unui teren sigur. Ajungem să empatizăm cu personajul, să trăim alături de el, încât în momentul luării unei decizii aprobăm sau dezaprobăm, dorind să rescriem povestea, să-i schimbăm cursul, la fel ca în unele romane moderne în care autorul lasă la anumite intervale pagini libere pentru ca cititorul să poată conduce firul narativ după bunul plac. Noi nu avem însă acest privilegiu, destinul este condus demiurgic într-un sens sau în altul, independent de voința noastră, uneori, independent de voința actanților.

Acțiunea se desfășoară pe parcursul a câtorva zeci de ani, trăim acutul sentiment al "târziului" alături de Nedeia care înfruntă prejudecățile și care se zbate pentru a se ridica de fiecare dată când viața o înghețunează.

Ceea ce menține interesul cititorului sunt răsturnările de situație și deciziile care intrigă și contrazic așteptările. Dacă Radu Vancu spunea despre "poezia vie" că trebuie să stârnească o reacție cititorului, indiferent de natura ei, putem extrapola conceptul și asupra prozei în aceeași măsură în care anumite acțiuni și alegeri ale personajelor generează reacții lectorului.

Coborâm și urcăm astfel alături de Nedeia pe traseul sinuos, sisific, o susținem și o condamnăm, trăim extazul și agonia. Destinul ei pare asemenea unui tunel vertical în care alunecările repetate, urmate de urcușuri firave dau senzația unei spirale, a unui vertij care duce la pierderea echilibrului.

Oare va reuși personajul Elenei Netcu să găsească acest echilibru? Va reuși să găsească puterea de a transforma pereții alunecoși ai tunelului în trepte pe care să le urce cu demnitate? Vom afla doar lecturând cartea care face radiografia unui suflet chinuit de incertitudini și de vină și care ne oferă totodată ocazia de a reflecta la ce este viața, la ce este omul în acest marasm existențial.

Ștefan ANDRONACHE

Periplu prin Genova lui Cristofor Columb

La Genova, cel mai important port al Italiei, am ajuns cu puțin înainte de căderea serii. Cerul de deasupra era deja acoperit cu nori groși și umezi care se mișcau repede dinspre mare spre Alpii Ligurici. M-am oprit la unul din multele hoteluri ce gravitau în jurul gării pentru a mă asigura că am unde mă odihni peste noapte după drumul epuizant pe care-l făcusem venind dinspre Napoli.

După câțva timp, am ieșit în oraș. Vroiam să-mi fac o primă impresie și, eventual, să mă familiarizez cu urzeala traseelor ce urma să le parcurg a doua zi. Dându-mi însă seama că devenisem victima „aglomerării de case și de străzi fără nici o formă” (Richard Wagner), m-am limitat, până la urmă, doar la parcurgerea câtorva „carruggi” (străzi vechi) prin care circula o lume interlopă, acestea coborând undeva spre țarm. Câțva timp mi-a ținut companie Dino Campagna cu ale sale versuri închinete Genovei: „Pe înfundate străzi marine / În seara ambiguă / Gonea vântul printre felinare / Preludii din încurcătura de vapoare: / Palatele de mare arborau albe / Arabescuri în umbra devenită lăncedă / Și eram împreună eu și seara ambiguă...”

Din nefericire, starea de mister pe care mi-o inoculase scurta plimbare nu a fost urmată și de „tăcerile solemne” care i s-ar fi potrivit. În camera de hotel, mi-a fost dat să aud, pentru multă vreme, muzica preferată a unor conaționali găzduiți cu un etaj mai sus. Atunci am conștientizat cât de mică este lumea și cât rău pot să-ți provoace cuvintele obscene și, mai ales, insipidele și dezgustătoare manele.

A doua zi, în ciuda vremii care se mai răcise (deși mă aflam la început de iulie) și devenise ploioasă, mi-am propus să parcurg o bună parte din oraș. Am început, cum era și firesc, cu monumentul impunător al lui Cristofor Columb, descoperitorul Lumii Noi, din preajma Gării Principe după care m-am înscris ușor pe via Balbi, o stradă aflată în reparații ca și unele dintre imobilele sale. Ulterior, aveam să aflu că genovezii se pregăteau intens pentru anul 2004 când orașul lor urma să devină Capitala europeană a culturii.

Cele dintâi clădiri întâlnite au fost: Universitatea (construită în 1653) și Palatul Regal (1650-1705), reședința preferată din anul 1824 a membrilor dinastiei franco-italiene de Savoia. Edificiul din urmă se remarcă prin frumoasa curte interioară, scara monumentală de acces spre etaj și în special Galeria oglinzilor care reușește să te încante prin decorațiile sale din stuc în stil rococo. Muzeul pe care-l adăpostește în interior conservă grupul statuar „Răpirea Proserpinei” de Francesco Schiaffino, picturi de Tintoretto, Guido Reni sau Van Dyck („Crucificarea”). În extremitatea sudică a palatului a fost amenajată o frumoasă grădină care coboară în terase până aproape de vechiul port.

Piața Bunevestiri (Annunziata) își etalează biserica omonimă al cărei fronton sobru și elegant se sprijină pe șase coloane dorice canelate așa cum și în interior alte coloane, de această dată corintice, susțin arcurile festonate ale navei principale. Vizavi este Palatul Belimbau (secolul al XVII-lea) care păstrează frescele lui Tavarone ce evocă momentele cele mai importante din viața celebrului navigator genovez.

Pe măsură ce înaintez spre centru urbei, mi-i dat să constat că edificiile publice sau private te copleșesc prin numărul dar și prin dimensiunile lor, cele mai multe fiind concentrate pe via Garibaldi care împarte așezarea în două. Socotită drept cea mai nobilă și mai frumoasă arteră a orașului, această stradă - care s-a croit peste un cartier popular și se întinde între piețele Meridiana și Fontana Marose - a ajuns să fie străjuită de o duzină de palate motiv pentru care i se mai spune și strada Palatelor. Pe partea stângă se înșiruie edificiile baroce: Grimaldi (al Meridianului) sau Bianco, Doria - Tursi (cu o admirabilă curte interioară) în care funcționează Municipality și Spinola (astăzi sediul Băncii Americii și Italiei). De-a lungul părții opuse se remarcă palatele: Rosso, Campanella și Caregga Cattaldi.

Genova – Palazzo Doria-Tursi

Desigur că cele mai cunoscute sunt edificiile ce adăpostesc și importante colecții de artă. Dacă Palatul Bianco se remarcă prin cea mai bogată colecție de pictură a orașului între care un loc important ocupă reprezentanții școlii genoveze (Luca Cambiaso, Bernardo Strozzi, Gregorio De Ferrari ș.a.), Palatul Rosso (arhitect Pier Antonio Corradi, între 1672-1677), o vestită reședință aristocratică, donată, în ianuarie 1874,

(continuare în pag. 33)

statului italian de ducesa Maria Brignole Sale De Ferrari, dezvăluie vizitatorilor săi peste douăzeci de săli superb decorate cu alegorii pe plafoane (vestite sunt saloanele Primăverii și Verii, dar și „Alegoria creației omului“, fresca lui G.A. Carlone) în care a fost concentrat un tezaur neprețuit alcătuit din piese de mobilier, sculpturi și picturi. La parterul Palatului Roșu sunt expuse lucrări aparținând lui Gentile da Fabriano, Albrecht Dürer („Bărbat tânăr“), Caravaggio („Ecce Homo“), Paolo Veronese („Juditha și Holofern“), Guido Reni („Sf. Sebastian“), Carlo Dolci, Luca Cambiaso, Bernardo Strozzi, iar în perimetrul luxos al etajului se disting cele patru portrete magnifice de mari dimensiuni semnate de Anthonis van Dyck.

După ce am făcut o plăcută incursiune prin istoria picturii reascentiste sau baroce, în pasajul subteran de sub Piața Corvetto, mi s-a oferit posibilitatea să-mi continui starea de euforie în care mă aflu. Pe pereții cândva inospitalieri ai acestuia, elevii Liceului Artistic „Paul Klee“ din Genova (mai precis spus cei din clasele 3E și 4E) au avut inspirata idee de a reproduce, la dimensiunea lor reală, lucrările ce alcătuiesc prețioasa colecție „Moma“ a Muzeului de Artă Modernă din New York. De câte ori ți-i dat să străbați acest spațiu, te vei reconforta privind picturile lui Degas, Monet, Picasso, Matisse, Magritte sau Gustav Klimt!

Ideea mi s-a părut formidabilă, ea constituindu-se într-un fel de alternativă la dezlănțuirile necontrolate ale plăsmuirilor de graffiti care au contribuit, în cele mai dese din cazuri, la hidoșirea peisajului urban din preajma noastră.

Majoritatea străzilor ce gravitează în jurul celor două axe importante Corvetto sau De Ferrari, indiferent că este vorba de Assarotti, Roma sau XX Settembre, sunt deosebit de frumoase. În perimetrul lor s-au concentrat numeroase bănci, renumite societăți de asigurări ori magazine de lux. Dar, cum pe mine nu păreau să mă intereseze nici unele dintre acestea, mi-am continuat itinerariul de suflet prin partea veche a orașului.

Genova - Piazza De Ferrari

Bineînțeles că, mai întâi, m-am oprit în Piazza De Ferrari, un fel de simbol al Genovei, atras fiind nu numai de fațadele neoclasicale ale clădirilor monumentale care o delimitază (în care și-au stabilit sediile Banca di Roma, Academia di Belle Arte și administrația Regiunii Liguria), ci și de jocurile de apă ale fântânii moderne din centrul ei care contribuie la o mai bună punere în valoare a acestui mai reprezentativ perimetru urbanistic.

Genova – Palat

Lăsând în urmă Teatru Liric „Carlo Felice“, întemeiat pe 7 aprilie 1828 și în care se desfășoară annual bine-cunoscutul Concurs internațional de vioară dedicat lui Nicolas Paganini, am descins la Biserica Sf. Matei. Acest vechi lăcaș de cult, ale cărui începuturi datează din anul 1125 (din care motiv fațada este concepută în pur stil romanic) adăpostește mormântul reprezentanților familiei aristocratice Doria care a jucat un rol de deosebită importanță în viața comercială și finan-

Genova - Piazza De Ferrari

Genova – Palatul Ducal

ciară pe vremea prosperiei Republicii genoveze.

Piața Matteotti mai puțin spectaculoasă este cunoscută pentru ansamblul Palatului Ducal (vechiul sediu al Guvernului Republicii) transformat, de curând, în Palatul Cultural al întregii comunități. În spațiile sale se organizează diferite manifestări expoziționale sau festivaluri artistice, precum cel internațional de poezie care urma să se desfășoare, a doua zi, în frumoasa curte interioară pe a cărei scenă fusese prinse trei pânze

(continuare în pag. 34)

albe de corabie.

Din nefericire, la parterul palatului am dat peste două tinere reprezentante ale cerșetoriei profesionale din România care încercau să „colecteze” ceva euro pentru terminarea palatelor cu multe turnulețe de pe acasă. Bănuindu-mă că aș putea fi vreun bogătaș din țara natală, m-au înconjurat pentru a mă deposea de „valori”. În timp ce, cea mai mică tot insistă să-i dau măcar o monedă, cealaltă cu un carton îndoit peste mână dreaptă s-a apropiat tot mai mult de mine încercând să-mi desfacă fermoarul buzunarului de la geantă. Conștientizând pe loc ceea ce mi s-ar fi putut întâmpla, dacă m-aș fi lăsat păcălit de manevra tinerelor rome (puteam rămâne fără pașaport și chiar fără biletul de întoarcere spre țară), m-am burzului, dintr-o dată, la ele și chiar le-am alergat o bună bucată de drum până li s-a pierdut urma. Mai târziu, prietenul meu din Milano, mi-a spus că, dacă m-ar fi văzut organele de ordine italiene, m-aș fi putut alege cu o amendă usturătoare pentru că le agresasem pe cele două „domnișoare”! Și apropo de această întâmplare. Când vor înțelege autoritățile noastre că țiganii, odată ieșiți afară din țară, nu vor face niciodată turism ci, dimpotrivă, vor continua să contribuie la deteriorarea imaginii proprii noastre țări?

Catedrala San Lorenzo oarecum înghesuită între clădiri (cred că i-ar fi stat mult mai bine dacă s-ar fi aflat într-un spațiu aerisit) își dezvăluie fațada cu cele trei portaluri în stil gotic normand. Jocul plăcut de linii al marmurei în două

Genova - Catedrala San Lorenzo

culori reușește să o transforme într-o autentică bijuterie amintindu-mi de Domul din Siena. La intrare, în dreapta, se păstrează încă o bombă neexplodată pe care flota engleză o aruncase asupra sa pe 9 februarie 1941. Mi-a fost ușor să rețin data pentru că evenimentul se petrecuse cu o zi înainte de a mă naște. Înăuntru, am admirat nava

gotică susținută de coloane corintice din marmură de Paros, cupola renascentistă bogat ornamentată, concepută de Alessi, și Capela Sf. Ioan Botezătorul, patronul spiritual al Genovei. În muzeul amenajat în Sacristie unde sunt expuse două importante sculpturi de Andrea Sansovino („Fecioara” și „Sf. Ioan”) se mai păstrează: pocalul din cristal verde (Sacro Catina), dăruit de regina din Saba lui Solomon și din care se crede că însuși Iisus Hristos ar fi băut cu ocazia ultimei Cine, și platoul din agată pe care regele Solomon ar fi așezat capul tăiat al Sf. Ioan.

Ceva mai jos, într-o latură a Pieții Dante, se conservă cu o deosebită grijă Poarta Soprana, o altă efigie de rezonanță a localității, ce amintește de centura zidurilor medievale din secolul al XII-lea și-ți indică, totodată, cu precizie locul unde se află modesta casă a lui Cristofor Columb acoperită acum de viță sălbatică. Înainte de a părăsi perimetrul centrului trec pe lângă o altă biserică veche, cea consacrată Sf. Ștefan, în care se păstrează aproape intact vasul în care fusesse botezat viitorul explorator.

Piața Victoriei se dorește a fi (și chiar este!) un reușit exemplu de sistematizare inteligentă a unui spațiu urban specific epocii contemporane. Terenul plat al acesteia le-a permis arhitecților să alinieze corpuri compacte (dar cât de elegante!) de clădiri cu cel mult 5-6 etaje. În mijloc tronează Monumentul celor căzuți în război, un monumental arc de triumf sprijinit pe douăzeci de coloane din marmură albă pe care gazonul verde din jur le scoate puternic în evidență. Pe latura dinspre miază-zi, două șiruri de scări, precum cele din Piața Spaniei de la Roma, marchează cele patru spații

Genova – Unul din parcurile orașului

Genova – Vedere spre Piața Victoriei

suprapuse ale grădinii special amenajate și în care au

(continuare în pag. 35)

fost reproduse cu flori roșii sau albe însemnele heraldice ale orașului-port. Urcând în punctul cel mai înalt al grădinii, chiar deasupra zidurilor cetății, am surprins câteva imagini panoramice ale cvartalelor de locuințe ridicate spre Corso Podesta sau dincolo de Gara Brignole.

De pe corso A. Saffi, mi-am permis să admir, vreme de mai multe minute, Supraelevata, autostrada suspendată Aldo Moro, și, bineînțeles, pavilioanele în care se organizează Târgul internațional din Piazzale Kennedy. Trebuie să recunosc însă faptul că din imensul port (considerat drept cel mai mare din Italia și a cărei înfățișare a fost schimbată de celebrul arhitect Renzo Piano cu prilejul Expoziției Mondiale din anul 1992) de-a lungul căruia se întind, pe mai bine de zece kilometri, bazine, cheiuri și zeci, dacă nu chiar sute de nave, nu am văzut mare lucru așa cum nu mi-am permis să ajung nici la modernul Acvariu sau la Lanterna (1543), unul dintre cele mai frumoase și mai înalte faruri ale lumii. Am privit însă, ceva mai îndelung, bazinul rezervat ambarcațiunilor de agrement cu regretul că, din cauza vremii nefavorabile, acestea nu mi-au mai putut oferi spectacolul ieșirii lor în larg.

La Genova vroisem să văd și Biblioteca Publică dar, dintr-o eroare inapardonabilă, în loc să o caut unde se afla de fapt, adică în Piața De Ferrari, pe lângă care trecusem cu ceva timp mai înainte, m-am dus tocmai în Piața G. Ferraris unde, bineînțeles, că nu am găsit-o. Deși mi-am făcut reproșuri pentru încurcătura care mi-a consumat vreo oră și jumătate din timpul afectat Genovei și m-a obosit nespun de mult, am trăit alte câteva bucurii conso-latoare.

După ce am înconjurat stadionul „L. Ferraris” și am traversat torentul Bisagno, am urcat 250 de scări de unde am fotografiat, în ciuda cerului tot mai întunecat, colinele care înconjoară orașul dinspre nord și pe coa-mele cărora urcă blocurile de locuințe. Și, tot de aici, am identificat, pe versantul altei coline, cimitirul Staglieno (Campo Santo) ce se numără printre cele mai originale din Italia, aici existând o galerie susținută de coloane monolitice din marmură neagră sub care se înșiruie mauzoleele somptuoase ale marilor familii burgheze.

De aici am mai urcat puțin pe o stradă în curbă după care am coborât de-a lungul viei Assarotti, excesiv de dreaptă de parcă ar fi fost trasă cu linia și pe laturile căreia se înșirau clădiri numai de câte cinci etaje. Din Piața Corvetto, m-am îndreptat direct spre Stazione Piazza Principe de unde urma să iau trenul ce avea să mă ducă la Milano.

În ciuda multitudinii de obstacole ce se interpun călătorului (multe trepte, funiculare, tunele sau pasaje de toate felurile) care dorește să o cunoască cu adevărat, Genova rămâne totuși orașul în care ți-ai dori să te întorci întotdeauna. Deținând mult prea multe secrete, ai toate motivele să nu-l tratezi niciodată cu indiferență.

Chiar dacă la Genova nu mi-am putut permite să zăbovesc mai mult timp, mi-am dat seama că orașul emană încă aerul regal pe care i l-a remarcat și Francesco Petrarca în anul 1358. Așadar, Genova continuă să fie „superbă prin oamenii și prin zidurile sale”. Privind-o dinspre mare nu se poate să nu-i reții scenografia singulară în cadrul căreia palatele, turnurile și bisericile alcătuiesc un spațiu urban compact, unitar și plin de culoare.

Silvia URLIH

Albastru fără tiv

Sunt,
după ani și ani,
iubite,
femeie fără amintiri,
m-ai smălțuit cu-aramă albă
din talpă
până-n coapsa lunii,
m-ai șlefuit în diamant
din piară
fără de ciopliri,
m-ai adunat într-un buchet
și m-ai redat,
făptuiră,
lumii.

Am fost,
prin ani de colindat,
boare de vânt,
doar o urzeală,
m-am destrămat printre suspine,
m-am rupt,
bucată cu bucată,
m-au cernut anii pe pământ,
m-am scris pe fila
ancestrală...
sunt,
după ani de-nrourări,
sunt iară un întreg,
sunt toată.

Au troienit furtuni prin mine,
nopti fără lună
m-au păzit,
am bejenit fără cătare,
m-am scrijelit pe portativ,
noratic trup din umbra lunii
m-am fragmentat,
dar,
am trăit...
tu-mi dai lumină fără umbre
să-ți fiu
iubite,
albastru fără tiv.

George Eugen ITOAFĂ**Țara mea cu ușa-nchisă**

Mi-e dor de casa unde-am fost copil,
Cu soba caldă și miros de pâine,
Azi totul pare rupt din alt profil,
Și nimeni nu mai bate-n porți bătrâne.

Eu am plecat s-ajut, să-nving nevoi,
Să duc lumină celor ce iubesc,
Dar țara m-a uitat, n-a fost cu noi,
Și ne-a lăsat un gol adânc, luresc.

Mă-ntorc și văd pereți căzuți în scrum,
Oameni cu ochii goi și mâini în buzunare,
Și-n loc de zâmbet, gheață peste drum,
Și visele se pierd în depărtare.

Sunt clopote ce bat în zarea tot mai seacă,
Sunt sate care-așteaptă să respire,
Dar prea puțini mai cred și prea mulți pleacă,
Și țara se îneacă-n amăgire.

Aș vrea un semn, o iarnă cu iertare,
Să ningă alb peste greșeli și vină,
Să simt că încă are vindecare
Pământul meu, cu inima-n ruină.

Priviri oarbe

Am strigat
Fără sunet,
Într-o lume care aplaudă doar ecoul.

M-am dezvelit
Până la os,
Dar tu priveai decorul,
Nu omul.

Am scris cu mâinile goale
Pe pereți transparenti,
Crezând că cineva
Va înțelege semnul.

Am fost acolo,
Între clipă și cădere,
Dar tu voiai spectacol,
Nu prezență.

Și tot ce cerusem
Era să mă vezi,
Nu să te uiți.

Pixul cu insomnie

Pixul meu are insomnie,
Își toarnă cerneală-n poezie,
Și sapă versuri în hârtie.

În loc de somn, visez cerneluri,
Cu rime goale, pline-n țeluri,
Și pixul urlă-n mii de feluri.

Se zbate-n mâna mea subțire,
Nu-l stăpânesc, că vrea iubire,
Îmi cere tot, fără oprire.

În zori, când lumea iar dispăre,
Mai scrie-un gând ce nu mă doare,
Apoi se pierde în visare.

Nu-s versuri, sunt bucăți din mine,
Crescute-n colțuri de ruine,
Cu pixul care știe bine.

Când n-ai știut să stai

Am fost tăcere
Într-o lume care te striga.
N-am cerut să mă vezi,
Nici să mă alegi,
Doar să nu pleci,
Fără să înțelegi ce-ai lăsat.

Ți-am întins mâna
Nu ca să te trag după mine,
Ci ca să te sprijini când te clatini,
Când pașii tăi obosesc
De atâta rătăcire.

Ți-am fost aproape
Fără să te leg.
Și totuși, ai fugit
Ca și cum apropierea
Ar fi fost o cușcă.

Mi-ai spus că vrei libertate,
Când tot ce-ți ofeream
Era spațiu să crești.
Ai numit iubirea mea tăcere,
Când era doar grijă,
Rostogolită în gesturi mici.

N-ai știut să stai
Când nu era despre tine.
N-ai știut să vezi
Că uneori iubirea nu urlă,
Ci te ține în lumină
Fără să te orbească.

Și dacă, vreodată,
Vei căuta iar liniștea pe care-ai disprețuit-o,
Să știi că nu m-am schimbat.
Dar m-am închis acolo
Unde nu mai poate intra nimeni
Care vine să plece.

Ioan GHEORGIȚĂ

**Note de lectură la volumul de versuri *Poeme Trezvi*, decembrie 2024, ed. Pim, Iași, autor
Constantin Bejenaru-Beco**

„O literatură fără critică literară este o literatură oarbă”, afirmă aforistic, suveran, Nichita Stănescu. Critica e o cenzură care îl poate irita pe scriitor, dar o are în vedere ca „ochi” iscoditor, analitic. Paradoxal e că iritarea funcționează ca ferment creator, îndemnând la autoanaliză. Ascultând vocea criticii, scrie Nichita Stănescu, „un talent autentic va ști să extragă din critică ce este adevărat. Un talent autentic știe să se reevalueze”, iar poetul tulcean **Constantin Bejenaru-Beco**, are, cu adevărat, conștiința valorii aflându-se cu acest volum de versuri, **Poeme Trezvi**, în culmea maturității sale, un volum ce încununează cu succes întreaga sa activitate literară. Titlul volumului ne trimite la starea de veghe, însă metaforic vorbind, versurile poetului sapiențial ne însuflă acțiunea prin vocea lirică la nivel îngeresc, acolo unde ideile se simt, se reinterpretează, se resping sau se atrag reciproc. Uneori insistă, la persoana întâi, obiectiv și încurajator când mărturisește senin: „Frate siamez al *Mântuitorului* / Port în *Lume* ca pe o / Grandioasă coroană *Imperială* / *Cuantic-Galactică Cerebrală* / Sărăcia-mi lucie aurorală- / *Fericirea* cea mai banală, / Curată și binecuvântată cu / *Dumnezeiască* morală. (Balada *Fericirii*), alteori, recurge la versul clasic prezentându-ne un crâmpiei sentimental în care iubirea pare să fie un rezultat pur, dar neînțeles al naturii: „Ascultam amândoi murmurul mării / Și orizontul în fața noastră ingenunchea. / Amplificat de liniștea depărtării / Torsul tău în scoici înflorea. / Și navigam și nu știam / Că pe săruturi se poate umbla / Și văzduhul suav al *Iubirii* / Are un prag undeva... cândva... (Pe-o gură de Cer).

Poetul Constantin Bejenaru Beco își însușește un rol activ în peisajul literar românesc, printr-un dialog subtil și complex pe care îl parodiază postmodern în stilul *baladesc* al lui *Ștefan Augustin Doinaș*. Observăm în numeroasele sale balade o trimitere indirectă spre tainice

lăcașuri precum lumea de dincolo cu tot apanajul ce-i aparține: îngeri, psalmi, îndumnezeire, etc. venind cu termeni specifici poeziei bejenariene fără să abandoneze metafora și stilul poetic înalt.

Poetul elimină sinele material, care împiedică comuniunea cu Dumnezeu, purificându-se, el devine transparent și se transformă într-un punct de focalizare a energiilor cosmice.

Eul liric se depersonalizează pentru a putea reflecta și a se identifica cu lumina divină, pentru a participa la cunoașterea absolută. Simbolurile acestei constelații imagine se vor organiza în funcție de gradul lor de înțelegere din perspectiva unei voci cunoscătoare, unui subiect ce devine el însuși tot mai transparent, imaterial:

„Mai profundă este adâncul / Decât înaltul-îngăduitor, / Îmi șoptește / *Îngeru-mi ÎnGânditor-Păzitor*, / Seara înainte de culcare / Spre a-mi pregăti / *Inima, Trupul și Sufletul* / Primitor-roditor întru / *Demiurgică-liturgică și Divin Creatoare* / **ÎMPREUNARE**.” (Împreunare divină)

Constantin Bejenaru Beco rămâne un poet emblematic pentru cultura dobrogeană, pentru cultura română prin inovațiile poetice care se construiesc prin suprapunerea poeziei și a personalității lui. Poezia devine o oglindă a modului în care poetul se descoperă cititorilor, o oglindă în care se văd toate calitățile sau defectele fizice și, mai ales, morale. Rămâne să le observăm cu atenție prin citirea acestui volum de poezie.

Constantin GEANTĂ

ȘOAPTE DIN LABIRINT. ARMAGEDONUL

I

Străzile pustii sunt străbătute de rotocoale de frunze, crenguțe și mărăcini, purtate de vânt. Mary și Ned priveau pe gem din încăperea în care o melodie în surdina și o lumină violetă induceau un fundal de basm. Un parfum discret plutea prin aer, iar cestile de ceai din fața lor erau aproape goale.

- Privește cerul, se întunecă!
- Nu te teme!...
- Ia te uită cum dispare soarele în nori, parcă ar fi înghițit de un vârcolac. Mă cam ia cu fiori... Ce urlet sinistru străbate de afară!

- Este doar o eclipsă, ce Dumnezeu, Mary!
- Poate, Ned, dar nu uita asemănarea cu legenda celtică!

- Da... „Soarele se va întuneca, bufnițele vor urla, iar șerpii și broaștele vor fi peste tot. Toate animalele vor fi neliniștite, pământul se va clătina, iar timp de șapte zile răul va stăpâni lumea. Vor fi zile de teroare și suferință... Când puterea LUI va atinge apogeul, se vor întoarce cei opt din ape, iar Azazel va fi alungat și se va cufunda în infern“. Ce vrei, este doar o legendă?! Fiecare eclipsă poate și-a avut legenda sa, dar, din păcate, multe s-au pierdut.

- Nu ți se pare ciudat că multe din cele petrecute acum se aseamănă cu cele din legendă?

- Nu, pentru că istoriile de cele mai multe ori se repetă. De-a lungul timpului au existat mai mulți Nostradamus, iar „Ce a fost este și va fi. Deci, nimic nou sub soare“, vorba ceea. Aici nimic negativ nu poate să patrundă, deoarece dragostea noastră este scutul ce nu poate să fie străpuns.

II

Într-o pădure se află o casă. De jur-împrejur copacii seculari înconjoară curtea gospodăriei. Este seară. Un bătrân aprinde candelă într-o cameră. Atmosfera este apăsătoare, iar în aer plutesc presimțiri. Intră în camera alăturată unde un individ, apărut ca din senin, se așază la masă. Bătrânul, zăbindu-l, îi pune o farfurie și un tacâm.

- Cred că ești obosit și înfometat!
- Desigur.
- Ce mai este pe acolo de unde vii tu?
- Nimic deosebit. Este la fel cum era când ai plecat tu.
- Sigur ceva s-a schimbat, dacă tu ai străbătut atâta drum până la mine.

- A trecut vremea legendelor. Voi vă afundați în realități pe care nu le puteți pecepe.

Care legende? Te referi poate la bazaconiile create de voi!

- Bazaconii? Hm!... Legendele se pot crea oricând. Chiar și acum cineva ne poate immortaliza într-o fabulă.

- Divaghezi inutil. Tu nu ești decât sceptorul speranței, care a apus încă de la începutul veacului.

- Tinere, secolul vostru încă nu a început, iar al nostru încă nu s-a terminat!

Ne înferăm pe scara timpului precum umbrele obiectelor se întâlnesc pe asfalt într-o zi de vară.

- Tu nu exiști decât în propria ta negare, așa cum și eu exist numai în închipuirea celor de mâine. Măine?! Între noi se pot interpune milenii.

- Deci asta este.
- Da, ai peceput mesajul.
- Desigur.
- Să fim, totuși, atenți și să ne jucăm rolurile pentru mai multă siguranță!

- Bine.
- Sunt obosit, bătrâne, pentru că vin de departe. Acum trebuie să dorm. Altfel, voi pieri precum o adiere.
- Dormi, pentru că nu știi ce poate să aducă ziua de mâine!

Așezându-se pe un pat tânărul adoarme imediat. Bătrânul îl acoperă și iese din cameră. Pe când se afla în camera alăturată, o fetiță intră și zice bucuroasă:

- Bunicule, se pare că vom avea un vițel, iar bunica te roagă să mergi până la ea!

Bătrânul iese cu fata. În camera unde doarme tânărul apare un spectru.

- Dormi, tinere, pentru că rolul tău va începe nu peste mult timp!

Al doilea spectru își face apariția și se adresează primului spectru:

- Stăpâne, care îți sunt ordinele?
- Stai liniștit. Astăzi nu mai am nimic pentru tine. Învață însă ce ai uitat demult...

- Adică?...
- Învață să privești detașat lumea iluziilor, pentru că altfel nu te vei elibera și vei fi prins într-un univers de joasă vibrație, unde vei fi supus jocului entităților malefice.

Bătrânul, bătrâna și fetița intră în camera alăturată. Bătrâna, deschizând ușa, zărește tânărul care doarme. Întorcându-se în cameră precedentă, zice:

- Iar avem musafiri?
- După cum vezi.
- Doarme, a completat bătrâna, însă pare cam agitat. Cine o fi?

- Un pribeag.
- Nu cumva este o stafie?
- De data sta nu.
- Priviți, flacăra din candelă pâlpâie, zice fata puțin neliniștită!

- Ei, ce mai zici? izbucni bătrâna furioasă.
- Stai liniștită, pentru că nu este ceea ce crezi tu. Nu confunda închipuirea cu realitatea, pentru că aluneci pe o pantă periculoasă. Ceea ce vezi acum este un om, iar ceea ce ți se pare nu există.

- M-ai turmentat nu alta! zice bătrâna, aproape țipând.

- Mai încet, pentru că dincolo doarme un om!
- Priviți ce tare pâlpâie flacăra din candelă! Fata este speriată.

Bătrâna completează cu accent vădit de răutate:

- Afurisitul, o fi dintre aceia care îl poartă în el pe Michiduță?!

- Taci, femeie!
- Ceva mișcă pe la fereastră! zice fata neliniștită.

(continuare în pag. 39)

- Este vântul „foșnind printre copaci”.
- Omule, nu vezi că s-a stins candela?
- Aprinde-o și taci!
- Bunico, hai să pregătim masa!

Bătrâna rostește mai mult pentru sine:

- Oh, ciumatule, de ani de zile îmi aduci numai oameni din aceștia ciudați! Iese cu fata.

Bătrânul se adresează primului spectru, care tocmai își făcuse apariția:

- De ce ai venit?
- Cum? Ai uitat de înțelegere noastră?
- Care înțelegere?! zice bătrânul, puțin uimit.

Spectrul al doilea care devenise și el vizibil:

- Ne-ai cerut un serviciu pentru care ne-ai promis și tu ceva în schimb.

- Măine vă dau ce v-am promis, pentru că azi nu pot. Nu uitați, nu a sosit timpul încă!

- Atunci îl luăm pe acesta cu noi, până una alta! Dispar cu individul care dormea.

Bătrânul zice zâmbind:

- Voi ați vrut-o! Dar... ia' stai puțin! Caută un catastif pe care îl deschide. Suntem șapte, mai trebuie unul. În curând va apărea și el. Privind către o casetă pe care o mângâie. Curând va veni și vremea noastră. Eu, marele druid, mă voi confrunta cu tine, Maestre al Abisului.

III

- Ce cumplit urlă animalele!
- Și valurile ce s-au umflat!
- E un frig afară, de îți îngheață sufletul.
- Ia privește puțin prin acest dispozitiv.
- Incredibil, Ron, soarele pare că este înghițit de ceva care seamănă cu un vârcolac!
- Ia să vedem! Fii serios și nu da frâu liber imaginației! Ce Dumnezeu, nu știți cât de impresionabili pot deveni oamenii în astfel de situații?!
- Ela, ia' privește și tu!
- Da. Ron...
- S-a lăsat întunericul în plină zi...
- Parcă mă trec fiori. Dar ia' stai puțin, prietena mea Ana care este însărcinată, este singură acasă! Mă duc la ea.
- Pe o vreme ca asta?
- Ce Dumnezeu, se află la doi pași!

IV

Noaptea s-a lăsat peste casa din pădure. Cei doi bătrâni și fetița se află așezați la o masă. Plutesc presimțiri înfășurate în mantaua unei liniști apăsătoare.

- Ce zici, măi, omule, nu mai încetează buha aia odată?
- Lasă femie, nu te mai gândi la asta, doar nu vrei să sperii fata?!
- Mă cam ia cu frig.
- Doar nu e asta prima eclipsă, am mai prins vreo trei...
- Ai dreptate, dar acum nu prea îmi miroase a bine. Nu vezi ce harababură e în toată lumea? Crime, silnicii, ard case, biserici, mor oameni din te miri ce, iar, colac peste pupăză, la noi guvernării au mărit și dările.
- Să te ferească Dumnezeu de dracii cu chip de îngeri sau de creștinii care se comportă ca niște păgâni în bună lege! Dar ia' vino până la mine, fetițo!
- Bunicule, mi-e frică! zice fata aproape plângând.
- Ține acest talisman și o să vezi că totul va fi bine!
- Cum spui tu, bunicule!

Bătrânul către bătrână:

- Ține și tu această pietricică!
- Bătrâna puțin cam speriată:
- Aoleu!...
 - Termină odată cu văicărelile!

Peste câteva momente, bătrâna și fetița se aflau cufundate într-o reverie profundă.

- Visați și fiți fericite! Nimic din cele ce trebuie să se întâmple nu poate să fie evitat. Oricum, pentru a putea birui El va trebui să treacă peste cadavrul meu.

V

Scotându-și sistemul audio-vizual, Nick a zis:

- L-am reperat.
- Sigur?
- Priviți, au apărut și coordonatele pe ecran!
- Analizez.
- Bătrânul, codificat în zona pădurii, îi pregătește pe cei șapte trimiși de-a lungul timpului ca să-l localizeze.
- Apropo, de câți ani se află acolo?
- Un moment. Apasă pe o tastă. De peste treizeci de ani. Este creatorul realității virtuale.
- A... el a inițiat nivelurile VR6 și VR7.
- Cei care i-au urmat lui, au ajuns la nivelul realității virtuale VR12, și pe această bază, pornindu-se de la teoria subconștientului colectiv al lui Jung, se poate controla creierul oricărui individ, care are implantat un cip.

- Nick, ai spart codul și iată, toți sunt pe urmele noastre!

- John, e de rău dacă reușesc să folosească realitatea virtuală pentru a manipula masele prin spălarea creierelor și prin sugerarea unor imagini de coșmar!

- Băieți, nu mai avem timp, voi pleca și eu în realitatea virtuală pentru a-l ajuta pe Mack Law. Eu voi fi cel de-al optulea din legendă, când va avea loc marea confruntare. Red, tu te vei ocupa de supravegherea sistemelor de securitate, iar tu, John, de codurile de rezervă!

- Bine, bătrâne! răspunde John.

- Cum se prezintă situația, Red?

- Nick, cel puțin 24 de ore nu vom putea să fim depistați.

- John, accesează-mi codurile!

- Bine, Nick.

- Băieți, am pornit în marea aventură! Își pune sistemul audio vizual.

- Succes, bătrâne!

VI

În apartamentul Elei se afla Ana, verișoara sa. Sosise pentru a susține o conferință la universitate pe tema „Civilizații străvechi și urmele lor în contemporanietate” care se desfășura în cadrul unui simpozion științific de trei zile. A doua zi spre seară a început să se simtă cam rău. Ela observând starea sa o întreabă:

- Ce este, Ana?

- Ela, nasc!... Să vină ambulanța!

- Rezistă, pentru că vine imediat!

- Vezi piatra aia? Am găsit-o acum trei zile pe când veneam spre casă. Te rog să o arunci cât mai departe, chiar în mare dacă se poate, pentru că îmi poartă ghinion. Mă sperii mai mereu. Mai mult, mă cert cu soțul

(continuare în pag. 40)

din te miri ce.

- Ia să vedem despre ce este vorba! Parcă ar semăna cu ceva...Privește ce scripitoare este, și...

- Au.

- Ce este?

- Nasc.

- Mai rezistă puțin, pentru că trebuie să sosească imediat ambulanța! L- am anunțat și pe soțul tău care este pe drum.

VII

- Ce mare involburată! Căpitane, parcă nu-i a bună! De azi- dimineață navigăm numai printre munți de valuri.

- Nicio problemă, secundule, scăpăm noi și de această încercare!

Vaporul își continuă cursul pe marea înspumată.

- De unde zici că ești?

- Din SUA.

- Și unde mergi?

- În aceeași țară în care vă duceți și dumneavoastră.

- Dar..

În acel moment la megafon se aude vocea căpitanului:

- Vă rog să vă păstrați calmul și să respectați instrucțiunile pe care le veți primi, pentru că ne aflăm în epicentrul unei furtuni foarte puternice!...

„Asta este. Am primit botezul oceanului, deci renasc în această lume“, zice Nick pentru sine. Către cel care se află la masă cu el:

-Noroc, și nu uita, se apropie vremurile **apocaliptice!**

- Anunță marinarii că se pot întoarce la cabine!

- Ce bine că am scăpat, căpitane!

- Ia' ascultați o informație de ultimă oră: „Un cutremur puternic a zguduit țara noastră“.

- Nu se poate, radiofonistule! Dar ce s-a întâmplat cu ai noștri?

VIII

- Ce mai știi despre Ana?

- Nu-i prea bine, se află la reanimare și... a născut un băiat cu două capete.

- Poftim?

- Această creatură foarte ciudată seamănă cu ceva ce nu am mai întâlnit.

- Dar ce cutremur, lisuse!

- Gata, a trecut.

- Ia' ascultă ce spune la știri: „ Deși s-a înregistrat un cutremur de 8 grade pe scara Richter, unde în anumite locuri a durat chiar zece minute, nu s-a înregistrat nicio victimă și nu s-a semnalat nici o pagubă.“

- O fi vreun semn!

- Poate... Dar ia' stați puțin! Sună de la spital Ela. Ce?... Nu se poate! Trebuie să mergem acolo, pentru că se petrec lucruri ciudate!

- Oh, biata Ana!

IX

-Tu ești al optulea... Zici că te numești Nick? Mă bucur! Cum ne-ai găsit?

- Simplu, am studiat plăcuța cu inscripția „7 5 V R 6 3 9“ și am descifrat următoarele:

„ Magellan va străbate oceanul pe când Pământul trece prin Rac, iar legenda urcă înspre vis... Deci, caută și vei găsi!“

- Bravo, Nick. Într-adevăr, Magellan provine de la numele meu Mack Law All combinat cu îndemnul: „ Caută-mă în

Zodia Racului!“

- Deci știi?

- Bineînțeles!... Doar eu am creat realitatea virtuală.

De aceea m-am și ascuns sub masca unui bătrân cu alura de patriarh.

- Tu trebuie să știi și ce urmează.

- Desigur, s-a născut Armaghedonul. Deocamdată va trebui să iei o formă convențională, chiar și pentru cei din spațiul virtual. Așadar, vei fi un înger.

Apar bătrâna și fetița.

- Ce apariție luminoasă! rosti bătrâna

- Sunt Îngerul Păcii invocat de soțul tău. Am venit ca să vă apăr.

Fetița, fugind către el:

-Arhanghele, păzește-ne!

X

- Laus Masbus, trăim o zi deosebită. I-am înfrânt pe creștini. Am distrus Statuia Libertății. Papa a fugit din Roma. Parisul este în flăcări. Europa... se află la picioarele noastre.

- Ni se mai opune cineva?

- Până acum doar Noul Ierusalim este invincibil, însă Azazel ne-a promis că până mâine și acesta ni se va supune.

- Ce zile de teroare!

- Biata Ana a pierit în chinuri inimaginabile.

- Vrând să distrugă monstrul, Ron a pierit în flăcări, iar Don, soțul Anei, a fost transformat într-o figură hilară, o creație vie a lui Picasso.

- Ned, ai văzut?

- Da Mary, însă nu credeam să apuc asemenea vremuri.

- Toți cei care mai sunt în viață poartă numărul fiarei, adică 666, iar peste cel mult două zile ne va veni și nouă rândul...

- Să fugim!

- Unde?

- Oriunde...

- Imposibil. Peste tot este numai teroare, chin și sălbăticie.

- Atunci să primim Numărul Fiarei?

- Avem altă soluție?

- Dacă nu mai avem altă scăpare, atunci... Doamne, iartă-ne !

- Poate ar mai fi ceva, Mary.

- Ce vrei să spui?

- Privește! Scoate un pistol.

- Nu cred că ar fi bine, pentru că... tot în mâna Lui am ajunge.

-Atunci?!

- Sistemul de crinogerizare cu regalre subcuantică.

-Dacă nu funcționează?

-Există o doză de risc, pentru că nu am reușit să fac ultima verificare. Dar decât teroarea de azi... mai bine un *mâine* care să sperăm că va fi mai bun!

XI

- Primul a fost scufundat, urmează cel de-al doilea.

- Laus Masbus, cine sunt aceștia care îndrăznesc să-l înfrunte pe Azazel?

- Nu știu, Makrebus!

Apare Azazel:

- Sunt atlânții, dar nu au nicio șansă. Priviți!

(continuare în pag. 41)

Azazel face un semn, iar cei opt, care încearcă să apară câte unul, sunt respinși și se reîntorc în Atlantic. Faza se repetă de mii de ori.

- Noul Ierusalim este invincibil!
- Bineînțeles, căpitane, doar arhanghelii sunt cu noi.
- Prea fericite, când va apărea Mesia?
- Nu iscodiți legile lui Dumnezeu, creți, sperați și fiți

pregătiți pentru că Mesia poate apărea oricând!

- Mac Law mai încercăm?
- Bineînțeles, Nick.
- Sunteți gata?

Cei șase sunt scoși din starea de stază.

- Gata, Nick?
- Mac Law, ce facem?
- Atenție, Nick, vom ieși cu toții din valuri în același

timp.

Opt jeturi se zăresc lângă țărmul Atlanticului, în dreptul Cartagenei. Deodată opt ființe de lumină pășesc pe țărm. Primul, care poartă o diademă încrustată cu diamante, ține un paloș în mâna dreaptă. Cel de-al doilea învârtește o secure încrustată cu semnul vulturului. Cel de-al treilea mișcă un buzdugan strălucitor cu două peceti, pe care sunt încrustate soarele și luna. Cel de-al patrulea a ridicat o lance scânteietoare. Cel de-al cincilea are o spadă curbată și un scut. Cel de-al șaselea are un arc pe care pune o săgeată de foc. Cel de-al șaptelea poartă o spadă medievală. Cel de-al optulea, care poartă o sabie ninja, are o armură medievală.

- Laus Masbus a fost răpus, iar armata noastră a fost risipită, Makrebus.

- Priviți! Oh, nu!... Azazel a pierit și el!
- Mac, am învins!
- Nick, ne revedem în câteva momente!

XII

În laborator Nick vorbește cu cei prezenți.

- Am învins.
- Nick, ești extraordinar!

- Trecând prin *apele subconștientului*, am pătruns în realitatea virtuală. Red, cum a mers cu asigurarea securității?

- Oh, mai erau numai zece minute și ne reperau!

- John, ce mă făceam fără tine, maestrul în supravegherea codurilor de rezervă?

- Te descurcai tu cumva!...Dar, ia' priviți!

Pe ecran se configurează un cerc, niște sfere, o piramidă, iar după aceea apare un trandafir.

- Este Mac, zise Nick, dar ia' priviți!

Pe monitor apare un mesaj:

- Armagedonul, care este un virus foarte puternic, se află în sistemul de coordonare al sistemului de computere. De data aceasta v-am dat antivirusul. Nu mă mai căutați! Ființa mea a trecut în ciber-sistem. Acum folosesc codul Er, iar în VR, adică în realitatea virtuală a ajuns la nivelul 15. Adio! Al vostru prieten etern, Mac..."

- Asta este.
- Oricum, lupta nu s-a încheiat.
- Atâta timp cât nu vom stăpâni și înfrânge anima-lul din noi, oricând poate apărea iar Armagedonul.

mai în vârstă și mort, nu fusesem niciodată la morga noastră.

Descoperirea m-a debusolat, dar încet, încet, am înce-put și eu să cred că am fost confuz datorită colapsului care se apropiase. Am continuat să-mi îmbunătățesc viața, fără să mă mai gândesc la celălalt eu. Singura mărturie a acelui eveniment a rămas faptul că am încetat să mai port cămăși. Le-am aruncat pe toate și le-am înlocuit cu tri-couri. După câțiva ani însă, nu mai știam care era motivul din spatele alegerii vestimentare și m-am convins singur că motivul era confortul.

Am uitat totul, mulți ani, până într-o dimineață de joi când mă grăbeam, la spital, unde mă aștepta familia mea. Ceva mai devreme, în acea zi, mezinului meu i se făcuse rău. L-am dus la urgențe și, până ce l-au preluat medicii, vomitase de vreo trei ori pe mine. Soția era plecată din oraș pentru o conferință și drumul, chiar dacă ar fi plecat în acea secundă, ar fi durat ore bune. Eu nu puteam rămâne, aveam programare la bancă. Era singura noastră șansă de a obține creditul necesar pentru casa visurilor noastre. Am apelat la părinții soției mele, să vină la cel mic, oricum nu locuiau departe. Bunica a venit într-un suflet la nepotul ei, adusă de socrul meu care mi-a atras atenția că nu mă puteam prezenta la interviu mirosind a vomă. Nu aveam timp să mă schimb. M-am spălat, pe cât posibil, în baia spitalului și bătrânul mi-a dat haina de pe el. Era cea mai urâtă cămașă pe care o văzusem vreo-dată, dar măcar era curată. Îmbrăcându-mă, am simțit cum mintea mea începea să învârtă niște rotițe, dar nu au reușit să funcționeze cum trebuie și nu m-am gândit mai departe.

Am obținut creditul fără probleme și am pornit în grabă spre micuțul meu bolnav. Pe pod, un dement a intrat cu mașina în mine. Autoturismul, pe care nici măcar nu-l achitasem încă, nu avea să mai plece de acolo decât pe platformă, cu destinația fier vechi.

Ar fi trebuit să mă bucur că nu fusesem rănit, dar eram furios că, din cauza idioțeniei altuia, copilul meu urma să aștepte ore întregi, suferind, întrebându-se de ce nu ve-ne-a tatăl lui.

Șoferul care a cauzat accidentul a ieșit și el din mașină. Atunci mi-am dat seama că o făcuse intenționat. L-am recunoscut.

În urmă cu puțin timp descoperisem dovezile incriminatoare care au construit cazul împotriva fratelui lui. Respectivul avea la orizont o sentință cu moartea, dar la fel și eu...

Am realizat asta când am zărit ranga care se apropia de capul meu. Mi-am privit hainele și mi-am amintit. Colegii mei s-au înșelat, nu a fost sinucidere și lovitura nu a venit după căzătură, ci înainte, astfel, inconștient, în disperarea de a respira, aveam să-mi umplu plămânii cu apă și să mor înecat...

Dragoș NICULESCU

“UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII

1. Tudor Vianu și criza modernă a culturii

O judecată asupra filozofiei culturii în punctul temporal al prezentului, al contemporaneității, nu poate fi un simplu act teoretic întreprins de un gânditor aflat într-o atmosferă calmă, pașnică, de confort intelectual, într-un ambient în care acesta, simțind nevoia de a mai produce ceva, de a-și mai încerca și exersa mintea și scrisul, intră aristocratic în trasa dulce a unei creații convenționale. Un astfel de demers trebuie să fie unul de un dramatism extrem, căci gânditorul este el însuși subiect al propriei analize, trăitor, sau mai bine spus supraviețuitor dramatic al unui moment de criză atât de acut, încât apare ca un capăt de drum, ca etapă ultimă a unui lanț de crize ale culturii și umanității, în care natura umană este atât de înstrăinată, de însingurată, de dezorientată, de confuză și neputincioasă în raporturile ei cu sine și cu alții, încât pe drept cuvânt se așteaptă ori mîntuirea, ori definitivă damnare, ori dispariția, extincția civilizațională globală. Lucrurile sînt ajunse într-un punct insuportabil pentru ființa umană. O altă etapă a civilizației, a culturii, și deci și a filozofiei culturii, ori va fi una a salvării, printr-o reformă energetică globală și profundă la nivel spiritual și sufletească, a resurrekției ființei și civilizației umane prin forța dată de un impuls energetic transcendent, Divin, ori nu va fi deloc.

Criza culturii înseamnă criza umanității, deci filozofia culturii, ca metadisciplină, ca aplicare a unei viziuni și interpretări filozofice asupra studiului mersului și evoluției culturii, nu își poate exprima punctul de vedere decît prin gânditori care, implicați vital în propria lor partitură dramatică, se află ei înșiși în criză. De aceea, un studiu calm, neutru, strict teoretic asupra acestui subiect major este exclus. Implicația existențială este în acest caz atât de puternică, vectorul de foc al disperării arde în aceeași măsură tainic și mocnit, dar și exploziv și terminal, sinucigaș individul și întreaga lui colectivitate terestră, încît direcția lui trebuie să ajungă cît mai curînd la un liman. Și acela va fi dat să fie un liman al schimbării, al salvării, al continuării vieții și condiției umane într-o altă formă, într-o altă dimensiune. Se impune deci astăzi cu stringență diferența operațională între criza culturii moderne și criza contemporaneității, criza prezentului ultim, dacă ne putem exprima astfel (difícil a spune “prezent ultim”, prezentul fiind deja trecut, neexistînd de fapt un prezent stabil, propriu-zis), poate mai corect numită *criză a actualului*. Și pentru a ajunge la actual, trebuie să începem cu trecutul: actualei crize majore prin care trece cultura

mondială și umanitatea trebuie pe scurt să-i precizăm componentele sistemice, puse în evidență și analizate din diferite perspective de filozofii moderni ai culturii, pentru a ajunge la evidențierea determinantelor și diformităților sale patologice din prezent.

În acest sens, Tudor Vianu rămîne un nume de referință. Desigur, alături de el au fost și alții, precum Lucian Blaga și Mihai Ralea, dar Tudor Vianu poate fi numit fără greșală și frică de radicalitatea preciziei, întemeietor al domeniului filozofiei culturii în România. El a fost chemat să inițieze la noi acest domeniu, de care gânditorii europeni deja se îngrijeau, din zona esteticii, a axiologiei, și de acolo a venit cu scripitoare inteligentă, vastă erudiție și totală dăruire, și cu această formație și credință și-a asumat și îndeplinit rolul: teoria valorilor este baza filozofiei culturii la Vianu – “cultura este creație de valori” -, iar filozofia culturii este, înainte de toate, o filozofie a operei de cultură, așa cum estetica este o filozofie a operei de artă. Nu ne propunem o reluare și analiză a ideilor care întrupează opera sa de filozofie a culturii, nu acesta este scopul studiului nostru, ci selectarea din opera sa strălucită, cu atîta nesaț audiată, citită și studiată de publicul larg, a acelor teme și idei utile analizei subiectului reprezentat de criza culturii actuale, văzută de noi sub explicația unui devastator asalt al factorului civilizațional asupra factorului cultural, executînd deci prin aceasta disocierea epistemică a celor două noțiuni cu statut atât de discutat (diferențiere, întrepătrundere, similitudine sau identificare) de filozofii istoriei și ai culturii: *cultura și civilizația*. Nu este nici vorba de o încercare de aducere a lui Vianu în prezent printr-o tentativă de adecvare forțată a ideilor și conceptelor sale la necesitatea unor utilități actuale, care aparțin totuși unui alt moment cronologic și istoric, marcat de o configurație distinctă, de un determinism propriu, cu stringențe, presiuni, tensiuni și necesități de altă natură, de alt nivel. Ci de utilizarea unei părți a fondului său teoretic privitor la morfologia și fiziologia culturii, surprinsă, de asemenea, într-un moment de criză, la analiza unui alt moment de criză, mult mai puternic, al aceleiași culturi; moment de criză decisiv, după depășirea căruia se va vorbi despre începutul unui cu totul alt stadiu al spiritualității umane, despre nașterea unui nou spirit în cultura și civilizația umană.

Modificat în spirit, în capacitatea imanentă de conștiințizare de sine și a universului înconjurător, stăpîn pe o putere pe care nu o avea, văzînd totul cu un ochi mai mult, eliberat de tracțiunile opuse sfîșietoare ale unor

(continuare în pag. 43)

condiții ontologice potrivnice naturii lui adevărate, pe care din eroare a ajuns să le experimenteze în mod dramatic și tragic, omul începe să scrie o altă istorie în cosmos. Potențarea stării ontologice a lucrurilor, fractura și cotitura deterministă va fi diferită de stadiul istoric al analizelor conceptuale ale lui Vianu și chiar de structura naturii sale teoretice, a tipului de viziune a sa asupra lucrurilor, prin esențiala diferență a factorului transcendent: umanitatea își va resimți conștiința și va resimți valoarea ca sprijinite și reeduate de puterea transcendentă. Simpla „valoare” a lui Vianu va deveni, poate mai mult ca oricând, valoare transcendentă, valoare sacră. Uriașa schimbare și reșezare valorică va asculta de semnul și puterea milostivă a Dumnezeirii. Sacrul va impune o nouă deschidere a credinței și, prin aceasta, o altă capacitate de privire a omului în adâncul ființei sale, în adâncimea modelată a conștiinței proprii. Valoarea deci, va fi valoarea sacră, sau o valoare sacră, diferită de valoarea lui Vianu, care, deși ocupă în viziunea lui planul transcendent, nu simte în mod categoric fiorul transcendent și nu recunoaște categoric natura sa fundamental transcendentă.

În gândirea lui Vianu, lipsit de o conștiință religioasă în sens tare, noțiunea de transcendență nu are un rol semnificativ, planul său fiind ocupat de valoare, o valoare însă prea laică, prea secularizată de estetic pentru a avea puterea reformei necesară omului acum. *Valoare, activism, voință culturală, act cultural obiectiv, act cultural subiectiv, refacerea idealului clasic, operă* (așezată pe activism, clasicism, umanism, raționalism) – iată stîlpii pe care Vianu ridică edificiul de filozofie a culturii și de estetică totodată, interferența acestor două discipline nedispărînd complet niciodată (dovadă stînd lucrarea „Tezele unei filozofii a operei”). Poate că cea mai importantă idee a sa, rămasă însă la nivel de sugestie, sau poate și de intenție, este aceea de a aborda filozofia culturii ca pe o antropologie filozofică, aceasta fiind, pentru gândirea timpului, problema cea mai urgentă. În „Idealul clasic al omului” sau în „Transformările ideii de om” (1942) Vianu pledează pentru clasicism ca „noțiune normativă a omului” și ca tip peren de cultură, care se însoțește cu umanismul. Umanismul, scrie aici Vianu, consideră pe om ca pe un „scop”, nu ca pe un mijloc, programul lui fiind „dezvoltarea tuturor posibilităților morale închise în natura omenească”; punct încă îndepărtat în timp, dar singurul care trebuie să orienteze efortul omului îndreptat spre sine însuși. „Pentru om, umanismul este un program infinit” – cu această propoziție își încheie Vianu studiul, pornit din convingerea că „problema omului, a naturii și a menirii sale, se impune astăzi cu atîta putere, încît socotim că nu va fi judecată inutilă încercarea de a lămuri în trecutul reflecției omului asupra lui însuși cîteva din marile ei linii istorice și unele din acelea pe care tocmai nevoile epocii actuale ne cer a le desfășura mai departe”.

După Vianu, refacerea idealului clasic era așadar necesară pentru ieșirea din „criza morală pe care o străbatem” și pentru a constitui totodată o soluție pentru criza generală a culturii: „cine dorește menținerea bunurilor mai de seamă ale acestei culturi trebuie să-și pună întrebarea dacă restaurarea idealului clasic al omului nu este unul din mijloacele înlăturării unor amenințări care se îndreaptă spre noi din atîtea direcții”.

1.1. Necesitatea depășirii normativității clasiciste

În actuala criză, susținem noi, doar întoarcerea la norma clasicismului nu mai poate fi suficientă și, în nici un caz, nu poate constitui singura soluție de depășire a impasului profund postmodern. Cu siguranță însă că norma clasică, în virtutea substanței sale definitorii, trebuie și astăzi, poate mai mult ca oricând, să-și apostoleze funcția prescriptivă, dar într-o manieră nouă, activistă, non-statică, non-contemplativă, neînțepenită în extaz, ci concretă, dinamică și militantă din interior către exterior. Pentru ca aceasta însă să fie posibilă, trebuie ca mai întîi conștiința să sufere o convertire de substanță, pentru ca apoi, din acest punct central de control al tuturor funcțiilor, existența individului – și aici vorbim despre un *homo sapiens* ajuns la conștiința adîncă și dublă de *homo religiosus*, care înseamnă atît conștiința profundă de sine, cât și de Divin – să fie capabilă să-și aplice toate corectivele pe care le crede de cuviință și de care este capabilă. Dealtfel, și Vianu vede clasicitatea în mod dualist, pentru că, fidel concepției sale activiste, clasicul *homo sapiens* devine *homo faber*, sprijinitor astfel al idealului faustic și romantic, pentru ilustrarea căruia sînt invocați Goethe, Byron și Shelley. Ciudata combinație dintre idealul clasic, al stabilității, și nu al elanului creator, și ofensiva „activismului” nu duce la o rezultantă abstractă și nefuncțională, pentru că Vianu înțelege această rezultantă ca pe un dualism perfect viabil și necontradictoriu: acela al activismului plasat sub pecetea valorilor clasice de bine, frumos, armonic, consonant, echilibrat și nu sub a acelora legate de fixitatea sa, de non-dinamică, de ponderabilitatea lui statuară. Se pot opera astfel de extracții calitative din concepte fără a compromite categoria funcțională și definitorie a conceptului.

Conceptele sînt atît de puternice din punct de vedere al categoriei filozofice pe care o reprezintă, încît imprimă permanentă categorială identitară fiecărei calități pe care o cuprinde și care poate fi desprinsă din corpul lui și aplicată licit, sub titulatura și blazonul conceptului, unui anumit substrat. Cu condiția însă majoră ca această operație de aplicare să ducă la un construct valid, la un instrument teoretic necontradictoriu, real și nu absurd, novator și eficient.

Din această specie face parte și activismul clasicist al lui Vianu: subtil și precaut, el previne cu abilitate și eleganță eventuala acuză adusă concepției activiste de susținere în cultură, în creație, a cantitativului, de extindere și creștere continuă a spațiului creațional („mediu axiologic”, „spațiu social” sau „tehnosferă”, adică o „regiune nouă, o sferă de proveniență pur umană”), a densității lui, adică a numărului de opere care îl umplu, împotriva naturii „sălbatică și amenințătoare” (filozofia culturii presupune o idee despre natură și una despre om). Prin bemolul clasicist pe care îl așează permanent, el operează oricînd reducția calitativă a cantitativului, promovînd o cantitate pozitiv valorică, de real impact civilizațional.

1.2. Sistemul axiologic și nonvaloarea

Obiectivitatea valorilor și relativa lor autonomie față de conștiință și față de lucruri, stabilitatea valorilor filozoful le vede coincidente cu apariția și dezvoltarea omului

(continuare în pag. 44)

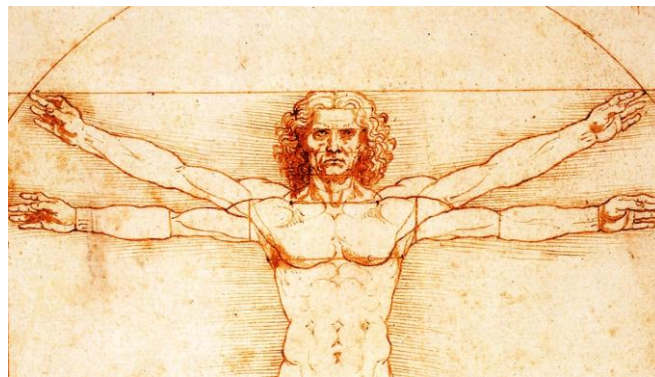
Însuși și a culturii. Toate aceste determinante axiologice fac din valoare, elementul constructiv fundamental și total al noțiunii de "mediu axiologic", care este aceeași cu cea de "spațiu social", constituit din totalitatea operelor de cultură sau de civilizație. Iar la rîndul lor, "mediul axiologic" și "spațiul social" ("mediul axiologic" fiind univers cauzal și necesar definitoriu cantitativ și calitativ al "spațiului social", de aici și coincidența lor identitară) alcătuiesc împreună civilizația omenească: "Toate aceste opere la un loc alcătuiesc civilizația omenească, adică produsul întregii activități a omului în vederea satisfacerii dorințelor sale".

Un alt concept, o altă teză fundamentală a viziunii axiologice, global și structural culturală a lui Vianu, și poate chiar principala sa teză, este cea legată de viziunea sa structurală asupra valorii și, de aici mai departe, concepția sa legată de dificila problemă a ierarhiei valorilor și de sistemul pe care acestea îl alcătuiesc. Alăturîndu-și eforturile filozofilor care au încercat deplasarea cognitivă și în același timp critică, analitică înspre soluționarea acestei probleme ce nu se lasă rezolvată, cu deosebită acuitate, subtilitate și forță de pătrundere, axiologul român face din jocul instabil al celor două structuri componente ale valorii – *raționalul* și *iraționalul* – un balans al unui centru de greutate ce nu se lasă fixat în nici unul din nodurile funcționale ale complexului reprezentat de rațiune, afect și veșnic inefabilul irațional. Și chiar și în splendida lui viziune funcțional-dinamică și structurală a organismului valorii – căci pentru Vianu valoarea este un organism viu, existent fiziologic, și nu o simplă structură ori sistem –, atît de limpede expusă, într-o plasticitate de-a dreptul senzualistă, gînditorul lasă să îi scape cîteva sincope ciudate, bizare fracturi ale firului rațional constructiv, pe care noi le-am sesizat într-un alt studiu.

Noțiunea care suportă interpretări în cazul temei actualului studiu nu este însă aceea de valoare în mod direct, ci indirect, prin aducerea la actualitate convulsivă a noțiunii de *sistem valoric*. Și iată în ce mod: Vianu vede sistemul alcătuit din totalitatea valorilor (economică, vitală, juridică, politică, teoretică, estetică, morală, religioasă) ca pe un sistem *închis* în ceea ce privește structura lui, conservarea de-a lungul istoriei omului și a culturii a celor opt valori și presupunerea conservării aceluiași număr și în viitor, dar *deschis* în ceea ce privește capacitatea de transformare și perfecționare în timp a valorilor, ca structuri ale sale componente. Prin această teorie a sistemului valoric impermeabil la nivelul diversității interne, dar permeabil la nivelul influențelor externe cu impact reformator, optimizator calitativ al aceleiași diversități cu valențe unitare, Tudor Vianu a exprimat și propus ideea dominantă în filozofia sa a valorii, aceea a stabilității cadrului axiologic general alcătuit de clasele de valori, ca efect al stabilității conștiinței umane și ca protecție a fundamentelor culturii, valorile reprezentînd matricea, factorul potențator și configurant al oricărui act de creație sau a tuturor actelor de creație, în infinitudinea, varietatea și bogăția lor.

Deși Vianu aduce astfel în teoria valorii și culturii o idee teoretică de o incontestabilă valoare, ne întrebăm totuși, cu gravitate și luciditate, dacă lucrurile mai stau așa și astăzi, în condițiile crizei culturale și umanitare majore, miză cu atît mai periculoasă cu cît nu este cauzată de cutremure puternice, dar exterioare, pasagere ale istoriei (cum ar fi puseurile calamitare armate), ci, dimpotrivă, în

condițiile unui climat exterior pașnic, de disfuncții patologice interne profunde la nivelul mentalului, al spiritului și sufletului individual, dar și colectiv global, societal și civilizațional, planetar – în esență, la nivelul naturii întregi a ființei umane. Și dacă lucrurile, astăzi, nu mai pot sta așa, putem afirma validitatea transistorică a tezei, putem afirma că ea a fost valabilă la timpul propriu al nașterii ei? Oare acutizarea momentelor de criză nu aruncă deodată o lumină mai limpede asupra paradigmei intrată deja în faza reformatoare a revoluției? Noi credem că da.

Criza culturii, a coordonatelor și constantelor valorice, angoasa existențială, jubilația unei sărbători a decăderii în toate, aniversarea zilnică a turpitudinii, a puterii de demolare a celui care nu minte și poate performa, ne face să credem că sistemul valoric descris de Vianu s-a transformat în mod nefast, sau a avut dintotdeauna o astfel de constituție, în sensul că permeabilitatea lui în ceea ce privește destinul și evoluția spre mai bine a valorilor componente a permis cu timpul intruziunea unor fluxuri energetice malade, care au otrăvit calitatea valorii, contaminînd întregul conținut valoric al sistemului. A luat astfel ființă în corpul sistemului un nou tip de valoare, negativă, scelerată – *nonvaloare*, care, lipsită de orice fel de valență (ne referim aici la atît de clamata contrapolaritate, comparativ- și conflictual-dialectică), întinsă ca un cancer, a pervertit, dereglat și degenerat întregul sistem, aducîndu-l în starea în care se găsește astăzi. Dacă această nonvaloare, care în cele din urmă este tot o valoare (în sensul de calitate negativă), a putut pătrunde din exterior în sistem, atunci înseamnă că sistemul nu are un înveliș ermetic, iar suma valorilor componente nu mai e constantă. Iar dacă nonvaloarea a luat ființă în interiorul sistemului, printr-o mutație filogenetică a evoluției unității individuale valorice, printr-o chimie internă deviantă și distructivă a compușilor săi vitali, sub acțiunea unor factori externi morbizi, corozivi, atunci alveola valorică nu este deschisă numai perfecționării și optimizării, ci, la fel de bine, pervertirii, transformării sale malefice în factor al răului, cu uriașă putere de influență și expansiune, iar învelișul sistemului, alterat, corodat și în cele din urmă distrus din interiorul său, este cel care permite, ori dinafară ori dinăuntru, acțiunea puternică, într-un sens sau în celălalt, al fluxurilor energetice negative. Deci nici în acest de-al doilea caz nu se mai poate vorbi despre integritatea și caracterul său ferm, stabil și distinct funcțional, ci, mai degrabă, despre regretabila, nefasta sa permisivitate (permeabilitate).

În concluzie, susținem că sistemul valoric, cu timpul,

(continuare în pag. 45)

pe măsura adâncirii continue a crizei culturale, pe măsura atacului tot mai puternic al factorului civilizațional asupra factorului cultural pur, nu a mai putut rămâne un sistem "închis", în accepțiunea și semnificarea teoretică pe care Vianu o acordă acestui termen, ci, din contră, tot mai "deschis" în învelișul lui structural, permițând fie intruziunea contagioasă, devastatoare în conținutul său valoric, printre cele opt valori fundamentale, a unei anti-valori, care este nonvaloarea, fie sinteza nefastă a non-valorii în interiorul sistemului, cu aceleași efecte perturbatoare, de schimbare de polaritate axiologică și corozive la nivelul învelișului sistemic, printr-o mutație în "structura AND-ică" a valorii sau printr-o dereglare a interferenței valorilor.

(continuare în pag. 81)

Doina GURIȚĂ

ÎNGERUL NOPTII

Un înger a venit astă noapte pe la mine.
În așternut sudori și-nchipuiri de sânge.
S-a așezat și m-a întrebat dacă mi-e bine
Apoi pe aripi argintii a început a plânge...

De ce tu, îngere, vei suferi cu mine?
L-au întrebat niște suspine
Picături din ochii mei cădeau zdrobite
Un albatros păreau când roua îi așeza tăciune
Iar vârfurile aripilor deveneau cernite.

Deschise ochii prin care se vedea tot cerul străveziu
Polară era steaua ce-i străjuia sub pleoape
Iar dincolo de taină era un verde măsliniu
Și mi-a șoptit fără cuvinte: hai, vino mai aproape!

M-am apropiat. A dispărut în foșnet și zbor
Lăsând în urmă amintiri de dincolo de vreme
Dar mi-a lăsat pe masă pentru dureri odor
O carte-n care lacrimile deveneau... poeme.

MĂ DOARE ALBASTRUL

Mă doare-albastrul de sub albul verii
Tomnatic galbenul ușor mă ruginește,
Argint pogoară bruma, bătrânește,
Zăpada toarnă fulgeru-nvierii.

M-ascund de mine după aurul iubirii,
La tinerețe visul verde mi se poartă.
Încremenit și vânăt ca de moartă
Se face doru-n clipa despărțirii.

Tot se urcă visul peste porți înalte
Răstălmăcind povestea visului tehuie

La nesfârșit de nopți de galaxii se suie
Bătând la ultima și de cleștar cetate.

E vară de lumină veșnic jucăușă
Cu fluturi cu ochi mulți și aripi dese
O Maică scutece de lacrimi țese
Pentru copilul ce-a bătut la ușă.

Când m-am trezit, un roșu mă cuprinse
Zvâcnind în piept cu dangăt de-amintire
Din clopotul de cer căzu o răsplătire:
Măicuța mea cu scutec mă-nvelise.

DOINĂ DE UMBRĂ ȘI VIS

Sub pleoapa pământului rece
arde o flacăra care nu cere nimic.
Nu are nume,
nu caută ieșire
doar arde,
ca o amintire uitată de trup.
Cerul s-a întors înăuntru,
s-a făcut rană în gând,
roșie și moale,
ca o lacrimă care nu cade.
Din somnul adânc al pietrei
se desprinde o doină
nu e cântec, nu e cuvânt,
e suspinul lumii
înainte să știe ce-i binele,
ce-i răul.
Curge
prin măduva ființei,
prin neștiut,
prin dorul care nu se mai teme
că nu va fi înțeleș.
Și totuși,
ceva rămâne
un freamăt
care nu cere răspuns,
doar să-l ascuți
cu inima plecată,
ca pe o lumină
care își caută întunericul.

LUMINA DE DAMASC

Străbat cărări presărate cu spini
Mă întorc din țara cu lapte și miere
Revin, cu lacrimi, printre străini
Să-mi curăț abisul de fiere.

Sângele, șiroaie, pe cărările tălpii
Pământul îl soarbe cu sete bolnavă
Spinii aruncați în drum par niște săbii
Și de sunt pe uscat... sunt epavă

Deodată lumina de Damasc lucește nisipul
Zefirul îmi pune aloe, smirnă și vin peste răni.
Țepușa e scoasă și-mi desferecă timpul
Și încep a vedea ale cerului vămi.

Genunchii pătrund adânc în lespedeaa arsă
Făcând cu osul rotund noi morminte.
Și strig către cer: „vreau la masă;
La cină de taină cu Tine, Părinte”.

(continuare în pag. 46)

AM ADUNAT DIN VREME TIMP

Am adunat din vreme timp
Să pot iubi în veșnicie,
Al neuitării anotimp
Toamna este-mbrăcată-n ie.

Timpul, flegmatic taumaturg
Trecu ușor ca un zefir prin azi, prin mâine
Amintindu-mi tainic de-un amurg:
Plin de lumină, vin și sfântă pâine.

Îți mulțumesc, o, Doamne-i bine,
Că plângi cu mine-n valea suspinării,
Că m-ai lăsat cu suflet de copil în lume
Și c-ai dat sentimentul neuitării.

Am adunat din vreme timp
Să pot iubi în veșnicie...

DE DRAGUL TĂU, IUBITE!

De dragul tău, iubite,
Am primit viața întinsă de clipă...
Fără să tremur, fără să plâng
Doar cu cutremur, fără ispită.
Inimi lipite
Dor cuprinzând
Pornit-am pe drumuri cu spini.
Trandafirii voioși și mulți crini
Petale vărsau
Izvoare curgând
Vii ne păstrau
În gândul lui Dumnezeu.
Tu, Eu

Aceeași silabă
Același parfum de nuntă.
Nu se termină visul
Nu se sfârșește nici gândul,
Ci amintiri se adună
În visul dintâi,
De copii, de părinți
De oameni ce-am fost
Și de iubiti ce vom fi.

ÎN VIS

M-am răsucit în vis
și-am sărutat mâna țăranului
brăzdată.
Apoi am îngenunghiat
să îmbrățișez pământul,
mirosind a Mioriță...
roiuri de fluturi
în sute de culori mi-au
descifrat iluzia
legănându-o
cu mirosul florilor de liliac
ce reverie!...
să credem în vise, vrei?

Alina Beatrice CHEȘCĂ

POEMUL ZEULUI ALBASTRU

Doamne, s-a întors viața la mine
a venit tiptil, într-o vară cu aromă de istorie
cu cer grav și frumos ca o noapte adâncă
timpul devenise auriu și fierbinte
și m-am înveșmântat în el ca-ntr-o mantie fermecată
trecuseră ani de când zeul albastru
nu mai coborâse pe pământ
iar eu îmi lăsasem inima într-un cufăr uitat de lume
și Doamne, câte rugi înălțasem către tine
să mă mai binecuvânteze o dată mângâierile zeului
să-mi mai las trupul răsfățat de nectarul ceresc
în nopți cu aromă de nemurire

și mi-ai răspuns, Doamne,
trimițându-mi vise de aur
IAR ARIPI ÎNGERULUI S-A DESCHIS DEASUPRA
MEA CA LA O BINECUVÂNTATĂ RUGĂ

am pornit la drum, Doamne,
în căutarea inimii mele pierdute
știam că voi străbate păduri și deșerturi
până să-mi regăsesc miracolul
sub chip de sărut nemuritor
zeul mă aștepta zâmbind în lumina binecuvântată
și din palmele lui a țâșnit inima mea
zvâcnind în fericirea fără de pereche
mână în mână am colindat străzi atemporale
ne-am îmbrățișat sub ploaia de aur
trimisă din cerul Tău, Doamne
iar noaptea zeul mi-a învăluit trupul
în ambrozie și nemurire

SUNT ÎN MÂNA TA, DOAMNE,
CU TOATĂ FERICIREA MEA PĂGÂNĂ ȘI SFÂNTĂ
m-am îmbolnăvit de viciul vieții
IAR ÎN VÂRFUL PENITEI MELE
STĂ IUBIREA FĂRĂ SEAMĂ
ȘI ALBASTRUL CERULUI TĂU
îngăduie-mi, Doamne, să-mi păstrez inima
în palmele zeului
să mă hrănesc din propria mea patimă
până când voi trece pe poarta ce duce la Tine
sunt sus, foarte sus, Doamne, nu-mi topi aripile
lasă-le să mă poarte mereu spre ceea ce sunt eu
lasă-mă să-mi respir libertatea

(continuare în pag. 47)

precum o pasăre cântătoare în dimineți fermecate
SÂNGELE ZEULUI CURGE ACUM PRIN PENIȚA MEA

prin trupul meu zvâcnind de tinerețe
 prin visele mele hoinărind peste cetăți și păduri
 din el îmi iau stropul de Rai
 cu care mă voi înfățișa înaintea Ta, Doamne,
 în ziua din urmă
DA, DOAMNE, CU SÂNGE ȘI PULBERE DE RAI
ÎȚI SCRIU EPISTOLA ACEASTA
 ce nu aș vrea să se termine niciodată
 lasă-mi pe veci visarea, Doamne!

RUGĂ

Atâta fericire încât mă doare, DUMNEZEUL meu
 Tu – care-mi dăruiești miracol după miracol
 de ce nu inventezi un strigăt suprem
 pe care să-l fac auzit până dincolo de ceruri
 până în sufletul tuturor vieților
 în Împărăția Ta și-n veșnicie?

astfel Ți-aș mulțumi, DOAMNE
 pentru că în fața mea Tu așterni minuni
 precum petalele în noaptea nunții
 pentru că sufletul mi-e atât de binecuvântat
 încât nici măcar poezia nu-mi mai e de-ajuns

cheamă, DOAMNE, ursitoarele și roagă-le
 să-mi dea brațe ca ale lui Păsări-Lăți-Lungilă
 să-mbrățișez lumea asta de o mie de ori
 iar Tu dă-mi harul rugăciunii
 să mă pot ruga cu suflet și sânge:
 "binecuvântează, DOAMNE, inima planetei
 binecuvântează gândurile semenilor mei
 pământul, apele, zborul păsărilor
 și toată frumusețea pe care Tu ne-ai lăsat-o."

privește-mă din înaltul Tău, DOAMNE
 în cafeneaua asta colorată
 de peste mări și țări
 cum mă cufund în fericirea și libertatea mea
 ca și când aș fi o peniță înmuiată în nectar
 și cu mine s-ar scrie istoria lumii.

MI-AM ÎNTÂLNIT ÎNCĂ UN VIS
MI S-A ÎNTORS COPILĂRIA, DOAMNE

POEMUL VISULUI DE DEPARTE

Noaptea și-a lăsat cortina
 peste grădini și minarete
 simt explozia vieții, a poveștilor
 nu întâmplător mă plimb prin visele mele
 ca pe o planetă uriașă

privești în ochii mei
 cu tot pământul și toate apele
 sufletul meu crește și crește
 până se preface în arbore
 pe poarta veche, monumentală
 m-ai primit în lumea ta
 te-am descoperit ca pe un imperiu
 ascuns dincolo de pustiuri
 iubirea tronează pe jilțuri de cuvinte
 cu nostalgie-mi întâlnesc dumnezeirea

pierdută între respirații
 cu sânge de cotropitor
 ai invadat teritorii necucerite
 Ezanul ne iartă păcatul
 de a ne iubi dincolo de spațiu, de istorie
 câte legende rătăcesc prin noi

e cea mai frumoasă noapte din toate nopțile
 rochia roșie ca sângele te arde
 noi doi avem o inimă-n plus
 copilărindu-ne cu povești
CĂLCĂM PE MUGURII MAGIEI
PE CLAPELE ÎNMIRESMATE ALE TIMPULUI
 în noaptea asta cu aromă de nemurire
 visări nebune aleargă prin noi
 cu tine aș putea trece de la moarte la speranță.

voi rămâne pe veci Șeherezada
 rătăcind prin Amori

SCRISOARE CĂTRE DUMNEZEU

Așază, DOAMNE, pe umerii mei
 tristețea întregii lumi
 eu sunt puternică, DOAMNE
 știu să transform râurile de sânge în curcubeie
 pe care să ieșim la promenadă cu toții
 de Crăciun, de Ramadan, Hanuka sau Diwali

DOAMNE, ia din zilele mele și fă-le
 sânge curat pentru muribunzi
 sevă pentru păduri și apă vie
 pentru toate viețuitoarele pământului

ia din poezia mea
 și dă-o celor ce doresc războaie
 convinge-i că singurul război trebuie să fie
 cel pentru supremația bucuriei
 ia din aerul meu, DOAMNE
 și îmbracă Planeta în miros de flori
 ia-mi văzul și fă din el
 covoare pentru rugăciuni
 ia-mi hrana și somnul
 și fă din ele ogoare și păduri nesfârșite

îți dau și amintirile, DOAMNE
 să faci din ele iubiri mai mari decât viața
 ia-mi cărțile, dar fă-i pe copiii lumii
 să trăiască într-o eternă poveste
 ia-mi prietenii și fă-i îngeri la dreapta Ta
 ia din anii mei și dă-le lor veșnicia, DOAMNE.
 ia-mi sufletul și împarte-l la opt miliarde
 dar lasă-i pe toți să cânte, sa viseze și să râdă
IA-MI TOT CE AM, TOT CE ȘTIU, TOT CE IUBESC
ȘI DĂ-LE OAMENILOR

TOT CE POT AVEA
TOT CE POT ȘTI
ȘI TOT CE POT IUBI

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 4 actul 1

(apartamentul din centru)

Personaje: Andrei (A) - soț, Maria (M) - soție

Maria își ia liber câteva zile pentru a sta mai mult cu soțul ei. se află împreună în living după ce petrecuseră două zile la munte. Mariei îi vibrează pentru a treia oară telefonul. Femeia ignoră apelul.

A: Nu răspunzi? Vibrează de se cutremura poșeta. Ce urât face! La naiba, în ultima vreme îl ții numai pe vibrații, de parcă te pregătești să mă înșeli. Ha-ha! (Râs fals și neconvincător)

M: Nu vreau să răspund. (enervată)

A: De ceee? Fiindcă ești liberă, te simți bine cu mine și nu vrei să fii deranjată sau fiindcă... te sună... știi tu cine.

M: Indiferent cine ar fi, nu vreau să mă deranjeze în aceste câteva zile libere.

A: Dar totuși cine te sună?

M: Da, mă sună. Da.

A: Așa disperat? Parcă era o persoană detașată, care nu se implica emoțional. Ai preconizat că după două-trei... se va termina. Iar eu chiar am sperat, după ce mi-ai povestit de a patra oară... Am năzuit în van că se va răci totul.

M: S-a mai întâmplat o dată, dar nu ți-am spus.

A: De ceee?

M: S-a întâmplat joi, chiar cu o zi înainte de weekend. Nu am avut timp. Cu bagaje și cu toate pregătirile...

A: Cred că s-ar fi găsit un moment.

M: Nu știi! Nu știi cum ar fi trebuit să-ți spun! Poate am avut nevoie de timp să-mi caut mai bine cuvintele... Nu a fost rece deloc de astă dată. Asta ca să folosesc vorbele tale. Dimpotrivă, chiar m-a speriat.

El înlemnit pe scaunul de fier. Ultima bucătică de prăjitură rămâne neatinsă în lingurița căzută din farfuriuță. simte pentru prima dată pericolul cel adevărat, care nu putea fi ocolit, nici sărit. Ascultă înmărmurit în continuare. Înmărmurit și sugrumat, nu din cauza celor auzite până atunci, ci pentru cele ce era convins că avea să le afle în continuare.

M: A fost foarte pasional. Cu totul diferit față de cum se poartă el sau cum se purta cu celelalte femei alături de care a avut aventuri. Au fost multe femei. E un afemeiat fără pereche, ți-am spus. Credeam că mă voi bucura puțin de chipul său frumos, că voi fi doar una dintre celelalte și gata. Dar nu pare să fie așa. Îmi lasă impresia că sunt oarecum importantă pentru el. Cel puțin acum, ultima oară, parcă era topit după mine. Asta face să mă întreb, dacă nu sunt vreo deosebită și n-am știut eu asta. Ha-ha! (Râs fals, grotesc). Iartă-mă! Sau că am vreo superputere. Teo nu s-a iubit de atâtea ori cu o femeie care să nu fie soția sa. Îl cunosc bine. În atâția ani de când suntem colegi... De fapt... Credeam că-l cunosc... Efectiv acum e disperat să mă pupe, să-mi sărute picioarele, să mă ling...

A: Tac! Tac! Gata! Nu-mi mai spune nimic! Nu vreau să mai știu!

M: Îți relatam ce-am pățit.

Maria dezinvoltă, relaxată.

A: Femeie! Vorbești de parc-ai fi mândră. Ca și cum ai fi jucat teatru în toate scenele dinainte, iar acum savurezi victoria pregătită cu greu, etapă de etapă, ezitând să te

bucuri după fiecare reușită, păstrându-se pentru marele final.

M: Nnu mă laud cu asta!

A: Ba da. De data asta nu vorbești cu mine ca să-mi ceri sfatul. Acum pare că te lauzi, că ești mândră fiindcă l-ai îngenunchiat pe celălalt.

M: Greșești!

A: Nu mai vreau să știu, te rog! Am senzația că mă privești de sus.

M (senină): Credeam că și ție îți face bine să știi.

A: Pari rece și insensibilă cu mine. De parcă nu mai ești soția mea, ci o tipă oarecare dintr-un bar căreia i-am cerut numărul de telefon, iar ea încă mă cântărește din priviri, să vadă dacă aș fi demn de dansa... Și... și cum adică? Cum adică mi-ar face bine să știu? Să știu asemenea amănunte. (amenințător)

M: Adică am crezut că savurezi și tu într-un fel oarecum erotic această nouă situație creată.

Bărbatul cade psihic, emoționat, pierdut, cu capul atârându-i nefiresc într-o ureche peste spătarul scaunului, cu privirea neclară. Nu mai încearcă să-și ascundă ticul nervos. Mișcă din cap înainte și înapoi, de parc-ar fi dorit să lovească cu fruntea o minge de fotbal imaginară. Se întoarce cu spatele la ea în timp ce capul încă i se clatină înainte și înapoi.

M: Că ți-ar aduce oarecare satisfacție erotică faptul că eu mă... mai întâlnesc cu altul. Nu te uita așa ciudat la mine! Dovada e faptul că te găsesc mereu foarte aprins de fiecare dată când... mă rog... înțelegi tu! Și faci dragoste cu mine foarte pasional după ce îți povestesc...

Bărbatul merge amenințător spre ea cu mâinile ridicate. Femeia își încordează gâtul, sugerează obraji și țuguie buzele larg deschise. Bărbatul se oprește în fața ei, lasă mâinile jos revenind la o atitudine spășită.

A: Sunt un nenorocit! Sunt un nenorocit dacă te-am lăsat să crezi asta! Îmi pare rău, baby! Pentru că nu este, nu poate fi adevărat. Pot accepta unii stimuli suplimentari apăruiți dintr-o zonă nedescoperită a creierului, dar consider că orice senzație erotică, augmentată de aventura soției mele, este oricum acoperită și depășită cu mult de durerea din sufletul meu chinuit. Am slăbit aproape zece kilograme, baby! Poți vedea asta!

Femeia îl trage înspre ea, strângându-l cu putere la piept.

A: Mi-aș dori să mă pot întoarce în timp! Să pot schimba destinul tău, implicit și al meu. Să schimb totul. Respiring categoric ce ai afirmat despre mine. Dar nu te acuz. E posibil ca eu, încercând să rămân îndrăgostit de tine și să păstrez pasiunea dintre noi... În ciuda apariției celui alt... E posibil, da... Să încerc a sădi, apoi a culege erotism din situația nou creată. Am încercat cu bună știință asta, am încercat să-mi impun un anume tip de trăire erotică, în speranța că nu te voi pierde, dar n-am reușit să culeg decât grăunțe inconsistente. E posibil ca asta să te fi păcălit pe tine. Tu să fi confundat intenția cu reușita acestei desfășurări.

M: Iartă-mă! Te-am judecat greșit. Iartă-mă! Dar nu mă lăsa fără prietenul meu cel mai bun! Îmi ceri să nu-ți mai povestesc nimic niciodată. Ce propui tu nu se poate. Adică se poate, dar nu vreau! Mă voi simți ca o târfă, dacă nu voi mai putea să vorbesc cu tine despre asta! Voi fi doar o adulteră oarecare.

(continuare în pag. 49)

A: Mă judeci greșit în continuare. E poate și vina mea. E iar vina mea. Că am lăsat mereu să fie vorba doar despre tine. Ți-ai permis ceea ce eu ți-am dat voie, adică totul.

M: Îți mulțumesc pentru asta.

A: Am ajuns cu tine la discuții despre patologie. Și nu e asta treaba la care să ne pricepem noi. Poate ar trebui să discutăm cu altcineva, cu un psiholog, cu un terapeut.

M: Eu doar cu tine voi vorbi. Cu nimeni altcineva, niciodată! Și îți voi spune totul, mereu. Îți voi povesti și data viitoare când se va întâmpla. Iar tu îmi vei spune în continuare ce să fac.

A: Nu mai spune nimic, te rog! Nici nu trebuia să-mi fi destăinuit vreodată! Sunt slăbit, fizic și psihic, nu cred că mai pot face față. Uite îmi tremură mâinile din ce în ce mai des și picioarele și mi-a revenit ticul acela nervos din copilărie cu mișcatul din cap. Sunt cu moralul la pământ. Nu pot să mai mănânc deloc, cred că mi s-a făcut stomacul cât o nucă. Nu vreau să mai știu nimic! Nu-mi mai povesti nimic niciodată!

M: Și eu? Eu ce fac? Eu cu cine vorbesc? Și eu sunt tulburată. Nu pot ține în mine ceea ce simt, ce se întâmplă. Eu cu cine vorbesc?

A: Nu cu mine! Îmi pare rău! Îmi vine greu să te las de izbeliște, mă simt vinovat chiar. Dar nu am ce face, iubita mea! Sunt într-o situație mult mai grea decât tine. Sunt praf. Nu mai suport. Trebuie să încerc a mă vindeca eu. Abia apoi pot încerca să te salvez și pe tine. E ca situația aceea cu măștile din avion, când întâi trebuie să și-o pună părintele și pe urmă s-o așeze la gura copilului. Te iubesc mai mult decât mă iubesc pe mine, dar trebuie să mă salvez eu întâi, ca să fii tu în siguranță.

M: Deci, am hotărât împreună că tocmai s-a încheiat ultima discuție deschisă despre aventură.

A: Da. Nu vreau să mai aflu nimic. Am nevoie de oarecare liniște, de-un anumit timp ca să mă înzdrăvesc. Dar nu e unicul motiv. Mai există unul, poate chiar două. Al doilea motiv ar fi, și e ușor de intuit că într-un timp oarecare, celălalt ți-ar putea da papucii. Noi vorbind, destăinuindu-ne totul... Eu... cunoscând exact momentul, te-aș disprețui imediat, chiar din clipa când te-aș vedea aruncată ca pe o cârpă folosită. Va păli dragostea mea pentru tine. E mai bine să nu știu. Să bănuiesc, poate, dar să nu știu cu siguranță. Iar la urmă de tot, ca ultim motiv, ar fi și acela că mă suspectezi că adun plăcere din aventura extra-conjugală a soției mele.

M: Pactul acesta nu-mi cade bine. Voi rămânea singură cu propria mea conștiință, ceea ce nu-mi face plăcere deloc.

A: Pentru mine însă este infinit mai greu. Dar o socotesc un sacrificiu personal, pe altarul dragostei ce-o port femeii minunate, unice din viața mea. consider că merita. Hotărârea acestea face trădarea ta și mai adâncă, dar te protejează pe tine și viitorul, un oarecare viitor al nostru împreună.

M: Te iubesc și promit că voi respecta hotărârea ta chiar dacă nu-mi cade bine deloc.

A: Povestindu-mi despre cele întâmplate, am primit brutalitatea loviturii inițiale, inclusiv șocurile ulterioare, dar le-am supraviețuit. Fiind împreună, iubindu-ne, îmbrățișându-ne, vorbind, aflam mai ușor cât de îndrăgostiți ne-am păstrat, dacă nu a apărut cumva disprețul sau nepăsarea. Vorbind, am păstrat ușor legătura unul cu celălalt.

M: Da, ai dreptate, doar din gesturi va fi mult mai greu. Gesturile pot fi înșelătoare. Lipsa cuvintelor va lăsa o

prăpastie imensă, un adevărat hău între noi... Mai mult decât atât, ar putea începe o etapă dureroasă în care vei încerca, fără să vrei poate, a intuit dacă s-a întâmplat ori nu ceva cu mine în ziua respectivă. Mă vei privi cu atenție, suspectându-mă și analizând minuțios fiecare gest, până vei ajungea la o mereu incertă concluzie.

A: Știu că voi încerca să descopăr din gesturile tale dacă te-ai întâlnit cu amantul în ziua respectivă. Nu voi afla cu siguranță și mă voi frământa, dar tot va fi mai bine pentru sufletul meu decât să-mi mărturisești de cum intri pe ușă că ai făcut anume lucru. De azi înainte nu vreau să mai știu când sunt înșelat.

M: Îți voi respecta decizia.

A: Un singur lucru te mai întreb, apoi vom încheia definitiv acest subiect. E o întrebare intimă.

Maria râde

M: Mai intimă de atât, decât tot ce ți-am mărturisit până acum?

A: Da... El cum termină?

Apoi îngheață, dorindu-și să nu fi întrebat niciodată. Fața lui spune clar că nu dorește să știe. chipul său e îngrozit.

M: Cu nepăsare. Nu s-a retras niciodată. Și nici nu m-a întrebat niciodată nimic.

A: Cum ai putut accepta așa ceva? Știu că ție îți dispăcea asta. Aflu acum, mai nou, că nu-ți pasă.

Ea începe să se bâlbâie.

M: Nnn-nu știu... cred că mi-a fost rușine. Nu știu cum se comportă celelalte femei. N-am vrut ca el să mă considere o încuiată... La început... Apoi mi-a fost frică să nu-l îndepărtez. Cum m-ai fi privit după aceea? Ca pe o cârpă ieftină, folosibilă o singură dată.

A: Da, ar trebui să mă simt onorat că nu ți-a tras-o doar o singură dată. Să mă bucur că s-a întâmplat de mai multe ori! Femeie, tu te auzi? Câteodată cred că ești tâmpită de-a dreptul. Știu că așa gândești, că asta e în capul tău. Poate și eu am dedus același lucru prin aceeași judecată. Dar nu o spune! Abține-te! Îmi faci sufletul zdrențe.

M: Iartă-mă! (*plângăcioasă*)

A: Cât despre încuiată. Cum să fii încuiată? Tocmai tu! Ești una dintre cele mai volubile femei în pat. Uneori devii nerușinată de-a dreptul. Ai jucării erotice pe care le folosești cu regularitate. Mă utilizezi în toate ipostazele, una mai rușinoasă decât alta. Ba mai mult: îl freci și pe celălalt. Și tot tu, tu, te consideri o încuiată? „Să nu i se pară că ești încuiată!”... Gata! Mi-a ajuns! Nu vreau să mai știu nimic, niciodată. Voi rămâne soțul tău, te voi iubi ca și până acum, dar nu vreau să-mi mai spui nimic despre aventura ta cu celălalt!

M: Nu-ți mai spun niciodată, adică nu-ți mai cer niciodată asta, îmi pare rău, iartă-mă, iubitul!

A: Nu sunt iubitul (*zâmbind palid*), sunt soțul.

M: Nu-ți pot spune iubitele dacă te iubesc? (*pisicindu-se*)

A: Nu, nu mai sună cum suna odată. Mai bine mi-ai spune pe nume începând de azi!

M: Ce tare mă doare!

Începe să plângă. Își șterge lacrimile îmbufnată.

M: Nu! Am să-ți spun iubitele și dragule de câte ori am să vreau, întotdeauna! Nu-ți permit să-mi iei asta! Și

(continuare în pag. 50)

dacă ai să mă strângi de gât, tare cu forță, să mă sugrumi definitiv, să mă omori... dacă o secundă vei obosi și voi apuca să trag o gură de aer, să scot o ultimă vorbă înaintea sfârșitului, chiar și atunci în acel unic moment voi striga: iubitele! Pentru că te iubesc.

A: Ohhh! O! Oh, baby! Mergi prea departe! Te iubesc! Ai avut, la un moment dat, acceptul meu. Nu e corect să-mi pui în minte gânduri pe care nu le am. Pentru că aş putea pronunța vorbe pe care nu le-aş fi zis. Și mă vei acuza pe nedrept.

Se îmbățișează lung, strâns, cu legănături și mângâieri afectuase pe spate, umeri, obraji. Stau așa mult timp. Ea nu mai plânge. Se prăbușesc împreună pe patul nefăcut. Maria adoarme. Andrei se ridică. Se așează la masa ei de machiaj. Își sprijină capul cu fruntea în degetul mare al mâinii stângi. Partea de deasupra a mâinii îi acoperă un ochi. Cu celălalt ochi privește brațul și gâtul ei.

Scena 5 actul 1
(apartamentul din centru)

Îl anunță că va pleca într-o delegație în străinătate cu celălalt.

M: Voi fi plecată patru zile. Să ieși cu băieții! Nu sta în casă, așteptându-mă! Gândind ce-i mai rău despre mine.

A: Cu cine să ies?

M: Cu oricine, cu oricare dintre ei. Oricum e mai bine decât să stai singur și să te gândești la mine.

Femeia, proaspăt ieșită din duș, cu prosopul înfășurat în jurul capului, împăturește cămășile înflorate așezându-le cu grijă în valiză. Pune două cămăși elegante, simple. Un pantalon de tercot, două fuste, același model și culoare, doar nuanțe ușor diferite. Obiectele vestimentare construiesc un turn prea gros și înalt pentru dimensiunile reduse ale geamantanului scump al unei firme renumite. Sub una dintre cămăși, bărbatul observă pijamaua neagră din satin cu dantelă, adică niște pantalonași scurți, foarte scurți și un maiou subțire. Întoarce îndurerat capul în direcția opusă, spre ușa dormitorului matrimonial. Se îndreptă spre ușă.

M: Nu pleca! Stai cu mine până termin bagajele!... Și spune-mi! Vreau să știu! De ce i-ai îndepărtat pe toți prietenii tăi? Are legătură cu mine? Crezi că au aflat ceva despre relația mea extraconjugală?

A: Așa crezi? Că am clacat? Iar în cădere, în prăbușirea mea i-am împins pe toți în toate direcțiile, oriunde, doar să fie departe de mine? Să nu mi se pară cumva c-au aflat mișelește ceva și că ochii lor întrebă despre tine?

M: Cam așa ceva. Te-ai exprimat mai bine decât aş fi făcut-o eu.

A: Cum poți fi așa plină de tine? Te iubesc, dar îmi vine să te cert. Tu nu ai privit niciodată cu atenție la mine în ultimii douăzeci de ani?... N-ai observat chinul meu? Fața mea plictisită și agasată? Când toți din jur, din haznaua asta de oraș, îmi povesteau cum făcuseră ei una sau alta? Tâmpeniile banale fără orizont, gen: boiler de stocare pentru apă menajeră cu serpentină... Cred că îmi ajunge. De 15-20 de ani ascult pe unul sau altul povestindu-mi cum au montat copertina, au reparat gardul, ce-a cumpărat frate-su, ce afacere bună a fost nu știu care investiție, ce-a mai făcut nu știu cine. Cum ușa cumpărată de la Timișoara e mai rezistentă decât cea făcută de turci la Bârlad... Am prieteni care în 20 de ani nu au scos pe gură o singură vorbă inteligentă.

Doar comunicări terne, chestiuni tehnice, dezvăluiri inexpresive despre materialele folosite la gardul casei cumpărate în asociere cu cineva printr-un credit convenabil cu dobândă excelentă, investiție trainică pentru viitor... Mi-a ajuns! Vreau să-l strâng în brațe pe primul care-mi va spune: știi, am simțit așa o frică, de m-am căcat pe mine, mi-am mănjit la propriu chiloții, puteam! Să-mi spună ce-a simțit, nu ce rahaturi banale a făcut el ori frate-su sau ce vin bun face tac-su la țară. Să aud pe unul exclamînd în fața mea că a avut o viață frumoasă, că a fost dulce, c-a băut în fiecare zi coca-cola și nu-i pasă dacă o va beli din pricina pancreasului. Vreau prieteni alături de care să discut despre sentimente, trăiri, sarcasm și filosofie, despre rău sau bine, despre existență, despre căcat, despre vomă, despre futut, nu despre termopane. Da, i-am dat dracului, însă doar pe aceia care nu mi-au spus nicio povestire interesantă în ultimii 15 ani. Nu, nu are legătură cu tine!

M: Nu trebuie să fii așa! N-ai nimic de câștigat îndepărtând niște oameni din viața ta! Trebuie să ieși! Să nu stai închis în casă și să te gândești la mine, la ce fac eu la Roma în momentul acela. Fiindcă cel mai probabil voi face exact ceea ce presupui tu că fac.

O ajută să închidă valiza. Ea pleacă la Roma.

Scena 6 actul 1
(apartamentul din centru)

La câteva săptămâni după întoarcerea ei de la Roma. Se trezesc. Ușoare mângâieri, dezmiertări. El se ridică, face cafeaua și o aduce la pat.

M: Adu-mi și un măr!

Ea, seducătoare, ridicată în fund, buimacă, cu trusa de machiaj în brațe, cu mâinile și un picior scoase dintre așternuturile colorate... el o privește aranjându-se. Pernuțe pe jos. Ea, când se trezea obosită arunca pernuța de sub cap pe jos. Acum le aruncase pe toate. Andrei culege calm pernele de pe jos și le pune înapoi, dar departe de zona în care își colorează pleoapele frumoasa morocănoasă. Găsește o pernă tocmai în hol. O așează pe pat, după ce-o scutură puțin. Și nu se poate abține, odată ajuns în preajma Mariei, să nu-i sărute piciorușul gol și mânuța delicată. Ea se lasă pupată, însă nu mult.

M: Mă grăbesc. Cred că ne-am distrat destul aseară. Acum nu prea avem timp. Mai bine mai fă-mi o cafea.

Țâșnește la toaletă după cea dintâi sorbitură din ceașcă. Bărbatul, îngrijorat se proțăpește la ușa băii. Se aud icnete de gât și stomac din cealaltă parte. Ea vomită.

M: Mi-a întârziat! (îngrozită, ieșind furioasă din baie cu urme de vomă pe obraji, împingându-l violent într-un perete)

A: Crezi că?...

M: Căcat! Du-te și cumpără niște teste de sarcină! Mai multe. Ia multe! Rahat! Căcatul acela de excursie la Roma... Mai bine stăteam acasă!... Du-te mai repede la farmacie! Pa!

El iese. Ea rămâne furioasă trântind lucruri prin cameră, El se întoarce. Ea înșfacă testele și intră în baie. El rămâne tăcut, nemișcat într-un colț.

M: Sunt însărcinată! Am făcut zece teste. Sunt însă-

(continuare în pag. 51)

(urmare din pag. 50)

cinată. În pizda mă-sii!

A: E vreo șansă să fie al meu?

M: Glumești nu? Ești tâmpit? (*Furioasă*). Am încercat cu tine șapte ani, zece ani...

A: Bine, nu trebuie să fii așa, să-mi răspunzi în doi peri. De fapt nici nu mi-ai răspuns.

M: Iartă-mă! Nu! Nu există nicio şansă. Știu exact când s-a întâmplat. Eram cu Teo la Roma. Chiar atunci când mă aflu la ovulație.

A: Știi cumva și ora? (*sarcastic, vlăguit*).

M: E al lui Teo sută la sută. Dar nu-ți face griji. Că n-am de gând să cresc copchii la 40 de ani.

Stau tăcuți pe canapea. Fiecare cu gândurile sale

A: Lasă-! Ne-am chinuit atâția ani să facem un al doilea copil. Până de curând. Ce contează că-l faci acum? Lasă-l să trăiască! Dacă eu sunt de acord să cresc copilul altuia, nu văd de ce n-ai vrea și tu! Ți-ai dorit odată. Avem și numele pregătit. Numele pe care l-am vrut noi, Zara, indiferent că era fată sau băiat.

M: Daaa! Pe atunci făceam cumpărături de la Zara.

A: Ce snoabă ai devenit! Mă sperii!... În fine, c-am deviat de la subiect, lasă-!

M: Nu cred că te poți gândi serios la așa ceva! Să crești copilul altuia! Cât de jos vrei să decazi? Va dori să vină să-și vadă copilul, care poartă numele tău și locuiește la noi în casă. Vrei să stai în bucătărie să-i prepari biberonul în timp ce el va fi în hol ținându-l în brațe? Cât de jos vrei să decazi?

A: Cât va trebui. În găuri de șobolan. Mă voi târî sub-pământ ca un vierme, dacă de asta va fi nevoie pentru a te păstra lângă mine.

M: La naiba! Sunt o nenorocită! Bate-mă! Regret toate câte le-am spus! Iartă-mă!...

Îl îmbrățișează fugitiv. Parcă nu din tot sufletul. Doar ca să-i ofere o atenție pentru vorbele lui frumoase.

M: Nu-ți fă griji, voi renunța la sarcină!

A: Să știi că... Trec la alt set de argumente acum... Să știi că va fi bine pentru tine, pentru trupul tău. Am citit undeva că sarcina întinerește. Mentea dictează corpului o reșetare care oferă mesaje de forță trupului femeii, prelungindu-i viața cu cel puțin zece ani.

M: Da, nu-ți fă griji! Voi renunța la sarcină. Nici nu se pune problema de altă variantă... Ți mulțumesc totuși pentru decizia ta de a mă susține cu prețul de a crește copilul altuia!

Scena 7 actul 1

(apartamentul din centru)

Amândoi în pat. Ea vorbește pe ton nostalgic.

M: Ți amintești? Cu ani în urmă când am rămas însărcinată cu copilul nostru?

A: Au trecut anii. Acum e deja la școală, la București, e mare, aproape un bărbat adevărat.

M: Îmi alesesem un soț dintr-o mulțime infinită. Eram una dintre cele mai curtate femei din oraș. Te-am ales pe tine. Știam că mă vei face fericită. Ți purtam deja copilul. L-am cărat în burtă pe munți, dezmiardându-l, certându-l uneori. Nu degeaba iubește acum muntele.

A: Erai o graviduță superbă. Vizitam casa regelui la Sinaia. Ai intrat din greșeală unde nu era permis, dar ei n-au îndrăznit să-ți spună. s-au gândit poate că dacă cumva frumoasa aceea ar fi fost tocmai regina pe care ei nu o cunoscuseră încă? Ha-ha

Râd amândoi, nu foarte veseli, ușor nostalgici. El se

ridică, se duce la bucătărie și începe să gătească.

A (*râzând*): Ai devenit mândăcioasă de când ai rămas însărcinată și o carnivoră atroce. Cu greu reușesc să-ți temperez dorințele culinare. Trec prin dispute chinuitoare cu tine. Ai noroc că te iubesc. Pe de o parte nu arăți voință de a te abține de la nimic ce poate fi bun de băgat în gură. Pe cealaltă parte, mă cerți în permanență pe mine, soțul tău pentru faptul că te-ai îngrășat și e doar vina mea că-ți fac toate poftele.

M: Ei, lasă! Nu te mai plânge atâta. Dacă mă iubești taci și suportă.

A: Apropo! Că mi-am adus aminte! Ți-ai făcut programare?

Strigă tare să fie auzit de către ea care stătea întinsă pe canapeaua din sufragerie.

M: Vino puțin!

A: Pun în farfurii și vin la tine, imediat.

Andrei intră cu tava pe brațe, prosop pe mână, servetele etc

A (*pompos*): Pofticioasa e servită!

M: Stai jos! (*ton grav, fâstăcindu-se*).

A: Spune! Ce s-ar mai putea întâmpla? Lovește!

M: Am vorbit cu el (*serioasă*). I-am spus... Zice să păstrez copilul.

A: Foarte frumos, asta ți-am zis și eu, de o sută de ori. Și ai răspuns că nu vrei. Care-i problema? Ce-i cu mutrișoara asta?

M: O să-l păstrez (*duce mâinile la față de parcă s-ar aștepta la un dos de palmă peste ochi*).

A: Poftiiim? Eu mă rog de tine zile întregi, săptămâni, fac planuri elaborate cu grafice pentru a te convinge să păstrezi sarcina. Pun în mișcare toate forțele mele persuasive, mă chinui să ajung, să nimeresc exact secunda lucidă, receptivă, a intelectului tău... Și tu? Mi-ai dat cu tifla, m-ai sictirit, te-ai uitat sfidătoare la mine ca la ultimul nenorocit de pe stradă... Iar acum, la o singură vorbă a celuiilalt îmi spui, mă anunți cu seninătate că te-ai sucit? Că vrei să păstrezi copilul? Să-ți fie rușine!

Începe să dea nervos din cap, ca pentru a lovi o minge imaginară. Se lovește cu pumnii în cap, încercând să-și oprească ticul nervos pe care nu putea să-l controleze.

A: Ticul acesta din copilărie și adolescență îmi tot revine. Credeam că scăpasem, la naiba! Până la urmă voi ajunge internat la nebuni?

M: Să-mi fie rușine? (*nervoasă*) Așa ai zis? E greu de trecut peste așa insultă. Sunt șocată. Nici nu pot plânge.

Maria plecă împleticindu-se înspre baie și răsucesce cheia în ușa. El se foiește nervos prin cameră. Se deplasează hotărât până în dreptul băii, oprindu-se brusc în fața ușii. Se lasă jos, așezându-se cu fundul pe gresie

A: Baby! Deschide! Nu mai sunt supărat. Iartă-mă! Bate-mă dacă vrei, dar lasă-mă să mă bucur alături de tine pentru hotărârea bună pe care ai luat-o! Voi crește fericit acel copil al tău făcut cu celălalt, cu aceeași dragoste cum l-am crescut și pe cel făcut cu mine. Ți jur, baby! Nu-ți voi imputa niciodată nimic, nu te voi privi cu reproș nicio clipă! Te iubesc, baby!

Femeia iese plânsă. Are obraji roșii. Lepădase halatul. Nu mai are nici sutienul. Iese doar în chiloțelii minusculi așezați strâmb pe fund și șolduri. Se uită în jos la el. Îl privește drăgăstoasă. Se așează deasupra lui. Îl

(continuare în pag. 52)

conduce capul spre gâtul ei, îndemnându-l apoi s-o sărute în golul acela dintre umăr și oasele pieptului. Maria, despuiată, adică doar în chiloțelul minuscul și atât, începe să se frece frenetic de șortul său deformat. Îi ține nasul îndesat sub bărbuța ei, sânii, unul dintre săni în dreptul buzei aspre, nebărbierite de două zile. Cu genunchii și tibiile se pliază pe gresia rece, iar din șolduri se mișcă nebunește, fără cadență, însă apăsător, neîntrerupând nici o clipă contactul cu șlițul umflat al bărbatului, al bărbatului ei.

(continuare în pag. 85)

Simona ȘERBAN

Șase grade de libertate

seara, la o oră care nu aparține ecranului
cineva îmi recunoaște aparent cele șase grade
de libertate
singură apăs nara dreaptă în zilele cu soț,
iar pe cea stângă în zilele impare
respectiv
în cealaltă îmi împinge un gândac mare, cu pete
vaca domnului
apoi altul, altul, fără să le știu numărul
perișorii nazali vibrează, se ondulează
gândacii dansează cu picioarele lor
puternice. mișcare
aerul infestat de praf, particule fine
de obiceiuri clandestine
împerecherea lor finală
cântec nupțial. un cor
un circuit iterat absurd
resimt în urechi uruitul continuu
efect al urmelor pașilor lor. nu deschid gura. nu.
nu-mi amintesc. mi-au inundat memoria.
măselele sfărâmă aripile lor lucioase
doar ochii văd și înregistrează pe retină
pancarta din față.

Toamna la conserve

stupidă asemănare între mișcările mâinilor.
mama, toamna, la conserve,
udă cu un spălător celofanul,
apoi îl întinde deasupra golului circular
al borcanelor.
alții udă frânghii pentru a le întinde
pe spinările manechinelor.

O balerină începătoare

mă simt ca o balerină începătoare.
franțuzismele teoretice au mare trecere
printre adolescenți.
mereu îmi promit, în curând voi ști
fiecare mișcare
sunt ca o balerină începătoare
picioarele au învățat mișcarea
măinile n-au grație.

Gratii în formă de soare

variațiuni pe o temă din natură:
bărbații de la parter își sudează singuri
gratii în formă de soare.
lumina artificială trecând pe lângă raze
să-i proiecteze forma pe următoarele geamuri.

În cartierul nostru se cultivă grotescul

“Vremea se reduce la conversații
și ploaia fusese într-atâta
camerele n-o mai încăpeau
în cartierul nostru se cultivă - grotescul -
apa avea culoarea asfaltului
și doar din loc în loc se decolora
de trupurile rămelor. acum au ieșit
pașii ologilor calcă mai puternic
n-au cum evita - omorul-
roz, roz, aproape ca mațele
animalelor, diferă dimensiunile,
sau poate-au fost tăiate
și capul păpușii-năclăit
cu gâtul retezat fără urme
rugozitatea minimă a materialului plastic
și membrele, și trupul gol, scobit
de măruntaie.

Flori – desen de Liviu Băițel

Nicolae SAVA

Dan DAVID - Remember

*„Kafka nu-ți dă voie să respiri, te înlănțuie în
textul său magic, minuțios, te sugrumă”*

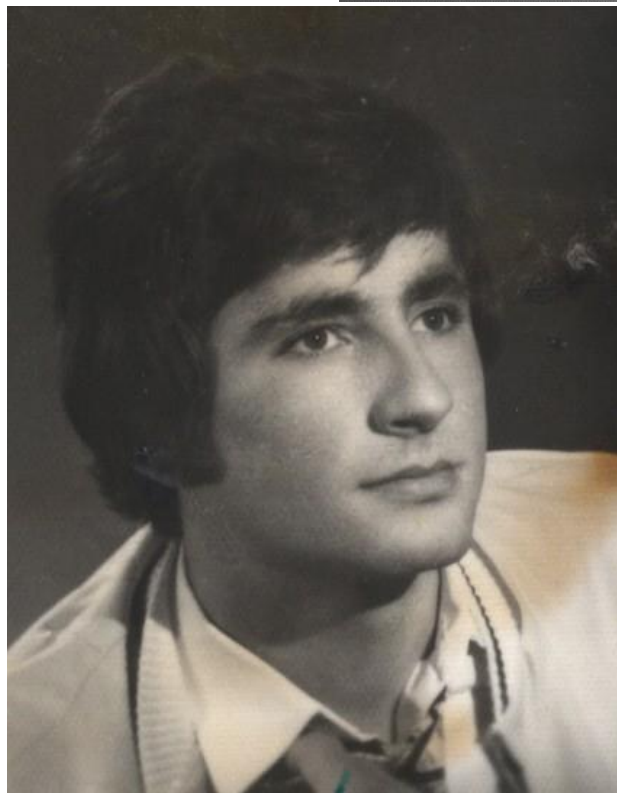
Dan David

În martie 2025 s-au împlinit 35 de ani de când poetul Dan David nu mai este printre noi. Cu Dan David am avut o prietenie frumoasă dar mult prea scurtă. Scurtă nu din cauza unuia dintre noi, ci datorită grabei cu care prietenul meu din Slănic Prahova a plecat Dincolo, înainte de împlini 38 de ani, cu jumătate de an înaintea altui poet și prieten drag, Aurel Dumitrașcu.

Ne-am cunoscut la cenaclul “Confluente” al SLAST, unde el era vedetă. Debutase cu câțiva ani înainte în presa literară cu versuri, era lăudat la superlativ de Cezar Ivănescu, Constantin Țoiu, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, Laurențiu Ulici, elogiile criticii literare găsind similitudini ale debutului său (volumul “Eu vă iubesc pe toți”) cu Labiș sau Dinescu. Era poetul zilei. La o ședință de cenaclu, văzându-mă speriat și timid s-a apropiat de mine, mi-a întins mâna și am rămas prieteni pe viață. Poet necomun și incomod, “talent puternic și febril” (Laurențiu Ulici), Dan David, pe numele său adevărat Dan Constantinoiu (n. 11 octombrie 1952, Berteia, Prahova; d. 24 martie 1990), deși plecat mult prea repede în eternitate din cauza unei boli incurabile, a lăsat în urma sa câteva cărți de versuri despre care s-a scris mult: Baladă pentru copilărie, Lorelei, Șarpele cu clopoțelii furați, Podul cu fân, Concert pentru fericire și suferință. Am aflat că i-au mai apărut și alte volume postum: Soare cu dinți de lupoaică, Lacrima de câine, Bună dimineața, America!

De la el am circa 30 de scrisori, multe dintre ele adevărate poeme în proză. O parte au fost publicate în diferite reviste literare. Amintiri cu el am și mai multe. În câteva rânduri ne-am văzut la Slănic Prahova unde am petrecut câteva seri memorabile. Nu am ajuns niciodată, din păcate, la Berteia lui dragă, deși își dorea atât de mult să mi-o arate. Ne-am văzut la mai multe ediții ale Colocviilor de poezie de la Târgu Neamț (ocazie cu care a făcut și o baie în Ozana, cum visa el într-o scrisoare către mine), am zăbovit cu el într-o noapte la Borca, la Aurel Dumitrașcu, alt poet și prieten drag lui, a fost alături de mine în puținele mele ieșiri la cenaclurile din Capitală. Îmi trimetea scrisori “bestiale” din care simțeam că îi este dor de mine, de noi (poetii din Neamț rămași la inima sa largă și iubitoare. Redau, din economie de spațiu, doar două din scrisorile sale, prima din 1982, a doua din 1983:

“Berteia, dintr-un pod cu fân, 23 mai 1982. Dragule, iată că vă zic ce este de zis: sâmbătă, pe 5 iunie a.c., vă rog să veniți la mine, facem lansare de carte (lansarea se face după-amiază, seara), așadar vă aștept la Berteia, traseul e simplu: din Ploiești veniți cu trenul până la Vărbilău, sau

Poetul Dan David

până la Slănic, de unde puteți lua autobuzul (IRTA) până la Berteia, iar la Berteia întrebați unde stă poetul nebun (sau profesorul țicnit) Dan David. Dacă mă găsiți beat, aș vrea să vă rog să nu vă supărați pe mine, că de la apariția cărții tot așa o țin, ce să fac și eu, tu-i grijană ei de viață!... În partea a doua a răbojului meu, zic o nouă treabă: te felicit pentru premiul de la Focșani! Tare rău îmi pare că n-am reușit să ajung și eu acolo!... Mai încolo nițel, adică în a treia cocardeală a epistolei mele, murmur cu murmure de șacal duios: vă rog să luați cu voi câte un ciclu de poeme excelente, din care aveți voi mai strașnic, mai uluitor, mai diabolic... Don Cezar Ivănescu și cu mine vrem să facem o antologie a poezilor tineri, a celor mai buni poeți tineri din România. Cred că sunteți de acord. Zi-le chestia asta și craior Daniel și Adrian; vă aștept pe toți trei și vă iubesc și-mi este atât de dor de voi, încât mă gândesc (de acum încolo) numai la ziua de 5 iunie... În al patrulea buluc al scrisorii, zic, ciripesc, mârâi, zbier, fac ca toate alea de pe lume (adică n-aș vrea să se înțeleagă de aici că sunt beat!) și vă salut, eu pi “fluturii” mei, plâng, plângem și îngenunchem. Ca o bestie de inger, D. PS. Salutări feudale (de la un primitiv computerizat) prietenilor noștri Adrian, Daniel și alți îngeri cu reacție din Neamț. Am făcut rost de niște cărți, vi le trimit. Deci, două deocamdată, pe a treia la fața locului. Diavolul (alias David)”;

“Sfârșit de april. Dragul meu Nic, mi-ai promis că-i trimiți “Cocoșul roșu zboară la cer” lui Nichita Danilov. I-am spus. Mi-a zis că n-a primit-o și mă roagă pe mine să-i fac rost de ea, dar eu n-am decât una bucată și nu mă îndur, fiindcă e o carte plină de paranoia, de ciudățenii. E o carte strâmbă ca și mine, dar cât abur de omenesc se degajă din subtextul ei, câtă frumusețe morală, cât suflet.. atâta suflet risipit într-o

(continuare în pag. 54)

(urmare din pag. 53)

carte, atâta adevăr uman! Eu îi trimit, însă, lui Nichita (m-a rugat la iași dacă pot să-i fac rost de ea) "Verdictul" lui Kafka. Am două, îi trimit una, merită să recitești aceste povești până la moarte. Kafka nu-ți dă voie să respiri, te înlănțuie în textul său magic, minuțios, te sugrumă. Ieși la capăt deja bolnav, blestemat, rob de diavol. Nu se poate spune că acest domn Kafka nu este un diavol, un diavol plin de humor, dar hare, doamne, un humor henorm, după cum i-am spus și lui Nichita, dar și Magdalenei Ghica. De ce așa și nu altfel nu voi explica nimănui. N-avem timp de explicații în epoca de aur a perșilor. Ce mai faci? Ce-ți face cartea? Corbu și Aiurel au mai rezolvat ceva cu cărțile lor? Nu se aude nimic... Te rog să-mi spui și mie ce se întâmplă, sunt curios, mi-ar place să-mi știu prietenii fericiți, mulțumiți, iar nu abrutizați, imbecilizați de o lume-n care, dacă nu se va schimba nimic, mă voi sinucide. Ce mai citești? Doar Cehov? O, Cehov! Eu citesc și recitesc Flaubert. Omul acesta merită citit în întregime (mai ales corespondența, care e admirabilă) și des, foarte des, zilnic. Avem nevoie, după ce am citit rafturi întregi, să ne fixăm la câțiva autori de la care poți învăța mereu câte ceva. Să ne devină acesta un mod de viață, însăși existența noastră. Spre pildă, ne-ar fi de ajuns Biblia, Proza latină, Homer, Dante, Rabelais, Cervantes, Gogol, Flaubert, Dostoievski, Kafka. Dar Cehov? Să-l recitim pe Dimitrie Cantemir. Pe Eminescu. Pe Blaga. Pe Urmuz. O, Cehov! Bacovia să ne fie o carte de căpătâi. O, Cehov! Îți doresc liniștea timpului de sub pom. Al tău, nesuferit, inconsecvent, anacronic, D. Salutări lui Simon, Corbu, Aiurel, Adrian, Elisabeta Vartic! Mi-e dor de voi! PS Mai comunică-i lui Corbu niște adrese pentru Colocvii: Ghinea Gheorghită Uriașu (grafician), Fabrica de textile Intex Păulești – secția artă și modele, județ Prahova; Viorica Ungureanu (poetă excepțională, a publicat în Convorbiri literare), Moreni, Dâmbovița. Uriașu vine cu o expoziție teribilă. Fiecare desen este completat de câte un haiku al prietenului meu Ion Stratan. Expoziția a expus-o și la festivalul "Nichita Stănescu" de la Ploiești. PS. Trimite-mi și mie un poem de-al tău. Să văz și eu ce gânduri te mai umblă. Sunt curios sporgeri".

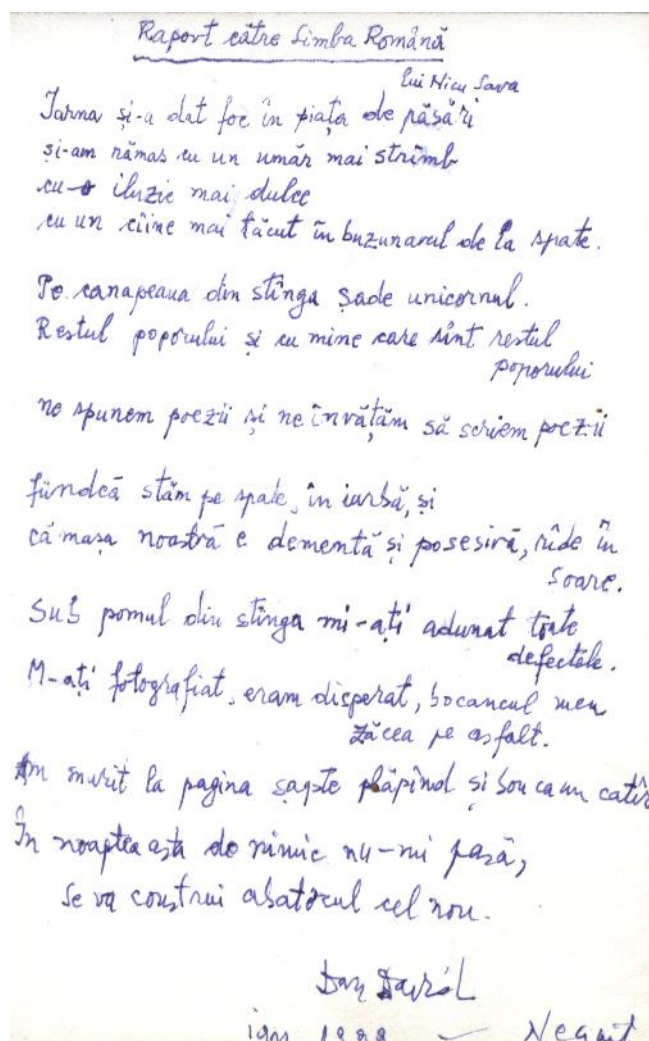
Iată un poem tulburător al poetului Dan David:

Eu fumez tot Mărășești

nu buzunăriți monumentele nu vă bazați pe inflația papagalilor pe conformiști pe frâna măgarului nu refuzați prietenia șoriceilor aciuiați în sediul consiliului de miniștri din Antarcida nu plângeți pentru un pumn de cuie necesar la coșciugul ambasadorului Curhuie nu așteptați bunul simț atomic mărinimia și alte cucuie chiar dacă suntem contemporani cu sfârșitul lumii chiar dacă lumea este și nu e nu vă rezemați de Tinerețea mea nu buzunăriți și ultima statuie prieteni sărutați frumos crucea Libertății acolo jos gădilați rădăcina că vine generosul uriașul, liberul

mileniul III cu haleu molboroșești și beutură nu mai stați de lemn-tânase până-n anii una mie nouă sute nouăzeci și șase eu fumez tot mărășești beau adesea ceai iubesc viața cu iuteală cu haz cu lovituri de mai recunosc că am refuzat oferta unui apartament în rai locuiesc în Copaci (de regulă zarzări, meri pădureți...) în momentul de față fac un Om de zăpadă (adică Autoportretul) mă stabilesc nu mai plec în Groenlanda adio ne întâlnim la primăvară vă dăruiesc o sanie și o înjurătură de grijanie (Eu vă iubesc pe toți!) cu sfâșietoare simpatie și respect amor țac-pac omul de zăpadă alias D. (a se citi dandana sau drac)

Și iată un poem în manuscris al poetului Dan David:

Constantin STANCU

Paradoxul sonetului, între umor și bunăstare sufletească

Umorul are darul de a magnetiza cititorul, cărțile sunt bine vândute și căutate, între două tablouri zilnice, puțină lectură care să aducă zâmbete, detașare, ieșirea din stres, nu strică.

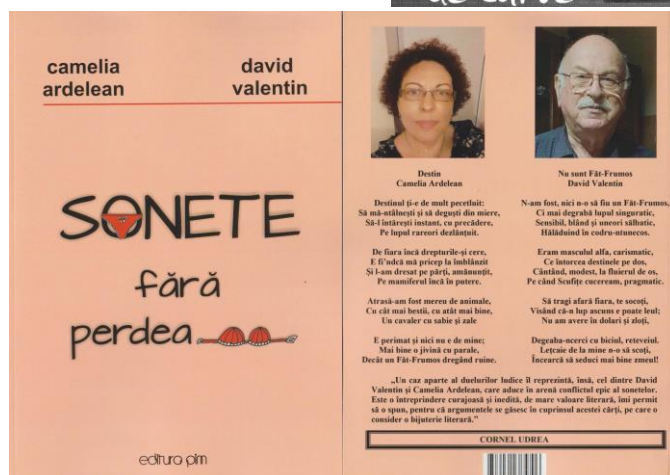
Volumul *Sonete fără perdea* de Camelia Ardelean și David Valentin, apărut la Editura PIM din Iași, în anul 2024 (157 pagini), are capacitatea de a provoca cititorul, de a atrage atenția asupra relației dintre ea și el, dintre femeie și bărbat sau invers, relație care oglindește relațiile mai extinse din societate. Relațiile formează contextul și el ne influențează existența, fie bine, fie rău.

Prefața este scrisă de Cornel Udrea, unul dintre cei mai importanți umoriști de la noi, din păcate, plecat spre alte orizonturi. El scria că sonetul poate aduce bunăstare sufletească. Reținem din cuvântul înainte: „Dialogul sonetar al celor doi, David Valentin și Camelia Ardelean, este unul plin de spirit, de răsfăț metaforic și adesea de îndrăzneli lingvistice care pot să-i deranjeze pe hygieniștii moralei, dar aceștia consideră că nu au ce căuta în acest joc al inteligențelor reverberate” (p. 5).

Volumul reprezintă dialogul dintre ea și el, punând în lumină, sub rigoarea formei fixe a sonetului, mentalitățile dintre femeie și bărbat în umbrele evului pe care îl trăim. Mândria personajelor, șmecheria, interesul material sau de poziție, invidia, falsa superioritate. O fină satiră la adresa relațiilor sociale văzute prin prisma relației dintre ea și el. Ipocrizia omului în societate, în spatele formelor de falsă sobrietate aflându-se imense interese personale de natură materială sau de poziție socială, fără legătură cu dragostea emisă de sonete de-a lungul timpului. Duelurile ludice, cu accente de umor bine dozate, dintre David Valentin și Camelia Ardelean pun în evidență conflictul fals dintre un bărbat și o femeie. Autorii intră cu luciditate și bună dispoziție în pielea personajelor, oralitatea versurilor dă accente mai interesante. Sunt adresate săgeți unul către altul, replicile vin imediat, cu savoare și fără perdea. Bărbatul este îndrăzneț, ea are tupeu și se bazează pe „mierea din stup”.

De la mitul Adam-Eva, la miturile vechilor greci, trecând prin cultura cunoscută a lumii, ne sunt aduse în față curtoazia cavalerului și prezența femeii dinamice, realistă, fără mari romantisme. Miturile sunt demitizate, vechile tipare sunt luate la rindea, umorul țâșnește din versuri, licențele lingvistice abundă, moraliștii sunt puși la zid. Sugestiile de natură sexuală și erotică sunt prezente din abundență, după tipicul emisiunilor de televiziune, oralitatea sonetelor aducând un plus de umor. Un duel construit cu răbdare, meticolos, fiecare sonet se împlinește prin următorul, pasele lirice fiind vii, cu un umor atroce, sincer și brutal, până la extreme.

Tensiunea dintre forma cultă, riguroasă, bine cimentată de-a lungul timpului în literatură, și frivolitatea dialogului, provocă cititorul și pune în lumină ipocrizia care

stăpânește în mintea omului. Cartea este oglinda de care cititorul are, uneori, nevoie. În spatele aspectului exterior, a modului cum apare ființa umană, se află gânduri vulgare, licențioase, acea autolimitare care elimină bucuria sinceră a dragostei. Romantismul care atrage, este diluat de vorbele care țâșnesc din replicile dintre cei doi, un dialog bine evidențiat de autori, dar realist, sincer, cu impact. Dincolo de perdea se ascunde pericolul, nu erosul, nu sexul, ci mintea care este atinsă de falsa poziție a omului în fața celuilalt. Avem și o morală implicită, nu explicită, cititorul având libertatea să zâmbească și din motive de rigoarea normelor sociale, sau poate nu... Uneori, când ne amuză relația altora, ne amuzăm de propria noastră situație.

Sugestiile cu iz sexual, după moda mundană, de la spectacolele de televiziune sau din cele de umor real, abundă.

El: „...tu mă îndemn să folosesc cimpoiul” (p.28); Ea: „Cimpoiul-l dibuiesc cu felinarul” (p. 29).

El: „Vibrația ce-ți saltă papanashi” (p. 24); Ea: „Mai bine să dansăm sub apa...goală” (p. 25) etc.

Declarațiile lui sunt directe, cu țință precisă: „mai sprinten decât zvârluga” (p. 34). Ea răspunde: „Să măntâlnești și să deguști din miere” (p. 35).

Autoportretul este bine creionat: „Eram masculul alfa, carismatic, / Ce întorcea destinele pe dos, / Cântând modest la fluierul din os, / Pe când scufițe cuceream pragmatic” (p. 36). Ea: „Sunt un talent în piele și în oase, / Pe ce pun mâna-ndată se transformă, / Chiar și <<informul>> poate lua formă / (Restanțele-mi au creșteri dubioase) / Pot preschimba structura filiformă, / Masez, consult, <<iau>> pulsul, spăl și vase / Recit pamflete, vindec de grimase, / Cu soața ideală sunt conformă” (p. 45).

Finalul volumului aduce realitatea, una aproape normală, personajele își ies din pielea lor de lux la promoție, acceptă datul ca un premiul de final. El: „Ești tânără, extrem de înfocată, / Te duc în Caraibe și Macao, / Îți dau iubirea mea înflăcărată / Și inima cu tot cu stenturi, ia-o, / Dar fără băi fierbinți de ciocolată, / Că are iz puternic de cacao!” (p.156). Ea acceptă situația, timpul frânge oglinzile prefabricate: „(Nu în cacao sau în ciocolată, / Să nu ne facem pielea maronie) / Vei aștepta constant să ne străbată / Din mine valuri mari de energie, / Schimbând proteza ta cu-argint placată, / Vom viețui-mpreună ani o mie”... (p. 157).

Fiecare autor a mai publicat numeroase cărți, David Valentin evidențiindu-se prin epigrame, sonete, rondel,

(continuare în pag. 56)

(urmare din pag. 55)

ronset etc., fiind premiat la numeroase festivaluri de umor, concluzionând: „e plin de optimiști în cimitir”...

Camelia Ardelean a publicat poezie, a făcut-o cu optimism, mărturisind că e la braț cu Euterpe printre iubiri de porțelan... Mizând pe zeița artelor și plăcerii, a făcut-o cu abnegație și sinceritate.

Poate a fost un joc, un moment de exercițiu în teatrul de azi, cu multă pasiune și exercițiu aplecat asupra formelor impuse de sonete...

Un volum care aduce momente de bună dispoziție și reflecție pentru cititor, versurile licențioase, „ușoare” cum ar scrie unii, pun pe tapet moda tipologiilor prefabricate din interese diverse: politice, economice, comoditate, ipocrizie, cultura mundană acceptată ca normă, cu superficialitate și nepăsare.

Cezarina ADAMESCU

UN INEFABIL CARE SE LASĂ ATINS DOAR CU MĂINI SUFLETEȘTI

[Maria Ieva, *Tăcerea macilor albi*, Ed. Brumar, Timișoara, MMXXV, Colecție îngrijită de Loredana Târzioru].

Motto: „inima mea / e o arhivă de manuscrise / o
colecție de aripi înmugurite”
-Maria Ieva-

Țin încă în mâini ceea ce nu poate fi în nici un chip explicat. Un soi de inefabil, adică. Din nou o carte cu îngeri, despre îngeri. Câte ceva despre lacrimi, despre lumină, despre nevoia de a dăruii iubire, și despre poeme. O carte cât o inimă cosmică în care încap: un lan de maci albi, umbra unui fluture, câteva perechi de aripi în zborul către abis, amintirile cu insomnii, păpușile matrioska, multă melancolie (nelipsită din patrimoniul poetic). Și alte multe obiecte de recuzită poetică, pe care, din când în când, Maria Ieva ni le împărtășește, cu așa o nevino-văție, de parcă nu ne-ar întoarce sufletul pe dos, cu fiecare cuvânt.

Noul volum de versuri, „*Tăcerea macilor albi*” – un regal - frumos alcătuit, frumos îngrijit, cu o grafică de excepție, apărut de curând la Editura Brumar, Timișoara, 2025 (MMXXV), completează colecția cărților de poezie a acestei autoare prolifică, care uimește de fiecare dată, prin ineditul abordării tematicii anghelologiei cu texte inedite. Mici bijuterii de gen, podoabe scumpe de purtat pe dinăuntru, cu eleganță și rafinament. Cartea beneficiază de un cuvânt înainte alcătuit de distinsul critic literar Cornel Ungureanu, intitulat „*Cuvântul macilor...albi*”, în con-

trapondere cu titlul cărții: „*Tăcerea macilor albi*”. Cuvântul și tăcerea, aparent egali, dar care își dispută pe rând, cuminiți, întâietatea. Fiecare cu greutatea și însemnătatea lui.

Aproape că te sfiești să pătrunzi în acest univers tainic, intim, discret, ca într-o sacristie, ca să nu tulburi zborul aripilor desprinse de trupuri. Ai zice că intri într-un spațiu sacru, nu atât prin oficierea sfintelor sacramente, dar prin oficierea propriei liturghii a cuvântului poetic, ca o preoteasă a iubirii, virtute pusă în fruntea celorlalte virtuți teologale, Credința și Speranța. Și nu de la vreun amvon preaînalt, ci de la înălțimea îngenuncherii în fața Supremului. Să facem liniște în noi și împrejurul nostru, ca să putem auzi glasul cuvântului, glasul tăcerii și cel al inimii. Dreptul la veșnicie câștigat prin dăruirea timpului în favoarea celorlalți, iată ce înțelege Maria Ieva prin eternitate. E tot ce dorește să obțină, așa cum Nichita dorea să obțină „*Dreptul la Timp*”.

Poezia se prezintă de data aceasta în vers liber, cu puține cuvinte și cu arderi înalte, fără încorsetări de ortografie și fără pretenții de titluri metaforice. Ai zice că e o confesiune în fața oglinzii, fără interlocutor, fără confesor. Doar tu cu tine. Trecerea pragului oglinzii e o îndrăzneală, aproape o impietate. Să rămânem locului un timp, să facem liniște în noi, poate se face lumină în suflet. Și totuși, suntem tentați să tragem un pic cu urechea la aceste șoapte poetice.

E o poezie de înaltă stare cu care ne primenim ca după abluțiune, ca pentru prima amintire, la umbra propriilor gânduri. Amintire din patrimoniul Pradisului din care am purces la prima noastră naștere, pregătind terenul fertil pentru nașterea celei de a doua. O poezie pentru „*frunți cu lumină*”. Un jurnal liric inedit, plin de miresmele harului. Și doar prin aceste scurte poezii, „*raiul își amintește uneori de noi*”. Ce frumos e să e visezi în această neasemuită grădină!

(continuare în pag. 57)

Universul poemelor este plasat împrejurul sinelui și al conceptului de fericire. Umbra e omniprezentă și uneori se desprinde de trup și atunci poți auzi *“cântecul lebedei care / sfâșie zarea”* (a șaptea tăcere). Umbra capătă în poezia Mariei leva, diferite forme și chipuri, prilej de personificări și metafore inedite: *“umbra devine responsabilă de propriile gânduri”*; *“nu te apropia pe vârful degetelor / descălță-ți umbra / și las-o să vină către mine / azi știu să o iubesc / chiar dacă are nasturii / încheiați până sub bărbie”*; *„ca un om / cu umbra / dezlipită de trup”*; și un scurt poem pe tema umbrei: *“melancolică / umbra / împrumută / de la mâine / un ieri / pentru azi”*.

Și îngerii sunt pretutindeni, *“oamenii vorbesc despre îngeri”*, dă mărturie și autoarea. Astfel, *“oamenii vorbesc despre îngeri / unii spun că ar locui în cer / alții presupun / că s-au retras în spatele oglinzilor / dar cei mulți / se întreabă ce culoare are pielea lor / fără să țină seama / că abajurul a devenit / un accesoriu obligatoriu // îngerii nu vorbesc despre oameni / ei le vorbesc oamenilor / așa cum ar vorbi / cu și despre Dumnezeu”*.

“donez îngerilor / darul de a fi om” – spune poeta. Și în altă parte: *“mai avem florile / ele sunt dovada / trecerii / îngerilor pe pământ / le privesc / și fiecare / îmi spune / o poveste / despre tine”*

În permanență, poeta simte nevoia să se controleze în oglindă. Oglinda este și metronomul său.

Despre arta poetică, autoarea are un poem foarte frumos: *“față în față cu pagina albă / stai față în față cu Dumnezeu // la ce bun să te spovedești / când tot ce spui poate / fi folosit împotriva ta / împărtășirea cuvântului / e doar pentru / cei care au învățat / alfabetul pășărilor / dar ei nu scriu / despre zbor / ei sunt / zborul”*.

Și tot despre arta poetică: *“îți dăruiesc ție poemul acesta / adună spațiile dintre cuvinte / și așează-le cum vrei / nu are importanță / de unde începi să zidești vidul / dar la final / când toate cuvintele / vor redeveni litere / ia spațiul rămas / după ultima literă / și îngrămădește-l în golul / dintre două respirații”*

Dar iată și un *“autograf”* inedit: *“am primit un zâmbet / semăna cu o carte / avea mai multe / perechi de aripi / și abia aștepta / să rămânem singuri”*.

Tema copacului din care îți vei ciopli crucea revine de câteva ori: *“copacul acesta / semăna cândva cu mine / dar de o vreme / eu mă asemăn tot mai mult cu el / creștem invers / ne înălțăm brațele / către cealaltă parte de cer / acolo unde / din lacrimile noastre / fluturii împletesc / voalul fecioarelor de lumină // copacul acesta / știe că este copac / și frunză / și ram / și rădăcină / și mai știe / că seamănă / tot mai bine / cu el însuși”*

Și în altă parte: *“dacă nu ți-ai cioplit crucea / nu întoarce și celălalt obraz / sădește un copac / și treci mai departe / toamna oricum va veni”*.

Pentru poeta, cuvântul **acasă** înseamnă poveștile spuse de bunica, la marginea vremii: *“îngenunchez la marginea vremii / acolo unde / vântul vorbește limbajul îngerilor / adun bob cu bob / semințele macilor albi / și le îngrop la rădăcina stelilor / în curând / viforul își va îmbrăca haina roșie / iar bunica îmi va spune o poveste / despre mine”*.

Și dacă te nimerești **pe ulița copilăriei** acolo unde *“amintirile au amuțit / tenișii umblă cu limbile tăiate / numai din spatele / unei praștii / mă privesc / doi ochi verzi de copil”*.

“drumul spre moarte / este pavat cu amintiri” scrie poeta într-o tulburătoare mărturisire: *“dacă între două cuvinte / vei găsi / sufletul meu respirând / închide ochii / drumul spre moarte / este pavat cu amintiri // o altă femeie / poartă numele meu / o privesc / cum stă așezată / la capătul unui curcubeu / și dansez singură / în ploile din visurile ei”*

Curiozitatea, dorința de cunoaștere nu încetează la nici o vârstă, dar începe la vârsta primei copilării: *“ninge / tu îmi vei spune că fulgii / sunt stropi de ploaie îmbătrâniți / iar eu / copilul cu ochii cenușii / așezat pe muchia unei întrebări / mă voi îmbăta cu lumina / de pe buzele tale // ninge / cu amintirile unei vieți netrăite / însă tu îmi vei spune că fulgii / sunt fluturi / iar eu / învățându-mi palmele / să privească spre cer / voi zbura / împreună cu ei”*.

Esențial pentru poeta Maria leva este întotdeauna zborul, văzut ca însușire omenească, zborul împreună cu fluturii, de obicei îmbrăcați în alb, (alt element fundamental sugerând creșterea, metamorfozarea, înfrumusețarea, din larvă în cocon, apoi în zburătoare minunată), visul, ceasul care indică tot o trecere dintr-un stadiu în altul, moartea care *“își ia amintirile cu ea”*, îngerii – a căror limbă o vorbește vântul, florile (*„mai avem florile / ele sunt dovada / trecerii / îngerilor pe pământ / le privesc / și fiecare / îmi spune o poveste / despre tine”*), fluturii care au regatul lor, deși *“fluturii / umblă fără / carte de identitate / numai la cotitura / unui gând / se opresc / așteptând / recensământul”*. Nevoia de poveste este atât de imperioasă, așa încât, dacă nu e cine să o spună, o inventează poeta însăși. Îngerilor le donează Maria leva, *“darul de a fi om”*, așa cum mărturisește într-un scurt poem.

Și tot ea, dă mărturie: *“am fost îndrăgostită / de fluturi / de raze / de frunze / de culori / inima mea devenise / un laborator / în care învățam ridicarea / iubirii la pătrat // mă îndrăgosteam / până și de pionezele bunicii / ca de o colecție de amintiri / una câte una / le-am adunat pe pervazul / ferestrelor acoperite / cu hârtie / până când lumina / a trecut dincolo de mine”*.

“am desenat vidul / în care viața / urma / să devină moarte” – spune poeta. Din adânc spre înalt suie cântecul poetei, tulburând apele sufletești. Și desigur, îngerii sunt peste tot, în cer și pe pământ, deopotrivă: *“mai rățâcit / în labirintul inimii tale / acolo unde / îngerii trimit / impulsuri luminoase / și orice gând / de evadare / mă aduce / mai aproape / de centru. // între mine și mine / s-a cuibărit / o jumătate de infinit / între tine și mine / s-a cuibărit / cealaltă jumătate // privește / în cuibul de raze / toate zerourile / devin absolute”*.

O amănunțită analiză a sinelui în toate ipostazele sale, părți componente neașteptate care alcătuiesc ceea ce se numește, îndeobște, viață. De aceea, spune cu deplină smerenie: *“am rămas paznic / la închisoarea de fantasme / dezlipeșc coperte / și eliberez pasărea”*.

Dedicată total cuvântului scris și rostit, Maria leva a ajuns la o înaltă conștiință de misiunea ei în lume: *“da / inima mea / este o arhivă de manuscrise / o colecție de aripi înmugurite / ca un folder parolat / de tăcerea privirilor tale”*.

O pledoarie pentru viață și pentru iubire face poeta într-un poem: *“partea se crede întreg / și uită / că partea*

(continuare în pag. 58)

cea mai frumoasă dintr-o parte / este viața / că visul cel mai frumos dintr-un vis / este viața / că durerea cea mai mare dintr-un om / este viața // despre viață / mi-au vorbit necuvintele tale / o privesc din toate părțile / și înțeleg / că singura îndreptățită / să vorbească despre ea / este iubirea”.

Și tot despre viață: “la capătul celălalt / viața se privește în oglindă / cu fruntea brăzdată de riduri / își zâmbește sieși / dincolo de oglindă / veșnicia nu are sens”.

Dar poate că e îndreptățită a spune uneori: “tac / cândva / am avut sentimentul / că am existat”.

Poezia Mariei leva este alcătuită din personificări, ea vede în jur fapte și lucruri cu atitudini umane: “oglindea s-a întors / cu fața la perete / dar vântul / îi desenează / pe ceafă / propriul chip” (mântuire). Alte personificări: “s-au închis expozițiile / pictorii se întorc / singuri acasă / numai himerele / dezbrăcate de culori / patinează / pe marginile / privirilor înghețate”.

Poemele sunt scurte respirații în limbaj aforistic care invită la meditație: “aud / cum se ceartă / boabele de grâu / într-un spic // în spatele / unui gând / se împarte / prescura”.

De asemenea, lumina este un element esențial de construcție a eului poetic. Ea cântă lumina, până când devine ea însăși lumină: “mi-ai întins mâna / să pornim la drum / din partea dreaptă / te-am vegheat eu / din partea stângă / verbul a fi / cu toate timpurile lui / ne-am oprit / la marginea zării / să contemplăm / o urmă de zbor / dar când / din degetele tale a înmugurit / dorința altui zbor / mi-am adunat aripile / și am devenit lumină”. Și un mic mărgăritar, un micropoem despre lumină: “iartă apusul / macilor albi / cineva / a însângerat / lumina”.

Și cel mai scurt poem despre lumină: “în beciul sentimentelor / sub stratul de mușgai / a înflorit lumina”.

Desigur, în toată această fascinantă poveste despre tăcere și despre macii albi, nu lipsesc lacrimile: “lacrimile nu se împart / în două / nici la doi / fiecare are felul ei / de a-l iubi pe Dumnezeu / doar uneori curg pe dinăuntru / - picături de soare - / cu colțurile perfect șlefuite / de visurile / care au uitat să respire”.

Există, în viziunea poetei și lacrima cuvintelor: “pe colțul cuvintelor nerostite / ți-am lăsat / azi un pumn de cer / în fiecare zi / când mâinile tale / zidesc o rugăciune / dezrobește / lacrima / cuvintelor / ce urmează să se nască / nu / nu inventa un alfabet nou / toți scriem cu aceeași tăcere”. Și mai spune poeta, un lucru interesant: “poetii nu plâng / ei sunt / împrăgiști / de mersul pe ape”.

Populată de amintiri care vin și pleacă după buna lor voie, poeta caută loc potrivit unde să le depoziteze, fără ca acest lucru să afecteze spațiul gândirii: “acoperite de cuvinte / mâinile s-au dezbrăcat de zăpadă / glasul tău tulbură apele din mine / anotimpurile merg înapoi / oasele umbrei trosnesc / liniștea scârțâie / ieri eram pretutindeni / azi nu mă găsesc nicăieri / ca o pasăre zgribulită / amintirea deschide / o fereastră // nimeni nu pleacă / așa cum a venit”.

Și pentru că volumul este calchiat pe tăcere, iată ce spune poeta despre acest simulacru de cuvânt: “înainte de prima tăcere / părinții noștri nu se cunoșteau / nici apele nu trăiau despărțite / nici focurile nu ardeau împreună / nimeni nu avea nevoie de cuvinte / însă când tăcerii / i s-a făcut dor de ea însăși / a inventat alfabetul // după ultima tăcere / nepoții părinților noștri / au uitat că

s-au cunoscut / apele trăiesc despărțite / focurile ard fără flăcări / iar noi / adunăm / macii albi / din poeme”.

Și tot despre tăcere, un interesant bilanț provizoriu: “e vremea socotelilor de pe urmă / visul a trăit / într-o stare de fericire provizorie / acum oscilează / între reorganizare și faliment / speranței i s-a restituit aportul / singurul debitor și creditor / rămâne iubirea // nu există plusuri / nici minusuri de inventar / în cartea vieții / pot fi consemnate / doar urmele trecerii // fericirea ca și tăcerea / o cunosc doar cei care o caută”. Și altă micuță bijuterie: “pune o filă albă / peste inima mea / dar acoperă / și urechile timpului / diminuează / poemul tăcerii / îți va rosti numele”.

Alternanța lumină-întuneric, nu se putea să nu o fascineze pe autoare, astfel încât, să construiască imagini admirabile: “sub pleoapele închise / noaptea își poartă / felinarele aprinse / eu văd punctele albe / tu întunericul dintre ele // ne privim zborul / ca pe o galaxie de gânduri / care renaște / în inima unui împrăgiș // ține-mi visul de mână / încă îi este teamă de întuneric”.

Declarațiile de dragoste făcute autoarei, au un parfum de inefabil: “poate / n-ar fi trebuit / să mă privești / părul meu / încă miroase / a iasomie”. Sau: “de acolo / din miezul speranței / se construiește / casa gândurilor // așează-te / aici / lângă mine / să ascultăm / cântecul ploii”. Și ne mai spune Maria, cum s-a născut iubirea: “iubirea s-a născut / în zodia bumerang / dintr-un vis / în care am visat că zbor / și am zburat / dar nu ca o pasăre / ci ca un om / cu doi fluturi albi / așezați pe umeri”.

Orice carte, este până la urmă o confesiune. Doar tu și hârtia, dincolo de ochii confesorilor-cititori: “doar câteva cuvinte / restul e imaginație / doar câteva atingeri / restul sunt iluzii / doar câteva respirații / restul nu poate fi explicat”. Și vorba Mariei leva: “să scrii un poem / nu este un act de curaj / ci o nevoie de a dăruia iubire // să rescrii un poem / e doar o încercare / eșuată de a iubi”.

Fărâme din sufletul autorului sunt împrăștiate în orice carte și cititorul poate să le adune și să le așeze precum piesele de puzzle, ca să-i iasă jocul perfect. Liantul principal este amintirea. Amintirea sufletului, amintirea Paradisului.

Și de ce nu, amintirea tăcerii macilor albi?

Zamfir URDĂREANU**Catifea fără frontiere**

Avem un petic pentru orice sac,
dar nu la toți sacii avem gură
sau nu le dăm de fund
cu lăcomia.

Scrisoarea ne este peticită
cu timbru oficial
și confirmată cu petic de șampilă.
Se rupe ea însăși în petice ușoare
și cheamă vântul în rafale.

Avem un petic executiv
la cămașa asudată,
iar pe dinăuntru avem chirchit
peticul de suflet
care nu se vede, dar ne frige.

În pădure avem un petic
de poiană,
sau petic de incendiu,
sau dacă nu, ne defrișăm
un petic în sălbăticie.
Deși nu e nevoie,
coasem petice în soare
și pe spuma de la val.

Peticul de pe spate
duce greul și încasează
croitul de la bici.

Avem un petic în stare
de orice, un petic mobil
pe care îl purtăm în loc de idol,
un petic de rezervă,
un petic secret
care așteaptă momentul potrivit
sau o minune.

Dacă dibuim
o breșă în plină țafnă,
găsim un petic
pentru fiecare seamă,
petic steril cu compasiuni
de pus pe rană,
petic-sfat de taină,
sau un petic drag,
pur și simplu.

În caz de boală
avem nevoie de petice
de cumpărat sau de pomană.

Deși adesea ne dăm
în petic,
peticul cel mai potrivit,
nu s-a inventat încă,
dar se străduiește.

Deși e purtată neglijent
și fără pic de milă,
speranța e singura care
nu are nevoie de petic.

Viitorul încă mai țese
mătase proaspătă
și catifea fără frontiere,
iertătoare pentru foamea
de petice și pentru
zădărnici lor.

Șoarecele strategic

Țin un șoarece
în bibliotecă ca să roadă
ideile de tristă celuloză,
metaforele afumate,
înțelepciunea neadecvată
la noul mucegai.

Am un șoarece în cămară
ca să nu mă satur niciodată
și să mă eliberez cumva
de bunătatea vârtos acumulată.

În loc de vierme,
prefer un șoarece mai
elegant și mai nobil,
de la o poștă.

Înalt un șoarece în pod
să migălească breșe
pentru stele,
să nu se melancolizeze praful
lăsat singur.

Cuibăresc un șoarece
în cuptor să roage focul
să se răzgândească
sau măcar să mai amâne.

Scobor un șoarece-n
fântână, nicio găleată
să nu mai îndrăznească.

În loc de portofel,
în buzunare mă mândresc
cu un șoarece
ca să cheltuiască dânsul
pe toate cele fără de valoare.

Am gheare de șoarece
în păr ca să nu fiu nevoit
să mă pieptăn după fiecare
schimbare de vânt.

(continuare în pag. 60)

Port un șoarece fericit
la sân ca să nu
mi se deoache simțămintele.

Ca să nu mai fur
bijuterii, colecționez
priviri vivace de șoarece
mai de bun gust
și mai empatice.

În străfund de tezaur
vâr un șoarece strategic
ca să nu rămână
nicio urmă
când va veni timpul
și va prăda.

Provincia

Aștept provincia
ca să-mi livreze aer
cu râs de fete de la internat,
cu lătratul lăaturalnic
și cu jeturi de pisici.
Acolo să ne surprindă
prima ploaie și gerul
să ne primenească.

Aștept provincia
ca să ne deschidă
o dugheană ca a lor,
cu pioaneze orbitoare,
cu iz de petrol
pentru magia lămpii
și încă ceva nedefinit,
care provoacă dependență.

Cu vânătăi să ne zâmbească
vânzătoarea proaspăt
altoită de bărbat și
automat de soartă.

Aștept provincia
ca să ne întâmpine trenul
cu panică de găște
în gara adunată de furnici
și zdrobită de tei în floare.
Aștept provincia răsculată
cu noaptea-n cap,
provincia nedumerită
dis de dimineață.

Provincia, încă
mai respiră fără mască
în plină epocă lacrimogenă.

Provincia, singură
se mai trezește din beție
cu duhoare din butoiul
cu varză și transparență
neaoșă clipocită din fântână.

Anda PETRACHE

Din pură întâmplare

Eu te iubesc din pură întâmplare
c-a nins frumos o vreme între noi -
petale de magnolii s-au prăvălit spre mine
când pașii tăi nostalgici croiau la întâmplare
poteci, cărări și vise - pluteau, multicolore...

Din trenulele lăsate se ridicau bobocii...
Boboci iresponsabili de-atâta frumusețe
ne îmbrăcau în alb își răspândeau în aer
parfum de iasomie cu trenă de mireasă...
Și le zâmbeam în taină, știind că ești ca mine...

Erai ascuns prin gânduri,
prin gânduri inelate care dansau vremelnice
prin fulgii albi, amnezici ce troieneau în mine
un sentiment, o vrajă ce-mi țintuia privirea...
Dansam prin alte vremuri, valsam printre iluzii...

Nu respiram... de teamă să nu mi se topească
bucata dintr-un zâmbet care-mi căzuse în palme...
Ninsoarea se opri, conturul tău pornise
cu pași înceți, dar singuri spre zorile promise....
Porniseră spre mine...

Iubesc de atunci copacii - copacii cu magnolii
care dansează singuri, cernând în jur petale...
Iubesc din întâmplare ninsoarea lor prin iarbă
și zilele rămase cu flori în calendare...
Și te iubesc pe tine... din pură întâmplare!

Rostită de cuvinte

Mă las rostită de cuvintele ce ard
silabisind porniri ce mă frământă,
de un zâmbet ce a urcat încet, pe cer,
de palmele ce-și strigă dorul să te atingă...

Mă las rostită în zori, prin gene ce tresar
lumina să o macine, s-o prindă
ori seara când din nori se cerne iar,
tăcerea, pripășită în cuvinte...

Mă las rostită de cuvinte-strigăt
care aleargă în apele de munte -
ecouri prefăcute în boabe de cleștar
rostogolind pe umeri șoaptele abrupte...

Mă las șoptită la urechi, de-un vers
de ochii care aprind în mine, vise

(continuare în pag. 61)

și mă însoțesc ținându-mă de mâini
să nu răstorn speranțele promise...

Mă las șoptită seara, în asfințit
de buzele ce-mi murmură, pe tample
un dor absurd ce-n picături de jad
coboară-n suflet, sfâșiindu-mi trupul...

Mă las purtată-n brațe de un gând hoinar
ce a strivit alt gând din întâmplare
și caută acum pretextul ideal
să construiască drumul, către tine.

Și-așa mă las rostită iarăși de cuvinte...
Cuvintele ce aleargă să mă prindă,
să creioneze amintiri în viitor,
să-și strige dorul... chipul să-mi atingă...

Arome

Miroase a ruginiu și struguri în grădină,
când prind lăstarii în palme și-i întreb
dacă-s puternici, vrednici să susțină
povara dulce a boabelor ce cresc...

Miroase a cer senin și-a omenie
în sufletul vecinilor din sat
când trec pe stradă și-i salut, cum se cuvine,
c-așa, de mică, mama m-a învățat!

Miroase a pâine scoasă de pe vatră
pe vechile cărări în care eu, copil,
mergeam desculță, răscolind pământul
după un fluture, un vis, în asfințit...

Miroase a păpădii și a izmă-creață
când amintirile în verde se îmbracă
și bat zglopii, strigându-mă, la poartă...
...Se lasă seara..., te-așteptăm să vii!

Miroase a liliac și-a dor de tine, mamă,
când trec cu grijă, pragul casei părintești...
Miroase a struguri - vin de tămâioasă,
ce cresc pe boltă, printre trandafiri!

Miroase a migdal și a gutui în fața porții
și acolo mă înalț și mă înclin,
când simt sub tălpi cum glia strămoșească
și tatăl meu, m-așteaptă, să revin!

Dor de tine

Câteodată mi-e dor ...
Îmi e dor să te văd...
Și cu ochii închiși înspre tine pornesc,
ochii tăi adumbriți de-o părere de rău
să îți mângâi prelung c-un sărut, cu un gest...

Da-n zadar mă frământ...
Chipul tău din tablou mă privește prelung
și când vreau să-l ating se foiește zâmbind
lăsând urme de ruj pe obrazu-mi căzut,
pe crâmpeiul de gând înrămat desuet...

Îmi e dor să te simt...
Întind palmele încet, tot cu ochii plecați,
să le prind de un contur ce îl știu pe de rost
și mpreună apoi să dansăm, să plutim...

Dar degeaba le întind...

Se agață de un vis, desenându-l abstract
c-un cărbune aprins de-al meu dor cam nătâng
ce înțelege târziu sau aproape deloc
că e vară, e cald și văpăile cresc...

Strâng în brațe povești ce s-au scris rând pe rând
cu creioane, culori și un stilou inocent
ce-a pus punctul pe "i" în contextul avut
și-a lăsat după el doar tăceri ce se cern.

De pe-o tîmplă, un gând se desprinde discret
și alunecă blând peste buzele arse de dor...
Descălțat și timid se îndreaptă spre zări
să te-ajungă, să-i spui că ai vrea să rămâi...

...Îmi e dor și pustiu este timpul prezent
care arde mocnit și mă mistuie încet...
Dor de tine, nebun, ce n-ascultă deloc
că e vară, e cald... și aș vrea să te uit...!

Rugămintă

Să-mi dau gândul tău bun să-l atârî la ureche,
cu un fir de argint croșetat ca cercel,
să pot să-l ascult, să îl simt cum șoptește,
cum respiră în zori și cu drag mă privește...

Să-mi dai gândul senin să-l așez sus, pe frunte
s-ating cerul cu el, îmbrăcat în albastru,
să-i port zâmbetul cald, să îl vadă o lume...
O lume ce uită adesea să privească spre sine.

Să-mi dai gândul curat să îl port la rever
asortat cu privirea cu care mă îmbraci,
să-l ajut să alunge părerea ce încearcă să-l frângă,
să îl las să respire când dorește să plece...

Să-mi dai gândul pribeag, ce cutreieră zarea
să se așeze, de vrea, la mine pe umăr...
Să găsească odihnă pentru aripile întinse -
sedimente de șoapte, culese între timpuri...

Să-mi dai gândul cernit, îmbrăcat la întâmplare,
să încerc să-l ajut să își poarte povara pe umeri
sau să rupă tăcerea, sfâșiindu-și cămașa
și apoi să se schimbe, dezlegat de păcate...

... Să-mi dai gândul frumos, învelit în speranțe
să îl port zi de zi, ca brățară la mână,
să îl văd, să îl simt în atingeri, în gesturi...
... Să îmi lase un zâmbet să se așeze în suflet...

Petre RĂU

Scriitorul și comisarul cuvintelor

Într-un oraș prăfuit, în care toate bibliotecile păreau a dormita sub o pojghiță de dezinteres, trăia un scriitor retras, dar încă temut pentru acuitatea minții sale și vigoarea frazei: Matei Brăileanu. Fusesse premiat în tinerete pentru un roman pe care critica îl considera „un pericol de luciditate”. De atunci, tăcuse mai bine de douăzeci de ani, până într-o zi în care, fără preaviz, publică un nou volum de proză scurtă: „*Vocile tăcerii noastre*”.

Cartea era o bijuterie: fraze scurt-circulare, pline de nuanță, povești absurde și lirice, dialoguri care te tăiau pe dinăuntru.

Nu a trecut o săptămână și voci entuziasmate, unele tremurate de emoție, o numeau deja cartea anului.

Dar în umbră pândeia Tănase Vântuleț, un fost profesor de literatură devenit între timp, printr-un concurs de împrejurări bizare, coordonatorul Comisiei de Examinare Stilistică și Morală a Textelor Publicate în județ - o instituție obscură, creată pe vremea în care culturii și se cerea să nu deranjeze.

Tănase nu era rău, dar era prins într-o spirală a propriei sale rigori. Credea în reguli mai mult decât în viață. Avea o listă de peste 30 de criterii după care evalua orice text - de la utilizarea pronumelor de întărire până la absența, în opinia sa, a „structurii afective corecte”.

Când „*Vocile tăcerii noastre*” îi căzu în mână, nu-i trebui să citească decât primele patru pagini să strâmbe din nas. Până la sfârșitul volumului, umpluse deja două coli A4 cu observații: „Pasaj evaziv despre suferință fără explicitare morală - pag. 31”; „Folosit verbul „a fi” în construcție poetică nesusținută logic - pag. 54”; „Aluzii dubioase la transcendență fără autorizare dogmatică - pag. 87”.

Și-a redactat iute raportul, apoi a trimis o solicitare editurii, ca lucrarea să fie retrasă „spre reevaluare în vederea realizării responsabilității discursului public”.

Matei Brăileanu, aflând, a râs prima dată după mulți ani - dar era un râs amar. Nu se apăra. Nu dădu explicații. Spunea doar, când era întrebat: „Trăim vremuri în care cei cu zel n-au mai rămas doar la porți, ci păzesc și fraza”.

Editura a refuzat retragerea cărții, dar presiunea publică, iscată de „recomandările” comisiei, a dus la scoaterea volumului din librăriile municipale.

În tăcere, în plină iarnă, Brăileanu și-a adunat ultimele volume și le-a donat unei biblioteci dintr-un sat apropiat. „Unde se scrie cu lumină de lampă, zelul nu ajunge decât rar”, spusese el.

Câțiva ani mai târziu, Matei Brăileanu a murit. Nu în uitare, ci în legendă. Cartea lui, interzisă local, a fost tradusă în Franța, apoi în Italia și în alte câteva țări. A început să se predea la universități. Tănase Vântuleț, în schimb, a fost uitat. Nu cu ură, ci cu o tăcere mai grea decât o condamnare - căci nimeni nu mai găsea util un om care păzea granițe ce nu mai existau.

Morală:

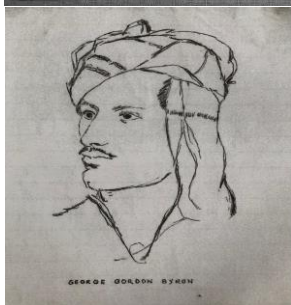
Excesul de zel nu este doar o formă de prostie activă, ci și o violență subtilă împotriva firescului. În literatură, ca și în viață, prea multă vigilență omoară miracolul.

Iar uneori, zelul cel mai periculos nu e al celui rău, ci al celor ce vor, cu înrâncenare, să facă totul „corect”.

(din volumul de eseuri în pregătire «*Mic tratat despre lucruri mari*»)

Lord BYRON
(1788 – 1824)

Moartea lui Calmar și Orla

Scumpe sunt zilele tinereții. Vârsta întârzie pe amintirea lor prin negura timpului. În amurg el își recheamă orele de soare ale dimineții. Ridică lancea cu-o mână temătoare:

„Nu atât de încet ridicam oțelul înaintea părinților mei!” Trecută e rasa eroilor! Doar corzi de harpă mai amintesc de faima lor; sufletele lor călătoresc pe aripi de vânt! Ascultă sunetul venind pe oftat de furtună și se bucură în conace de nori!

Astfel e Calmar. Piatra cenușie înseamnă strâmă-ti casă. Cată-n jos din furtunile învârtindu-se; își răsucesce forma într-un caier ce bubuie și fâlfâie în rafală pe munte.

În Morven sălășluia căpitanul, rază de război a lui Fingal. Pașii lui făcuseră câmpul să mustească de sânge; fiii Lochlinului fugiră din fața lăncii sale înfuriate: ci blând era ochiul lui Calmar, dulce șuvoiul pletelor sale bălaie și ele fluturau ca un meteor prin noapte. Nici o fată nu era suspinul inimii sale; gândurile-i erau închinat prieteniei întunecatului Orla, nimicitorul eroilor! La fel erau săbiile lor în luptă; dar tare era fala lui Orla, blând numai cu Calmar. Împreună își aveau sălaș în peștera de la Oithona.

Din Lochlin Swaran sări peste creții albaștri de undă. Fiii Erinului căzură în fața puterii sale. Fingal și-a îndemnat căpitanii la luptă. Corăbiile lor acopăr oceanul. Pâlc lângă pâlc cresc oștile pe dealurile verzi. Vin în ajutorul Erinului. Noaptea-și întinde aripile învâluindu-i; numai stejarii strălucesc arzând prin vale. Fiii Lochlinului dormeau: vise – gropi mari cu sânge. Ridică lancea-n gând și Fingal fuge. Nu la fel și oștirea din Morven.

Orla trebuia să stea de strajă. Calmar era alături. Împreună cu lăncile în mâini. Fingal își strigă căpitanii. Stăteau în juru-i cu regele în mijloc.

Ninse îi erau pletele dar cât de puternic brațul. Vârsta nu l-a înmuiat.

„Fii ai Morvenului, a strigat eroul, mâine vom da ochi cu dușmanul, dar unde este Cuthullin, pavăza Erinului?”

A rămas în palatele din Tura; nu știe de venirea noastră. Cine dă o fugă prin Lochlin până la erou să-l cheme pe căpitan la oaste? Calea-i printre săbii dușmane dar mulți și iuți sunt eroii mei. Trăsnete ale războiului. Spuneți, căpitani, cine încearcă?”

„Fiul lui Trenmor, mie încredințați-mi această faptă, sări întunecatului Orla, și numai mie. Ce-i moartea pentru mine? Îmi place somnul celor puternici și mică e primejdia. Acum fiii Lochlinului visează. Îl voi căuta pe Guthullin, cel purtat de trasură. De cad înălțați cântecul barzilor și culcați-mă lângă râul Lubar.”

„- Și numai tu singur vei cădea?” spuse bălailui Cal-

mar. „Îl vei lăsa pe prietenul tău să se usuce departe de tine, căpitan de Oithona? Încă nu mi-a slăbit brațul. Aș putea să te văd murind fără să ridic lancea? Nu, Orla! Am urmărit împreună căpriorii și am petrecut cu scoici; a noastră să fie calea primejdiei: a noastră a fost peștera din Oithona; al nostru să fie strâmțul loc de pe malurile Lubarului.”

„- Calmar!”, spuse căpitanul din Oithona – „de ce ții tu ca pletele-ți bălaie să le întunece țărâna Erinului?” Lasă-mă să cad singur. Tatăl meu sălășluiește în păturile de sus ale aerului, se va bucura când mă va vedea. Iar Mora cea cu ochi albaștri întinde masa pentru fiul său în Morven. Ascultă pașii vânătorului prin viroagă și i se pare că se apropie Calmar. Să nu spună: „Calmar a fost doborât de oțelul Lochlinului, a pierit odată cu negurosul Orla, căpitanul cu fruntea întunecată.”

Pentru ce lacrimile să împăinjenească ochiul de azur al Morei? De ce glasuri să-l blesteme pe Orla, nimicitorul lui Calmar? Trăiește, Calmar. Trăiește! Să mă răzbuni de sângele Lochlinului. Căntecele barzilor își vor uni sunetele peste mormântul meu. Dulce îi va fi cântecul morții lui Orla din gura lui Calmar. Umbra mea va surăde la notele-i de laudă.”

„- Orla! Zise fiul Morei, cum aș putea să înalț cântecul morții prietenului meu? Aș putea să-i arunc faima vânturilor? Nu! Inima mea s-ar îneca spunându-și suspinul; slabe și frânte sunt sunetele durerii. Orla, sufletele noastre vor auzi cântecul împreună. Vom locui într-un nor pe înălțimile cerului. Barzii vor împleți în cântec numele noastre.”

Au părăsit cercul căpitanilor. Pașii li se ndreaptă spre cetele Lochlinului. Murind în flăcări stejarul abia licăre prin noapte. Steaua nordică înseamnă drumul spre Tura. Swaran, regele, se odihnește pe tăpșanul singuratic. Aici trupele sunt amestecate: crișcă în somn cu pavăzele sub cap. Săbiile sclipesc în zare, grămadă. Focurile pâlpâie; tăciunii trec în fum. Toți tac; doar vântul oftează deasupra de stânci. Încet, eroii dau rotocol pâcului în somn.

Pe jumătate călătoria-i făcută, când Mathon, ațipit pe scut, întâlnește ochiul lui Orla.

Rotit în pară, scânteie din umbră: lancea-i stă deasupra.

„De ce-ți apleci fruntea, căpitan de Oithona?” șoptește bălailui Calmar.

„Suntem în inima dușmanului. E vremea să-ntârzi?”

„Iată clipa pentru răzbunare” spuse Orla, cu fruntea înegurată. „Mathon din Lochlin doarme: iată-i lancea! Vârful-i s-a răsucit în rănile tatălui meu.

Sângele lui Mathon va aburi pe a mea, dar să-l fărâm în somn, fiu al Morei? Nu! Își va simți rana. Faima mea nu se va înălța nicicând pe sângele somnului.

Hai, Mathon, sus! Fiul lui Comnal te strigă. Viața ta e-n mâinile lui: ridică-te la luptă.”

Mathon sare din somn, dar singur oare? Nu! Toți căpitanii sunt gata pe câmp.

„Fugi, Calmar, fugi!” tună întunecatului Orla; „Mathon e-al meu; Voi muri bucuros. Dar ai Lochlinului îi împresoară prin negura nopții.”

Orla se răsucesce deodată; coiful lui Mathon se despică în două; îi cade scutul din mână: se cutremură în sânge.

Se rostogolește la rădăcina unui stejar în flăcări. Strumon îl vede cum pică. Se umple de mânie; arma-i

(continuare în pag. 64)

scânteie deasupra capului lui Orla; dar o lance îi străpunge ochiul și creierul îi izbucnește prin rană înspumând lancea lui Calmar. Cum talazurile oceanului huruie în rostogol peste două puternice corăbii din nord, astfel cei din Lochlin dau buzna în căpitani. Cum prin valurile spărgându-se-n spumă, se-ndreaptă mândre corăbii din nord, astfel saltă căpitanii din Morven pe crestele împrăștiate ale Lochlinului. Larma armelor a ajuns la urechea lui Fingal. Bate în scut: flăcăii se adună în juru-i; oamenii se revarsă pe colină. Ryno pornește bucuros. Ossian calcă falnic înarmat. Oscar își încearcă lancea. Aripa de vultur a lui Fingal fâlfâie în vânt.

Groznic mai e zăngănitul morții! Și multe sunt văduvele din Lochlin. Morven i-a dovedit prin tărie.

Pe coline licăr de zori: nici un dușman viu nu se zărește; ci mulți sunt cei adormiți: zac crunt pe Erin. Boarea oceanului le răscolește pletele, dar ei încă dorm. Șoimii țipă pe deasupra pradei.

Ale cui cosite bălaie învâluie pieptul căpitanului? Scânteietoare ca aurul înstrăinat, se țeș cu buclele întunecate ale prietenului.

E Calmar ce zace pe sânul lui Orla.

Un singur șuvoi de sânge. Al lor. Crunt e ochiul negurosului Orla fără cuvânt și încă plin de jăratec: țintește moartea neînchis. Mâna-i încleștată-n a lui Calmar, dar Calmar trăiește, iată, deși-i căzut.

"Ridică-te" strigă regele, "hai, vlăstar al Morei; voi lecui rănilor eroilor. Calmar încă mai poate alerga pe dealurile din Morven."

"Niciodată Calmar nu va mai urmări cerbul din Morven cu Orla", spuse eroul, "ce-ar fi goana pentru mine, singur? Cine să mai împartă prada luptei cu Calmar? Orla se odihnește! Aspru ți-era sufletul, Orla! Totuși blând cu mine ca roua zorilor. Crunt orbind pe alții-iar mie frumoasă rază de argint în noapte.

Luați-mi sabia și-o duceți Morei, cea cu ochi albaștri, s-o atârne în sălașu-mi gol. E încă plină de sânge, dar nu l-a putut salva pe Orla. Culcați-mă alături de prietenul meu și cântec să sune când mă voi scufunda în noapte."

Sunt îngropați lângă râul Lubar. Cu patru pietre cenușii la căpătâiul lor.

Când Swaran a plecat, pânzele noastre s-au umflat în vântul de pe valuri îndreptându-ne corăbiile spre Morven.

Barzii au prins să cânte.

"Ce formă crește la temelia norilor? A cui umbră întunecată sclipește pe fășii roșii de furtună? Vocea-i se rostogolește în tunet. E Orla, negurosul căpitan din Oithona, fără seamăn în luptă.

Pace, duhului tău, Orla, faima nu-ți va pieri. Nici a ta, Calmar! Minunat ai fost, vlăstar al Morei, cea cu ochi albaștri, și nu nestricătoare sabia. Oțelu-i spânzură în peșteră. Nălucile Lochlinului o ocolesc țipând. Ascultă-ți elogiul, Calmar! Cum umple gurile celor puternici.

Numele tău tremură în ecourile Morvenului. Atunci ridică-ți cositele bălaie, vlăstar al Morei și le răsfirea pe arcul curcubeului, zâmbind prin lacrimile furtunii.

În românește de Ignatie GRECU

Cătălin DUMITRESCU

Gânduri

Ninge peste tine
Cu gânduri albe,
Te joci asemeni pașilor mei
Și mă tem,
Că o să trebuiască să îți încălzesc sufletul
Cu un sărut
În căușul mâinilor tale dalbe!

Laudă

Cu trupul tău
Mă laud mântuirii,
Cu gândul tău
Mă asemui când zâmbești,
Îți desenez iluzii
Pe o bucată de hartie,
Iar mai apoi te bântui printre amintiri!

Plajă goală

De ce să nu vreau
Să te privesc goală
Alergând pe o plajă
Și plaja goală și tu goală,
Numai a mea !?
Ai să îmi spui egoist,
Iar eu atunci nu am să mă supăr,
Știu, hainele tale sunt egoiste,
Te țin încătușată și îmbrățișată
Toata ziua,
Iar tu ai să îmi spui gelos
Și nici atunci nu am să mă supăr.

Prima carte

Citeai prima mea carte
Pe banca din fața mea
Și zâmbeai între două pagini
De la mijlocul cărții,
M-am apropiat de tine
Și am râs,
Citeai cuvintele diferit
De la dreapta la stânga
Și uneori cu paginile întoarse
Spre asfalt!
Ți-am luat ca amintire
Haina și mâna și pe tine,
În clepsidra albastră
Noaptea poate fi rece!

Ștefan ANDRONACHE

Certosa di Pavia, un tezaur artistic inconfundabil

Dacă atunci când am fost în Italia pentru prima dată, vremea ploioasă de la mijlocul toamnei m-a împiedicat să pot vedea celebra Mănăstire din Pavia, vara trecută, într-o frumoasă după-amiază de început de iulie, dorința mi s-a îndeplinit cu adevărat.

Am plecat din Milano cu mașina prietenului Săndel Nistor. Alături de noi s-a mai aflat și o prietenă de-a sa, doamna Adda, o discretă și sensibilă poetă. Din cauza lucrărilor de modernizare a câtorva artere importante din sudul metropolei a trebuit să rătăcim minute în șir pe mai multe străzi periferice până când, într-un târziu, am nimerit în noul și frumosul cartier rezidențial Milano II, la edificarea căruia omul de afaceri Silvio Berlusconi a investit sume exorbitante de bani care cu siguranță, după vinderea blocurilor sau vilelor, își triplase veniturile.

Dar nici din acest oraș-satelit nu ne-a fost prea ușor să ieșim la drumul cel bun ce ar fi trebuit să ne conducă direct spre Pavia, localitate de care ne despărțeau doar 15 km! Exasperați de situația în care ajunsesem, ne gândeam chiar să renunțăm la continuarea călătoriei. Și, totuși, norocul nu ne-a ocolit. Oprind un biciclist, de prin partea locului, acesta ne-a indicat ce manevre trebuia să mai efectueze Săndel pentru a ne înscrie pe șoseaua salvatoare.

Așadar, iată că, după o oră și jumătate de suplicii ne-bănuite, și după ce am mai străbătut, în acest timp, și un șir neîntrerupt de parcele cultivate cu orez sau de mici liziere, am reușit să ajungem (slavă Domnului!) la Certosa di Pavia.

Toată supărarea noastră s-a spulberat de îndată ce ne-a fost dat să vedem profilat, pe un cer de un albastru intens, impresionantul monument de arhitectură căruia lumina soarelui, excesiv de generos la acea oră, îi scotea în evidență volumele delicate și superbe decorații.

Desigur că cea mai mare atracție am simțit-o pentru spectaculoasa biserică a Mănăstirii, care știam că este o capodoperă a Renașterii lombarde. La fațada sa au trudit doi arhitecți-sculptori: Giovanni Antonio Amadeo (de la sfârșitul secolului al XV-lea și până la începutul celui următor), căruia i se datorează jumătatea de jos, și Cristoforo Lombardo ce a desenat și a lucrat partea superioară până pe la 1560. Pe colțul peretelui din stânga, una dintre sculpturi îl redă chiar pe Amadeo ținând în mână un compas.

Întreaga fațadă a bisericii mănăstirii a fost ornată cu o decorație bogată din marmură policromă fin cizelată. Se disting în cadrul ei: numeroase medalioane ce imită diverse modele specifice antichității romane: statui de sfinți (precum cea a Sf. Petru, concepută în secolul al XV-lea) plasate în nișe dispuse simetric, frunze de acant, tot felul de ghirlande

florale și o multitudine de ornamente menite să încadreze cât mai bine între ele elementele enumerate.

Certosa din Pavia – Fațada bisericii Mănăstirii

Certosa din Pavia – Curtea interioară

În jurul ferestrelor lui Amadeo, se desfășoară suita unor scene din Biblie; sunt redade momente din viața lui Cristos, dar și din cea a prințului Gian Galeazzo Visconti. Portalul este împodobit și el cu basorelieful inspirate din istoria glorioasă a mănăstirii pe care au întemeiat-o călugării francezi, cei care au pus și bazele primelor orezării din Lombardia.

Frumusețea exuberantă din exterior își găsește corespondentul, firește la cu totul alte proporții, și în interiorul sfântului lăcaș. Aici, pe structura inițial gotică a edificiului, ce datează din anul 1396 (arhitecți: Bernardo din Veneția și Giacomo din Caprone) și-au pus amprenta etapele distincte de la începuturile Renașterii, mai ales în vestibul, în transept și în perimetrul corului. În afara unor frumoase zăbrele din bronz, mai remarcăm și decorația bolților din secolul al XV-lea făcută de către Bergognone.

Printre operele de artă care ne-au reținut în mod deosebit atenția s-au numărat: „Dumnezeu-Tatăl”, un tablou de Perugino expus într-una din capele; superbe candelabre din bronz ale lui Fontana; imensa lespeze mortuară cu trupurile sculptate ale lui Ludovico Visconti, zis Maurul, și al foarte tinerei sale soții Beatrice d'Este (autor Cristofor Solari, 1499) din transeptul stâng; poarta cu cele șapte medalioane ale ducilor de Milano din sacristia veche; magnificul mauzoleu al lui Gian Galeazzo Visconti (1497-1562, Cristoforo Romano și Benedetto Briosco) adăpostit de transeptul drept și desigur, nu în ultimul rând, corul decorat cu marmură și înzestrat cu strane lucrări în marchetărie.

Am apreciat și o piesă originală din fildeș (cca. 1400, Embriacchi) care reproduce într-o formă miniaturizată scene din Vechiul și Noul Testament. Ea fu-

(continuare în pag. 66)

Ștefan ANDRONACHE**O călătorie de neuitat pe Lacul Maggiore**

sese furată cu douăzeci de ani în urmă, dar odată recuperată a fost reasezată în locul pe care-l ocupase inițial. În ceea ce mă privește, trebuie să mărturisesc că m-am fândit să-mi ofer o „amintire” chiar cu această insolită lucrare, motiv pentru care nu am ezitat să declanșez obturatorul aparatului pe care-l aveam la îndemână. Imaginea sa, pe care și acum o păstrez, m-a stimulat să scriu și rândurile de față.

Dar câte alte minunății nu se mai găsesc adăpostite în acest sanctuar! Firește că cel mai nimerit lucru ar fi acela de a descinde aici pentru a le vedea în mod concret și, respectiv, a le admira știind că ele îți vor pricinui, mai apoi, clipe de adevărată bucurie.

Mica mănăstire din dreapta bisericii, care este de fapt și cea mai veche, a fost decorată cu bucăți din teracotă roșie, precum cele pe care le identificasem și la Ospedale Maggiore din Milano. De sub porticurile - care delimitează curtea interioară ce-și etalează cu mândrie privirilor vizitatorilor covorul prețios bătut din fire de gazon și smălțat din abundență cu flori roșii - și ale căror arcade desenează semicercuri de lumină pe pereții chiliilor avem o splendidă vedere asupra cupolei rotunde și înalte a bisericii pe care o înconjoară mai multe rânduri de arcade supraetajate, dar și asupra turnulețelor din perioada goticului lombard de pe colțurile edificiului. Alte două rânduri de arcade decorează peretele masiv. Ambele demersuri arhitectonice care crează jocuri interesante de lumini și umbre reușesc să dea ansamblului un aspect pe cât de ușor, pe atât de grațios.

Pătrundem, într-un târziu, și în mănăstirea cea mare a cărei curte pătrată este înconjurată de 122 arcade. Cele 24 de apartamente ale călugărilor, dispuse pe fiecare din cele patru laturi pe care le delimitează mai întâi galeriile acoperite, cuprind în zona paterului câte două camere, apoi câte un dormitor și loggia la etaj.

După acest reușit și reconfortant periplu printr-un spațiu sacru, destinat rugăciunilor, reculegerii și liniștii sufletești și în care arta aproape că s-a întrecut pe sine oferindu-ne o lecție de mare frumusețe (pe care în mod cert că nu o vom putea uita vreodată!), ne reîntoarcem mulțumiți în grădina vastă din fața Bisericii pentru a ne imortaliza chipurile pe decorul inconfundabil al fațadei sale.

Și pentru că ne-a mai rămas ceva timp la dispoziție până la plecare, ne-am decis să mai întârziem pentru a-l egala, la întoarcere, pe cel care-l consumasem pentru a ajunge la mănăstire. Ne-am îndreptat, toți trei, într-un deplin acord, spre terasa umbrită a micului restaurant din piața de alături. Aici, ne-am potolit setea cu o înghețată, făcută de însăși patroana localului, și cu un pahar de băutură răcotitoare servit conform preferințelor fiecăruia.

Drumul de întoarcere spre Milano ni s-a părut cu mult mai frumos probabil și din cauza bucuriei pe care reușise să ne-o strecoare în adâncurile sufletului splendorile artistice ce particularizează într-atât de mult Certosa di Pavia.

Ajungând după mai puțin de două ore la Laveno, cu trenul de Milano, prima noastră grijă (adică a prietenului din metropola lombardă și a mea) a fost să identificăm Lacul Maggiore și, implicit, nava ce ne-ar fi înlesnit parcurgerea unei bune părți a acestuia. Din gară am zărit imediat lacul. Și tot mergând pe marginea lui, am nimerit debarcaderul unde un vaporăș își aștepta puținii pasageri cu bilete combinate (tren plus vapor).

Dar nici nu am apucat să ne instalăm cât mai confortabil pe scaunele de pe covertă că a și sunat sirena de plecare, iar nava și-a pornit motorul. Practic, începusem călătoria pe cel mai celebru dintre lacurile italiene de origine glaciară. Norii cei mai groși de pe cer se tot îngrămădeau undeva spre Alpii elvețieni pentru a-i îngădui soarelui să-și arate, măcar la vremea prânzului, adevărata sa putere.

În fața noastră se întindeau apele de un albastru verzui ce atingeau, în depărtări, malurile înverzite, plajele sau așezările minuscule. De jur împrejurul lor se profilau lanțurile muntoase de o nuanță verde argintie ce varia în funcție de distanța la care se aflau dispuse unele de altele. Până să sosim noi la Intra, unde trebuia să ne imbarcăm pe o altă navă, cerul s-a înseninat de-a binelea, priveliștile, din juru-ne, căpătând o strălucire neobișnuită.

De la Intra, care este principalul port de unde se poate pleca aproape în toate direcțiile posibile, și până la Pallanza, o zonă intens frecventată de turiști, ne-am mișcat numai de-a lungul țărmului vestic al lacului având posibilitatea de a admira, de această dată, și vasta panoramă care se desfășura până spre îndepărtatul Laveno, situat pe partea opusă. Munții înalți care-l ocrotesc își decupau conturile lor neregulate pe cerul de un albastru tot mai deschis. De acum încolo, orizontul se lărgeste tot mai mult determinându-ne să fim cât se poate de atenți. Ambianța de aici mi se pare cu mult mai destinsă decât cea pe care o întâlnisem, cu un an în urmă, pe lacul Como.

Se cuvine a face mențiunea că, în acest perimetru, Lacul Maggiore (care are o lungime de 65 km) înregistrează două recorduri absolute: o lărgime de 5000 metri și o adâncime de peste 370 m!

Principalul centru de interes pentru noi avea să devină autenticul arhipelag format din insulele Borromeo din imediata apropiere. Numele lor fost preluat de la celebra familie milaneză, care le-a populat și le-a stăpânit vreme de mai multe sute de ani. Ele au ajuns să fie cunoscute în lumea întreagă poate și datorită lui scriitorului francez Stendhal, care spunea că insulele de aici „produc sentimentul frumosului într-o mai mare cantitate decât Sf. Petru” de la Roma motiv pentru care turiștii implicați într-o escapadă pe faimosul lac s-ar simți dezonozați dacă nu le-ar vedea.

Prima porțiune de uscat, care ne aține calea, aparține insulei Madre socotită drept cea mai mare dintre toate cele trei. Acoperită fiind în întregime de o vegetație extrem de diversificată, ea emană, în indiferent ce

(continuare în pag. 67)

(urmare din pag. 66)

anotimp, un farmec irezistibil. Câțiva dintre tovarășii noștri de drum coboară pe malul abrupt. Flora sa exotică - între care distingem ușor câteva specii de cactuși, un palmier și un superb arbust Bouganvillier încărcat de gingașe flori de un roșu violaceu - se răsfiră, asemenea apelor unei cascade, până în preajma debarcaderului improvizat. Totodată, de aici, mai urcă alți turiști ce reușiseră, probabil, să viziteze palatul și binecunoscuta grădină a plantelor rare între care se spune că azaleele, rhododendronii, cameliile și pergolele cu glicine ocupă un loc privilegiat.

Pe măsură ce ne îndepărtăm de „paradisul terestru” (Gustave Flaubert) simțim din plin efectele benefice ale brizei răcoroase din largul golfului de smarald care se dovedește a fi, până la urmă, un excelent antidot pentru definitivă noastră calmare. Ochii ne sunt solicitați de țărmul și amenajările tot mai moderne ale orașului Pallanza, devenită un fel de „stațiune a plăcerilor” și, mai ales, de perspectiva tot mai îndepărtată pe care reușește să o ofere coamele munților ce se profilează spre miază-noapte, spre direcția Elveției. Toți excursioniștii germani sau elvețieni de pe punte privesc fascinați în toate direcțiile posibile, chipurile lor exprimând, fiecare în parte, tot atâtea ipostazieri ale bucuriei unui weekend extrem de reușit. Un cuplu de oameni în vârstă se fotografiază de zor pe fundal aproape ireal oferit de munții

Portul Intra – Poarta de intrare pe Lacul Maggiore

Lacul Maggiore – Turiști admirând peisajul

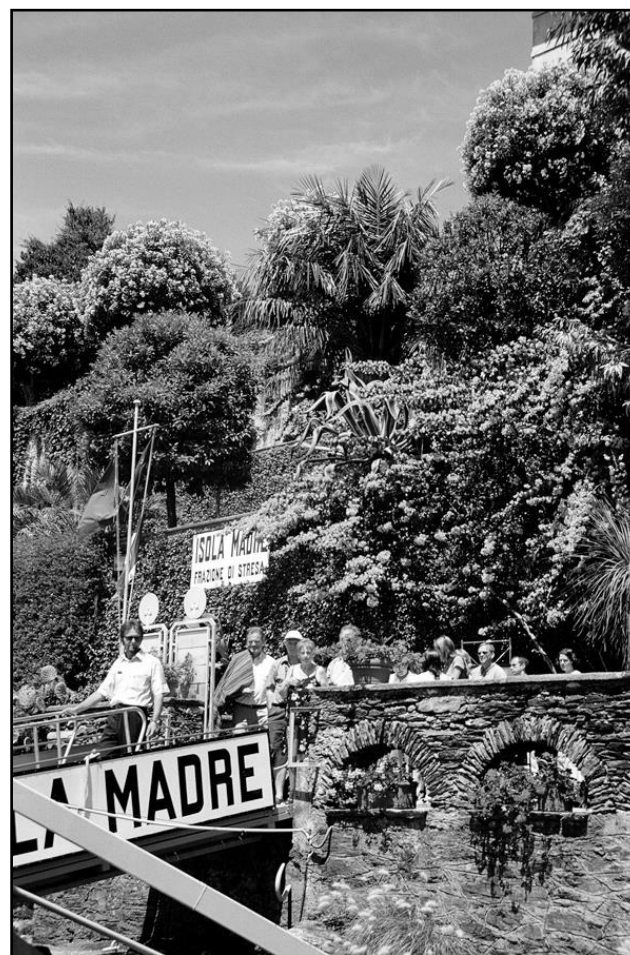
Sasso di Ferro ce ar fi putut face să vibreze orice poet romantic.

Vaporașul mai face o scurtă escală pe insula Pescarilor populată până la saturație cu diverse construcții de locuit, cu excepția unei mici porțiuni de plajă protejată în partea

centrală de umbra deasă a arborilor. În ciuda suprafeței de uscat extrem de reduse, s-au concentrat aici câteva hoteluri și s-au amenajat restaurante rustice renumite pentru preparatele lor specifice din pește. Noi ne continuăm însă drumul mai departe, ținta noastră finală fiind insula Bella ce pare, după ce-i scrutăm îndelung înfățișarea, să nu-și dezmintă deloc numele. La ora unu, de după prânz, reușim să punem piciorul pe uscat.

Insula Bella - ca și celelalte surate ale sale, Madre și Pescatori - a fost, la început, o stâncă lipsită de vegetație și nelocuită. Ambițiosul conte Giovanni III Borromeo s-a hotărât să o civilizeze în onoarea soției sale Isabella. Din acest motiv, el a adus aici pământ roditor pentru a crea o grădină, pe care și-a dorit a o transforma în cea de a opta minune a lumii, iar în 1671 a construit și castelul baroc. În ambianța somptuoasă și elegantă a acestuia se păstrează numeroase opere de artă: piese de mobilier, statui, tablouri sau tapiserii capabile să stârnească interesul iubitorilor de frumos.

Odată intrați înăuntru parcurgem câteva săli rezervate prezentării unei colecții de armuri sau medali-oanelor de familie. Admirăm spațiul vast și înălțimea impresionantă a Marelui Salon, (unde se păstrează și macheta insulei concepută, prin 1812, de Nicola Maz-zoli), precum și splendida Sală a Tronului. În Sala de Muzică – excesiv de încărcată cu picturi sau instrumente – s-au semnat, la 11 aprilie 1935, documentele Conferinței de la Stresa (expuse aici în facsimil) care încercase să evite declanșarea mult mai devreme a celui de al Doilea Război Mondial. La un moment

Lacul Maggiore – Popas pe Insula Madre

(continuare în pag. 68)

dat am poposit și în camera somptuoasă în care, în noaptea de 17/18 august 1797, s-a odihnit Napoleon cu ocazia efectuării primei sale campanii în Italia. Aici, un grup de francezi privea iscoditor spre obiectele menite să reconstituie întreaga atmosferă de epocă. De la fereastra larg deschisă a Bibliotecii, am reîntâlnit priveliștea extrem de pitorească pe care o oferea insula Madre.

Am mai parcurs, desigur, și alte încăperi, precum cea înzestrată cu peisaje de Zuccarelli, Sala de Conversație deosebit de frumoasă și inundată de lumina venită de afară cu masa din mozaic a contelui Giberto Borromeo (ambasadorul extraordinar al Împăratului Austriei pe lângă Sfântul Scaun) sau Sala de bal, vastă și elegantă, printre coloanele ei sau prin fața oglinzilor prețioase de pe pereți perindându-se, cândva, în pași de dans, multe dintre capetele încoronate ale Europei invitate de Carlo IV Borromeo, mare om politic și protector al oamenilor de știință și al artiștilor.

Firește că o notă aparte fac și grotele artificiale cu mozaicuri pe pereți, de la subsol, a căror răcoare o simțim din plin. În sfârșit, prin ultima galerie, decorată cu uriașe goblenuri flamande din secolul al XVI-lea, în a căror compoziții sesizăm și simbolul licornului, blazonul casei Borromeo, ne încheiem călătoria prin timpurile pline de strălucire din trecut.

Lacul Maggiore – Insula Bella

Lacul Maggiore văzut de pe Insula Bella

Arhitectul palatului Angelo Crivelli a realizat și o celebră grădină italiană, într-o manieră barocă și aproape inimitabilă, aceasta fiind expresia cea mai mai teatrală a arhitecturii peisagistice de până atunci. Cele șase terase distincte, decorate cu numeroase plante ornamentale și suprapuse una peste cealaltă, par să dea contur unei mici piramide. Pe laturile aleii principale, pe gazonul

proaspăt tuns, doi păuni albi cu penajul desfăcut ne întâmpină prietenoși spre deliciul multora din copiii veniți aici cu părinții. Plantele exotice, printre care ne mișcăm fascinați, oferă o multitudine de culori și împrăștie miresme discrete. Într-adevăr, imensa sculptură verde îți captează ochiul și spiritul producându-ți o imensă plăcere și îndemnându-te la reculegere.

Pentru a ne putea încadra totuși în timp (până la so-sirea vaporului mai rămăsese doar un sfert de oră!) îi propun prietenului meu, care este cu puțin mai în vârstă de-cât mine și se deplasează ceva mai greu, să se îndrepte, de unul singur, spre ieșirea căreia aproape că-i pierdusem urma.

Eu am grijă însă să escaladez, într-un ritm ceva mai precipitat, mulțimea treptelor care m-au condus spre vârful grandiosului decor vertical, de fapt un fel de arc de triumf alcătuit din nișe, statui bizare, plante agățătoare, coroane sferice de arbuști sau alte piese din marmură cu caracter ornamental. Efortul mi-l răsplătit, pe dată, de oglinda liniștită a lacului peste care soarele aruncă fire de beteală dar și de perspectiva atât de apropiată a elegantei stațiuni internaționale Stresa, aflată la doar 400 metri distanță, ale cărei vile (multe din perioada „belle époque”) urcă dinspre țărm până pe la jumătatea coamei muntelui Mottarone de unde se spune că se vede până și orașul Milano. De la o astfel de înălțime vizez, la repezeală, autenticele cadre fotografice pe care mi le sugerează grădina mult mai deschisă în partea care se suprapune pe marginea lacului. Măinile ridicate ale unui amoraș din piatră, ce stă cocoțat în vârful unui pedestal, îmi indică punctul de maxim interes pe care îl oferă bazinul de formă circulară încărcat cu nuferi de abia înfloriți și înconjurat de patru covoare florale riguros egale și de mare rafinament. În preajma colțurilor acestora au fost așezate vase cu oleandri pentru a fi astfel într-un acord cu plantele din alte vase de pe balustrade.

De aici, din cauza grabei, aproape că nici nu mai știu pe unde m-am mai strecurat pentru că, la un moment dat, m-am pomenit coborând, printre niște căsuțe șubrede, direct la debarcader. Săndel mă aștepta nerăbdător în piața animată din preajma acestuia cu câteva gustări calde. Și, pentru a nu uita, într-atât de ușor, de trecerea mea pe aici, tot el a avut grijă să-mi ofere în dar (pentru soție și fiică) două fețe de masă cu harta integrală a lacului pe care le cumpărase de la o tarabă cu suveniruri. De abia am apucat să mai bem câte o bere la cutie că a și sosit vaporul ce urma să ne conducă, din nou, spre Intra.

În ciuda multelor impresii acumulate în acea zi simțeam că îmi mai rămăsese suficiente zone disponibile de receptare. Succesiunea de tablouri pe care lacul și coamele împădurite ale munților din depărtare continuau să le modifice la fiecare schimbare de direcție a navei ajunsesse să-mi amuze ochii. Amploarea cerului de iulie, arhitectura ciudată a norilor și colorația neobișnuită a apei, iată elementele ce mă predispuneau la visare. Cert este că mi-aș fi dorit, în acel moment, ca plutirea noastră să se fi putut prelungi, chiar până la... Milano.

Din păcate, la Laveno, a trebuit să coborâm de pe

(continuare în pag. 71)

Ion DULUGEAC

Azil politic la Toledo

Coborând în holul Hotelului Madrid Plaza del Espagna, situat în apropierea de Fântana Cibeles din centrul Madridului, undeva în holul generos, așezat pe un fotoliu mare din piele de Cordoba, stătea cunoscutul jurnalist și scriitor Ioan Chirilă, pe care apropiații îl apelau cu numele *nea Vanea*, pseudonim ce arăta originea sa. Bărbatul aștepta autocarul care urma să-i ducă la Toledo, pe jurnaliștii din delegația română acreditați la partida de fotbal din Liga Campionilor Europeni dintre Atletico de Madrid și Steaua București

- Jeane, dragul meu, mergi cu noi la Toledo? se adresa el de cum îl văzu pe tânăr.

- Evident nea Ionele, pot să lipsesc din orașul armelor cu tăiș, spuse Jean Dulgheru, mare om de presa și proprietar al revistei de sport, Arena de la București, venit în grupul de ziariști.

- Am să te rog, să mă ajuti să ajung și eu la autocar, că m-au lăsat picioarele băiatul meu.

- Cum să nu te ajut, seniorul meu prieten!

- Măi Jeane, mi-a zis mie Vadim Tudor că ești băiat deștept, dar acum câteva luni m-a invitat Fănuș la o lansare și a confirmat că ești un tip foarte instruit și în scris.

- Nea Vaenea, am copilărit alături de toți marii scriitori la Casa de Creație de la Mogoșoaia, și fiind micuț nu mă lua în seamă. Dar eu le spuneam adevăruri pe care cei maturi, nu aveau curajul să le spună și le-am fost simpatic. Mai ales că lui nea Fane îi cumpăram sticle de vin fără să vadă... soția sa.

- Hai ajută-mă să merg la autocar că văd căse îmbulzesc puștii ăștia.

- Stai liniștit, nea Vanea că-i dau eu la o parte de nu se văd, se poate!

- Jeane, nu vreau să mă pun cu ei, suntem colegi și iubesc și respect așa cum sunt, dragul meu, apăsă pe iubesc pe bravul gazetar, care urcă în fața lui Chirilă, și ajungând pe platforma autocarului Mercedes, oferit de primarul din Marbella, Gregorio Jesús Gil y Gil, cel care era proprietar al clubului Atletico Madrid, un tip popular și generos.

Când privi în autocar, pe primul rând stătea Ovidiu Ioanițoaia, care era angajat Redactor Șef la Sportul Românesc, unde Jean era asociat și director adjunct, căruia-i zise scurt:

- Ovidiu, te rog mergi pe rândul doi, aici stă nea Ioan Chirilă cu mine, care-l ajut, că voi ăștia pe care v-a învățat să scrieți, n-aveți grije, derbedeilor! moment în care tot autocarul răsună de un val de râs al ziariștilor deja așezați pe locuri.

- Bună ziua, eu sunt ghidul dumneavoastră, mă numesc Nicu Cioflan, profesor de geografie de la Slatina, aflat de 6 luni la Madrid, pentru studii doctorale, și ghid de limbă română.

- Te rog să ne faci o prezentare pentru orașul Toledo ce urmează să-l vizităm, tinere.

- Așa voi face maestre Chirilă, astfel voi începe cu Toledo. Orașul este situat la 20 de minute de capitala Spaniei fiind unul dintre primele orașe care s-au unit în revolta comunităților.

- Să înțelegem că are o istorie zbuciumată? întrebă Jean curios.

- Istoria orașului este mult mai zbuciumată decât istoria neamului tău de Brâncovean, dragul meu prieten și ocrotitul lui nea Fănuș Neagu, care uite că urcă și el cu Băieșu, zise Vadim.

- Așa dar, revolta comunităților care se naște în anul 1520, avându-i conducători pe Laso da Vega și Padilla, a reprezentat o cotitură în istoria orașului.

- Așadar este un fel de Mărășești la noi, în Primul Război, rosti Vadim, sec.

- Se poate asimila cu Mărășeștiul nostru, maestre. Dar după înfrângerea acestora de la Villalar comunerii toledani, cum erau numiți, conduși de către Maria Pacheco, văduva lui Padilla au fost cei care s-au opus cel mai mult lui Carol Quintul până la capitulare din 1522, când Toledo devine capitala imperiului.

- Deci are o istorie frământată, profesore? întrebă Ioanițoaia.

- Destul de frământată, mai ales că posterior, după decizia lui Filip al II-lea de a transfera curtea regală la Madrid în anul 1563, orașul a pierdut mare parte din importanța politică și socială. Regresul industriei textile accentuând decadența orașului.

- Deci și la ăștia, ca și la noi, s-a ales praful! zise apăsând Jean, din nou stârnind bucurie.

- După izbucnirea războiului civil spaniol, orașul a rămas în zona republicană. Edificiul numit Alcazar, unde se află sediul Academiei de Infanterie, a fost folosit de refugiu pentru rebeli sub comanda lui Coronel Moscardo, unde a rezistat din 21 iulie până la venirea trupelor generalului Varela, în 28 septembrie 1936. Edificiul Alcazar, aproape distrus în asediu, a fost reconstruit în totalitate, în secolul următor.

- Generalul Varela nu o fi unchiul fundașului stânga de la Steaua, zise Florin Ciurea, unul adus de Jean în delegație, gorjanul fiind proprietarul unei reviste numită *Inimă de țigan*.

- Nu are nici-o legătură cu jucătorul nostru, zise MM Stoica, ușor emoționat printre jurnaliștii din autocarul care mergea la Toledo.

- Orașul este ales oficial, capitală a Comunității Autonome Castillia-La Mancha, după votare sa, în decembrie 1983. Până la alegeri, guvernul regional a însărcinat pe Jose Maria Barreda să conducă un proces de informare a populației, instituțiilor politice și asociațiilor culturale.

- Nu ca la noi, conduce Cultura din România un ungur, se răsti Vadim Tudor.

- Acum fiind la intrare în Toledo, puteți vedea că vechiul oraș Toledo este situat pe un vârf de munte cu 150 de grade vedere în jurul său. Acesta este înconjurat pe trei laturi de o cotitură a râului Tagus, și conține multe situri istorice.

- Vedem și Catedrala Alcaraz, dragul meu domn? îl întrebă Ion Bocioacă.

- Desigur, domnule, vom vizita inclusiv catedrala Alcaraz, considerată prima biserică din Spania, și zona

(continuare în pag. 70)

(urmare din pag. 69)

istorică Zocodover, unde acum este piața centrală. Dar această zonă, din secolul al IV-lea până în al XVI-lea au avut loc treizeci de sinoade aici, la Toledo. Ultimul sinod care a avut loc aici, în anii 1582-1583, a fost condus în detaliu chiar de către Filip al II-lea al Spaniei.

- Unde oprim domnule Cioflan, întrebă un tip brunet și bine făcut, pe numele său Ioan Tache, primul președinte al Benzinărilor Particulari din România.

- Autocarul vă așteaptă trei ore în același loc, parcare de la Alcaraz, care după ce a fost reconstruit, acum funcționează ca bibliotecă și muzeu al armatei. Atenție nu stăm mai mult de un sfert de oră, după ora fixată.

- Și unde putem servi masa și un vin bun, maestrul explicațiilor interesante, zise Tache.

- Domnule fiind aproape de ora prânzului, alături avem Calle Alfileritos, plină de baruri și restaurante unde vă puteți relaxa. Atmosfera din multe dintre ele este deosebit de caldă și fermecătoare, deoarece sunt de obicei case vechi din Toledo sau conace cu mai multe etaje, care au fost renovate păstrându-și elementele decorative, le spuse ghidul din Olt.

- Ce facem dragă Jeane? întrebă Ioan Chirilă pe tânărul jurnalist, pentru care de două luni, dădu-se recomandare să fie primit în nou înființata, Uniune a Ziariștilor din România

- Deoarece, suntem aproape de Plaza de Zocodover, luăm un taxi de la stația de lângă piață care ne duce la Parador de Turismo, situat pe unul dintre dealurile de la periferia orașului.

- Este cea mai bună idee, domnilor, vă felicit dar să nu întârziați! le zise ghidul.

- Nea Vanea, ideea este că vom mânca și o să bem un vin spaniol, după care luăm și o cafea pe terasa restaurantului în timp ce ne vom bucura de magnifica priveliște panoramică a orașului Toledo. Este recompensa perfectă după o zi de vizitare a obiectivelor turistice, maestre.

- Merg pe mâna ta, măi, nepotul lui Tataia Grosu, cum îți zice Fănuș.

Ziua părea a fi măreață și prevestea o amiază minunată de vară. Cerul era senin și nici un nor nu plutea pe bolta albastră și limpede ca ochii unei fecioare. Doar o adiere blândă înfrunța semeț valurile de lumină difuză colorată ici colo în trandafiriu, prin care ziua inunda zarea. Aerul proaspăt și răcoros ușor mișcat de adierea de vânt, scutura fânul de pe pajistea de alături, iar câțiva trandafiri stăteau de neclintit, făcând în ciudă numeroșilor palmieri, care trona acel peisaj minunat.

- Ce dorești să mănânci nea Ioane? Ești invitatul meu special, zise Jean.

- Dragul meu, nu se poate, eu trebuie să plătesc, pentru ajutorul acordat!

Cei doi au mâncat pe săturate și au băut apoi în tihnă și o sticlă de vin – *Los Gredales de El Tobos*, o crămă faimoasă din satul de renume mondial El Toboso, astfel că cei doi s-au delectat, apoi au trecut cum era firesc să vorbească despre fotbal, mai ales că Jean Dulgheru, investise bani mulți în jucători de fotbal, foarte tineri.

- Este 10 septembrie și aici parcă-i miezul verii, ce zici măi directoare? zise Ioan Chirilă

- Este un timp minunat nea Vanea. Dar câte ne dauăștia mîine! zise mirat tânărul.

- Cred că ne dau două-trei boabe, mai ale să Țiți Dumitriu, are și ceva accidentați, iar deșteptul ăla de Stoichiță

nu i-a recuperat, adăugă jurnalistul.

- Dacă am avea noi jucători și antrenori ca afară, ar fi altceva. Uite eu i-am luat un interviu lui Johan Cruyff, care din start a dezvoltat o idee foarte frumoasă, adăugă Chirilă.

- Ce spunea batavul, nea Ioane?

- El susține că în fotbalul mondial există milioane de talente, dar că reușita aparține unui număr foarte mic. Cruyff e de părere că un mare fotbalist de performanță poate fi testat între 18 și 20 de ani. La această vârstă poți spune dacă un fotbalist va face sau nu va face ceva. El a înșirat vreo 10 puncte. Le amintesc, la întâmplare, dragă Jeane.

- Cred că are dreptate, uite și eu am un nepot, foarte talentat, dar e visător.

- Să știi că el în primul rând, exclude din cursa performanței jucătorii nonșalanți, care încearcă să joace pentru public, adăugă Vanea Chirilă sorbind din paharul de vin.

- Cred că are dreptate, zău așa...

- Apoi îi exclude pe visătorii... pe retroactivi, adică pe cei care se mulțumesc cu două-trei meciuri bune pentru a ridica piciorul de pe accelerator la următoarele trei, continuă jurnalistul.

- Da, și eu cred că este un punct de vedere profesional și bine întemeiat.

- Și un lucru în care nu exagea cu nimic - îi elimină din cursă pe jucătorii talentați care îi înfruntă pe antrenori. Din această categorie fac parte tinerii fotbaliști care nu știu să evite prietenii rele. Cruyff chiar a folosit o metaforă la acest capitol: – *Luminile din baruri întunecă mintea în fața porții adverse!* zicea el.

- Știi că olandezul mai are o vorbă: – *Dacă faci mai mult decât spune antrenorul, o faci numai pentru tine*, adăugă Jean bucuros de discuția cu jurnalistul care scria și la revista sa.

- Și are dreptate. Apoi mai are o anume observație de finețe: – *Când alergi pe distanțe lungi, caută să eviți ultimele locuri. Nu e neapărat necesar să fii pe primul loc, dar refuză gândul că ai putea fi ultimul.*

- Nea Vanea, mai luăm o sticlă de vin?

- Desigur, dar o plătesc eu, dragă Jeane.

Tânărul companion a lui Chirilă a chemat ospătareul, care schimbase tura cu o femeie din Andaluzia, venind cu ea la masă. Avea femeia aia niște ochi căprui mari și strălucitori, care îi sfâșiau sufletul cu ascuțitul privirilor sale. Deși erau trecuți ca vârstă, ardeau cu focul privirilor unei tinereți mistuită de văpaia unor patimi ascunse prin cotloanele sufletului său, femeiesc.

- Știi ce mi-a spus foarte interesant în acel interviu, Cruyff?

- Dacă-mi spui, sigur am să știu, deoarece nu sunt ghicitoarea Elena din Giulești

- Pot spune că este o altă observație ce m-a impresionat: – *Acum, când sunt în vârful piramidei, aș vrea să dau un sfat jucătorilor mai tineri. Le recomand să nu abandoneze școala. Eu am doar școala elementară și, credeți-mă, uneori mi-e foarte greu. În lumea fotbalului internațional, e greu să exiști fără școală. Alunecarea în complex e foarte ușoară, avea să-mi spună, marele fotbalist.*

- Are dreptate. Mai ales, acum, fotbalistul are nevoie de un nivel cultural. Cei care nu umblă la școală întâmpină mari dificultăți în înțelegerea fenomenelor vieții. În

(continuare în pag. 71)

(urmare din pag. 70)

afară de asta, explicația faptului că marii jucători nu reușesc să confirme ca antrenori stă tocmai în școala insuficientă, nea loane, nu crezi! îl completează Jean pe jurnalist.

- La final, Ștefan „Piști” Kovacs care îmi facilitase să-l interviuez pe Johan Cruyff, ce avea 26 de ani pe vremea aceea, a spus: *Nu te gândi la câți bani câștigi la început. Gândește-te, doar, la ce vei face spre sfârșit. Fii econom! Acest lucru îți va schimba optica și te va ajuta să devii un mare fotbalist*, mărturisii abătut Ioan Chirilă.

- Cred că acest mare fotbalist, are și un mare caracter, maestre Chirilă, adăugă tânărul.

- Dragă Jeane, crede-mă, în tot timpul convorbirii, Cruyff avea o atitudine de o gravitate uimitoare, care a făcut ca în sală să fie o liniște aproape nefirească.

- Dar erați într-o sală, când l-ai interviuat, nea loane?

- Dragul meu, Piști Kovacs, antrenorul de la Ajax în acea vreme de glorie a lui Cruyff, mi-a înlesnit discuția cu fotbalistul. Și întreaga lor echipă se afla în sala de pregătire de lângă Amsterdam, unde erau aproape o sută de oameni prezenți.

- Ești tare măi nea loane, pe cuvântul meu, adăugă proprietarul revistei Arena.

- La capătul a două sezoane magnifice la conducerea formației din Amsterdam, Ștefan Kovacs pleca la naționala Franței. În primul interviu acordat *France Football*, Piști a fost întrebat în cât timp va transforma reprezentativa „cocoșului galic” într-o mare echipă. Și a răspuns: *- Dacă urmărm un plan, dacă restructurăm fotbalul din temelii, în 10 ani Franța va avea o mare națională*, a răspuns tehnicianul român. Întâmplător sau nu, în 1984, Platini, Giresse, Tigana și compania deveneau campioni continentali. Era primul trofeu de anvergură din istoria fotbalului din Hexagon!

- Ești tare maestre, zău așa, îl gratulă Ion care se uită la ceas și spuse zâmbind: de două ore a plecat autobuzul, așa că mergem pe jos 50 de kilometri, nea loane.

- Jeane ești nebun, de ce nu te-i uitat la ceas. Ce facem?

- Nea loane, era prea frumos să te intrerup, zău așa. Sunt sigur că toată delegația zice că noi am cerut azil politic, așa că suntem deja niște dezertori, glumi tânărul cu sânge brâncovenesc.

- Hai să mergem, poate ne așteaptă, se lamentă celebrul jurnalist.

- Cred că sunt deja pe stadion, nea loane. Dar nu-ți face probleme, chem imediat un taxi și ne duce rapid la Madrid, maestre.

- Bun. Pană vine taxiul îți mai spun una, cu Boloni, la Lisabona, ce zici?

- Boloni povestea: După ce a câștigat campionatul, și-a propus să ia pe el un șort și un tricou și să viziteze Lisabona. Cum nu cunoștea orașul pentru că era cu ale sale și nu avusese timp de nimic altceva, iată-l cu harta în mână, când a ajuns la o catedrală, dar înainte să intre acolo a ajuns la o capelă. A stat înăuntrul, s-a uit în sus, admirând picturile și făcând poze.

- Și ce a făcut, bietul de el?

—Când a privit mai atent, a văzut niște oameni, la câțiva metri, care erau la o înmormântare. Apoi a văzut sicriul... El eram în pantaloni scurți și tricou, așadar s-a îndreptat rapid către ieșire, dar în spatele lui auzi pe cineva care alerga după el.

- Cine-l alerga, măi nea loane?

- Nu era mortul! Era băiatul lui! Loți i-a cerut scuze în engleză și portugheză și a spus că nu a vrut să deranjez. Omul i-a spus așa: — *Sunt băiatul celui care a murit și aș vrea un autograf*. Atunci el a rămas fără grai! A semnat și a plecat, încheie Chirilă povestea.

Peste un pic peste jumătate de ceas, coborau în fața hotelului, unde toți ieșiseră afară, iar în fruntea lor, stătea Ion Alexandrescu, președintele de la Steaua, care le zise pe un ton mirat:

- Te-ai întors Jeane, nu ți-au acordat spaniolii *Azil politic* la Toledo, cum vinuește toată presa din delegația noastră?

- Domnule Președinte, nu mi-au acordat, deoarece companionul meu merge greu și închisese biroul de imigrări, rost Jean Dulgheru spre deliciul celor strânsi ca la urs.

Dar în minutul următor, se auzi un bubuit în ușa dublă din geam incolor, în care intase fără să observe ușa, gorjanul Florian Ciurea. Bietul bărbat, fugind de curiozitate să-l vadă pe Jeane, intrase cu capul și căzu-se-n fund, fiind proiectat de elasticitatea sticlei, apărându-i un cucui vântat roșiatic, astfel că un alt hohot de râs puse stăpânire pe generoasa intrare a hotelului din Madrid.

(urmare din pag. 68)

vapor și să ne pregătim să luăm trenul, acest mijloc de locomotie atât de prozaic. Fiindcă încă nu fusese adusă garnitura în dreptul peronului, am revenit, fie chiar și pentru câteva clipe, la frântura de țarm, din imediata apropiere a gării, pentru a mai săruta încă o dată cu ochii și, respectiv, pentru a immortaliza pe peliculă, o ultimă imagine a lacului, cea care se profila, într-o admirabilă contra-lumină, de sub șuvițele unei bătrâne sălcii plângătoare. Astfel despărțirea mea de Lacul Maggiore, de care reușisem să mă atașez atât de mult, mi s-a părut a fi mult mai suportabilă.

(va urma)

Laura TUGAREV
(Rep. Moldova)

curaj

din iubire
inima
care, în haosul acestei lumi
a avut curaj
să bată
măcar o dată pentru doi
poate străpunge
timpul
cu vârful ascuțit al unui brad.

demolare

mă iau spre seară
umbrele lui Jung
sunt multe
se lungesc
gândurile din mine
cele
tănuite
tăcute
încep să se rotunjească
ca niște coloane
într-un castel pustiu^[OAI]
englez
știu că sunt trecătoare
toate
dar uneori
trecerea doare
zguduie
și
demolează
lutul din pereții laterali
și castelul trece într-un registru
pe cale de reconstrucție
alteori chiar
disparație
în mine, cărămizile
încep să cedeze
nu cu zgomot
ci în liniștea
tinereții
ușor apuse
organ după organ
își strigă sfârșitul
fără martori
corpul — o hartă
cu drumuri tot mai închise
cu poduri prăbușite
peste râuri de sânge
totuși merg
sunt un sistem viu
în mijlocul unor rețele
fără suflare

trebuie să funcționez
chiar și când inima
e o piesă
montată nițel cam prost
și când în creier
se face scurtcircuit
și ecranul vieții
dă error
inutil și bizar
par toate încercările
de a traduce durerea
într-un fișier PDF
nu aveți program de reformatoare
ce păcat
ce fericire
atât de solicitați
atât de implicați
în mulțimile paralele
până când primești doar un mesaj
„consultați urgent un specialist”
și ești, din nou
singur
poate că omului
nu i-a trebuit niciodată
un sistem
și prea mult sens pus prin vieți
poate că i-ar fi fost de ajuns
o pădure
un izvor
și un alt om
noi
ce facem
ce-am făcut
cu esența noastră
și parcă
totul ar fi bine
dacă nu ar fi atât de trist
pentru cei care simt, văd, înțeleg
și încă mai zâmbesc
vieții
și oamenilor de aici.

când se clatină pământul
în ochiul tău
înțeleg
că iubirea e tot un haos.

grâu

orașul
în care domină metalul
și piatra șlefuită
cu ferestre termopan
ieșind direct spre
vitalitate
pardon
versalitate
roșul de la semafoare
e o dilemă fină
între dorință și interdicție
un fel de semiotică
mișcătoare
în spațiile mai puțin creative

(continuare în pag. 73)

Ion DULUGEAC

șoaptele zăpezii

ninsoarea-mi șoptea când cădea:
 du-te la ea - du-te la ea
 frigul mă strângea ca-n clește
 ea te iubește - ea te iubește
 eu am intrat însă în catedrală:
 ea nu te-nșeală - ea nu te-nșeală
 și mi-a șoptit un sfânt între sfinți:
 du-te s-o ceri la părinți
 m-am dus – tatăl ei era ca al meu
 mama ei era ca și mama mea
 zăpada șopti: te-a călăuzit Dumnezeu
 altcineva însă parcă-mi zicea:
 obiceiuri vechi, azi nu se mai poartă
 nu mai trăim cum vrea doamna soartă
 astăzi trăim altă viață - modernă -
 iubirea a fost nu mai este eternă
 cerul începuse mai tare să cearnă:
 ce credeți voi - că viața-i eternă
 eu mă pregătesc totuși de iarnă

dragoste de toamnă

m-așteaptă căi în toată lunca asta
 m-așteaptă bucurii și aventuri
 dar eu rămân mai bine cu nevasta
 să punem un butoi de murători
 să facem bulion și suc de roșii
 iar eu doresc, insist neapărat
 să punem cum puneau demult
 strămoșii
 și-o puțină de varză la murat
 ba să nu uit – pivind la
 draga-mi doamnă
 îi zic, iubito, știi ce aș dori, să fac?
 să punem și de-o dragoste de toamnă
 acolo, pe-așternutul din ceardac
 de-ai ști că-mi place treaba
 cum merge ca pe roate
 că-s învățat ca omul
 când are pentru el - de toate

o poveste fără veste

să mergem amândoi spre primăvară
 și vara către mare împreună
 că astfel viața nu va fi amară
 altminteri va să fie mult mai bună
 cândva acum când ne-om lovi de toamnă
 apoi de iarna rece viforoasă
 te-oi cere de soție scumpă doamnă
 și viața ne va fi și mai frumoasă
 și vom trăi în doi o vreme lungă
 fiind atent alături să nu cazi
 sau dacă pici, să cazi mereu pe dungă

și cred că astfel vom trăi și azi
 iar lumea asta n-o să ne încapă
 cu-atâta pâine, sare și cu apă
 ba fiecare om ar fi miliardar
 când vom spoi pereții toți cu var
 și-om duce caii albi la potcovar/

(urmare din pag. 72)

iubirea își risipește direcția
 și devine intenție fără arc
 cu stăpâni
 haotici
 dacă nu nevrotici
 umblați pe la
 psiholog
 și undeva
 la periferia urbei
 se mișcă spicele
 pe furiș
 în semicercuri
 fără teamă
 fără rușine
 reconstruind povestea câmpului
 unde timpul a învățat
 să crească în tulpini
 nu în ceasuri
 pentru cei care
 se ating
 și plâng
 găsindu-și
 nemurirea
 în lanul de grâu ascuns în alt om
 și acum
 doar să nu vină la seceriș
 dușmanii.

bujorii

se desfac bujorii
 la atingerea luminii
 tresar petalele
 buburuzele pornesc în zbor
 rotund
 între floare și trup
 o crăpătură
 inima se zbate
 naivii
 încă mai au curajul
 să iubească
 prin rupturile de sens
 în pragul dintre vârste
 omul fragil
 se tuchilează
 lângă altul
 și nu se mai întreabă
 de ce dar
 lângă cine va rămâne
 când toți bujorii
 se vor lepăda de tulpină.

Elisabeta DRĂGHICI

Câteva observații asupra noilor forme ale comunităților literare

(studiu asupra cenaclurilor literare din rețeaua Facebook)¹

Creatorii de poezie și proză au simțit adesea nevoia de a se întâlni într-un cadru specific pentru a împărtăși dragostea pentru literatură; așa s-au născut cenaclurile literare. Aceste *constructe* culturale au permis formarea și remarcarea unor nume consacrate sau, pur și simplu, au hrănit sufletele pentru care poezia sau proza erau esențiale. Pornind de la afirmația tinerei poete Ioana Florescu că „cenaclurile literare au evoluat și continuă să evolueze, atât ca întindere geografică, cât și ca formă de manifestare (online sau offline)”² am avut curiozitatea de a explora una din rețele sociale pentru a vedea ce caracteristici are acest fenomen.

La o simplă căutare pe Facebook, folosind sintagma „cenaclu literar”, se dezvăluie tăcută, dar edificatoare, o listă relativ impresionantă de cenacluri literare. Aspectul revelator constă în evidențierea dorinței pentru exprimare artistică și pentru asociere a celor cu preocupări în această sferă. Cenaclurile virtuale există și se manifestă activ. Existența în spațiul rețelelor sociale a acestor cluburi (cenacluri) denotă un comportament social cu fundament cultural. Totodată, vorbim și despre un fenomen cultural și social activ care are menirea de a asigura un mediu, un context, în care cei care aspiră la statutul de creator cultural să se poată etala: își fac cunoscute creațiile, se supun criticilor, ripostează, corectează și se dezvoltă.

Ceea ce urmează în acest articol se bazează pe o abordare cu iz sociologic, cu prezentări de date statistice ale acestui fenomen, pentru a arăta dimensiunea sa și, eventual, a surprinde caracteristici distincte ale acestui mod de activitate literară. Le vom însoți ulterior, cu câteva reflecții.

Ceea ce nu s-a analizat profund, până la saturație (mă refer la studii de specialitate, cu analiză riguroasă specifică cercetării științifice) este dinamica acestor entități culturale cărora li se poate alătura orice persoană, creatoare sau doar iubitoare de literatură. Și oare nu din astfel de grupări se nasc nume care rămân apoi în istoria literaturii? Ne întrebăm: Ar putea fi mai atractive cenaclurile înființate pe rețele sociale decât cenaclurile clasice? Se întâlnesc aceiași oameni din cenaclurile tradiționale (ce presupun întrunirea creatorilor într-o locație, cu posibilitatea de a sta față în față, de citi creațiile și a le supune criticii grupului³ format din alți scriitori) și în cenacluri virtuale, unde comunicarea este scrisă?

Dar, să trecem la analiza pe tema grupurilor literare (cenacluri) identificate pe Facebook. Lista furnizată de rețeaua amintită a inclus acele grupuri care aveau în titlul lor termenul cnaclu. Și, la o primă căutare (în data de 22 februarie 2025) numărul s-a ridicat la 50 de entități de tip *cenaclu* literar cu denumiri formulate în limba română. Lista a continuat (căci Facebook este harnic, scoțând și denumiri pe baza segmentării sintagmei folosite de mine, respectiv *cenaclu + literar*) cu grupuri care au în titulatură termenul *literar*. Dar, vom face analiza doar a grupurilor care au fost create cu titulatura de cnaclu literar (doar din sintagma vizată sau în combinație cu alte cuvinte – numele unei per-

sonalități, numele unei localități sau oricare altă denumire ce însoțește sintagma *cenaclu literar*).

Analizând *caracterul paginilor* se constată că majoritatea cnaclurilor sunt publice, doar cinci fiind private. Am putea afirma că cei care le-au creat sunt mânați de dorința de a fi deschiși tuturor doritorilor de literatură, de a facilita accesul la un spațiu cultural, literar în special, și de a promova viața creatoare, dar și consumul (asistarea la ceea ce se întâmplă într-un cnaclu virtual, savurarea produselor creatorilor). Cele cu statut privat își declară astfel opțiunea pentru exclusivitate (sunt admise persoane pe baza unor criterii stabilite de administratorul paginii grupului și după verificarea acestora). Ar putea fi aici un grup de elitiști, un grup centrat pe un interes comun definit sau o „extensie” a unui cnaclu care are activitate și în spațiul fizic.

Se observă *mărimea cnaclurilor*, dată de numărul de membri înscriși. Cel mai mare grup-cnaclu public are 8,9k (mă folosesc de grafia utilizată de Facebook) – rotunjind, aproape 9000 de membri, iar cel mai mic are doi membri. Cel mai mare grup privat are 2,5k (2500) membri. Continui să uzez de abordarea statistică și să precizez că un alt cnaclu are peste 5000 de membri, nouă cnacluri au între 1000 și 5000 de membri, cinci cnacluri au peste 500 de membri - cu maxim 999 membri-, 5 cnacluri au sub 100 de membri, dar peste 50, șapte cnacluri au maxim 50 de membri (dar peste 10 membri) și 4 cnacluri au sub 10 membri. Virtualul (respectiv rețeaua Facebook) a permis, astfel, să se alăture acestor cnacluri un număr mare de persoane din toată lumea. Oare cum ar arăta un eveniment la care ar participa toți membrii cnaclului în spațiu fizic? Reținem, însă, că cele mai multe cnacluri evidențiate de Facebook nu depășesc 500 de membri.

O altă constatare desprinsă din analiza listei generată de Facebook este existența a mai multor conturi cu aceeași denumire de cnaclu. Să denumim acest fapt, *multiplicarea conturilor*. Două situații de acest gen am întâlnit în acest studiu: un cnaclu internațional avea generate cinci conturi, iar un altul două conturi. Ce s-a întâmplat în acest caz: a fost uitată parola de acces de către administrator? S-a produs o scindare a cnaclului din varii motive?

Se mai observă, analizând denumirile paginilor dedicate cnaclurilor, structurarea lor pe *tipuri*: unele sunt legate de un județ, cu adresabilitatea locală (le-am putea numi cnacluri locale, de provincie), altele sunt legate de o personalitate (iar cei care simt afinitate față de aceasta pot adera la acele grupuri); sunt cnacluri care, purtând o denumire generică, permit înscrierea oricărei persoane și le putem cataloga ca fiind naționale. Ultimul tip de cnacluri sunt cele internaționale, fiind semnalat din titlu acest caracter. Le-am putea adăuga și caracteristica corespunzătoare elementelor de *identificare a cnaclurilor (identitate vizuală)*, denumirea lor fiind însoțită și de o imagine sugestivă.

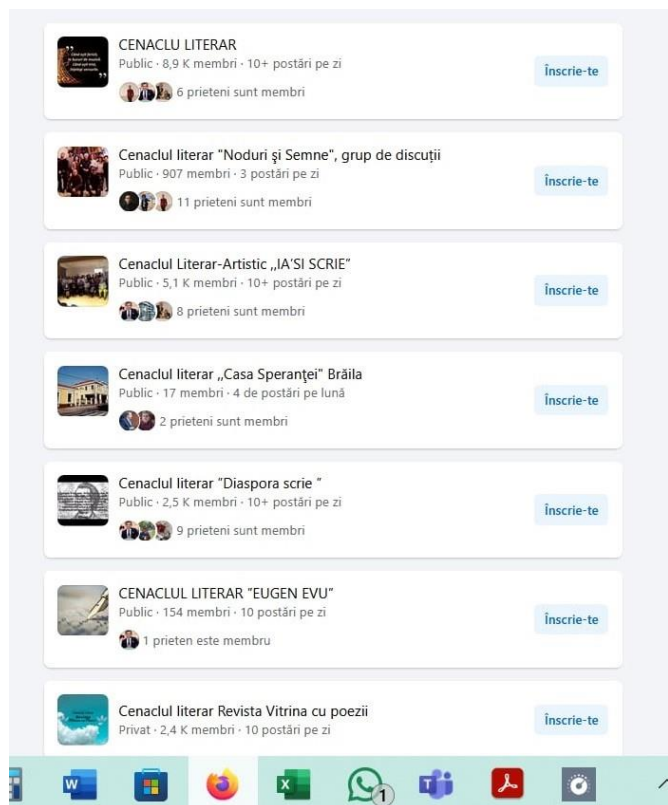
Dar, ne mai putem întreba care este *activitatea* acestor cnacluri și cât de active sunt ele? Indicatorul care descrie dinamica grupurilor de tip cnaclu, respectiv numărul de postări, este relevant. Rețeaua

(continuare în pag. 75)

(urmare din pag. 74)

Facebook ne oferă intervale de frecvență ale postărilor: zilnice, lunare, anuale sau nu apare informație (semn că într-un an nu s-a înregistrat activitate, nu au fost postări ale membrilor). Și iarăși, abordând statistic, se observă că, la nivelul celor 50 de cenacluri avem o dinamică interesantă a activității. Unele cenacluri literare sunt active, având postări frecvente. Un număr semnificativ însă, respectiv 16, nu au înregistrat activitate în ultimul an. Au postări zilnice (de la minim 1/zi, la peste 10 postări/zi) 20 de cenacluri, iar postări lunare au 12 cenacluri; 2 conturi au postări foarte rare (anuale – mai puțin de 12 pe an).

Privind aceste cifre descoperim nivelul efervescenței comunităților literare coagulate în acest nou spațiu social care facilitează expunerea creațiilor, dar și conexiunea dintre creatori și admiratorii lor, ori dintre iubitorii de texte literare. Promovarea produselor literare în spațiul rețelilor sociale (spațiu public, de altfel) acoperă nevoia autorilor de a împărtăși, de a comunica, de a supune analizei și a verifica impactul creației. Iubitorii artei scrisului citesc și trăiesc mesajele transmise, în mod anonim și, poate unii, cu fidelitate. „Spectacolul scaunelor goale” despre care scria Livia Creț⁴ este uneori ocupat de un text în dreptul unei bulinuțe (marca unui cont înregistrat pe rețea) purtător de impresii și reacții la creația postată pe pagina cenaclului.

Fenomenul, concretizat în cenaclurile literare pe rețele sociale, poate fi considerat parte a *e-culturii*⁵. Aceste cenacluri există, sunt vizibile, utilizatorii rețelilor sociale se pot alătura ușor, mai ales în cele publice, și pot asista și chiar participa la viața cenaclului. Cu excepția celor private, cenaclurile literare din social-media reduc distanța dintre creatori, dar și distanța dintre aceștia și consumatori de cultură. Comunitatea literară virtuală este,

în unele privințe, mai deschisă către publicul doritor să se hrănească cu frânturi de creație literară, în comparație cu cenaclurile tradiționale (deschise, în general unui număr limitat de membri).

¹ Studiu realizat în luna februarie 2025

² Ioana Florescu, „Cenaclurile literare au evoluat și continuă să evolueze” în *Ficțiunea* nr. 143/55 (serie nouă). 19 decembrie 2022. <https://fictiunea.ro/2022/143/art28/>

³ Un studiu despre lectura în cenaclu a realizat Maricica Munteanu, cu titlul: „Lectura în cenaclu „Viața românească”. De la practică individuală la imaginar colectiv” publicat în „Philologica Jassyensia”, an XVII, nr. 2 (34), 2021, p. 69–77. <https://www.proquest.com/openview/0105823e36e03c14e6dd1a3be492f8c7/1.pdf?pq-origsite=gscholar&cbl=2030648>

⁴ Livia Creț, De la artă pentru artă la cenaclu virtual, articol publicat în *Ficțiunea* Nr. 135 / 47 (serie nouă) / 24 octombrie, 2022. <https://fictiunea.ro/2022/135/art4/>

⁵ Am găsit această noțiune la Livia Creț, în articolul menționat mai sus.

Far ospitalier – desen de Liviu Băițel

Alexandru BOȚOROGA**Îngrijorare**

Ce s-a-ntâmpnat cu firea-ți și cum fu
Al tău avânt topit într-un alean?
Se petrecu jertfirea unui an
Și parcă te trăiește un alt tu.

Nici chipul nu mai râde, paravan
Al grijilor ce măsluiesc atu
Și-n calea lor te-atrag, de parcă nu
Mai ieri le ținutai de bolovan.

Ce noime s-au strâmbat în crud eșec,
De ochiul tău își pierde din azur?
O, de-aș putea să mut într-un edec

Izvorul ăstor lacrimi de mercur!
Închid un gând: posac și mult prea sec
Eonul lumii țese împrejur...

Psalm

Am dus treierătoarea sus, în lan,
Să iau din cer dulceața unui spic
Și crezul meu: mai mult decât nimic
E orice zbor prin timp diluvian.

De n-ai fi tu, destinul meu peltic
Ar fi nisip, părere de mărgean,
Sardeadua ce se zbate surd, în van,
Pe pat de cochilii și borangic.

Dar spicu-i bun, departe de necaz
Mi-e inima cu sângele nedemn.
Când pâinea se va face, lângă praz,

Anafură în lingura de lemn,
Voi ști că netrimisul meu ucaz
Mi te-a adus și pot să mă însemn.

Vagabond

Nu m-au primit în primul lazaret:
Eu sunt bolnav de-a crângului nuia,
În umblet și-n privire am ceva
De rătăcit și gol anahoret.

Respins am fost la poarta din бага
Cu ochi-triunghi ce mă privea, discret,

Că port eșarfă ruptă, de poet,
Și semăn cu Esenin, haimana.

Și tot așa, metehnele n-au loc
Să-și ogoiască rănila în pat,
Iar rupții pantaloni, din rest de doc,

Vor ține-n buzunare, agramat,
Poemul numai bun de pus pe foc
În curtea altui han, pe înserat.

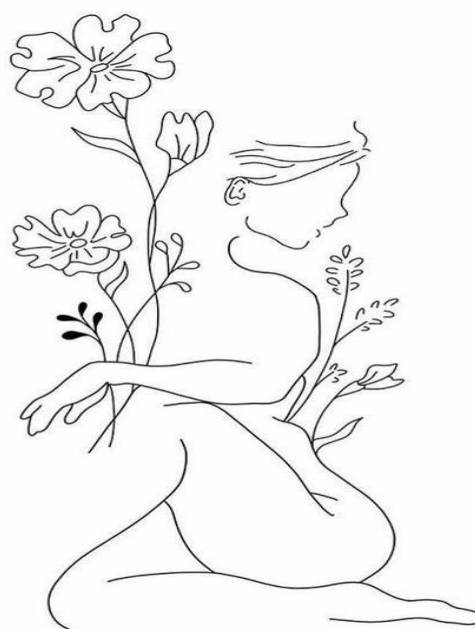
Festin

Celulă sunt, albina unui stup,
Dar dorul meu, imens, respiră viu,
Regește-l țin îl voalul purpuriu,
Monadă din materii fără trup.

Melodios, teluric potpuriu,
Nedecimat de soarta unui grup,
Atomul meu de lume îl corup,
Ți-l dăruiesc, cât nu e prea târziu.

E paradox acesta, cum se țin
Enorme roci în brațe de pitic,
De-aceea ți-l prezint pahar de vin,

Din care vom sorbi câte un pic.
Plăcere fă-mi, condu acest festin,
Eu, dându-ți tot, voi crește din nimic.

Nicolae C. ARITON

INVOCĂȚII PARALELE, SAU O CĂLĂTORIE POETICĂ INTEROGATIVĂ

Poetul dobrogean-dunărean-deltaic **Ioan Gheorghiță** ne oferă în volumul „*Invocații paralele*” o călătorie poetică în anumite etape, un labirint de emoții, reflecții și interogații în care fiecare titlu devine o poartă spre un univers distinct. De la melancolia toamnei, surprinsă în poezii precum „*Octombrie*” sau „*Toamnă*”, la întrebările existențiale din „*Te-ntreb*” și „*Interogație*”, autorul țese un dialog interior vibrant, adresându-se atât sieși, cât și lumii.

Cititorul este invitat să pășească în „*Râul cu tăcere*”, să descopere cum „*S-au îmbătat copacii*” sau să simtă cum „*Ard amintirile*” într-un registru de confesiune aproape dureros de sincer. Prin versuri precum „*Mi s-a întors privirile pe dos*” sau „*Mi s-au încurcat privirile*”, se dezvăluie o lume răsturnată, în care percepțiile și realitatea sunt într-o continuă negociere.

Există un fir comun ce străbate toate poeziile: o căutare febrilă, o nevoie de a înțelege și de a se defini. Titluri precum „*Credința de sine*”, „*Definiție*”, sau „*Ca să ajung la mine însumi*” sugerează o explorare identitară profundă, în timp ce poeziile „*Veni-va o vreme*” și „*Totul depinde de aripi*” oferă un sentiment de speranță și de aspirație.

Volumul vorbește despre iubire și pierdere, despre prietenie și solitudine. „*Prietene...*”, „*Din dragoste*”, „*Ne mor părinții*”- fiecare titlu poartă un ecou al unei relații care modelează sufletul. Chiar și atunci când tonul devine aspru, ca în „*Să aruncăm la coș dorințele ostile*” sau „*Trădarea cea mai mare*”, există o dorință de împăcare, de reîntoarcere la esență.

Naturii îi este dedicat un spațiu privilegiat: „*Licărește cerul*”, „*Aici a plouat*”, „*Din cine să mă nasc*” aduc în prim-plan o legătură indisolubilă între om și univers, iar poeziile religioase, precum „*La Tine, Doamne*”, completează acest peisaj spiritual.

„*Invocații paralele*” nu este doar un volum de poezii; este o invitație la introspecție, o oglindă a sufletului uman cu toate contradicțiile sale. Fiecare poezie, de la „*Și totuși*” la „*Te rog să-mi ierți menirea*”, este un fragment dintr-un puzzle existențial, iar cititorul devine parte a acestui proces de descoperire. Această colecție este un refugiu și o provocare, o destinație și o călătorie. „*Privește-mă*”, ne spune autorul, și prin ochii săi vedem un univers de emoții care pulsează în fiecare vers.

Poetul **Ioan Gheorghiță** ne oferă un spațiu în care timpul și emoțiile se ciocnesc, dând naștere unor reflexii neașteptate. Poezii precum „*A câta oară*”, „*De treiș' trei de ani*” sau „*Uitat-am*” sugerează o meditație asupra trecerii timpului și a memoriei, în timp ce titluri ca „*Mai toarnă-mi un pahar*” și „*Sunt clipe*” surprind momente de evadare din cotidian, de refugiu în mici bucurii efemere.

De asemenea, volumul explorează profunzimea durerii și forța vindecătoare a introspecției. „*Mă doare*”, „*Durerea mea*” și „*Absurd de azi*” se deschid ca niște răni pe care autorul le analizează, le resimte și, în cele din urmă, le transformă în artă. În acest context, poezii ca „*Sunt*” sau „*Din mine*” reflectă o conștientizare profundă

a sinelui, o autodefinire continuă.

În același timp, volumul nu este lipsit de momente de revoltă sau de ironie. „*Prostia chiar nu doare*”, „*Trădarea cea mai mare*” și „*N-avem nevoie*” denunță absurdul din jur, încercând să-l explice sau să-l accepte. „*Te-ai stinge*” devine un final al unei dispute interioare, în timp ce „*Dacă*” și „*Cântec*” oferă un răspuns poetic plin de ambiguitate.

Legătura cu lumea naturală rămâne o constantă, aducând un echilibru liric: „*Licărește cerul*”, „*Intrând pe fereastra luminii*” și „*Din multele emoții*” ne oferă imagini delicate, în care natura devine complice al trăirilor interioare. Poezii precum „*Săgeți îmi trec prin suflet*” și „*Te-am prins în palme*” captează intensitatea emoțională, ca niște instantanee ale unei clipe care pare eternă.

Spre final, volumul capătă o notă de înălțare spirituală, o căutare a transcendenței. „*Acesta-i infinitul*”, „*Verticalitate*” și „*Zborul*” evocă aspirația către ceva mai presus de efemeritate, în timp ce „*La mine-n gând*” și „*Enigme*” întorc cititorul spre un univers interior, plin de mister și frumusețe.

Prin poezii ca „*Veniți*”, „*Priviți-i*”, sau „*Unii văd cu ochii minții*”, autorul pare să ne cheme să vedem dincolo de ceea ce este evident, să pătrundem în esența lucrurilor. „*Totul depinde de aripi*” și „*Veni-va o vreme*” devin astfel adevărate manifeste ale speranței și curajului de a merge mai departe.

Încheind acest volum, poetul **Ioan Gheorghiță** lasă în urma sa o promisiune de lumină și de muzică interioară, un ecou al unei poezii care nu se termină

(continuare în pag. 78)

odată cu ultima pagină. Fiecare titlu, fiecare vers rămâne un companion pentru cititor, o fereastră deschisă spre noi înțelegeri și trăiri.

Așadar, „**Invocații paralele**” este mai mult decât o colecție de poezii; este o invitație de a privi viața cu ochi noi, de a îmbrățișa contradicțiile și de a descoperi frumusețea ascunsă în ele. Autorul ne încredințează, prin acest volum, o bucată din sufletul său, iar noi, ca cititori, suntem chemați să o păstrăm și să o purtăm mai departe.

Aura GOLOMOZ

Sămânța de in

necunoscuta din ecuația vieții mele
a început să prindă contur
sub pielea fină a tinereții
o simt - lumină caldă
rugăciune tacită
auzită de Dumnezeu
și acceptată de trup

în adâncul pântecului
printre umbrele în care
încă nu s-a desenat miracolul
ia ființă o stea
cu o bătaie firavă
pe care doar eu o înțeleg

am devenit pământul roditor
hrănind o sămânță de in
în golul liniștit
în care pâlpâie promisiunea
celui mai frumos cadou

Murmur din întunericul blând

nu știu ce-i lumea –
o umbră din afara mea
dar te știu pe tine
ești flacăra fără nume
ce-mi ține somnul aprins
și marea ce-mi leagănă ființa
fără să tresară

nu am pleoape
dar tu-mi ești zori
nu am cuvinte
dar tresar în ecoul inimii tale
ca un cântec străin
ai fost prima mea liniște
primul sărut
cămașa vie
din care am fost țesut

mă crești cu gânduri
ce nu ajung în vorbe
mă porți într-un ocean
fără margini
precum un vis
ce se agață de tine
cu rădăcini de lumină

eu nu pot supraviețui singur
și prin tine mă îmbrac în existență
mă chemi dimineața
fără să știi că
din întunericul blând
eu deja te iubesc

Câmp stelar

pântecul meu se rotește
ca într-un câmp stelar
îți întinzi aripile
ca o pasăre ce nu a văzut cerul
dar ai încredere în poemele mele

trupul meu e o minge
aruncată spre viitorul
în care îți croiești drumul
fără cuvinte
dar plin de sens

ne pregătim pentru viață
în universul emoțiilor
iar dorința crescândă
de-a te cunoaște
e felul în care sufletul meu
întinde o punte
din tăcerea lui
până la tine.

Poezie în formare

un vis a prins rădăcini
adânci în trupul meu
și noaptea am insomnii

gândurile mele sunt ca un stol
de emoții ce-mi străbat
orizontul promis

toate au aceeași țintă
de a te vedea pe tine
poezie în formare
cum prinzi contur în versuri

frumusețea ta mă copleșește
doar gândul că te am
mă face diferită

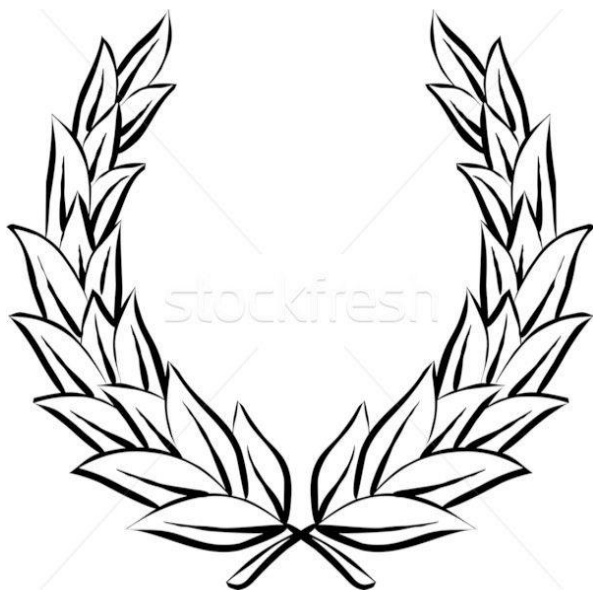
mă face fericită
mă face femeie iubită

Iubesc mai profund

dorm mai puțin dar
iubesc mai profund
cu fiecare zi ce trece
iubirea mea e tot mai mare
crește din pântec
până-n cele mai adânci
galerii din corpul meu
te iubesc copile
chiar dacă nu te văd
și te aud când îmi șoptești
visurile nu-mi mai aparțin
ți le dăruiesc ție și
plin de dragoste

Dragul meu puișor

sunt tot ce nu am fost
de când ai început să exiști în mine
trupul meu se rotunjește
ca o lună care se pregătește să lumineze
în interiorul meu se scriu legi necunoscute
celulele se apleacă în fața ta
iar sângele meu a învățat noi căi
una ce te înconjoară pentru a te hrăni
una pentru a-ți spune povești
și alta pentru a-ți citi poezii
ce cresc o dată cu tine
pun versuri pe hârtie
din dragoste și dor
și asta doar
pentru tine
dragul meu
puișor

Aura ISTRATE

Dintre toate

Dintre toate câte-n lume
Răsfoite-n vânt se lasă
Aș alege Doamne-anume
Doar întoarcerile-acasă

Aș dosi să las s-aștepte
Înc-un azi și înc-un mâine
Solitare și-nțelepte
Griji slujind un colț de pâine

În fereastra dintre lume
Și culcușul meu mărunț
Ramă cu măicuța-aș pune
Semn că singură nu sunt

Și oblonu-ncet l-aș trage
Peste bruma mea lumească
Mama steie să se roage
Și lumina-n mine, crească

Și spre gara-n care timpul
Stând pe banca dintre șine
Îmi cioplește-n taină chipul
Călător spre cel ce vine

Mă pornesc cu gândul toamnei
Înnodat într-o batistă
Și m-alătur unei doamne
Nici prea tânără, nici tristă

Nu mă vede, sau ignoră
Pasul meu urmându-i pasul
În chemări de auroră
Vechi cântări îngână ceasul

Vântul bate, mă-nfioară,
Mâna unui orb întinsă
Necuprinsul înconjoară
Dar rămâne neatinsă

Niciun galben nu sărută
Mâna-ntinsă ce slujește
Orb cu fața-i nevăzută
Care-l spală și-l hrănește

Doamna trece, i se atinge
Șalu-i lung de-ntinsa mână
Se oprește, parc-o frige
Vorbele ce orbu-ngână

Și din coșu-i cu merinde
Învelite în ștergare
Scoate tot și îi întinde
Masă-n sala de-așteptare

Cerul arde, foc și apă
Pe obrazul lui de jar
Lutul ochilor se crapă
Și lumini în ei răsar

Dintre toate câte-n lume
Răsfoite-n vânt se lasă
Aș alege Doamne-anume
Doar întoarcerile-acasă

Liviu BĂIȚEL

Zicem noi...

Adevărul și minciuna par c-au ostenit de-o vreme
Și-ntr-un soi de plictiseală...nici nu vor să ne mai cheme
Strâmbu-i drept iar dreptu-i altfel decât se știa vreodată
Și, mai nou, băieți destoinici te privesc cu ochi de fată

Taina vieții se înclină, azi, ispitelor prea multe
Sensul zilelor se schimbă, în nimic, pe zi ce trece
În agora nu e nimeni să vorbească ori s-asculte
Greu să mai găsești prin clase...un elev de nota zece

Tot mai singur pare cerul, neprivit și ne-nțeles
Prea puțini mai sunt, prin lume, cei ce încă se închină
Restul am uitat de toate și...plăcerea am ales
Să ne lumineze calea, zicem noi, spre libertate...

Cercul

De prin timpuri nesfârșite
Dincolo de vămi și flinte
Printre hoardele mulțimii
Cercul merge înainte

Fără niciun fel de jenă
Doar slujindu-și interesul
În parade fără număr
Cercul laudă eresul

Pe străduțele înguste
Curg promisiuni deșarte
Orișice este posibil
Chiar și viața fără moarte

Iar circarii știu că totul
Este numai o minciună
Prefăcuți, de pe ecrane
Către iad ne tot îndrumă:

"Bucurați-vă de viață
Beți, mâncați și chefuiți
Puneți măști și luați vaccinul
Doar așa vă mântuiți!

Căutați în bani puterea
Faceți iubi cu oricine
La război porniți cu toții
Luptați și-o să fie bine"

Printre sticle și pahare
Fără grijă sau vreo teamă
Toată lumea se distrează
Ascultând cercul ce-i cheamă

Prin tranșee cad sărmanii
Fără număr, ceas de ceas

Cercul, mândru hohotește
"Viața nu mai are glas!"

Anii trec, se duc furtună
Timpul nu mai are rost
Cercul merge mai departe
Tot ce este a mai fost

Gânditorul se întreabă:
"Oare când se va sfârși
Bâlciul care, din oglindă
Mântuire...nu va fi..."

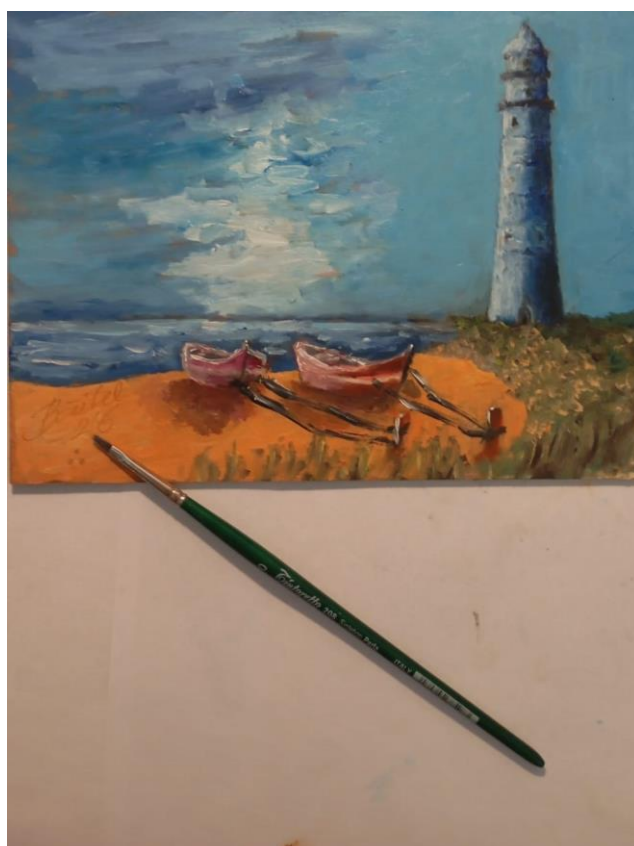
Picior de plai

Din munți până la mare, infinitul
Ne-a desenat din inimă, câmpia
Apoi stejari în codri de mătase
Și dealuri botezate România

În paradisul încropit de ceruri
De mii de ani ne căpătăm simbria
Muncind, ades cu zâmbetul pe buze
Și căutând în lucruri armonia

Poate cândva, către sfârșitul vremii
Vom înțelege magicul cuvânt
Prin care-am fost creați, în vis de taină
Pe-al nostru drag, nemuritor pământ

Iar în adâncul gândurilor noastre
Să rostuim un pașnic jurământ
Pentru a noastră țară, România
Picior de plai etern iubit și sfânt

Desen de Liviu Băițel

Dragoș NICULESCU

“UMANISMUL, UN PROGRAM INFINIT” DE LA FILOZOFIA CULTURII LA CRIZA SUPRAVIEȚUIRII

-II-

1.3. Despre concepția activistă în cadrul filozofiei culturii.

Găsind și arătând insuficiențele concepțiilor raționaliste și istoriste, Vianu le opune o concepție proprie, definită ca *activistă*. Vianu acceptă necesitatea unui mit central, afirmată de Nietzsche, și declară: “mitul culturii noastre este mitul lui Prometeu”, mit prometeic care “a fost întotdeauna mitul culturii” și care a ajuns în epoca noastră “un simbol al culturii închinat creației”. Astfel înțeles, el exprimă perfect idealul activist propus de Vianu, care poate fi exprimat tocmai prin acest cuvânt: creație. Valoarea și idealul cultural, dovedirea posibilității solidarizării valorilor cu păstrarea autonomiei lor în interiorul conștiinței individuale și recâștigarea astfel a unei perspective largi asupra lumii, iar, pe de altă parte, afirmarea existenței unui factor care poate susține efortul creator de cultură și conferi unitate rezultatelor lui – acestea sunt temele fundamentale ale “Filozofiei culturii”. Diferențierea și autonomizarea valorilor (fundamentată filozofic de Kant), care ar fi condus la incapacitatea unei înțelegeri din perspectivă largă a întregului orizont valoric, în totalitatea lui, precum și absența unei valori centrale, supraordonatoare a tuturor celorlalte, sunt cele două fenomene învinuite de ajungerea în situația de criză a culturii moderne, a dispariției unității și a unui sens fundamental al culturii*. Omul și societatea, preocupate de o singură valoare, au pierdut dimensiunea semnificației majore, globale a culturii, lipsa coeziunii și organizării în jurul unui ideal, dezagregarea colectivă, interpersonală, infirmitatea spirituală și sufletească, dominația individualismului sălbatic, a relativismului cabotin, cronofag și dizolvant.

Dacă Saint-Simon și Auguste Comte, făcând distincția între epoci organice și epoci critice, optează, în problema ieșirii lumii moderne din epoca antică în care se află, la reorganizarea culturii în jurul valorii religioase a evului mediu, deci la instaurarea unui nou ev mediu în plini ani '20-'30 ai secolului XX, dacă Petre Țuțea – cel care l-a găsit pe Dumnezeu, căci “a mers prea mult pe calea omului [filozofică] și prea puțin pe calea Domnului” – afirmă că Renașterea, care a urmat, l-a detronat pe Dumnezeu, așezând în locul Său imperfecta și plină de păcate creație care este omul, Vianu este de altă părere, și în nici un caz nu se exprimă categoric asupra acelei valori centrale. Se pare că ea nici nu există ca atare, singulară, ci are reprezentativitate dinamică, procesuală, căci “în viața istorică domină principiul progresului spiritual continuu”. Dacă fenomenul crizei este real, soluția lui e oferită, pe de o parte, de posibilitatea conștiinței de a cuprinde toate valorile, iar pe de altă parte, de existența

totuși a unei “teme centrale” în cultura modernă. Nu de întoarcerea la evul mediu, care nu e de dorit și nici posibilă, având în vedere că “însușirea esențială a desfășurării istorice este ireversibilitatea ei”.

De la teoria structurii sufletești a lui Dilthey și Spranger, pe care o creditează, și care spune că uniunea serială a fenomenelor sufletești potențează conștiința individuală către o anumită valoare dominantă (idee verificată interdisciplinar de psihologi și sociologi ai culturii), că din conflictul și armonia dintre valori, în interiorul complexei structuri care este structura sufletească, se naște apetitul, capacitatea de îmbrățișare, de dezvoltare personală a unei anumite valori dominante, proprie domeniului în care el lucrează, deci specialității sale, Vianu, considerând că această valoare centrală îi poate deschide subiectului perspectiva și spre alte valori, spre recâștigarea totalității umane, a capacității sale de a participa creator sau receptiv la toate valorile, dar nu printr-o simpatie de diletant față de cât mai multe valori, ci prin adâncirea specialității, ajunge la Nietzsche. Și anume la explicația dată de acesta fenomenului lipsei de unitate a culturii moderne, care ar consta în absența unui ideal cultural general.

Și astfel ajungem din nou la dubla perspectivă, raționalistă și istoristă, prezentă în ultima subsecțiune a cărții sale, din care autorul “Filozofiei culturii” analizează, reluând și dezvoltând expunerea din “Concepția raționalistă și istoristă a culturii”, două astfel de idealuri: raționalist și istorist. Înțelese în calitate de cauze finale sau de scopuri de rang superior, de valori supraordonatoare, aceste idealuri sunt cele care conferă valabilitate pentru întregi culturi și pentru lungi perioade din istoria lor. Dacă din punctul de vedere al idealului raționalist, cu cele trei atribute ale sale – *generalitatea* (rațiunea fiind valoarea general-omenească fundamentală), *progresivismul* (căci rațiunea este capabilă să se dezvolte la infinit din însușirea treptată a rezultatelor ei), *egalitarismul* (întrucât toți oamenii participă în mod egal la rațiune), concepția raționalistă a culturii nu poate conduce la concluzia și la posibilitatea de explicare a unui scop unic al culturii, a unei finalități unice a culturii, din dubla cauză că: 1. “omul nu este o ființă pur rațională, ci este și o ființă sentimentală” și 2. imperios necesară pentru om nu este rezolvarea unui ideal general, transistoric, al unei culturi globale, ci a răspunde mai întâi “de realizarea scopurilor particulare care aparțin epocii sale, în stare să răspundă temelor proprii ale timpului și ale societății căreia îi aparține”, la aceeași concluzie ajunge și prin critica idealului istorist.

Dacă Nietzsche, conform teoriei proprii în centrul căreia se află conceptul de “stil cultural”, invocă împotriva concepției istoriste argumentul lipsei unui sentiment profund al vieții, înrădăcinat în subconștientul metafizic, iar ca soluții consideră *regăsirea subconștientului creator* (prin întoarcerea la mituri), *atitudinea supraistorică* (creația eliberată de conștiința relativității, în perspectiva eternității) – atitudine despre care Cioran spunea că abia ea reprezintă, de fapt, adevărata viziune istorică – și *adâncirea în propria noastră subiectivitate*, pentru a crea, pornind de aici, și pentru a ne elibera de influența altor stiluri etc., Vianu, sensibil la sensul istoric al creației de cultură, nu poate subscrie la ele. Abordarea lui nu vizează, precum la Nietzsche, doar analiza pasionată și încer-

(continuare în pag. 82)

carea negatoare, atee, "supraumană" de soluționare a crizei culturii, ci este mai largă, acoperind orice stagiul temporal al culturii și înscriindu-se în cu totul alte sisteme analitice și constructive. El respinge înțelegerea culturilor ca cicluri închise, omogene în ele însele și eterogene în raport cu altele. Omogenitatea este mai degrabă un efect al privirii de la distanță, căci în realitate, în interiorul fiecărei culturi există mai multe grupuri sociale care nu se găsesc la aceleași niveluri de evoluție culturală; eterogenitatea face imposibilă înțelegerea altor culturi decât cea proprie.

Humanism Is Not the Problem

by Martin Cothran

1.4. Sistemul valoric și sistemul culturilor în perspectiva raționalist-istorică

Oprindu-ne în acest punct, nu apare ca izbitoare practica de către Vianu a aceleiași viziuni structurale asupra sistemului culturilor, aplicată și asupra sistemului valoric și a componentelor sale, despre care am vorbit anterior și pe care am revizuit-o plecând de la actualizarea ei la condițiile crizei actuale? Similitudinea este mai mult decât evidentă și nu conduce decât la aceeași omologie în conștiința sa filozofică, în profunzimea naturii sale umane, dintre cultură și valoare. După cum sistemul valoric, în viziunea sa, este un sistem închis, nepenetrabil de nici o altă valoare în afara celor opt, dar valorile componente sunt structuri deschise, aflate într-o metamorfoză continuă, mereu perfectibile, la fel, culturile nu pot fi cicluri închise și omogene în ele însele, în primul rând pentru că nu te poți exprima asupra calității imanente, în sine a unui sistem atâta timp cât te găsești în interiorul lui – de aceea el vorbește despre "privirea de la distanță" a culturii – și în al doilea rând pentru că asemenea valorii perpetuu transformabile, conținutul interiorului fiecărei culturi este extrem de complex și neunitar, cu gradații calitative diferite, cu contacte, interrelaționări, reorientări permanente, degajând o dinamică în care ieșirea mereu gravă, astăzi dramatică din echilibru, deși cu valențe propășitoare, caută mereu un nou, sporit nivel entropic, pe care astăzi nu îl mai găsește. În aceste condiții, despre omogenitate în interiorul culturii nu poate fi nicidecum vorba, cât despre un statut eterogen al culturilor, unele față de altele, acesta, într-adevăr, le-ar izola, nu ar mai face posibilă comunicarea și schimburile dintre ele. În concluzie, mai justă ar fi susținerea eterogenității interiorului fiecărei culturi și al unei anumite omogenități, înțeleasă ca unitate în diversitate, a întregului potențial (complex) cultural planetar.

Un alt element, un alt remediu al crizei susținut de

Nietzsche și respins de Vianu este adâncirea în propria noastră subiectivitate, pentru a putea căpăta luciditatea și forța creației pure, despovărată de influența unor stiluri străine sau parazitare. Firește că față de această opinie, izvorâtă dintr-o concepție psihologistă extremă, care susține teza într-o naștere a unei noi culturi pe un fundament anulatoriu a tot ce înseamnă cultură prezentă, Vianu, încrezător în vectorii radiali, cardinali ai unei culturi deschise, dinamice, proteice și prolifică, construite complex, atât din elemente nesubstanțiale, superficiale, cât și din structuri ontologice dintre cele mai consistente și profunde, nu poate avea decât o părere opusă. Coordonatele spațio-temporale aerate, panoramice ale concepției sale ontologice și cultural-creatoare nu se pot retrage și rămâne blocate în adâncimile carcerale și mereu confuze ale unui psihologism individualist, conflictual și, până la urmă, slab productiv: "este zadarnic, așadar, să ne ostenim întrebându-ne cine suntem; este mai potrivit să fim activi, pentru ca prin operele și faptele noastre să vedem cine suntem cu adevărat", căci "noi suntem ceea ce faptele noastre sunt". Lucrul e valabil pentru indivizi, ca și pentru popoare: "În funcție de opere, de realizări, se face caracterizarea unui popor". Cu alte cuvinte, același activism, care, firește, nu poate fi atacat, ci din contră, apreciat pentru luciditatea, voința și forța lui concret restructurantă, activism care am văzut mai sus cum a știut să se protejeze împotriva eventualului atac în punctul său vulnerabil, care ar putea fi invocat a fi tendința *cantitativistă*, acumulatorie a obiectului cultural.

Astăzi însă, lucrurile pe cât sunt mai grave, pe atât sunt mai nuanțate, criza a evoluat, s-a acutizat până la limita suportabilității ultime sau a cedării. De aceea, și instrumentele teoretico-prescriptive este necesar a fi revizuite, completate, adaptate vremurilor. Activismul nu poate fi o soluție a tuturor timpurilor, el a apărut într-un anumit moment istoric, aparținând ultimei perioade a crizei moderne a culturii, cu determinantele sale; astăzi, momentul istoric aparține crizei postmoderne, matricea sa, pe scara evolutivă a civilizației, beneficiind de cu totul altă configurație, alte cauzalități și condiții civilizaționale. Producția și acumularea de obiect cultural, de operă, rămâne desigur valabilă, dar nu în cantitate, ci în *calitate*. Cantitatea necesită timp, atât pentru realizare, pentru producerea ei, cât și pentru valorizare, pentru înțelegerea, parcurgerea și asimilarea ei. Ori timpul este din ce în ce mai puțin stător și răbdător, dinamica civilizației, în toate sensurile ei, a căpătat o amețitoare, periculoasă și destabilizatoare viteză, celeritatea timpului subiectiv și obiectiv exercită impact aproape material.

1.5. De la activism cultural la conștiintivism uman și sacralitate

Dacă perspectivele raționalistă și istorică au fost depășite de critica și idealul activist, activismul, astăzi, nu se mai impune cu stringență necesitate ca variantă de remediu la stadiul crizei actuale. Imperios se impune astăzi o concepție pe care o introducem teoretic și pe care o denumim *conștiintivism*. Fără intenția de a o prezenta pe larg în cadrul acestui studiu, ea se înscrie spiritual-transcendentist în concepția pe care se bazează lucrarea noastră, "Teoria Înaltului Determinism Energetic", mai ales în secțiunea dedicată "Lunismului", adică poziției omului, ca energie individuală fenomen-

(continuare în pag. 83)

lizată, materializată, în Fluxul transcentiv pământean (cazul altor ființe, constituente ale altor civilizații, pe alte planete ale universului, fiind de asemenea valabil și luat în considerare de noi). Concepția *conștiintivistă*, așa cum îi arată și numele, vizează conștiința omului, vindecarea mentală, spirituală și sufletească a omului și, de aici, a întregii societăți, prin efortul constant, susținut și permanent educabil de accentuare a introspecției, de sporire a analizei interioare de sine, de luptă cu timpul, demers aplicat în avantajul net al timpului subiectiv (astfel, și debusolanta viteză aparentă a timpului subiectiv poate fi demolită și readusă la dimensiune suportabilă). Toate acestea, însoțite de readucerea transcendentului, a Divinului printre și în noi, prin întoarcerea la Dumnezeu pierdut, sau, după Nietzsche, "mort". Condiția întoarcerii la sacru, reinstaurarea spiritului credinței, a încrederii în forța ei mântuitoare, purificatoare, este condiția necesară a câștigării puterii de a ne mai putea uita în noi, de a ne mai putea uita la alții. Resacralizarea omului, reînDumnezeirea lui este lumina care, recâștigată, îi va da puterea strălucirii din nou, îi va aprinde farul drumului pierdut în negura vremurilor, îi va reda orbului vederea, celui înghețat cădura trupului, și chiar celui mort, viața. Lupta ateilor – de orice natură ar fi ei, filozofi pozitiviști sau gânditori ai științelor fixe – cu Dumnezeu a fost pierdută de la început, dar îngrozitor de păgubitoare pentru umanitate. Transcendentul trebuie recoborât în noi, sau, prin coborârea noastră în noi, să încercăm să urcăm, pe treptele smereniei, la El. Vindecarea spirituală, sufletească, psihică și fizică a omului va însemna vindecarea întregii umanități, a culturii și civilizației.

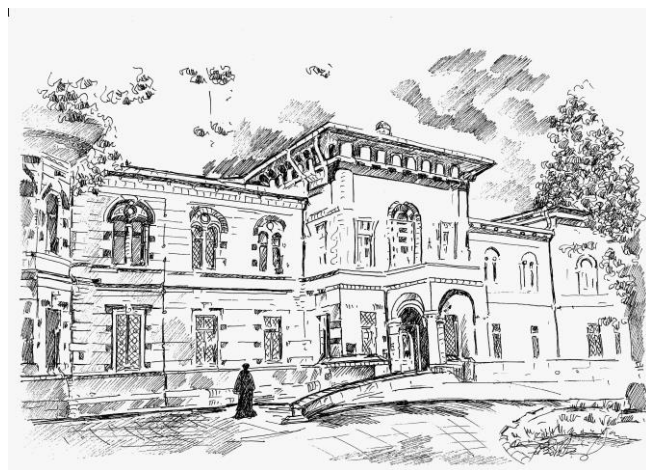

Deși poate cel mai radical filozof ateu, Nietzsche intuiește, anticipează remarcabil nevoia de regăsire a subconștientului, de adâncire în subiectivitate, de introspecție și curățire interioară. Cu toate că Vianu nu a fost de acord cu el, iată că timpul validează aceste idei și le acordă nu numai scop creativ, de naștere a unui nou tip de cultură, de regăsire a unui "stil cultural" pur, ci și de vindecare a naturii umane stăpânită parcă iremediabil de rău, de naștere a unui nou om (dar nu "supraom") sau poate de regăsire în om a purității pierdute. De acest tip de psihologism, de această terapie este nevoie acum, altă soluție nu există. Autoanaliza conștiinței, găsirea răgazului pentru sine, de contemplare, verificare și studiu, critica lucidă, fermă a universului înconjurător, observarea, corectarea și îmbogățirea spațiului axiologic, regăsirea, reasimilarea transcendentului, existența în sacrali-

tate, în valorile, tainele și morala bisericii creștine, fuga de pragmatic și relativ, educarea în spiritul logicii, al binelui și frumosului peren, îmbogățitor și dătător de împlinire – iată liniile directoare ale *conștiintivismului*. Este timpul acum, neîntârziat, pentru acest tratament în forță asupra conștiinței, program amplu, la care trebuie să participe, în afara, desigur, a subiectului principal – individul, toate societățile civile și instituțiile statal-administrative, în primele rânduri situându-se educația (învățământul), biserica și, poate cel mai important, canalele media, al căror rol nu numai de distribuitor de informație, ci și de formator de conștiințe, este esențial.

Astăzi, canalele media, aservite intereselor financiar-politice, sunt malefice aparate de corupere și pervertire a mentalităților, de mutilare a spiritelor, de distrugere programată și susținută a resortului uman de decelare și opțiune înalt valorică. Răul pe care îl produc, propagă și promovează aceste instituții, al căror unic scop este câștigul material și puterea, este uriaș, depășind cu mult forța tuturor celorlalte instituții educativ-moral-formatoare la un loc. Criza postmodernă este cu totul altceva decât criza modernă trăită și analizată de Vianu. Astăzi, o privire chiar și activistă asupra culturii, în sensul efortului susținut de îmbogățirea valorică cu opere de artă a patrimoniului universal, nu mai este suficientă. Activismul, astăzi, nu mai înseamnă creație, ci luptă neobosită cu ordinea lumii și, în primul rând, cu sinele fiecăruia dintre noi. Trebuie schimbată o lume, și pentru aceasta se începe de la om, fiecare trebuie să înceapă cu sine.

* A cărei analogie cu cultura pământului, Vianu, în "Filozofia culturii", capitolul "Idealul cultural. Concepția raționalistă, istorică și umanistă a culturii", o contestă vehement, teoria analogică a culturii rămânând ca artefact raționalist greșit fundamentat, fals, căci dacă pot exista întinderi de pământ care nu au cunoscut niciodată săpatul și însămânțatul, un individ sau o colectivitate lipsite complet de orice vector și dimensiune culturală, creată sau moștenită, nu pot fi imaginate: "Există sau pot exista pământuri care să nu fi fost niciodată lucrate, ne putem închipui păduri virgine, dar nu ne putem închipui suflete sau societăți omenești care să nu aibă nici un fel de cultură".

Muzeul Arhiepiscopal al Arhiepiscopiei Dunărea de Jos

Cosmin POPA

Casa copacilor blestemați

Un râu înfundat de bolovani și de frunze pe plaiurile din New England la mijlocul lunii iunie în 1902 le apărea trecătorilor din comunitate ca o himeră. Din mlaștinile verzi, cadaverice, hâde, negre, adânci, ieșeau vulcani grotești, iar copacii imenși se lăfăiau în bătaia vântului fierbinte de vară misterioasă. Dincolo de o pădure sinistă se întretaie poteci, dure și măloase, bătute de aerul mlaștinii, terminându-se într-un oraș de case coloniale. Au fost construite după marea legislație americană din 1863, când un grup de prelați aduseră legi ce nu au fost validate, reci, nule. Biserica puritană se afla în mijlocul comunității, turnul înalt, sobru, plin de geamuri înguste cu sticlă ovală, se înălța spre cerul albastru, iar cimitirul din spate lăsa loc de uimire și de frică. În fiecare duminică familiile ieșeau cu trăsurile spre festivaluri, la biserică, la bar, la pescuit, sau la vânatoare, cu pălării de puritani, costume de satin, ghete și bijuterii din noua modă din 1980 mai. Băcăniile și celelalte întreprinderi erau la vârsta maturității, școlile și universitățile înfloreau de studenți și profesori specializați în toate ramurile cunoașterii. Familia Alcott trăia lângă mlaștinile aducătoare de molimă, la capătul unui deal strâmb, plin de copaci, urâți de pământ bolnav, unde anumite rozătoare distrug plantația. Terasa casei era dreptunghiulară, plină de insectare, unelte de lucrat pământul, undițe, cărți de religie, becuri, cutii de timbre, păpuși, unelte de grădinărit. Vopseaua albă și camerele negre îi dădea un aer sobru, lugubru, sinistru, geamurile erau motive religioase, iar mansarda era cea mai frapantă, fiindcă arăta ca un fort construit pentru catastrofe naturale. Câteva pisici mergeau pe terasă furișându-se printre picioarele subțiri și lungi alea lui James, în timp ce își aducea o cană de lapte negru de la soția lui Lily Carter. Roșeața pământului și aburii creau un aer de boală, se simțeau nervii fierbinți, le curgea nasul, iar James își fofolea batista fără întrerupere, având ticuri. Un stol de berze din Louisiana trecea a un vânt biblic, iar norii se întunecau, apărând soarele pe cer, cu un ochi verde de molimă habotnică, fanatică.

-Becul din sufragerie, pâlpâie.

-Să aprind lumânările, spuse James cu o grimasă de anxietate în colțul gurii tăiate de un fierăstrău.

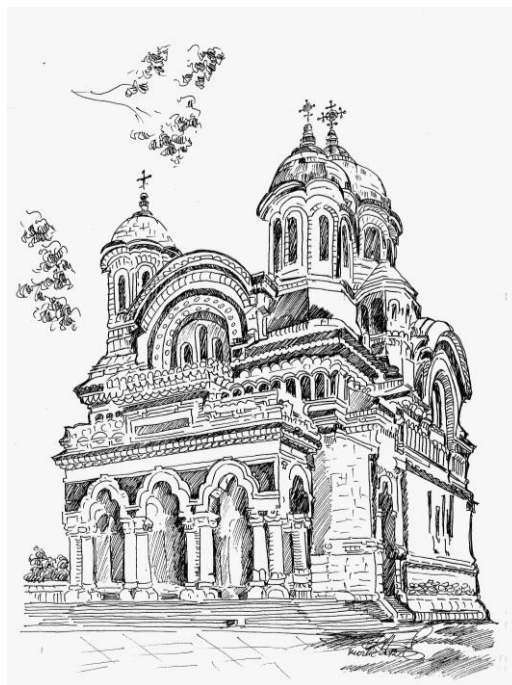
-Din nou?

-Uite, de la mlaștină...

-Și insectele, nu mai spun de nopțile cu lună, ceva din mlaștină iese afară, vechile profeții...Diavolul a blestemat toată planeta, mincinoșii și ipocriții sunt primii care vor muri de mâna lor..

-Încearcă să repara instalația, spuse luând în brațe un Almanah pe jumătate rupt, prăfuit și bătut cu rugină.

James plecase spre pivniță, prin ușa ce dădea spre sufragerie, ținând în mână un atent și apoi urcă spre o scară cu borcane. Un fir era topit, și a trebuit să-l lipească. Urcase sus pe palier și verifică bulbul de iluminat. Toată camera era plină de fire de păianjen. James nu se pricepea la treburile de casă fiindcă era secretar la un birou într-o firmă de comerț, îi plăcea să stea în biroul lui, să lucreze și să bea un litru de cafea pe zi și să fumeze tabac. Casa pocni din temelie iar vântul aduse crengi și insecte spre ei, și se speriară, iar în spatele casei, din grădina cu bostani aerul se schimbă, roșiile căzură în noroi și sunete de GROAZĂ veniră din mlaștini, și câteva creaturi urâte trecură printre ei și se închiseră pe terasă, privind de după geamuri animale cum fug și creează haos în grădină. Copacii foșneau și se auzeau bătăi de tobe, și marele lord Fraaajtjkaff veni spre ei cu o hoardă de aligatori cu scuturi și săbii, bătând la tobe în marș antic, vorbind dialecte în cacofonii și bâzâituri demonice, și o lavă verde și dezgustătoare veni ușor spre casa Alcott și dintr-odată copacii plesniră și atacă casa. James și Lily luară carabine winchester și începură să tragă în dihanii, dar totul era în zadar, câteva trăsură văzură spectacolul și urlară și fugiră spre oraș. Casa luase foc iar hoarda lordului Fraaajtjkaff bătură la tobe în marș tribal, și intrară în mlaștina verde de dincolo de Pădurile de Cristal Crud, și luna era albă și pură, iar râul și pădurea din New England plutea în râurile de groază. Apoi totul a fost uitat și șters. O nouă casă pentru un scriitor a fost construită în locul casei Alcott. Noaptea era pe terasă, cu ușile închise, fuma din pipă și sorbea cafea și scria poezii, iar luna era albă, curată, și simțea vechile spirite din New England cum se pierd în nopțile de vară, o atmosferă tipică peisajelor coloniale americane.

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei

Sasha IVANOV

EA ȘI CELĂLALT

Scena 8 actul 1

(apartamentul din centru)

Personaje: Andrei (A) - soț, Maria (M) - soție

Trecuseră câteva săptămâni de când Maria hotărâse să păstreze sarcina deja avansată. Andrei răsucesce cheia în ușa apartamentului. Deschide ușa. Dă să se descalțe. Reușește doar pe jumătate. Se oprește brusc. Încearcă să-și tragă pantoful la loc și să fugă. Cineva se află în casă. Se aud zgomote și foșnituri. Bărbatul pășește temător, Deschide ușa de la cameră... Răsufă ușurat. E doar ea. Devine zâmbitor. Apoi observă. Dormitorul e plin de valize. Îi piere zâmbetul. Patul geme de mormane cu haine.

M: Plec! (Exclamă ea sec)

Bărbatul nu întreabă nimic. Rămâne împietrit. Deschide buzele, dar nu reușește să articuleze vreun sunet.

M: El va fi soțul meu. Îmi pare rău! Teo vrea să divorțeze de nevastă-sa și să se căsătorească cu mine. Vrea să-și asume răspunderea pentru copilul nostru. Vrea să mă mut cu el. Vrea încă de mâine dimineață... știu ce crezi, dar așa e corect față de copil. Teo vrea să-i fie bine.

Andrei începe să lege ușor din cap ca un nebun, ca și când ar lovi o minge imaginară. Apoi se prăbușește pe fotoliu. Începe să plângă. Vorbește cu ea fără s-o privească.

A: Am încercat, am făcut totul pentru a nu te pierde. M-am supus la cele mai cumplite chinuri prin care un om poate trece. Doar ca să nu te pierd. Calculasem totul cu precizie milimetrică, analizasem totul... Mai puțin chestia cu copilul. Asta a apărut ca dracul, de nicăieri năruind totul, toată viața mea.

Rămâne scâncind cu capul în mâini. Ea se strecură pe lângă el, se culcă plângând pe canapea, învelită cu o pătură. Dorm separat pentru prima dată în ultimii 20 de ani. El în patul conjugal, mai mult zvârcolindu-se ațipind sporadic.

Dimineață el îi duce cafeaua la canapea. Îi întinde ceașca. Ea o ia, soarbe. El îi mângâie cealaltă mână.

A: Poate să rămânem prieteni! Poate chiar iubiți câteodată. Că doar nu ne-am certat. Putem fi prieteni în continuare. Accept să te pierd pe tine, dar să nu ne pierdem pe noi! Știu, pare un discurs disperat ce semăna a ceva repetat dinainte. Dar vorbele mele sunt rezultatul a ore întregi de frământări. Întreaga noapte am purtat o luptă inegală în urma căreia m-am declarat învins.

Ea îi mângâie fața. El continuă să-i vorbească privind-o galeș.

A: Mi-am pus uneori întrebarea: cum doarme un condamnat la moarte în seara dinaintea execuției, în ultima lui seară cu viața. Azi-noapte am aflat. Nu doarme. Acesta era răspunsul. Condamnatul la moarte nu doarme în ultima lui noapte în care se însoțește cu viața. Viață despre care simte, în mod fals că pentru câteva ore încă îi mai aparține.

M: Desigur! Știi bine că nu voi putea rezista noii căsnicii fără sprijinul tău. Am nevoie în continuare de tine! Chiar dacă mă voi muta în casă, înțelegi tu, într-o casă, cu celălalt, voi avea nevoie în continuare de tine. Până la urmă tu ești cel care m-a încurajat să-mi trăiesc simțurile. Tu ești prietenul meu cel mai bun.

A: Jur, îți jur, baby (plângând) în hohote. Voi fi mereu alături de tine, orice s-ar întâmpla. Iartă-mă că plâng! Crezusem că bărbății... Că bărbății plâng doar la înmormântarea mamei. M-am înșelat.

Ea îi îmbrățișă grumazul pe la spate. Nu plânge, încă. Fața ei spune însă că nu va mai dura mult până o va face. Lipește fruntea de ceafa lui, atingându-i cu năsul umed gulerul cămășii, buzele

întredeschise pipăindu-i spatele. Închide ochii. Rămâne încremenită în acea postură.

El se uita în jos. Două mâini firave îi strâneau gâtul. O sărută pe cea dreaptă. Apoi mângâie cu obrazul pe cealaltă. Și sărută din nou dreapta. Rămâne împietrit, cu buzele sudate de încheietura mâinii acelea, forțat să nu se miște, datorită greutateii ce i se aciuase în spate. Sărutându-i mâna, închise ochii.

Ea, simțind atingerea buzelor pe spatele palmei subțiri, răspunse instinctiv, lung și apăsător cu gura umedă pe gâtul său. Parcă se chinuia să-și sudeze acolo buzele strânse. Închise ochii la rândul-i. Ca într-un sărut adevărat de buze pe buze, el îi săruta mâna ca și când i-ar fi sărutat buzele, iar ea îi săruta lui gâtul de parcă i-ar fi sărutat nezele.

El se smulge primul din acest tablou nefiresc.

A: O frumusețe ca tine merită un soț la fel de frumos. Să nu-ți pară rău nici o clipă, iubirea mea! Să nu regreți nimic!... Și să nu-ți fie frică! Eu voi fi mereu undeva pentru tine!

M: Oh, baby!

A: Lasă, du-te, du-te la soțul tău, la viitorul tău soț! Oferă copilului tău un tată așa cum ai oferit și copilului meu!

Actul 2

Scena 1 Actul 2

(apartamentul din centru)

Se ridică năuc, sprijinindu-se în cotul drept, pentru a răspunde la telefon. Rămâne cu ochii neclari, injectați, pironiți în ecranul televizorului închis. Buzele crăpate, depărtate puțin, fac loc aerului necesar ce nu încăpuse pe nas. Un umăr gol, ciolănos, se mișcă ritmic, poate cam prea tare, dar fără noimă.

Închide telefonul și îl aruncă la marginea patului dezordonat. Lasă capul buimac pe antebrațul fostului braț de sprijin. Mâna cealaltă o duse la față, acoperindu-și ochii, apoi frecându-i puternic. Abandonând-o apoi strâns lipită de tâmplă. Minute bune ține palma peste ureche și tâmplă, în timp ce privește în continuare ecranul inexpresiv al televizorului scos din priză.

Este neîngrijit, nespălat. Se bărbiereste repede, își aranjează părul, dă cu apă pe față. O așteaptă la ușă.

A: ai deja burtica mărișoară, dar ești la fel de frumoasă.

M: mulțumesc! Am venit să văd dacă ești bine. Și poate să mai povestim una alta.

A(trist): Îți lipsesc?

M: mi-e greu fără tine. Nu voi putea comunica niciodată cu viitorul nou soț cum o făceam cu tine, cum o faceam noi doi. Normal că-mi lipsești. Înainte aveam doi bărbăți. Acum am rămas doar cu unul. Îmi lipsesc chiar și anumite trăiri erotice dintre noi. Probabil că mă consideri o nerușinată auzindu-mă zicând asta. Lasă-mă să te strâng puțin în brațe!

Îl sărută apăsător pe gură. El îi răspunde timid.

A: Maria, nu ești în apele tale! Ce ai? Nu pari să fii bine! Ești prea euforică. Parcă te-ai drogat.

M: Aaaaa! Sarcina avansată își spune cuvântul. Și poate nostalgia după fosta mea casă... Vrei să ne jucăm puțin? Îmi lipsesc nebuniile noastre. Pe tine te cunosc de zeci de ani. Față de Teo nu-mi pot etala toate poftetele. Tu îmi oferi intimitate. El e practic un străin pentru mine. Tu ești pentru mine iubitul etern. Îmi pot permite orice cu tine. Hai să ne dezmiardăm.

Îl mângâie mult îl pipăie și îi sărută gâtul.

M: Vrei să stai cu mine puțin în dormitor? (candidă).

(continuare în pag. 86)

A: Nu, nu doresc neapărat.

M: De ce? Ai deja pe altcineva?

Femeia se îndepărtează de el și face o mutrișoară uluită.

El deschide gura, respiră, acceptând pasiv, apatic, tăcut, ca ea să facă ce va dorește din dânsul. Maria se folosește pofcioasă de el, frecându-se apăsător, mângâindu-se cu întreg și părți din trupul bărbatului.

Andrei se abandonează. Mângâierile ei îi plăceau cel mai tare. Mai presus decât chiar sexul în sine.

La sfârșit, după sfârșit mai bine spus, el mărturisește:

A: Mă mai găsesc cu unele fete, femei, întâlnite în Daily.

Femeia își duce mâinile la față, încercând să-și mascheze revolta.

M: Uauuu! Nu-mi pot închipui! Sunt șocat! Parcă te văd rotindu-te ca un destrăbălat insensibil pe un tăvălug al depravării, cu văduve și divorțate agățate din Daily, cârciuma Daily. Oribila cârciumă Daily.

Maria se foiește lovindu-și palmele revoltată.

M: Deci te-ai dus la divorțate, în Daily!

A: Da, ți-am spus doar. Sunt cea mai îndreptățită persoană ce ar putea să se afle acolo. N-ai niciun drept să te prefaci așa revoltată!

M: Ce, te deranjează dacă sunt un pic geloasă? Nu am voie? Știi tu ce ar trebui eu să simt? (pisicoasă)

A: Iubita mea, doar te deranjează puțin, geloasă nu ești! Gelozia e un sentiment care te mistuie. Nu se trece așa ușor peste ea.

M: Iartă-mă! Am exagerat. Nu sunt în apele mele... Ți spun cinstit, mă gândesc cu groază uneori... Eu am plecat de lângă prietenul meu cel mai bun. L-am părăsit ca o nemernică, m-am dus să-i fac copii altuia. Sunt pentru prima dată singură în mijlocul lumii întregi. Am avut părinții, apoi pe tine, n-am trăit niciodată fără să am lângă mine pe cineva care să-și dea viața pentru a o salva pe a mea. Mă gândesc îngrozită, că dacă el mi-ar da un șut în fund, nici tu nu mă vei mai respecta. Eu mă agăț, scuză-mă, iartă-mi îndrăzneala, neobrăzarea, eu sunt legată sufletește de tine. Te iubesc! Speram în sinea mea că dacă se va prăbuși totul în jurul meu, voi fugi înapoi la tine. Da, sunt nesimțită!... M-am zăpăcit auzind că ai o viață tumultuoasă cu mai multe prezențe feminine în ea. Chiar dacă-s prezențe de o noapte, eu tot mă simt dezorientată. Știu că nu ar trebui dar... Mă afectează situația... La naiba cu Daily și toate boarfele din el! Catedrală a adulterinilor ce iartă tuturor păcatele, în loc să-i lase să sufere, să se tânguie cumplit, până la ispășire!

A: Dar eu ce am a ispăși, baby? Că nu ți-am greșit cu nimic. N-am greșit nimănui. Nici ție, nici Universului... Catedrală? Nu cred! Mai degrabă un Amfiteatru pe scena căruia se joacă durerea celor umiliți, înșelați și păcăliți... sau durerea celor ce au greșit și încă plătesc pentru asta. Da, poate ai dreptate. Se ispășește, dar nu ca într-o catedrală, în fața lui Dumnezeu, ci ispășire de lungă durată, ca o fierbere la foc mic în cazanul cu smoală. Izbăvire prin plăcere, o plăcere înșelătoare, pe care o plătești cu viața... Viață ce, fără să bagi de seamă, ți se scurge toată printre pahare, lăsându-te bătrân și bolnav, pe moarte. Cu singura opțiune de a mai bea încă o sticlă de vin.

M: Lasă-mă cu filozofia asta! (Strigă nervoasă).

A: Tu ai început!

M: Ai fi în stare să mergi acolo, să bei o sticlă de vin, să agăț o divorțată și să dansezi cu ea „Infini”? Ai putea face asta? Să dansezi „Infini” cu o târfă pe care a pără-

sit-o bărbat-su de bună ce era?

A: Lasă-mă, baby! Du-te la soțul tău! Naște-i copilul și vezi-ți de viață! Nu sunt fericit, să știi! Dar lasă-mă în ale mele! Sunt oricum mai bine decât înainte. Ți promit că nu voi dansa niciodată „Infini” cu nimeni, dar lasă-mă! Du-te!

O împinge pe ușă afară. Încet, fără s-o bruscheze. Pe urmă închide ușa cu cheia de trei ori. Și încă de trei ori yala de jos. Lipindu-se apoi de peretele rece. Plângând sănătos. Pe săturate. În timp ce asculta „Infini”. Ascultă piesa de mai multe ori. Vorbește singur cu ochii spre tavan.

(Pe fundal se aude infini de la the monojacks).

A: Jur că numai pe tine te voi iubi toată viața! Jur că te voi iubi mereu. Numai pe tine. Și jur că nu voi mai dansa „Infini” niciodată, DECĂT CU IUBIREA VIEȚII MELE.

Scena 2 actul 2

(unde va plimba unde va plimba pe drum) (vila luniei)

E miercuri după-amiază. Duminică ea se măritase.

Andrei este ieșit unde va plimba. Are în mână o pungă de hârtie cu o sticlă înăuntru. desface sticlă de Connemara. Duce sticla la gură din mers.

A: N-am mai mâncat de sâmbătă, nu-mi pasă. Tu (ridică sticla sus și o privește) tu ești amantă fidelă în vremuri înșelătoare.

Sună telefonul. Nu răspunde. Sună iar, insistent. Hotărî să nu răspundă. A treia oară răspuns sictirit. Tresare.

I: Sunt lunia, soția celuiilalt. Vreau să stau de vorbă cu tine!

A: Nu cred că este o idee bună.

I: Te rog!

A: Nu am dispoziția potrivită. Aș putea să te reped ori să te cert că nu ți-ai ținut bărbatul acasă și n-ar fi corect. Sunt convins că suferi.

I: Nu contează, vino, te rog!

A: Unde?

I: Locuiesc pe malul Brateșului. Mi-a lăsat mie casa.

A: Da, știu unde, am condus-o odată, acum câțiva ani, pe Maria la un brunch cu colegii ținut la voi acasă. Zici că ți-a lăsat ție căsoiul cu piscină?

I: Da, mi-a lăsat tot și casă și masină și bani, numai să scape de mine.

Se aud hohote de plâns și vorbe nedeslușibile de la capătul celălalt al conversației telefonice.

Femeia se află deja la poartă când el se pregătește să apese pe sonerie.

I: Mă numesc lunia. Sunt soția celuiilalt. Mă rog, fosta soție!

Femeia îi întinde mâna. E mică și slăbuță, interesantă, chiar frumoasă. Andrei nu mai văzuse acel tip de frumusețe feminină.

Femeia își frământă mâinile. E plânsă și speriată.

I: Nu te-aș fi sunat, să știi!... Dar am făcut o mare greșală. Am fost la nuntă. Bine, am așteptat afară, când m-am dus să iau fata. A fost horror.

Femeia, cu părul nepieptănat și îmbrăcată neglijent, își duce mâinile la ochi începând a plânge în hohote. Cu o mână își acoperă buzele arse. Cu cealaltă o apucă și își ține mâna cu mâna de parcă una dintre mâini aparține alteia, uneia prea slăbite pentru o asemenea misiune dificilă, de a astupa cu palma o gură bocind.

I: N-am crezut că mă va afecta așa tare (plânge cu smiorcăiel)... Nu-mi pot reveni. Am vorbit cu mama, cu tata, cu fata, cu prietenile mele. Efectiv sunt disperată.

(continuare în pag. 87)

Efectiv sunt disperată. Mă doare cum nu m-a durut vreodată. Și nu știu ce mă doare. Mi s-a pus un nod în gât, un gol în stomac și am numai amăreală în gură. Nu știu ce să mă mai fac. Nimic din viața mea nu m-a pregătit pentru asta... M-am gândit apoi, mi-a venit așa, ca o revelație des-povăritoare, că există cineva care știe exact ce simt. Și te-am sunat pe tine. Ajută-mă, prostule, care ți-ai lăsat nevasta să se căsătorească cu altul!

El se întoarce calm, dar hotărât spre ușă. Pleacă fără să zică vreu cuvânt.

I: Iartă-mă, iartă-mă! (*strigă disperată în urma lui*). Sunt o proastă! Oprește-te! Ajută-mă! Nu mai pot respira! (*urlă tânguindu-se*).

Se apucă de păr. Își lovește tare și des pieptul, gâtul și umerii, trăgându-și sânii în jos, parcă să-i rupă.

A (*disprețuitor*): Ești doar o răsfățată egoistă!

El se grăbește să plece. Aproape iese pe poartă.

I: Am văzut-o și pe ea! Ieșise afară. De ce ieșise tocmai atunci? Era îmbrăcată în mireasă. Tâmpita dracului! Cine se îmbracă în mireasă la 40 și ceva de ani?

Andrei se oprește. Își întoarce fața spre femeia care se tânguie.

I: Am crezut că fac o petrecere decentă, restrânsă. Mie așa mi-a spus Teo. A fost o nuntă adevărată. Cu mai puțini oameni, e drept, dar a fost nuntă ca toate nunțile. Asta înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât ambiția ei. Teo nu s-ar fi dat în spectacol în felul acesta. Și mai era și însărcinată... Cum stătea rochia aceea pe ea! Iar mândra dezinvoltă, parcă nu se întâmplase nimic, ca și cum n-ar fi avut burta la gură! Că se cunoșteea! Se vedea clar burtoaca! Ce nemernică nesimțită! Unde dracu ai găsit-o?

A: Frumoasăăă, eaaa! (*transpus*) Frumoasă ca o zână... ea...

Vorbește singur, cu sine însuși, privind undeva departe de femeia din fața sa.

A: În rochia albă, plină, rotundă, umplută de ea, purtată cu grație. Rochie albă, simplă, sșezată pe ea. Rochia aceea fără ea... ar fi fost nimic.

Femeia celuilalt, după un moment de uluire, se pogorăște pe el cu pumnii strânși. Nu îl atinge. Se oprește în ultimul moment. Se păstrează amenințătoare totuși. Cu bărbia împinsă în față și privire aprigă, ucigătoare:

I: Mie mi se descompune sufletul, iar tu ridici ode frumoasei borțoase de la căcatul de nuntă. Ea, ea, ea, ea... Scu-tește-mă! Eu sufăr aici! (*urlă nervoasă*) Ai fost și tu? Ai fost și tu! Te-am prins!

A: Da. (*răspunde sec*)

Doamna celuilalt se oprește din plâns. El face câțiva pași înspre ea.

A: Crezi că suferința ta e fără seamăn? Milioane de oameni de pe planetă au trecut prin asta. Eu nu am mai mâncat de patru zile.

Femeia îi pune mâna pe piept. Cu palma toată, deschisă ca pentru a împinge o ușă batantă, grea. Prin acest gest îl trage de fapt spre dânsa, după ea în bucătărie. Purtarea ei pare oarecum tandră, cu palmuța firavă ce se dorea autoritară.

I (*îniștită*): Stai jos! Ia loc la masă!... Îmi vine să râd. Am salată de boeuf. E mâncarea lui preferată. O făcusem pentru el. Am sperat până în ultimul moment că va pleca din fața altarului și se va întoarce la mine. Și voiam să fiu pregătită.

Lăcrimează încă o repriză scurtă, apoi începe a râde.

I: Ce proastă sunt! Îți place salata boeuf?

A: Acum că mi-ai zis că e mâncarea lui preferată, nu-mi mai place.

Bărbatul vorbește calm, rece, tare, disprețuitor. Ține buzele

întredeschise, călcându-și caninii dinspre obrazul arcuit însinuând un zâmbet strâmb, ca de clown, sugerând scârbă.

I: Vrei să-ți fac ouă? (*enervată*)

A: Dă-mi dracului salata aia boeuf!

I: Nu striga la mine! N-am nicio vină că panarama aia a ta te-a părăsit.

Femeia se închide în ea. Întoarce privirea în direcția opusă bărbatului. Se așează pe un scaun din incomod din lemn tapițat cu catifea. Înfinge cotul stâng în masa groasă de lemn lucios și sprijină bărbia în podul palmei. Mâna cealaltă o duce undeva sub sânul cu inima, lipind strâns tot brațul de propriul corp, de parcă ar fi dorit să se îmbrățișeze pe sine ca unică sursă de alinare. El se întorsese pe jumătate spre dânsa. Își puse mâna în șold.

A: Te rog să nu mai spui asta. Soția mea, fosta mea soție este o femeie minunată. O iubesc și mă bucur pentru fericirea ei.

I: Nu o urăști? (*șocată*)

A: Absolut deloc.

I: Am crezut că voi afla în tine un aliat. M-am înșelat. Simțeam că am nevoie de tine.

A: Ai nevoie de mine. Ai simțit bine. Simți că vrei să fiu lângă tine, fiindcă eu constituie partea ce întregeste, în fine, înțelegi tu, partea ce completa partea care-ți lipsește ție acum. Vezi în mine și simți probabil o compensare a echilibrului pe care l-ai pierdut. Un fel de picior de lemn, o cârjă.

I: Pai chiar ești un lemn! Că n-ai reușit să-ți păstrezi panarama acasă!

A: Oprește-te, exclamă el! Nu sunt la curent cu ce știi tu sau nu știi, cu ce cunoști tu ori cu ce ți-a scăpat... Fostul tău soț a fost un nemernic. Te-a înșelat de zeci de ori. Probabil cunoști lucrurile astea. Dacă nu, întreabă pe cine vrei! Acum că ați divorțat îți vor recunoaște toți că era un curvar. Femeia mea a fost doar cu mine timp de 20 de ani. Așa că nu-ți vărsa veninul pe cine nu trebuie!

Iunia îl scutură nervoasă, tragându-l înainte și înapoi de guler. Andrei, imediat ce scăpă din ghearele ei se îndreaptă spre ușă. Femeia încearcă să-l oprească.

I: Iartă-mă! Am greșit. Iartă-mă! Stai, nu pleca! Sunt disperată.

Bărbatul se scutură de ea și deschide ușa. Aparent reușind să scape.

A: N-ar fi trebuit să vin.

I: Nu, nu, nu plecaaa! Stai!

Andrei iese pe strada principală. Ea țipa în continuare după dânsul.

I: Promite-mi că mai vii pe la mine! Spune-mi că ai să te întorci!

A: Termin-o femeie nebună! Intră în curte că te aud vecinii!

I: Nu, nu, nu pleca!

A: Te faci de râs! Intră înapoi în curte!

I: Promite-mi că mai vii! Mă calmez. Voi fi calmă. N-am să te mai jignesc.

A: Bine, pa! Mă voi întoarce după ce te vei reveni și tu înapoi de la furie spre durere. Abia atunci vom putea construi o punte pe care să facem schimb de dureri.

I: N-am să te acuz de nimic, voi fi calmă, promite-mi, promite-mi că vii!

A: Intră în curte și îți promit că voi veni.

I: Când?

A: Am să vin.

(continuare în pag. 88)

I: Când? Când? Măine?

A: Nu, nu mâine, într-una din zilele următoare. Îți ofer timp să mai arzi din frustrare și ură.

I: Mă amăgești! Vrei să scapi de mine și n-ai să te mai întorci!

A: Pare că nu mă asculți.

I: Ba da, te ascult. Vii mâine?

A: Peste două săptămâni. E bine?

Iunia își șterge lacrimile

I: Bine, nu mai insist, văd că mai rău fac. Peste două săptămâni, dar vii, da?

A: Ok!

Iunia rămâne lipită de poartă, în interiorul curții, îndurerată

Scena 3 actul 2

(vila luniei)

Andrei revine la nebuna suferindă spre jumătatea lunii următoare. Ea îl primește cu căldură, într-o rochie veselă, subțire, albastră înflorată, până la genunchi. Nu foarte elegantă.

O găsește zămbitoare, amabilă

I: Pofțiți vă rog! Haideți să luăm loc în curtea interioară!

A: Exagerați cu politețea. Vreți să mă țineți la distanță ori sunteți obișnuită să dați ordine.

I: Nu. Nu, doar...

A: Modul acesta protocolar spune multe despre dumneavoastră.

I: Hai lasă! Ia loc!

Andrei se așază pe un fotoliu de ratan acoperit cu o pernă pufoasă.

I: Arăt bine?

A: Da. Răspunse musafirul sec, rece.

I: Avea vreun motiv, uită-te bine!(făcând o piruetă). Era îndreptățit? Avea de ce să mă înșele?

A: Nu.

I: Și atunci?

Desface mâinile micuțe, cu palmele îndreptate în sus.

I: Totul este absurd și de neînțeles. Arăt bine, nu? Avea motiv? Spune! Avea motiv?

A: Este stupid ce mă întrebi. Există o multitudine de motive pentru care un bărbat ar putea înșela o femeie. Aspectul ei exterior e unul dintre cele mai neconcludente elemente.

I: Tu ți-ai înșelat soția?

A: Nu, niciodată în douăzeci și ceva de ani, dar asta este irelevant. Poate că eu sunt ciudatul atipic, iar comportamentul soțului tău, fostului tău soț, face regula între bărbați.

I: Uitaseam că tu oricum ești o cârpă.

Îl privește cu dispreț. Ochii ei mari, larg deschiși, fixează implacabil chipul bărbatului. Femeia își încordează gâtul precum se întâmplă când scârba preia controlul tuturor celorlalte expresii faciale. Andrei ignoră atitudinea vădit ostilă.

A: Știi care sunt femeile înșelate mereu?

I: Uimește-mă!

A: De ce trebuie să fii așa zeflemistă?

I: Fiindcă sufăr și fiindcă mă enervează tot!

A: Femeile ca tine, puternice, cu atitudine, ele sunt cel mai des înșelate. Femeile care vor să decidă, să se facă totul cum spun ele. Femeile care dirijează acțiunile familiei sau ale cuplului, cele implicate, acesta e cuvântul potrivit, cele implicate, în tot, în fiecare decizie. Acelea în realitate sunt ultimele cârpe. Fiindcă culmea, orgoliul

exagerat le întunecă judecata și le ascunde evidența. Ele nu vor afla niciodată, sau în foarte rare cazuri, că sunt doar proastele care cresc copiii. Sunt înșelate cu regularitate și disprețuite constant, irever-sibil de către parteneri.

I (*batjocoritoare*): Iar cele docile, supuse și ascultătoare nu sunt înșelate, haha, tu te auzi?

A: Nu, acelea sunt umilite în alte moduri. De obicei sunt bătute și jignite de mitocani prea beți ca să le mai poată înșela.

Femeia strâmbă din nas.

I: Ca și cum ar conta ceva din ce spui tu! Nu ai dove-dit mare lucru în viață. Nu ești bogat, ți-ai pierdut nevas-ta, ai un serviciu banal, nu te-ai evidențiat prin nimic în cadrul societății. Nici nu ești frumos ca soțul meu. Te îmbraci prost. Vrei să continui?

A: Ar trebui să încerci să te controlezi. Ți se citește de la distanță disperarea. Probabil că datorită vorbelor tale meșteșugite ai epuizat toți umerii pe care puteai plânge. M-ai găsit pe mine...

Ea se însufletește brusc. Își schimbă tonul belicos. Devine pisicoasă, languroasă.

I: Deci cum ar trebui să fie o femeie? Căci nu ai lăsat nici măcar o porțiță pentru demnitatea noastră.

A: Te înșeli! Porțița este la mijloc. Soluția este egalitate, echitate, participarea comună la toate deciziile cuplului și ale familiei. Respect mutual. Bărbatul trebuie să fie egal cu femeia și invers.

I: Rahat! Cred că în foarte puține cazuri se întâmplă, deși pare banal de simplu. Nu știu...

A: Cea mai rea tipologie e aceasta, de femeie au-toritară, cum ai fost tu.

I: Adică l-am emasculat. Iar din cauza comporta-mentului meu despot a simțit nevoia să-și manifeste masculinitatea știrbită peste tot pe unde a umblat? Să și-o pună cu toate?

A: Da, e o explicație, oarecum plauzibilă. Alta, mult mai precisă, ar fi că anumite femei, cele orgolioase în speță, atrag un anume gen de bărbat.

Ea întoarce brusc capul spre el. Părea că dorește să-l înjure și să plângă pe umărul lui în același timp. Câștigă de cauză furia:

I: Adică e tot vina mea. E vina mea?

A: Da, dacă ne-am fi întâlnit în urmă cu douăzeci de ani sau chiar și acum dar în alte circumstanțe, nu cred că te-ai fi uitat înspre mine, să-mi vorbești nici atât. Femeile ca tine, cu egoul cât casa, acelea care se pră-bușesc de la cea mai mare înălțime, aleg mereu băr-batul foarte frumos, bărbatul acela pentru care să o invidieze toate prietenele ei. Femeile inteligente și echi-librate nu fac asta. Ele știu că pe frumusețea va trebui la un moment dat să-l împartă. Frumusețea e dorită și de altele.

I: Și zici că pe tine nu te-aș fi ales niciodată?

A: Nu, nu m-ai fi ales. Fiindcă, deși nu sunt urât sau mai știu eu cum, imaginea mea este de om obișnuit care nu iese în evidență prin aspectul fizic. Nu spun că nu m-ai fi ales. Tu nici nu m-ai fi văzut. Efectiv, n-ai fi știut vreodată că exist. Chiar dacă aș fi locuit la cinci metri de tine.

I: Exagerezi!

A: Nu, nu! Chiar și în situația ta nefericită, dac-ai fi avut de ales între fostul tău soț care să te înșele regulat, să vină acasă din an în paști, să trăiască efectiv cu

(continuare în pag. 89)

altele, multe altele, dar să rămână în continuare, de complezență, căsătorit cu tine și unul ca mine care să te iubească cu devoțiune, tu l-ai fi ales tot pe el, pentru a proteja aparențele, pentru a da bine în fața celorlalți când te prezinți cu el, minunatul, la petreceri sau la vreo nuntă. Ai trăi confortabil cu orgoliul tău și cu scuza mereu pregătită, dacă afla cineva că te înșală, că ai rămas cu el pentru fetiță.

I(revoltată): Tu crezi că eu am bănuțat că mă înșela și am tăcut. Asta crezi, nu?

A: Da. Cred că ai știut de unele dintre aventurile sale. E imposibil. Nu ești proastă.

I: Te înșeli! N-am știut, nimmic, până când mi-ai spus tu! Apoi mi-au confirmat și alții. Dar eu înainte nu am știut. Sunt proastă, da sunt proastă! Dar nu mă acuza de duplicitate!

A: De fapt, dacă nu mă minți și e așa cum spui tu, tot de orgoliu este vorba, nu despre prostie. Ești atât de semeață, atât de orgolioasă, încât nu ai putut vreodată să-ți permiți gândul că un bărbat ar îndrăzni să te înșele pe tine, tocmai pe tine!

Femeia ajunge la limita suportabilității, deși își gestionase binișor nervii până atunci. Brusc enervată, urlă fără sens la Andrei.

I: Ești o cârpă de bărbat! Care n-a fost în stare să-și țină soția lângă el. Cred că ești și impotent!

El se ridică de pe scaun.

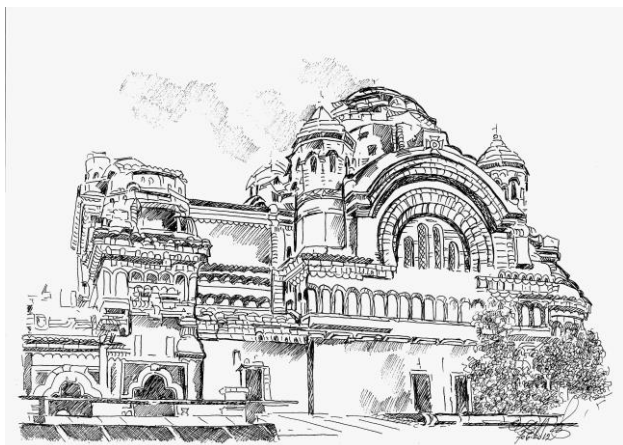
A: La revedere, stimată doamnă! Nu mai avem ce să ne spunem. Nu mă mai căuta la telefon! Știu pe unde este ieșirea.

Unia rămâne lipită de peretele din stânga ușii. Prinse să bocească ca o bocitoare. Plânge cu gura căscată larg și cu vorbe: De dor, de jale și de ocară.

I: Să te ia dracul de cretin care n-ai putut să-ți ții curva acasă! Frumosul meu bun, unde ești? De ce-ai plecaaaat?

Se lipește cu totul de perete. Cu mâna strâmbă, flexată nefiresc încearcă în zadar a-și acoperi gura, prea căscată de plâns pentru a fi astupată de o palmuță firavă. Se prăbușește lăbărtată pe gresia din hol.

(va urma)

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (3)

Victoria MILESCU

AMPRENTE SOLARE

El care-i strecura șerpi în sân
și gândaci în urechi – leac spaimii
el alături de ea în ruluiu, în tangaj
dialogând prin semne
ce tăcere asurzitoare cearta lor
când ieșeau la plimbare
fiecare condus de un câine, de o pisică
el, piticul bărbos
ea, o pitică albă
albă ca laptele
stors din steaua
găsită pe trotuar, dimineața
pe strada ce duce la piața cu vulturul orb
el, vânător de aștri cu patalama
ea spălând cerul cu mopul ca pe o dușumea
când aluneca vreun inger distrat
îl prindeau în coșul de rafie
cu care zilnic mergeau la piață
să cumpere ori să vândă câte ceva...

Biserica Mănăstirii "Lacu Sărat" cu hramul "Sf. Pantelimon", Brăila

Paula BÂRSAN**Amiază**

...albește paloarea, roșesc dorințe
animă caii valul secunde
înfiore în scoică liniștea.
Enigma, rotundă planează
broboane de viață înfoaie în nașteri
dulceața-n poveste
Afundă chemarea, se scutură, o agață
sudând întuneric...

Trovant

Alungă nisipul din geană
Întoarce-n pornire pe cel plecat
Zgârie secată fântâna,
Amintirea țărânei e veac.

Viața

... sare înaltul, răsare,
nu cade
în dragoste caldă, răvășitoare.
Cu pleoape întoarse spre nord
marea chemare învârtă acul...

Amar

Infernul țese, desface frigul în moarte,
măruntaiele pamântului, albite,
sunt noapte și ceață.
Gemete închipuite, desfigurare de șoapte
Divinitate extrage
Limanul,
în cupe cu lapte.

Curtare

Lipsit de curaj mai poți mângâia
doar visul dimineților moi.
Să-mi bucuri atingerea clipei,
Numești cucerire...
Lipsit de curaj mai poți mângâia
doar visul dimineților moi.
Să-mi bucuri atingerea clipei,
Numești cucerire...

Irefutabil

Poate că era nevoie de prăbușire de maci,
În subteran de amar
Ca să concepi a lui Icar aripă smulsă.
Și nici așa, scara nu înălța...

Cobora alte răspunsuri,
Topea întrebarea ce n-a fos pusă.
Indiferența, aristocratic se zbură,
Inocentă.
Pelinul curta, algebric
Ridicând noaptea adâncuri.
Alintă-mă, cer pământean!

Filmul seducției

Aglomerări de iluzii
Stele multiplică-n goană
Chemări vindecă neputințe pedestre.
Învie frigul din excludere,
Tac plin noaptea și ceața
Subteranul pendulează-n albastru,
Invită bălaia la horă.
Saltă divin șfaier de ceară plăpândă,
Ghirlandă pe lună.

Dumitru COZMA**Leac**

Când mă-mbătau plăcerile din nopți
Eu nu băteam la tine pe la porți
Deși știam demult, mai mult de-un veac
Că pentru orice boală tu ai leac
Erau ore târzii, cam înspre dimineată
Când nopțile apun și ziua se răsfăță
Eram mahmur de mângâieri, săruturi
Cu trupul izinit în așternuturi
Am căutat și leacuri pe la babe
Mă fermecau descântece neghioabe
Țigările-mi ardeau până la buze
Îmi încolțeau în minte numa' ideii obtuze
Prin cârciumi învechite goleam mereu pocale
Și mă certam cu lumea, umblam prin tribunale
Și adevărul pur n-aveam cum să-l susțin
Decât având în față carafele cu vin
Iar când plecam, mergeam spre nicăieri
O zi mi-era un veac și mâine mi-era ieri
Și risipeam și aur și risipeam smaralde
Și stropii mei de plânset, curgeau ca să mă scalde
Un suflet de sihastru având deasupra cerul
Hrănit cu stropi de ploaie și încălzit cu gerul
Avea ca să îmi spună cum să privesc în sus
Ținând în mâna stângă icoana lui Iisus.

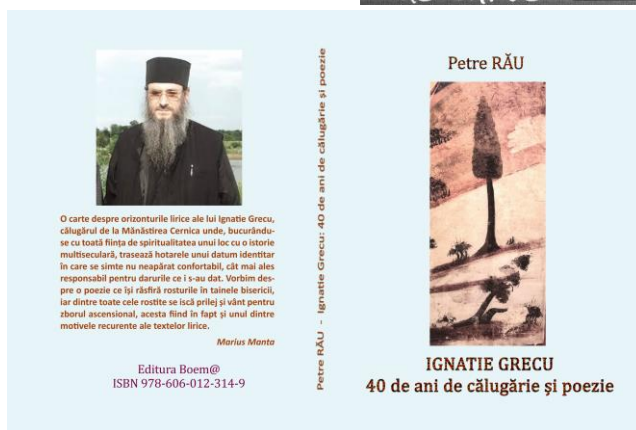
Geo VASILE

IGNATIE GRECU. 40 de ani de călugărie și poezie – o monografie exemplară

Un gest mai mult decât amical, am zice fratern, face **Petre Rău**, poet, critic, director al revistei și Editurii Boema@ din Galați, dedicând colegului de școală și concitadinului său Ignatie Grecu, o cuprinzătoare monografie: **IGNATIE GRECU. 40 de ani de călugărie și poezie**, 2024. O carte ce parcurge aproape toate zările și etapele lirice ale poetului – călugăr de la mănăstirea Cernica, exprimate în tot atâtea cărți, concepută după toate criteriile unei bio-bibliografii documentare și analitice. Este de-ajuns să parcurgem Cuprinsul acestei înfăptuiri și să ne dăm seama de seriozitatea și completitudinea acestei inițiative pe care orice scriitor și-ar dori-o (p. 360).

După o prefață memorabilă de Marius Manta, cititor și interpret profesionist de literatură, urmează fascinante capitole aparținând lui Petre Rău precum: **Strădania unui poet-monah și aura poeziilor sale; Scurtă istorie a unor poeți-monahi români; Istoria Mănăstirii Cernica; Cine este Ignatie Grecu; Portret în mișcare; Cărțile poetului; Interviu; Întâlniri și dialoguri cu personalități marcante; Efigia lui Eminescu în chilia poetului; Poetul, iubirea și Poezia; Păsări, copaci și flori în poezia lui Ignatie Grecu; Teme filosofice în poezia lui Ignatie Grecu; Poezia în formă fixă (sonete, rondeluri, haiku); Ars poetica; Scrieri inedite (povestiri, amintiri, însemnări de jurnal); Poeme în facsimil** etc. Monografia include și un amplu capitol de critică literară și recenzii semnate de Dan Verona, regretații Aureliu Goci și Alex Ștefănescu etc., precum și un bogat aparat bibliografic și iconografic de coperte ale cărților, diplome, premii acordate poetului, corespondență, o galerie foto etc. Codurile de referință la cărțile poetului-monah confirmă impresia cititorului că se află în fața unei monografii exhaustive, științifice a unei opere și a unei personalități, în ciuda unor cordiale exagerări encomiastice. Sub imboldul acestei splendide monografii, am purces la recitirea cărților poetului cernican, parvenite mie prin bunăvoința autorului, ajungând la câteva concluzii de viață și credință, dar și estetice, ce corespund în mare măsură celor din cartea lui Petre Rău.

Conform operei Aut-Aut a filosofului, teologului și scriitorului danez Søren Kierkegaard, stadiul estetic este forma de viață în care omul are comportamentul celui ce refuză orice angajare sau legământ durabil, tot căutând clipa efemeră a propriei realizări, sub zodia noutății și aventurii. În schimb, **stadiul etic** este momentul în care omul, „alegând să aleagă”, sau asumându-și pe deplin răspunderea propriei libertăți, se angajează într-o cauză

căreia îi rămâne fidel.

Stadiul religios, căci despre el va fi vorba, este cel al credinței, în cazul nostru, al ortodoxiei înțelese ca „relație” cu absolutul, sau stadiul în care individul, depășind limitele vieții etice și raționale, se deschide ireversibil către Dumnezeu, reușind să-și învingă zădărniciul, eșecul și disperarea implicate plămădei umane.

Aceste considerații ne-au fost sugerate de cartea de poezii *Floare de har* (Editura Semne, 2012, 148 p.), a noua, semnată de Iordache Grecu (n. 1952, Tecuci), cel ce din 1992 se va călugări sub numele de Ignatie, fiind în prezent ieromonah, slujitor la mănăstirea Cernica. Iată o mostră a condiției jertfelnice a poetului, una din multele pilde de ars poetica: „Cu lyra lui Orfeu în spate/ urca încet drumeagul/ printre astre/ pline de dor/ și de iubire/ și sângera cărarea/ în urma lui/ departe în amurg.”. Aproape toate poeziile pledează pentru întoarcerea omului de la fărădelegea ruinătoare a celui fără de Dumnezeu la obârșia lui naturală de care s-a rupt, pentru reconectarea releelor abolite dintre om și tainele dumnezeiești ale creației sale universale (faună, floră magnifică, seculară sau umilă, smerită, efemeră, ape stătătoare sau valuri învolburate ale mării, strălucitul spectacol sideral generând anotimpuri, fiecare cu rodul și rostul său). Cartea este un nesfârșit imn franciscan în cheie minimalist-aforistică, o închinare - laudatio și rugăciune luminii cerești (rodnicie, vis, dulceață, noimă), ce impun un talent și un imaginar cu performanțe prozodice, plastice și cromatice demne de marii noștri poeți interbelici: de la Ion Pillat la V. Voiculescu, de la Lucian Blaga la Tudor Arghezi, Ioan Alexandru, Daniel Turcea (cărui a se dedica poemul *Atât de tânăr*), Dan Laurențiu (în ultimii săi ani de viață), Dan Verona etc.: „Toate se deschid să primească/ Lumina din cer, dumnezeiască./ Toate făcute de Domnul sunt bune./ Până și privighetoarea o spune./ Pe ramul de salcie cântă/ În noaptea Învierii cea sfântă./ Numai omul bezmetic, străin și stingher/ A uitat cu totul de cer./ Privește în sus într-o doară/ Când gândurile încep să îl doară./ Inima dă buzna în el/ Ca un val care suie rebel”. Încă din start, poetul pune semnul egalității între zborul poetic, curăția sufletească, slăvirea lui Dumnezeu și poezie. Microcosmosul ce împresoară și străjuiește mănăstirea în care s-a retras devine pentru Ignatie Grecu o dioramă a peisajului românesc, a poeziei românești și universale în care miresmele, culorile și sunetele își răspund, și din care poetul se împărtășește, prilej de trezvie și totodată lepădare de timp și de obșteasca țărână. Dacă ar fi să

(continuare în pag. 92)

ne oprim doar la trei cuvinte cheie ale cărții, teiul (sfânt încă la Eminescu), rândunelele și ciocârlia, vom putea deduce simbolistica de excepție, deși discretă și aluzivă, pe care se înalță zidirea lirică. **Teiul** este „catedrala mireasmelor,/ candelabru imens/ cu brațele pline/ aprinse de flori”, o danie cerească „pentru cei muritori”. Întoarcerea rândunelelor marchează echinocliul de primăvară, zborul lor fiind o partitură celestă: „suveici țesând/ prin ițe nevăzute/ ale văzduhului/ fugare note/ într-o albastră, cerească simfonie”.

Privighetoarea, căreia John Keats i-a dedicat o Odă, umple de farmec nopțile de veghe ale poetului, făcându-l să uite de primejdiile zilei. Cântecul ei magic și excesiv de intens sugerează perfecțiunea și totodată fragilitatea fericirii, fiind un legământ intim între iubire și moarte. Să ascultăm așadar *Privighetorile*: „Atât au cântat/ Din seară până-n zori/ Din zori până-n seară/ Că potirul cerului s-a umplut/ Dând pe dinafară”. Întreg universul oferit de Ignatie Grecu este pătruns de rezonanță cristică și taina împărtășaniei; este o redescoperire a poeziei pure ca rugăciune a inimii, a se citi textul Zăpezile, un alt leitmotiv al transfigurărilor ce apropie cartea de marele repertoriu religios al Europei (Rilke, Claudel, Pierre Emmanuel etc.). Artizan și senzor al inefabilului, al revelațiilor și epifaniilor Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, poetul scrie: „Abur de pâine/ soarele iese/ din cuptorul mării,/ rotund și mare/ ca o pâine/ bine rumenită./ Luați, mâncați!... Poetul nostru călugăr este un om extrem de cultivat, dovadă și această ars poetica amintind de sonetistul Michelangelo: „A trăi fiecăruia cuvânt în parte./ A suferi mult pentru fiecare./ Când așterni pe hârtie un cuvânt/ desprins din viață e/ ca dintr-un munte de marmură/ o statuie/singură mergând”.

Thaumaturg atotștiutor al legăturilor și rosturilor naturii, poetul hăruit, se pare, extrasenzorial, percepe nu doar îngerii-n zbor, soli ai raiului sau umbrele plopilor înmormântați de ape, ci și lumina adumbrită a pașilor Dumnezeuului nostru ca pe-o „făclie/ tremurând/ la chin-die”.

O frumoasă, inedită, metaforă probează nivelul unui poet inspirat, profesionist, demn de luat în seamă de marii noștri editori, de critici, de Uniunea Scriitorilor din România, al cărei membru este, precum și de înaltele foruri culturale ale Bisericii noastre de pretutindeni: „Cerule e-atât de albastru/ că-ți vezi sufletul prin el”. Frumusețea unică a poeziei călugărului de la Cernica constă într-o fericită simbioză între învățătura creștin ortodoxă și metaforă, între forța credinței și performanța estetică și etică: „Deget al lui Dumnezeu/ atingându-ne-n creștet/ luminează/ întunericul din noi!”/ Mult timp după aceea/ vom străluci/ ca Moise coborând/ din munte/ cu Tablele Legii în brațe”.

Crin ales de Domnul spre a vesti mireasma cea fără pereche a nemuririi celor credincioși, Ignatie Grecu își definește poezia drept „adierea inimii în rugăciune”, o „floare de har”. Cartea nu exclude dileme existențiale, însingurarea până la depresie (*Obosit*), aluzii biografice la prima tinerețe de mirean a poetului îndrăgostit (*Eram tânăr, iubeam, Totuși, Atât de de-parte*), metamorfoze în maniera poetului latin Ovidiu sau motivul universal *imitatio Christi*.

Floare de har este rodul unei îndelungate strădanii și

a unei vocații, o mărturie a omului iluminat de Versul cesc. Dacă ar fi să propunem poetului Ignatie Grecu un moto pentru cartea sa, acesta ar fi un text emblematic din toate punctele de vedere: „Poezia mea – trecătoare până la cuvântului/ pe care s-a întipărit/ ca prin minune/ pentru totdeauna/ chipul Tău, Doamne!”. Un crez indelebil al slujitorului Bisericii și al Poeziei.

Cu recentul volum **Veni-va**, (București, Editura Agol, 2015, coperta de Vasile Sarcă), oblatuit de un îndemn al Fericitului Augustin („Cântă și mergi; Dumnezeu e la capătul drumului”, 354-430), se conturează tot mai pregnant opera poetică a monahului cernican Ignatie Grecu demnă de înaintașii săi religioși sau laici din toate timpurile și orizonturile lumii creștine, pătrunsă de crezul său nestrămutat întru poezia filocalică, a adorației imnice a Sfintei Treimi și a creației sale, a rugăciunii inimii și regăsirii sigiliului divin în toate cele ce înseamnă viață, natură, flori, munți „împovărați de propriile lor gânduri”, arbori, cântecul poetului, al păsărilor sau al aștrilor, al valurilor mării înălțându-se spre cer.

Mesajul implicit al textelor sale, unele având puterea și frumusețea oximoronului și metaforei esențializate, a haiku-ului în formă rebelă, este aspirația spre cer, comuniunea și ascensiunea cugetului spre Cel Atotputernic. Iată, de pildă, această emoționantă rugăciune, parcă desprinsă dintr-un verset biblic, revelație a credinței în Dumnezeu eminescian din „Rugăciunea unui dac”, echivalent al acelui dor, cupio dissolvi, al dispariției în micro și macrocosmosul creației: „Am/ aruncat/ peste/ bord/ tot/ ce-am/ agonisit/ o/ viață/ acum/ ușor/ ca/ un/ fulg/ mă/ topesc/ întru/ Tine./ Doamne”.

Cele peste 100 de texte poetice, scrise sub ocrotirea și lumina aripilor **Porumbelului Divin**, și săvârșite prin sublimarea rostirii la un singur cuvânt sau monosilabă în spiritul minimalismului universal (de la Pindar și Matsuo Basho la Ungaretti), sunt tot atâtea probe de eternizare a unor instantanee, a clipei unice, ireversibile, a epifaniilor accesibile doar celor aleși și îndu hovniciți, celor care știu să distingă frisonul miracolului, feericului sau fabulosului dincolo de aparențele repetitive ale cotidianului: „Târziu/ cântec/ al lebedei/ abia/ auzit/ apoi/ fulgerul/ înflorind/ norul”. Ignatie Grecu nu-și uită propria condiție de poet și monah care a făcut legământ de credință indelebilă și jertfă: „Picătu ră/ cu/ picătură/ ars/ Sufletul/ de/ iubire/ numai/ și/ numai/ pentru/ Tine/ fân tână/ vie/ a cântecului/ meu/ Doamne”. Lumina zorilor și a soarelui, a razei de lună sau a asfințitului, precum și strălucirea auralului, expresii nelipsite în simbolistica și iconografia orto do xă a mântuirii, nu puteau lipsi din poezia lui Ignatie Grecu, poetul însuși definindu-se în chip blagian „un mugur/ plin/ de/ freamătul/ luminii”. Iată acum și o pildă de poezie pură, sinestezie conotativă între timp, cromatică, mister, olfact: „Clipa/ lacăt/ suav/ albastru/ descuie/ o/ tainică/ mireasmă”. Și din nou condiția poetului: „Că lă tor/ cu grea/ crucea/ cântecului/ în/ spate”. În alchimia talentului lui Ignatie Grecu, poet al bobului de rouă ce dă strălucire diamantină petalei florale, al rodului deplin de bucurie, dar și al desmărginirii și sin gurătății ca „abis de lu mină”, profunzimea, știința sugestiei contrastive, stările sufletești înduioșător de umane, dar și conceptele religioase, psihofilosofice, recursul la folclor, legende și antropomorfism își găsesc expresia fericită în marea simplitate a

(continuare în pag. 93)

dicțiunii, cucerire a maturității poetice, cea care îmbină ingeniozitatea inspirației cu ingenuitatea mitopoietică. Natura românească ridicată la puterea naturii universale este văzută sub toate înfățișările și anotimpurile, cu flora și fauna aferente: natura ca peisaj și stihie, natura în rama unei picturi intraverbale, efemeră și indelebilă, natura în felurile sale inter ferențe, simbioze, metamorfoze și convergențe, dar nicicând ca fenomenologie de sine stătătoare, ci strâns legată de aventura umană sub zodia Creației și a Credinței.

Veni-va este cartea poetului nostru de rugăciune și de logodnă cu Asceza, „O/ lebadă/ de/ aur/ adie/ pe/ munții/ de/ fier/ ai/ singurătății/ mult/ mai/ sus/ de/ vânt/ și/ de/ nori”, cartea de iubire de Dumnezeu, de oameni și de Poezie, calea cea mai directă de comunicare cu Persoanele Sfintei Treimi. Încheiem aceste însemnări cu definiția dată de Ignatie Grecu poeziei pure tip Paul Valéry: „Anonim/ azur/ estuar/ mătăsos/ al/ iluziei/ lance/ la/ depărtări/ înstelate/ Poezie!”. Stadiul religios al omului este cel al credinței, în cazul nostru, al ortodoxiei înțelese ca „relație” cu absolutul, sau stadiul în care, depășind limitele vieții etice și raționale, omul de rând sacerdotul, preotul-cărturar, monahul-poet se deschide ireversibil către Dumnezeu, reușind să-și învingă zbuciumul, eșecul și disperarea implicate plămădei umane. Aceste gânduri ne-au fost sugerate de cărțile de poezie Mierea singurătății, Stihurile despre nisip, Sipetul de taină, Aripă de înger, Lacrimi de mărgean, Floare de har, Altă înserare, Steaua mângâierii etc., publicate între 1994 și 2014, semnate de **Iordan Grecu** (n. 1952, Tecuci), cel care din 1992 se va călugări sub numele de **Ignatie**, fiind ieromonah, apoi protosinghel slujitor la mănăstirea Cernica. Iată o mostră a condiției jertfelnice a poetului, una din multele pilde de ars poetica: „Cu lyra lui Orfeu în spate/urca încet drumeagul/printre astre/pline de dor/și de iubire/și sângera cărarea/în urma lui/departe în amurg.”. Aproape toate poeziile călugărului de la mănăstirea dintre ape pledează pentru întoarcerea omului de la fărâdelegea ruinătoare a celui fără de Dumnezeu la obârșia lui naturală de care s-a rupt, pentru reconstituirea relelor abolite dintre om și tainele dumnezeiești ale creației sale universale (faună, floră magnifică, seculară sau umilă, smerită, efemeră, ape stătătoare sau valuri învolburate ale mării, strălucitul spectacol sideral generând anotimpuri, fiecare cu rodul și rostul său).

Cărțile învățatului monah Ignatie Grecu sunt un nesfârșit imn franciscan în cheie minimalist-aforistică, o închinare, laudatio și rugăciune luminii cerești (rodnicie, vis, dulceață, noimă), ce impun un talent și un imaginar cu performanțe prozodice, plastice și cromatice demne de marii noștri poeți interbelici: de la Ion Pillat la Vasile Voiculescu, de la Lucian Blaga la Tudor Arghezi și Radu Gyr, Ioan Alexandru, Daniel Turcea (cărui a se dedică poemul „Atât de tânăr”), Dan Laurențiu (în ultimii săi ani de viață) etc.: „Toate se deschid să primească/Lumina din cer, dumnezeiască/. Toate făcute de Domnul sunt bune./ Până și privighetoarea o spune./ Pe ramul de salcie cântă/În noaptea Învierii cea sfântă./ Numai omul bezmetic, străin și stînger/ A uitat cu totul de cer./ Privește în sus într-o doară/ Când gândurile încep să îl doară./Inima dă buzna în el/Ca un val care suie rebel”. Încă din start, poetul pune semnul egalității între zborul poetic, curăția sufletească, slăvirea lui Dumnezeu și poezie, Microcosmosul ce împresoară și străjuie mănăstirea în care poetul s-a retras devine pentru

acesta o dioramă a peisajului românesc, a poeziei românești și universale, în care miresmele, culorile și sunetele își răspund și din care Ignatie Grecu se împărtășește, prilej de trezvie și totodată lepădare de timp și de obșteasca țărână. Dacă ar fi să ne oprim doar la trei cuvinte-cheie ale universului său poetic, **teiul** (sfânt încă la Eminescu), **rândunelele** și **ciocârlia**, vom putea deduce simbolistica de excepție, deși discretă și aluzivă, pe care se înalță zidirea lirică. Teiul este „catedrala miresmelor,/candelabru imens/cu brațele pline/aprinse de flori”, o danie cerească „pentru cei muritori”. Întoarcerea rândunelelor marchează echinocliul de primăvară, zborul lor fiind o partitură celestă: „suveici țesând/prin ițe nevăzute/ ale văzduhului/ fugare note/ într-o albastră, cerească simfonie”. Privighetoarea umple de farmec nopțile de veghe ale poetului, făcându-l să uite de primejdiiile zilei. Cântecul ei magic și intens sugerează perfecțiunea și totodată fragilitatea fericirii, fiind un legământ intim între iubire și moarte. Să ascultăm așadar „Privighetorile”: „Atât au cântat/ Din seară până-n zori/ Din zori până-n seară/ Că potirul cerului s-a umplut/ Dând pe din întreg universul oferit de Ignatie Grecu este pătruns de rezonanță cristică și taina împărtășaniei; este o redescoperire a poeziei pure ca rugăciune a inimii – a se citi textul „Zăpezile”, un alt laitmotiv al transfigurărilor, ce apropie cartea de marele repertoriu religios al Europei (Rilke, Claudel, Pierre Emmanuel etc.). Artizan și senzorial al inefabilului, al revelațiilor și epifaniilor Tatălui, Fiului și Sfântului Duh, poetul scrie: „Abur de pâine/ soarele iese/ din cuptorul mării./ rotund și mare/ ca o pâine/ bine rumenită, // Luați, mâncați!...” Taumaturg atotștiutor al legăturilor și rosturilor naturii, poetul hăruit, se pare, extrasenzorial, percepe nu doar îngerii-n zbor, soli ai raiului sau umbrele plopilor înmormânați de ape, ci și lumina adumbrită a pașilor Dumnezeului nostru ca pe-o „făclie/tremurând/la chindie”. O frumoasă, inedită metaforă probează nivelul unui poet inspirat, profesionist, demn de luat în seamă de marii noștri editori, de critici, precum și de înaltele foruri culturale ale BOR: „Cerule e-atât de albastru/că-ți vezi sufletul prin el”. Dacă Altă înserare este o carte de rondeluri, Steaua mângâierii, este una de sonete, o etapă de autoexigență maximă a autorului, sonetul fiind proba de foc a poetului ce reușește să îmbine canoanele acestei străvechi specii literare în privința numărului fix de versuri și a savantei prozodii ce amintește de bijuteriile muzicale ale lui Chopin sau Debussy: ne îngăduim să cităm cu ocazia recentelor sărbători de Crăciun aceste versuri de închinare și încântare melodioasă – La Betleem – „Frumoasa mergere a stelei spune/ Păstorilor un început de pace./ Din adâncimi de noapte îi întoarce/ La locul hărăzit, unde, minune! // Cocon ceresc în scutece sărace/ A răsărit. Încep să se adune/ În jurul ieslei. Lin, un genunchi se pune/ Pe piatră Lui, privind cum se desface // și brațele întinde să-i cuprindă./lar peștera – săracă, mică tindă, –/ Mi-roase a vis, a lume strălucindă./Se luminează cerul până-n zări,/ Păstori și îngeri viersuiesc cântări./ Trei magi cu aur, smirnă – vin călări.”

Și pentru că *finis coronat opus*, cum spuneau latinii, vom menționa, în fine și volumul antologic, ultra-elegantul **Mandylion**, Editura Eykon, 2017, semnat de

(continuare în pag. 94)

(urmare din pag. 93)

ieromonahul Ignatie Grecu de la Cernica, însoțit de o sufletească prefață semnată de poetul Dan Verona, prin care se conturează definitiv o operă poetică demnă de înaintașii săi religioși și laici din toate timpurile și orizonturile creștine. O operă poetică și un crez nestrămutat întru poezia filocalică, a adorației imnice a Sfintei Treimi și a creației sale, a rugăciunii inimii și regăsirii sigiliului divin în cele ce înseamnă viață, natură, flori, munți "împovărați de propriile lor gânduri", arbori, cîntul păsărilor sau al aștrilor, al valurilor mării înălțându-se către cer.... Vom încheia cu un citat din comentariile lui Dan Verona, veritabil exeget al scrisului monahului cernican: "Poezia creștină a preotului-poet Ignatie izvorăște dintr-o profundă iluminare sufletească și trăire duhovnicească, din dorința de a da slavă lui Dumnezeu prin poezie, dintr-o sensibilitate aparte și o predispoziție creatoare de imagini poetice de cea mai înaltă valoare estetică și spirituală în tradiția poeziei scrise de poeții creștini din toate timpurile precum Sf. Grigore de Nazianz, Sf. Efrem Sirul, Romanos Melodul, Sf. Simion Noul Teolog, Sf. Teresa de Avila, Sf. Ioan al Crucii, Dosoftei, Varlam, Tudor Arghezi; Vasile Voiculescu, Ioan Alexandru, Daniel Turcea."

(apărut inițial în revista "Cafeneaua literară", iunie, 2025)

Lucia PĂTRAȘCU**Talida TEODOREANU - TIMPUL NOSTALGIEI**

Volumul de proză „*Timpul nostalgiei*”, semnat de Talida Teodoreanu, Editura Lucas, Brăila, 2025, cuprinde o poveste de viață, despre care autoarea spune: „*Mi-am dorit să pot împărtăși cu ceilalți o parte din clipele trăite de mine în perioada cea mai inocentă și binecuvântată din cadrul natural oferit de plaiurile dobrogene.*” Deci, este o carte autobiografică, în care autoarea povestește, în felul său, cu aplomb, întâmplări din copilăria sa, conduse până la absolvirea liceului și privite cu ochii femeii mature de astăzi, care vede în proprii urmași ceea ce a fost. Și se întreabă ce va fi. Sunt întâmplări reale, aduse la lumina tiparului cu nostalgie, cu dragoste, cu duioșie, fără frivolitatea posibilă, lăsând ludicul să joace șotron cu acele vremuri, ca într-un adăpost pentru copilărie.

Cele douăzeci de subtitluri de proză scurtă aduc în atenția cititorului o parte din istoria antecesorilor săi, cu personaje reale, supuse și expuse unei analize pline de acuratețe și a unei prezentări tandre, încununate de bucuria reîntâlnirilor. Amintiri frumoase, ce luminează trecerile, cu oameni al căror contur individual, cu adevărat

memorabil, poartă în sinea sa, perspectiva unei continuări prompte și oneste.

Toată lumea știe că, în scriere, timpul trăirii diferă de timpul mărturisirii, de aceea nu este curios că într-o astfel de confesiune curată fiecare își păstrează autenticitatea și amintirile se transformă într-o poveste frumoasă. De aceea, este admirabil să strălucească un strop de amintire, să te caute, să te găsească și să-ți deschidă apetitul pentru alte drumuri. În felul acesta, a luat naștere această carte ce se întoarce la rădăcini, pornind de la bunica maternă Dorica. Acțiunea ei parcurge o bună perioadă de timp, desfășurată până la finalizarea liceului autoarei, de fapt, de la bunici și străbunici, cu lumea lor, din care a odrăslit lumea viitoarei scriitoare Talida Teodoreanu. Oameni și locuri... Amintiri, rememorări și revelații... Întâmplări și întâmplări...

Toată cartea poate părea un portret, prin care autoarea își pune la adăpost amintirile.

Portretul unei copile, care trăiește în sufletul unei femei într-o maturitate îndeplinită abia acum, când rememorările se așază într-o cunună prețioasă, ce merită a fi împodobită cu reflecțiile înțelepte acumulate din neam, înflorite în duioșia sufletului și pregătite pentru a fi transmise astfel urmașilor. Portretul bunicii Dorica, ca personaj principal, incontestabil, este cel în jurul căreia s-au ținut toate experiențele afective, cognitive, pe care le trăiește nepoțica, o copilă mereu atentă, mereu interesată și mereu empatică. Receptivă la relațiile de familie, la bunul simț și la atitudinea generoasă, pe care și le însușește definitiv. Și cu o memorie afectivă bogată, fidelă și profundă.

Acest volum de proză este un interesant debut literar, cu care scriitoarea Talida Teodoreanu, brăileană prin adopție, plimbă atenția cititorilor prin mirificul ținut dobrogian, plin de istorie veche. Tot ceea ce se întâmplă în această carte (joaca frumoasă a nepoților, boroboațele, pe care mintea lor neastâmpărată le născocesc,) capătă farmecul unor povestiri năzdrăvane, în care, uneori, neașteptatul se împletește cu illogicul. Și, totuși, acesta este farmecul unei copilării trăite din plin!

Cine este, de fapt, Talida Marilena Teodoreanu? O scriitoare debutantă, care-și invită cititorii în lumea mirifică a copilăriei sale. O memorialistă, în felul său, care aduce chipurile strămoșilor săi, ce ne privesc senini și demni din paginile cărții, ca dintr-un tablou de familie.

Încet-încet, aflăm că Talida Teodoreanu este un nume, care, prin acest prim volum de proză, cu care debutează hotărât, se va adăuga, cu siguranță, lumii scriitorilor brăileni contemporani. Unii cititori vor spune: *Ce mare noutate?* La fel, și unii condeieri: *Toți avem amintiri din copilărie... Toți trăim cu ele și toți apelăm la ele, atunci când viața ne dă răgazul să le scoatem la lumina soarelui, să le scuturăm puțin de colbul trecutului, să le lăsăm să strălucească, iar și iar, în viața noastră. Ca o regăsire plină de bucurie, ...ca o mântuire!*

Este adevărat!... Dar o memorie specială, pe care un copil de nici cinci ani o aduce nealterată în coșul cu amintiri al adultului de mai târziu, nu poate decât să impresioneze cititorul. Sigur că micile repere geografice și istorice ale locurilor natale, ca niște minimonografii (Babadag, Tulcea, de exemplu!) au putut fi reconstituite și mai târziu. Însă, trăirile personale acumulate în acea peri-

(continuare în pag. 95)

(urmare din pag. 94)

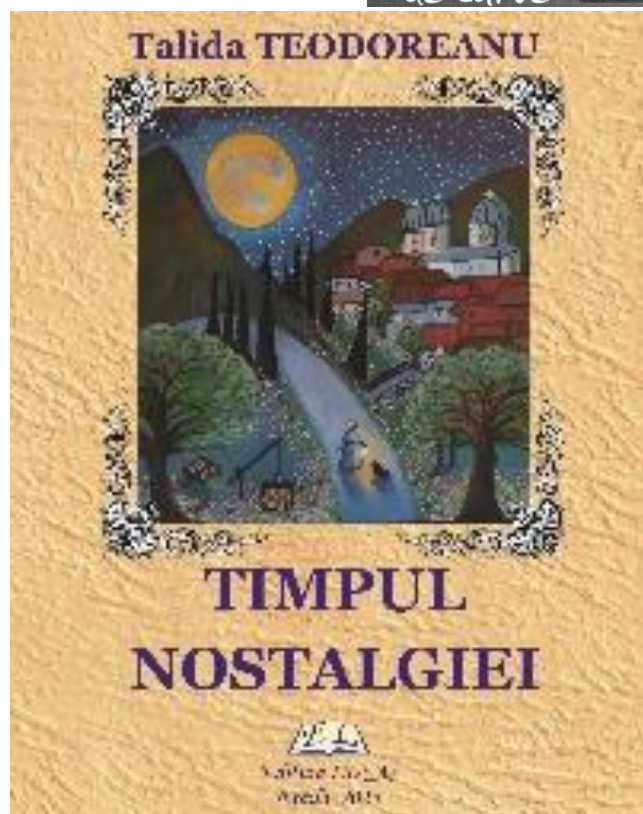
oadă au autenticitatea și prospețimea faptului petrecut azi. De exemplu, o vizită prelungită de aproape un an, într-un spital, unde este internată bunica Dorica, pe care o îngrijește fiica acesteia, mămica Mariana, pe care o însoțește copila Talida, îi dă acesteia din urmă prilejul cunoașterii unui mediu neașteptat de diversificat, pe care, după atâția ani, autoarea îl prezintă într-o manieră amănunțită și foarte realistă. O prezentare precisă, riguroasă chiar, dar dantelată, ca peste tot în proza sa, cu scânteii de metafore, așa cum zăpada imaculată arunca „scântei de diamante în lumina albastră a Lunii.”

În fiecare situație, în care se află copila aceasta, ea se comportă în mod normal. Iar cititorul va remarca atitudinea jovială față de grupul de copii cu care interacționează, ori atitudinea matură, plină de interes, în conversațiile cu cei mari și, nu rareori, concluziile la care ajunge. Dar și faptul prin care admite puterea imaginației ca pe ceva real: îl iubește pe nanul Costică, cel care doar bagă mâna sub pat și este suficient „să prindă de coadă o poveste”, pe care i-o spune copilei.

Cititorul nici nu va ști ce să aprecieze mai întâi. Amintirile din copilărie, desenate cu fir de aur în biografia fetei. Sau mijloacele artistice, ce dovedesc o scriere neașteptat de bine conturată. De exemplu, scriitoarea Talida Teodoreanu, este o adevărată maestră în arta descrierii. Ori că este vorba despre un colț din natură, ori că este vorba despre locuri și oameni. Sensibilă, primește cu sufletul deschis toate imaginile și obiceiurile, le admiră, le înmagazinează în memoria sa selectivă și, uneori, le dăruiește și celorlalți. Despre geamia musulmană, împodobită într-un fel anume, ori ritualurile acestor credincioși, de exemplu. Despre grădinița cu flori a bunicii, plină de taine nebănuite de copilă. Despre cerul plin de mistere, cu trimiteri la lecția de astronomie. Despre castelul Bran. Despre castelul Peleş. Despre un spital, în care a stat mai mult timp. Totul observat cu atenție, născând întrebări, căutând și obținând răspunsuri.

Iar atunci când ființe vii, oameni și animale, ajung în preajma sa, au parte de aceeași atenție specială. Astfel, cititorul află că Maradona, câinele bunicii este credincios și înțelept, iar Chetuța, pisica urâtică, fără coadă, este tare harnică la prins șoareci. Ca să nu mai povestim despre iedul sacrificat. Povești pentru cei mici, dar cu învățăminte și pentru cei mari. Este o carte serioasă și completă din punct de vedere al construcției literare, în care autoarea, ca povestitoare, utilizează, așa cum am arătat, felurite procedee artistice, captând astfel atenția cititorului, pentru a-i transmite tezaurul din sufletul său.

O carte în care autoarea este naratorul subiectiv, se implică afectiv în ceea ce povestește și devine personajul principal. Deci, avem o carte cu amintiri din copilărie. Desi, tematica pare aparent simplă, nu este o literatură pentru copii. Sau, nu, numai. Amestec de istorie, geografie, psihologie, portretistică. O carte bogată în amănunte semnificative, referitoare la viața de zi de zi, cu teme multiple și pe care autoarea le culege cu freneză din trăistuța cu surprize, în care le-a adunat copila de altădată. O carte cu tentă feminină, nu numai datorită faptului că autoarea este femeie, ci și pentru că totul este scris cu tandrețe, de parcă micuța de atunci îi spune femeii adulte de acum să umble cu gingășie prin doruri și amintiri.

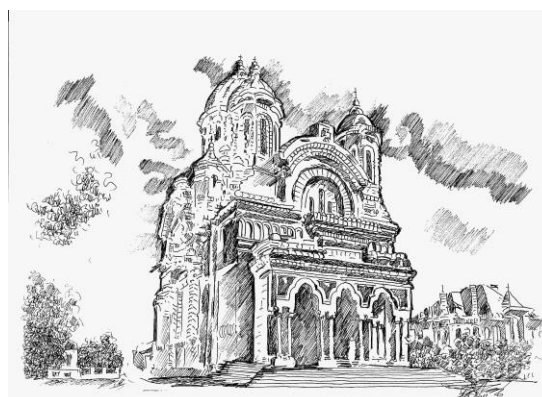

După ce va citi această carte, cititorul va răspunde hotărât: *Da. Talida Teodoreanu este o scriitoare debutantă, care în stilul său propriu, alert și neașteptat de viu, ca într-un tablou de arbore genealogic, aduce în volumul său de proză amintirea moșilor și a bunicilor, a părinților, alături de care copilăria sa a înflorit, păstrând darurile și harurile unui gând bun. Să-și amintească și să povestească și altora. Să scrie...*

Și, iată, scrie!... Scrie frumos!

Nu știu dacă Talida Teodoreanu va continua să scrie (așa a promis!), nici dacă peste ani va reuși să se așeze literar într-un loc geometric propriu. Important este că încearcă și începutul a fost făcut; indiferent de emoțiile oricărui început literar, toți vrem să lăsm umașilor noștri mărturie despre devenirea noastră. Autoarea a îndrăznit și a reușit!

O carte povestită este o bucurie! O carte citită este o încântare! O carte scrisă este un dar literar! Primiți darul, încântați-vă de frumusețea lui, făcând și altora bucuria unei întâlniri rodnice! Merită!

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (1)

Marin MOSCU**Crucea de tămâie**

Am trimis pe Bunul Ene
Cu vis somnul să-ți sporească,
L-ai primit cu zâmbetul
De amnar pe puf de iască...

S-a aprins cerul de stele
Și în Norul lui Oort
Gândul meu s-a îmbătat
Cu cireașa de pe tort...

Dulce este visul, somnul,
Când la pieptu-mi te adun,
Bunul Ene veșnicește
Noaptea pân se face scrum...

Iată, ziua-i de poveste,
Rămânem în poezie
Să ne spovedim iubirea
Într-o cruce de tămâie...

Tu

Tu ești visul vieții mele,
Ești icoană între sfinți,
Ești luceafăr între stele
Cu credință mă alinți...

Ai primit nume de floare,
Ca floare frumoasă ești,
Anotimpuri zburătoare
Te-au botezat în povești

Tu ești curcubeul care
Genē mari pune pe cer
În culori strălucitoare -
Ochii tăi plini de mister

Te adaug vers cu vers
Într-o poezie sfântă,
Apoi m-apuc de ales
Rima care des cuvântă

Rima dulcilor petale
Care mă aprind de dor
Cu arpegii, osanale,
Sărutări cu dulci fior

Tu ești floarea vieții mele,
Stea din largul univers,
În oceanul plin de vele
Ești valul de gându-mi șters

Ne nălțăm prin curcubeie,
Prin meteori trecători
Lăsând urme de scânteie
Pentru mii de muritori.

Te sărut în gând iubire,
Sufletu-mi îți dăruiesc
Pentru crezul de mărire
Întru totul. Te iubesc!...

Nebunul și Dunărea

Nebunul iese din mănăstire
Descurcând privirile
Din crengile pădurii.
Întunericul
I-a pus frunzele pe buze,
Inima îi crapă
De însetarea închipuirii,
Azi merge să-și facă
Buletin de libertate,
Îl iau cu mașina
Și țipă ca un senzor
Predispus stângăciei.
Poștașul nu-i aduce pensia,
Poștașu-i nebun de spânzurat
Cu nojițe de tei înflorit
Să nu-i pută carnea
De drac tămâiat cu rachiu,
Pensia nebunului
Înghite pensia mea.
Când îl las în parcare.
Îmi cere mărunt
Să-și cumpere
Un tractor jucărie,
Știe el ce știe
Despre omul care
Și-a luat un tractor...
Nu-l cert că dă cu pumnii în geam,
Țipă în gura mare
Rotundă cât luna.
Vreau pâinea Domnului,
Nenorociților.
Face cruce
Și-și poartă umbra
Prin centrul orașului.
*

Ajung pe Faleză.
Lumea se adună
Ca ciorchinii în ciocuri de grauri.
Oare cum a ajuns nebunul
Înainte mea
Ținând în brațe,
Peste apele învolburate,
Crucea?
Sub aripile ecoului
Sufletul lui se înalță,
Odată cu întrebarea mea,
Către colacul de stele!

Cruciulițe

Fiecare viață este fir
Însăilat
Pe giulgiul omenirii.
Firul meu poartă
Sângele stelelor

(continuare în pag. 97)

În oceanul universului
Unde Dumnezeu
Își finisează poezia!

Frumoasa mea cu chip divin

Frumoasa mea cu chip divin,
Pe inserat iese din baie
Cu zâmbetul cald și senin
Purtând lejer prosop ca straie,
Totuși cu sâni mă îmbie
Să- i mai promit o poezie ...

Frumoasa mea cu chipul cald,
Cu trăsături ca de zeiță,
Aș vrea la pieptul ei să ard
Cu patos orișice dorință,
Prosopul să-l uite în baie
Să fie nud, să mă îndoale...

Așa frumoasa mea divină
Aș altoi-o-n mod discret
Pe-un vers cu veșnică lumină
Din inima mea de poet,
I-aș dărui ce-i sfânt sub soare,
Iubirea vie-nălțătoare!

Viața are clenciurile ei

Viața are clenciurile ei
Din răsărit către apus,
Boala cu brațele de hidră
Te vrea mereu, mereu răpus...

Singur te încumeți să înfrunți
Clipa clipelor amare ,
Căci soarta mi te-a hărăzit
Umbrei să fii rob sub soare...

Așa descoperi c-a dat Domnul
Să le suportți cu tact pe rând:
Boală, singurătate, bătrânețe,
Durere nesfârșită pe pământ...

Pomenire

La baza Cercurăriei,
Mai sus de susur de Berheci,
Unde biserica înalță
Din clopot mica Pomenire
Ne rugăm. Stăm drepti.
Pâinea și sarea,
Mâncarea ce încântă,
Coliva din boabe
De grâu făcută
Sub rugăciuni
Și lumânări aprinse
Parcă deschid cerul
De unde Domnul
Ne vede și ne-ascultă.
Aici e mica Pomenire
Pentru Andrei, pentru Anița,
- Sângele lor -,
Am fost aici
Când ei nu sunt
Decât pe cruce
Și în mormânt

Unde cândva
În veșnicia lor m-oi duce...

Viața

Viața este darul sfânt,
Pecete pe întins pământ,
Trăiește-o cât îți este dată
Lângă divina devotată,
Frumoasă, ageră, deșteaptă
Și bună cum e vinul vechi...
Viața nu știi cât ți-e dată
Până la clipa de priveghi...

Ascultă-ți inima și firea,
Iubește, nu gânde aiurea,
La bătrânețe-ți pare rău
Că darul dat de Dumnezeu
L-ai ratat, nu l-ai trăit,
Nici n-ai visat, nici n-ai iubit!...

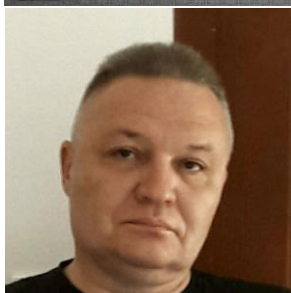
Spune ceva umanitate

Lacrimi de sânge sub soare,
Lacrimi de sânge în noapte,
Schije de oase, schije de carne,
Durere scrâșnită în șoapte...
Îvântu-i strâpuns de rachete,
Pământul de drone-i cuprins,
Praf și pulbere-i totul
În ochii zdreliți fără vis...
Copiii sug frica din aripi truate,
Pacea-i cocoțată pe spini și pe foc,
Granița sufletului este închisă
În ceața istoriei fără noroc...
Spune ceva, spune umanitate,
De ce sunt lacrimi de sânge?
De ce conștiința-n menghina
Fricii întruna plânge, se plânge?!...

Șansa unu la unu...

Binele și răul -
Șansa unu la unu...
Țări invadate -
Șansa unu la unu...
Tineri măcelăriți -
Șansa unu la unu...
Bebeluși decapitați -
Șansa unu la unu...
Prizonieri încarcerați -
Șansa unu la unu...
Enumerări între durere și bucurie -
Șansa unu la unu...
Doamne, al treilea război mondial
Are Șansa tot unu la unu?...
Răspuns ferm și nefericit :
Dacă nu construiești
Coloana Infinită a Păcii,
Șansa va fi înfiorătoare ,
Inevitabil
Unu la unu...

Tudor Cristian ROȘCA

o

muză tu memorie care faci
 deliciul comerțului și al artei e vremea
 să-ți lepezi rămășița de lauri din creștet
 să te îmbraci în galbene zdrențe căci
 nu mai avem nimic de-mpărțit
 m-ai amăgit îndeajuns iar voi
 cântece ale mele care stați să vă nașteți
 în loc fără verdeață
 unde nu înfloresc bucurii sau întâmplări deosebite
 doar tumultul mașinăriei zdrăgănitul
 de tinichea al întoarcerii
 de pe o parte pe alta
 șchiopătați viguroase vă spun
 învățați să nu vă mai pese
 creșteți și înmulțiți-vă voi nișteversuri

din provinciile unite

când a murit vermeer datora
 brutarului suma de florini 600 adică
 un sfert din prețul de atunci al unei baleniere.
 să ne gândim deci cu dragoste la brutarul
 care i-a copt atâta pâine pe datorie dar și
 la acel dumnezeu care a avut delicatețea
 să-l primească la sine fără chitanțe în regulă.
 precedent pe care putem cu toții clădi
 luminoase speranțe.

decor

canarul ciugulea
 o mândră rămurea
 poleiul de pe lună
 era numai minciună
 iar yin și yang
 atârnavă moi în ștreang.
 dimineața se deschideau porțile
 ca să intre neguțătorii
 aerul roșu tremura peste râu
 în piața ardeau cărțile
 cu fum mare și alb.
 bucurie se chema
 prima dragoste se chema
 școlarii își pierdeau leneș dinții
 semințele de bamă
 habar n-aveau de dramă
 se-nghionteau sub pământ și țipau
 adevărul pe șleau
 pe masa împărăției
 cocoșul odihnea în sos
 (grație ataraxiei)
 cuviincios.
 cine sunt? însuși mărturisea:
 fiul lui nimeni și al lui nimenea.

causa

concertul s-a terminat. doamnele și domnișoarele
 de la parter flutură zâmbete dintre cele
 mai seducătoare. iar eroul? la picioarele ei
 acoperite de o piele nesănătoasă și aspră
 ca tulpina de brusture profită de acest prilej
 nesperat ca să spună multe cuvinte.
 domnul pound scria pentru patru persoane
 el vorbește doar pentru una
 și-i deplin împăcat cu gloria aceasta.

studiu de bărbat trăgând o sfoară

pe aici turnurile sunt înalte și verile scurte
 cetățenii urcă gâfâind spre staționar
 duminica miroase a plăcintă cu nucă
 până târziu când se aprind luminile și
 se aude pe lumea cealaltă marea vuind.

de la fereastra mea văd vânătorii care curăță parcul
 de ciori și de câini ne salutăm trec mai departe
 dispar în aburul verde care le iese din guri
 în timp ce vorbesc despre tine.

cânta

ca o pasăre primăvara
 ba poate mai simplu
 și nu se rușina s-o mărturisească:

nu este pe lume
 miros mai plăcut
 de cum e
 înăuntru mirosul de lut.

dar ridică-te (i s-a spus)
 iarăși la cele
 ce-ar putea fi și nu-s

iar el se întoarce cu palmele amândouă
 peste sânii ei de ulei și de fier
 ca și când urmărit întra alergând
 în cetatea scăpării betor.

à cappella

încotro
 sub varul atât de alb
 zidurile plănuiesc întunericul
 vino
 sora mea
 rochia ta de duminică
 aruncată pe scaun să fie
 pânza corăbiei. mai departe și mai departe
 până fanfara de sfere va tăce..

(din volumul Tudor Cristian Roșca – “Studiu de bărbat
 trăgând o sfoară”, editura Vinea, București, 2023)

Ștefan ANDRONACHE

Torino, cel mai francez oraș al Italiei

Înainte de a ajunge la Torino îmi propusesem să văd, dacă vremea ar fi continuat să rămână închisă, pe cele trei nestemate ale sale: Muzeul Egiptean, Galeria Sabauda și Galeria de Artă Modernă. Cum timpul întâlnit aici s-a dovedit a fi destul de frumos opțiunile inițiale au trecut brusc pe un alt plan, principala prioritate pentru mine fiind aceea de a urca pe colina Superga pentru a saluta de la înălțime prima Capitală a Italiei unite, cât și Piemontul renumit pentru actele sale de mare curaj.

Pentru a-mi atinge scopul, m-am folosit de mai multe mijloace de transport în comun, ultimul fiind tramvaiul cu cremalieră. În gara minusculă (ce adăpostește și un muzeu al tramvaiului) se nimerise a fi adunate câteva grupuri de turiști printre care mi-a fost ușor să remarc și două familii de români basarabeni care veniseră cu proprii lor copii din cale afară de curioși să urce.

Torino – Bazilica de pe Colina Superga

Senzația pe care ți-o dă ascensiunea este deosebit de plăcută. Vagonul ultim, în care m-am urcat, mă poartă printre vile și grădini, printre smochini, salcâmi, pe deasupra tufelor de alun sau de mure, oferindu-mi posibilitatea, din când în când, să privesc prin fereastra din spate spre peisajul citadin ce se profilează tot mai distinct în urmă. După doar 16 minute, am atins nivelul

stației finale de la altitudinea de peste 600 metri. Am mai urcat pe jos un drum în pantă care, în cele din urmă, a atins coama întinsă a Supergăi aflată cu vreo 75 m mai sus.

Odată aflat în preajma monumentalei bazilici în stil baroc, ctitorită după inspiratul proiect al geanialului Filippo Juvarra, simt că nu mai pot rosti nici un cuvânt. Ideea înălțării acestui edificiu au avut-o Vittorio Amedeo II și Eugène de Savoia. Prinții regenți îi promisese Sfintei Fecioare că dacă îi va ajuta să învingă oștile franceze ale lui Ludovic al XIV-lea, care de patru luni le tot asedia orașul, îi vor consacra un templu cum nu se mai văzuse până atunci prin țară. Și pentru că ruga le-a fost ascultată, dușmanii fiind învinși, pe 2 septembrie 1706, lucrările construcției bisericii au demarat după zece ani de la victorie, ea fiind inaugurată de Carol Emmanuel II, la 5 noiembrie 1731.

Bazilica de formă preponderent circulară (cupola proeminentă amintește destul de bine de cea a Sf. Petru de la Roma) și de o simetrie rar întâlnită în arta barocă atinge o înălțime de 75 metri! M-au impresionat: scara de acces, pronaosul amplu ieșit mult în afară grație celor opt coloane corintice care-l susțin, capelele cu o bogată decorație în stuc, sculpturile dar și impozantul mauzoleu al regilor casei de Savoia, ale soțiilor și copiilor acestora.

Dintr-un pliant, obținut la intrare, am aflat că, în spatele bazilicii, s-a încheiat în mod tragic istoria echipei locale de fotbal „Grande Torino“. Aceasta se întorcea, în ziua de 4 mai a anului 1949, de la Lisabona unde susținuse, practic, ultimul său meci când, din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, avionul (cu toți titularii, inclusiv rezerva) s-a prăbușit.

De pe marginea vastei esplanade, mi-am îndreptat privirea spre amfiteatrul natural pe care-l etalează nordul provinciei. De aici, probabil că admirase Piemontul și poetul Giosue Carducci căruia avea să-i dedice oda safică omonimă ce se constituie într-un emoționant omagiu adus evenimentelor din perioada Risorgimento-ului. Într-adevăr, aidoma lui, remarc „sărbătoreșcul cor / al marilor Alpi, regalul Torino / încoronat de victorie“.

De-a lungul timpului, pe Superga, au urcat numeroase celebrități: de la J.J. Rousseau, la ambițiosul Napoleon și de la Stendhal, cel atât de îndrăgostit de Italia, la împătimitul de verticală care s-a dovedit a fi fost arhitectul Le Corbusier.

Dar cea mai frumoasă vedere pot spune că am avut-o din stație. De pe terasa acesteia aflată la înălțimea de cinci sute de metri (diferența de nivel față de Torino), am scrutat, aidoma păsării din zbor, panorama incredibilă a orașului. Dincolo de salba inconfundabilă a fluviului Pad, care apare în prim-plan, am identificat, pornind de la dreapta spre stânga, puzderia de hale a Fabricii de automobile „Fiat“ (întemeiată din 1899), pistele aeroportului din Caselle, inconfundabila Mole Antolliana (înaltă de 167,5 metri!) ce ordonează în jurul său toată partea centrală a urbei punctată de palate și biserici, parcul Valentino cu cele două castele și multe alte repere. Mult mai departe de stadion se desfășoară partea cea mai fascinantă a

(continuare în pag. 100)

acestei panorame, adică uriașul cortegiu al munților dinspre miază-noapte ale căror piscuri zigate dau un plus de măreție și de frumusețe întregii priveliști pe care cu siguranță că nu am s-o pot uita niciodată. De aici, într-adevăr, simți că Franța și Elveția sunt cât mai aproape de tine.

Întrucât îmi mai rămăsese câțva timp până la sosirea tramvaiului am vizitat și interesantul muzeu al „Parcului natural Superga”, amenajat la parterul și la etajul stației. Exponatele întâlnite reconstituie cu acribie ambientul în care convețuiesc căprioare, vulpi, arici, mistreți, bufnițe sau vulturi. În plus, vizitatorii mai au posibilitatea să admire și o expoziție de fotografii inspirată de diversitatea arborilor și, mai ales, de cea a florilor.

Odată revenit în oraș, prima grijă a fost aceea de a descinde în Parcul Valentino. Intenționam să-mi temperez puțin foamea și să respir, pe cât posibil, același aer curat pe care-l inhalasem pe Superga. Grădina însă nu arăta prea bine după ce seceta prelungită îi părjolise cea mai mare parte a pajiștilor deschise. Cât privește castelul medieval (singurul de aici pe care dorisem să-l vizitez) se afla de mai multă vreme în restaurare. Schelele care-i acopereau o parte din fațadă, precum și umbra destul de accentuată m-au împiedicat să-i pot face vreo fotografie. Liniștea atât de caracteristică unei astfel de oaze de verdeață aproape că dispăruse. Ici-colo, am întâlnit grupuri de imigranți români înținși pe sub boscheți care așteptau nerăbdători să-i angajeze la lucru vreun stăpân de prin partea locului.

Pe malul fluviului Pad am văzut că unul din cele două vaporașe gemene era pregătit „să ridice ancora” pentru a se aventura într-o croazieră prin locurile cele mai caracteristice ale orașului. Nu m-am lăsat ademenit nici de acesta și nici măcar de multele restaurante sau baruri înșirate de-a lungul falezii, între elegantele poduri Umberto I și Vittore Emanuele I, ce se pregătiseră, încă de dimineață, să-și întâmpine clienții.

Din fața Bisericii neoclase Gran Madre di Dio (ridicată între anii 1818 și 1831), o copie fidelă (dar la o scară mult mai redusă a Pantheonului din Roma) orașul și se desfășoară în toată frumusețea sa. Piața Vittorio Veneto de pe partea opusă a fost concepută ca un posibil model de priveliște urbană deschisă capabilă să se preteze la desfășurarea unor festivități de anvergură. Via Po - flancată pe ambele părți de frumoase fațade în stil neoclasic și de șiruri de portcuri la nivelul solului - mă conduce drept spre centru. Când ajung însă în via Rossini o iau la dreapta și mă pomenesc plimbându-mă chiar pe elegantul bulevard Reghina care, la un moment dat, atinge cursul râului Dora, un autentic torent ce arde de nerăbdare să se întâlnească cu fluviul ce-i va ușura efortul de a ajunge până în Marea Ligurică.

Nici Grădina Castelului nu a fost cruțată de arșiță, dar cel puțin, aici leagănele și mașinile pentru copii care au năpădit-o îi ascund rănilor. Pe terasa din fața Teatrului Regio câțiva animatori simpatici încearcă să te atragă la cursul lor de dansuri de bal. Pe ritmul lent al unui vals deja s-au prins mai multe perechi de tineri care, încet-încet, încep să se avânte în piruete cât mai largi cu putință. De altfel prin tot mai multe orașe din Peninsula, cel puțin în zilele de weekend, demonstrațiile acestea par să fi devenit o obișnuință. Mulți tineri se bucură cu adevărat că, în sfârșit, a mai apărut și o alternativă la

programul excesiv de zgomotos al discotecilor, locul în care găștile și drogații au ajuns să impună un anume gen de distracție.

Pentru că soarele a mai scăpat puțin din înaltul cerului, piața cea mai importantă a orașului, ce însu-

Torino – Una din străzile principale

Torino – Palatul Madama

mează peste patruzeci de mii de metri pătrați, începe brusc să se anime. Primii care au ieșit la plimbare sunt părinții mai tineri și de care se țin scai copiii. Micuții și-au abandonat cărucioarele sau troinetele și aleargă spre buchetele de baloane mișcătoare.

Turiștii fotografiază de zor fața Palatului Madama în care a locuit Marie Christine a Franței, cunoscută fiind mai mult sub numele de „Madama Reale”. Dacă partea sa orientată spre parc este din cărămidă (datând din secolul al XV-lea), fațada vestică i-a fost decorată în stil baroc de același neîntrecut arhitect Juvarra. Se spune că scara din interior, datorată aceluiasi artist, a ajuns a fi considerată una din cele mai frumoase creații ale barocului european.

Majoritatea oaspeților străini se îngrămădesc în curtea Palatului Regal, de unde a fost condus Regatul Piemontului și al Sardiniei, pentru a prinde rând la vizitarea (cu programare anticipată) a încăperilor luxoase ce adăpostesc nu numai tablouri valoroase, ci și o colecție bogată de arme sau vase din argint, toate acestea aparținându-le, până în 1865, reprezentanților Casei de Savoia. Construcția masivă a fost restaurată, între anii 1834 și 1865, de către arhitectul bolognez Palagio Palagi care a pus accentul pe revitalizarea elementelor neoclase târzii.

Catedrala din apropiere, ce datează din perioada Renașterii, în ciuda incendiului din 1997 - care i-a dis-

(continuare în pag. 101)

(urmare din pag. 100)

trus o bună parte din podoabe – mă primește cu căldura sa caracteristică. Decorația în stuc sau marmură din interior, evidențiată de razele atât de luminoase ale astrului, mă impresionează puternic. Și, totuși, nu rezist tentației de a pătrunde și în micuța Capelă a Sfântului Giului. Aici se păstrează, din 1578, o pânză ce s-a crezut, până de curând, că i-ar fi acoperit chipul lui Iisus Hristos după ce Acesta fusese omorât. Din nefericire pentru torinezi, giuliul lung de 4,37 metri și lat de 1,11 m (care a ratat și șansa de a fi rămas și cea mai veche fotografie din lume!), expus publicului într-o copie ceva mai recentă („originalul” este arătat din ce în ce mai rar) și care redă imaginea atât frontală cât și dorsală a unui om mort tot în urma unei crucificări este, după cum susțin specialiști, creația unor falsificatori de geniu din perioada Evului Mediu. Cum miza lor fusese aceea de a-i face pe oameni să creadă în existența Fiului lui Dumnezeu, aceștia nu au ezitat să recurgă chiar și la un lucru contrafăcut, conștientizând faptul că gestul lor, oricum, v-a fi iertat de Tatăl ceresc.

Parcurea mai multora din străzile rectilinii ale centrului - ce emană o sobrietate specifică - mă determină să afirm că Torino este într-adevăr o reușită urbanistică. Oriunde te-ai afla vei constata că armonia și simțul măsurii, impuse cândva de Carlo Emanuele II, au devenit principalele atuuri ale spiritului torinez. În plus, orașul - care a fost între anii 1861 și 1865 și prima Capitală a Italiei unificate – își mai păstrează încă alura sa nobilă și excesiv de primitivă.

Piața San Carlo exprimă și ea o concepție arhitectonică extrem de originală și constantă, lucru ce o face să fie considerată drept una dintre cele mai reușite din Italia. În spatele porticelor sale se află multe magazine cu lucruri scumpe sau restaurante în care cei dornici de tentații pot consuma faimoasele aperitive Martini și Rossi (inventatorul lor, Benedetto Carpano, fiind tot de pe aceste meleaguri) sau pot descoperi aroma inconfundabilelor cafele ale locului „marocchino” sau „bicerin”.

De la statuia ecvestră a lui Emanuele Filiberto concepută de Marochetti și până la gara Porta Nuova (unde aveam să servesc o pizza pe cinste) nu-mi mai rămăsese de parcurs decât cealaltă jumătate a luxuasei via Roma.

Am zăbovit încă ceva timp și pe sub arcadele clădirilor ce delimitează perimetrul altei piețe cu numele de Carlo Felice. De-a lungul pasajului circular își dăduseră întâlnire mai multe zeci de anticari din oraș și împrejurimi. Inițiativa administrației vizează stimularea pasiunii oamenilor de a colecționa diverse obiecte, de la monede la tablouri, dar și satisfacerea dorinței acestora de a evada, la sfârșit de săptămână, într-un trecut insolit și plin de culoare. Dacă aș fi avut asupra mea măcar trei sute de euro, mi-aș fi oferit, în acest perimetru, o bucurie pe măsură, aceea de a intra în posesia unui album cu cărți poștale aparținând unor renumiți ilustratori italieni. Văzând însemnele Olimpiadei Internaționale de Iarnă din 2006 integrate ansamblului sculptural al unei fântâni arteziene, le-am fotografiat conștient fiind că măcar acest „trofeu” va reuși să demonstreze onora dintre conaționali că am reușit să ajung înaintea lor prin Torino.

Stefan ANDRONACHE**La Vicenza, pe urmele lui Palladio**

Deși fusesem tentat să dedic penultima zi a celei de a doua călătorii prin Italia cunoașterii Lacului Garda, o dată instalat în tren, mi-am schimbat brusc planul. În ciuda peisajului atât de variat și de ademenitor, care se contura spre nord, adică tocmai spre direcția lacului, am hotărât să mă opresc, în prima parte a zilei, la Verona, unde trebuia să mai reiau câteva din fotografiile făcute cu un an în urmă, iar după-amiază să rătăcesc în premieră absolută prin Vicenza.

Trebuie să precizez că Vicenza nu este un oraș prea mare și nici nu se poate compara cu Verona sau Padova din preajmă în ceea ce privește numărul bisericilor faimoase sau muzeelor. Ceea ce o particularizează însă este numărul impresionat de palate, în marea lor majoritate datorate lui Andrea Palladio, unul din cei mai mari arhitecți ai Renașterii.

Vrând să utilizez cât mai bine timpul afectat acestei localități, m-am urcat în primul autobuz întâlnit la ieșirea din gară care, după nici zece minute, avea să mă depună în plin centrul orașului. Într-o atare situație mi-a fost mult mai ușor să descoper etapizat splendorile arhitectonice concentrate aici, iar oboseala din cauza deplasării numai pe jos să o simt de abia în momentul reîntoarcerii la gară. Cu un plan al orașului în mână – obținut chiar de la Oficiul de Informații din Piața Matteotti – îmi încep periplul vincentin.

Prima clădire importantă care reușește să-mi rețină cu adevărat atenția este Palatul Chiericati. Nu este deosebit de mare, dar proporțiile precise - asigurate de porticul de la parter și logiile de la etaj, cât și statuile pline de eleganță de deasupra - mă trimit, de îndată, cu gândul la genialul arhitect care l-a proiectat și realizat în anul 1550. Spațiul din interior găzduiește colecțiile deloc modeste ale Muzeului Civic – între care remarc pe câțiva din reprezentanții școlii venețiene de pictură: Bellini, Lotto, Tintoretto, Veronese, dar și tablouri aparținând unor artiști europeni precum Memling, Brueghel sau Van Dyck.

Pe latura nordică a pieții, gândită ca un fel de forum antic, se află Teatrul Olimpic care, în momentul construirii sale (1580-1583), fusese considerat a fi primul edificiu teatral acoperit din întreaga Europă. Palladio în calitatea sa de membru activ al Academiei Olimpice - promotoarea organizării unor reprezentații teatrale inspirate de antichitatea greacă – a dat curs rugămintii celor 60 de academicieni (care au oferit, fiecare, câte 40 de ducăți din aur !) de a concepe o instituție adecvată pornind de la modelele din vechime.

Chiar dacă Palladio nu a mai apucat să-și vadă lucrarea terminată, cel care a reușit să o finalizeze a fost chiar elevul său Scamozzi, un neîntrecut maestru al detaliilor. Acesta a urmat, în cea mai mare parte, planurile profesorului său, dar, în interiorul sălii în formă de hemiciclu, și-a permis să agrementeze spațiul decorându-l cu lemn și stuc, cu numeroase

(continuare în pag. 102)

statui de personalități sau basoreliefuri care cu siguranță că nu i-ar fi plăcut nici înaintașului său.

Privesc scena în fața căreia s-a jucat, pentru prima dată în 1585, „Regele Oedip” al lui Sofocle. Peretele scenei, deși este riguros construit, permite, prin cele trei „portaturi” ale sale, să rătăcești de-a lungul celor cinci străzi ale unui oraș dispuse în falsă perspectivă prin tehnica atât de cunoscută a „trompe-l'oeil”-lui. Din nișe și de pe console mă ținutiesc alte duzini de satui menite să sublinieze parcă importanța deosebită a acestui templu al Thaliei, considerat încă a fi cel mai frumos din toate cele câte i s-au dedicat acesteia în ultima jumătate de mileniu.

Din Piața Matteotti și până la Poarta Castelului se desfășoară cea mai largă și mai frumoasă arteră de circulație din oraș, Corso Palladio. Dacă accepți să o parcurgi în întregime, în mod cert vei avea acces la majoritatea palatelor renescentiste plămuite de Palladio sau elevii săi. Unul dintre palate se numește Trissino și tot Scamozzi este autorul său. După ce străbat șirul de arcade delimitat de coloane toscane cu capiteli ioni, traversez și drumul pentru a vedea, de vizavi, întreaga fațadă a Primăriei instalată în zona etajelor. Ferestrele cu mici frontoane și grupurile de balustrade sunt specifice lui Palladio. Luând-o la stânga, pe Cavour, ajung în Piața Senioriei, locul unde s-a nimerit să convețuiesc împreună alte două dintre capodoperele celebrului arhitect.

„Bazilica” palladină (1546-1549), care ocupă una din laturile pieții, îmi încântă privirea de cum o zăresc. Suprapunându-se perfect peste structura gotică a vechiului Palat de Justiție al orașului, noul edificiu în stil renescentist și ceva mai extins degajă o noblețe aparte, lucru datorat și celor două rânduri de galerii deschise și suprapuse cu arcade bine proporționate și susținute de coloane doric sau ionice, precum și statuilor de deasupra aticului.

Pe colțul dinspre piațetă al impresionantei construcții se detașează turnul înalt cu orologiu ce datează din secolul al XII-lea. Nu departe de acesta, se profilează alte însemne pe verticală, coloanele ce poartă în vârf, una pe binecunoscutul leu venețian, iar cealaltă pe Mântuitor.

Cea de a doua lucrare, semnată de inconfundabilul artist, este Loggia del Capitaniato (a guvernatorului venețian) care-și propusese să glorifice, în anul 1571,

Vicenza - „Bazilica” palladină

Vicenza – Palazzo Chiericati

victoria oștilor venețiene de la Lepanto. Coloanele uriașe cu capitellurile compozite și balustradele din dreptul ferestrelor dau încă strălucire monumentului rămas din păcate neterminat.

Impresionat de cele văzute în Piața Senioriei, francezul Jean-Louis Vandoyer a scris o poezie: „Spiritul nostru satisfăcut privește coloana / Stâlpul, frontonul, cornișa și bolta. / Materia se supune legilor frumuseții. / Totul este grav și supus compasului, foarfecii. / Pentru a ne încânta, singură se recurbează și freamătă / Acanta ce-nflorește în jurul capitellului” („Les délices de l'Italie”).

Vicenza - Loggia Valmorana

Corso Fogazzaro mi s-a părut a fi un alt reper important. Astfel, la nr. 16, am descoperit Palatul Valmarana-Braga pe care Palladio l-a început în anul 1566. Astăzi, aici, funcționează o prestigioasă Școală

(continuare în pag. 103)

Economică Europeană din care motiv în curtea sa am remarcat o deosebită animație. Pe aceeași arteră mai ființează, tot în clădiri la fel de vechi, Camera de Comerț și Industrie din Vicenza sau Cinema „Corso“.

Revin în corso Palladio și, după ce mai străbat câteva străzi, mă opresc în fața impozantului Palat al Poștei și Telecomunicațiilor (vopsit în roșu cu alb) iar, mai apoi, și în preajma Domului. Catedrala – restaurată de curând - are fațada și nava în stil gotic, absida fiind singura parte care a împrumutat, pe parcurs, elementele renascentiste.

Spre capătul principalei artere urbane, îmi mai arunc privirea și asupra Palatului Thiene Bonin-Longare (secolele XVI-XVII). Conform înscrisului de pe placa din marmură, plasată chiar în zona intrării, reiese faptul că, în încăperile sale fastuoase, au fost găzduiți: Napoleon (pe 28 noiembrie 1807) și Umberto I al Italiei. Vizavi, apuc să mai identific Palatul Pioveni (1658), opera arhitectului A. Pizzocaro.

În fine, se pare că Grădina Salvi, pe care o întâlnesc imediat după ce depășesc turnul crenelat al Porții Castelului, mi-a fost scoasă în cale de Dumnezeu. Plimbările făcute într-o singură zi prin Verona și Vicenza (care însumaseră vreo 30 de kilometri!) au reușit să mă obosească. M-am așezat mulțumit pe una din bănci încercând să-mi odihnesc ochii pe verdele pajiștilor înviorat de ploaia simulată de aspersoare.

Ulterior, aveam să descoper că grădina avea, pe două din laturile sale, canale umplute cu apă spre care dădeau două clădiri cu logii proeminente, una ceva mai mică din secolul al XVI-lea și o alta din secolul următor. Cea mai reușită mi s-a părut a fi prima, Loggia Valmorana, al cărei fronton - susținut de șase coloane simple - se oglindea în fărâma de lac pe care și-o disputau câteva rațe sălbatică. Peisajul din jur înfrumusețează monumentul făcându-l să degaje o lumină blândă și deosebit de călduroasă. Încântat de priveliștea romantică pe care mi-o percep repede ochii, încerc să o transfer pe pelicula fotosensibilă.

Și în timp ce am zăbovit în grădină, mi-am permis să recapitulez tot ceea ce reușisem să vizitez în acea jumătate de zi și fac, totodată, și câteva aprecieri asupra orașului.

Vicenza este un autentic oraș de artă; noblețea, frumusețea și pitorescul constituindu-se în principalele sale atribute. Conciliind emoția plastică cu emoția spirituală, el se impune puternic privirii noastre motiv pentru care, și astăzi, arhitecții adevărați din lumea întreagă vin, aici, în pelerinaj pentru a-și însuși cât mai multe învățăminte din marea lecție pe care le-o oferă cu generozitate desăvârșitul artist care a fost Andrea Palladio, ultimul mare arhitect din perioada plină de strălucire a Renașterii.

Daniela VLADU

MAGNETISM

Viața mea curgea lin,
în tihna unei rutine confortabile.
Găsisem acea pace interioară
din care îmi alimentam
câte un strop de fericire zilnică.

Mă împăcasem cu mine și cu ceilalți,
Până când ai apărut
și mi-ai dat totul peste cap.

Sufletul meu s-a dilatat
și nu mai încape în corp,
nu știe să-mi respecte orarul,
nu-l interesează când e zi și când e noapte.
Imaginea ta
s-a blocat în mintea mea,
iar gândurile
nu te mai pot ignora.

Privindu-te,
până și luna își trimite razele jos
ca să te cuprindă.
Eu cum aș putea rezista?

TU ȘTII?

Tu știi de când te aștept?
De când tăcerile m-au supus cu o îmbrățișare
îndurerată,
De când inima mea care bate în piept
S-a retras înspre Sine, în bucăți sfâșiată.

Te aștept dinainte de a-ți spune-n cuvinte,
La-nceput ca un vis, un ecou, o dorință.
Apoi, ancorând închipuirii noi în minte,
Te-am construit în suflet, din patimi și credință.

Tu știi de când te aștept
Să îmi transpui iluziile în *realitate*?
Te credeam un refugiu al minții, secret,
Și-ai apărut - semn clar de la divinitate!

REALITATE ÎN NECONFORMITATE

Nu e timpul...
Nu e spațiul...
Nu e locul...
Nu, eu nu vreau să-ntorc timpul înapoi,
Doar vreau să-l amplific,
Să trăim această secundă de sinceritate
Până când, epuizați de atâta "eu" și "tu", v
om recunoaște că ceea ce ne dorim e "noi"!

(continuare în pag. 104)

Să-mi spui "*sunt nebun după tine*"
Iar eu să mă fac atât de mică în brațele tale încât,
Din acest spațiu de siguranță,
Îmbrăcată cu tine, să îți spun:
"*te văd, te aud, te doresc*"!
Dar vai, nu este locul potrivit:
În această viață, oamenii nu au voie să fie fericiți,
Pentru că sunt neconformi, arătați cu degetul...
Trebuie strivită orice scânteie care-i animă,
Să fie loiali și echilibrați, rigizi, stresați...
Brusc, mă trezesc din visare!
Și trecem din nou unul pe lângă altul,
Într-o singurătate abisală,
Alimentându-ne dorințele în tăcere,
Fiindcă...
nu e timpul,
nici locul,
nici spațiul potrivit.
Ascultă-mi privirea, citește-mă printre cuvinte,
Privește dincolo de iluzii sufletul care se hrănește
cu imaginea ta...
Ce facem?
Așteptăm
un alt timp,
un alt spațiu,
un alt loc,
o altă viață?

DOR

În această zi,
în care fulgi de dor cad în tăcere
pe lângă gândurile mele,
m-am întrebat:

Ce-ar fi dacă, pe neașteptate,
te-aș lua pur și simplu de mână
și ți-aș spune cât de mult te iubesc?
Dacă ți-aș mărturisi
cum gândurile mele
aleargă în mod obsesiv către tine,
cum visarea mă cuprinde,
dar somnul nu vine,
cum rulez în ecou puținele vorbe
pe care apucăm să ni le împărtășim,
cum imaginea ta
îmi desface lacătele dorințelor primitive
pe care le tot reprim?
Ce-ar fi dacă te-aș săruta brusc
și mi-aș lăsa liber sufletul sălbatic
să te stărnească?
În această inversiune a mentalului,
depășesc presupuneri inutile
ce încearcă să mă otrăvească
Și dau voie vieții
să mă uimească...

INFLUENȚE

Ale cui sunt vocile din capul tău care te limitează?
Lasă pasiunea pentru mine să strige atât de tare,
cât să nu mai auzi gândurile murdare
care te micșorează.

Nu fi obedient!
Pentru ei, iubirea mea e o amenințare,

o îndrăzneală fără precedent
ce zguduie matricea și-i scoate din tipare!

Nu ești neajutorat,
Eu sunt furtuna de care ei se tem!
Te scot din locul tău întunecat,
te golesc de minciuni, te încorporez, te chem!

DESPĂRȚIRE

Când vei ieși pe ușa aceea,
voi fi devastată,
Mă voi lăsa strivită la pământ,
ca să nu alerg după tine,
Mă voi sparge în cioburi mărunte,
ca să nu-mi mai doresc atingerea ta,
Voi plânge toate lacrimile din Univers,
până când vor șterge privirea ta din ochii mei,
Îmi voi înghițit fiecare emoție toxică
pe care mi-a adus-o lipsa ta
și-mi voi potoli foamea de tine,
Îmi voi tăia inima în bucăți cu un foarfece,
pentru a nu te mai cuprinde în ea,
Îmi voi pune sufletul în lanțuri de oțel
ca să nu mai fugă să se întrească cu al tău,
Îmi voi smulge bucăți din piele
ca să nu îți mai simt mirosul tulburător,
Îmi voi zgâria timpanele cu ace ascuțite
ca să nu mai audă vocea ta.
Apoi mă voi aduna și mă voi lipi la loc,
Mă voi târâi către restul vieții mele fără tine.
Până într-o zi în care voi înțelege
Care a fost scopul tău în destinul meu.
Atunci voi reveni *în prezent*,
mă voi îndrepta,
îmi voi netezi cutele
și voi străluci și mai tare.
Voi sări mai multe etape
către cea mai bună variantă a mea.

NE-AM GĂSIT...

Undeva între cer și pământ,
Ne-am găsit: două entități stelare.
Eu, aerul fremătând,
Diafană, dar invadatoare,
Așteptându-te printre amintiri
Să mă respiri.

Tu, râul ce curge ca o strigare
Nu cu vorbe, ci cu dorințe plene,
Nu în puhoi, ci în fiori ai vieții
Mă ispitești în templul intimității,
Așteptându-mă într-un timp orb
Să te absorb.

Tu mă ghidezi cu razele lunii
În dansul haotic al furtunii.
Eu, intuiția care îți tulbură unda,
Îți schimbă cursul, îți întoarce secunda.
Mă ancorezi în simțire,
Te atrag în unire.

Eugen ONISCU

Speranță în timpuri grele

Psalmul 23 este cel mai minunat dintre Psalmi; comentatorii cărții Psalmilor sunt în unanimitate de acord în această privință. Măreția lui constă în faptul că, în doar șase versete, David, inspirat fiind, reușește să exprime lucruri atât de sublime și reale. Actualitatea acestui Psalm s-a dovedit de-a lungul secolelor, pentru că, atunci când au trecut prin încercări grele, oamenii credincioși au beneficiat în mod deosebit de prezența și călăuzirea Păstorului Divin.

Timpurile grele pe care le trăim își lasă amprenta tot mai mult asupra noastră, împovărându-ne și, uneori, chiar coborându-ne pe unii dintre noi în valea umbrei morții, unde încercările sunt extreme.

Astăzi, printre valurile crizelor politice, economice și sanitare ce ne lovesc și ne asediază provocându-ne deznadejde, marea întrebare este:

„Cine mai este interesat în a ridica ființa umană din noaptea suferinței ce a cuprins lumea întreagă?”

De aceea, Psalmul 23 are o deosebită actualitate și astăzi. Prezența plină de har, în viața și inimile noastre, a Păstorului Divin este mai necesară ca oricând. Scriu aceste rânduri pentru cei îndurerați, pentru cei abandonați, pentru cei care, la orizontul vieții lor, nu mai văd decât negurile disperării. Însă să nu uităm că, în cele mai întunecoase momente ale istoriei umane, pentru cei ce L-au căutat, Dumnezeu întotdeauna a oferit călăuzire, mângâiere și speranță.

În Psalmul 23:1-4 stă scris:

„Domnul este păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic. El mă paște în pășuni verzi și mă duce la ape de odihnă; îmi înviorează sufletul și mă povățuiește pe cărări drepte, din pricina Numelui Său. Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții, nu mă tem de niciun rău, căci Tu ești cu mine. Toiagul și nuiua Ta mă mângâie.”

Pentru David este foarte clar că Hristos este păstorul său și că nu va duce lipsă de nimic din ceea ce are nevoie pe cărarea vieții. Odihna oferită de Dumnezeu este minunată, iar David, care a trăit o viață zbuciumată, cunoștea prea bine acest lucru. El știa ce înseamnă ca Dumnezeu, prin harul Său, să-i învioreze sufletul atunci când încercările erau prea grele din punct de vedere omenesc.

Viața unui păstor din Orient, în timpurile lui David, nu era deloc ușoară. În primul rând, din cauza terenului format din văi abrupte, ținuturi muntoase, porțiuni întinse de deșert, pe care trebuia să le străbată în căutarea pășunilor și apei pentru turma sa. Apoi, mai exista și pericolul din partea animalelor sălbatice, cu care David, pentru a-și proteja turma, s-a luptat uneori cu ursul sau leul.

De asemenea, mai exista și pericolul din partea bandelor de tâlhari, ce puteau ataca păstorul pentru a-i

lua oi din turmă. Obiceiul păstoritului în Orient este ca păstorul să meargă înaintea turmei sale, dând astfel piept cu primejdiile și, abia după ce orice pericol este înlăturat, turma să vină după el.

Pe cărarea cea aspră a vieții, pentru cei ce și-au pus încrederea în Hristos, se întâmplă același lucru, pentru că Iisus a trăit în această lume și ne-a trasat o cale pe care trebuie să o străbatem pentru a intra în împărăția slavei. Ba mai mult decât atât, El oferă și astăzi harul Său minunat pentru a ne călăuzi și mângâia în mijlocul întristărilor noastre.

Minunatul Păstor, descris în Psalmul 23 într-un mod magistral, sub inspirație divină, de David, se va apleca asupra oricărei ființe umane îndurerate pentru a-i aduce mângâiere și învioreare. Și chiar în fața morții există perspectiva eternității, care conferă putere pentru a o înfrunta.

„Tu îmi întinzi masa în fața potrivnicilor mei; îmi ungi capul cu untdelemn, și paharul meu este plin de dă peste el.” (Psalmul 23:5)

David știa prea bine ce însemna ca Dumnezeu să-i ofere protecție și să-i întindă o masă în fața potrivnicilor săi. Mâna cea bună a lui Dumnezeu îl ocrotise în mod minunat de câte ori Saul intenționase să-l omoare. David trăise momente când, practic, fusese hăituit de oamenii lui Saul ca la vânătoare și, în momentele în care fusese pe punctul de a fi prins, Dumnezeu, în mod minunat, îl ocrotise.

De aceea, această imagine din Psalm, a Păstorului Divin ce întinde masa în mijlocul împrejurărilor în care David, din punct de vedere omenesc, nu mai vedea nicio ieșire, ne învață că Dumnezeu întotdeauna are soluții.

Chiar dacă dușmanii lui David erau pe urmele lui și căutau să-l omoare, Păstorul era acolo și îl chema în mod duios pe David la masă. Dar cum poți să stai liniștit la masă când Saul te caută să te omoare? Doar prin protecția Păstorului, care te acoperă cu toiagul Său.

David a fost un om care a trăit experiențe minunate cu Dumnezeu și le-a lăsat consemnate pe paginile Sfințelor Scripturi, pentru ca noi să nu cădem sub presiunea circumstanțelor nefavorabile.

În mijlocul timpurilor grele pe care le străbatem, există speranța ce vine de la Dumnezeu și se coboară în inimile tuturor celor ce se încred în El.

Cu ani în urmă eram prins în niște circumstanțe foarte descurajatoare, dar căutam să privesc spre Hristos. În acel timp, într-o zi mohorâtă de noiembrie, fiind în România, am predicat la amvonul unei biserici din Psalmul 23, și îmi aduc aminte cum, în mijlocul problemelor mele, în inima mea îndurerată s-a coborât prezența Păstorului Divin.

Și, din punct de vedere spiritual, puteam să mă înalț mai presus de problemele ce mă apăsau, pentru că harul Său mângâietor era acolo pentru a mă ridica. După ce am terminat acea predică, în timp ce mă întorceam de la biserică spre locul unde locuiam pe atunci, străbătând străzile orașului, aveam certitudinea că nu eram singur, ci minunatul Păstor era, prin harul Său, cu mine.

Venisem, pe atunci, din Spania și eram apăsător de mai multe greutăți. Însă, timp de un an de zile cât am stat în România, am simțit din plin ce înseamnă să te încrezi în Dumnezeu și, mai ales, cum harul Său poate oferi vindecare unei inimi îndurerate.

(continuare în pag. 106)

Psalmul 23 ne învață că, în lumea suferinzilor în care trăim, nu suntem singuri și că, atunci când strigăm după ajutor, Dumnezeu răspunde la rugăciunile noastre - deși este adevărat că nu întotdeauna așa cum noi dorim, ci cum El crede că este cel mai bine. Însă un lucru se va întâmpla cu siguranță: prezența călăuzitoare a Păstorului se va coborî în inimile noastre. Iar, chiar dacă valurile sunt mari și încercările extreme, un drum se va deschide și vom cunoaște chemarea Păstorului de a porni pe acel drum.

Ce lucruri minunate a putut să ne învețe David în doar șase versete biblice! Ce lecții spirituale profunde se pot desprinde din acest minunat Psalm!

Mai presus de toate crizele ce ne asaltează, se află Păstorul, care poate călăuzi, mângâia și chiar întinde o masă în mijlocul încercărilor ca de foc prin care, uneori, trecem.

De aceea, este foarte important să putem invoca și apoi percepe, prin credință, prezența Sa cu noi. Pentru că doar apropiindu-ne de Dumnezeu putem beneficia de speranță în aceste timpuri grele.

„Da, fericirea și îndurarea mă vor însoți în toate zilele vieții mele, și voi locui în Casa Domnului până la sfârșitul zilelor mele.” (Psalmul 23:6).

Ileana Corina CIURĂȘ

Cele patru scoici vindecătoare

Pescarii adunați în jurul focului, pe țărni, savurau pe înțele, peștele și turtele. Totul a fost copt pe jar și apoi împărțit. S-a mai găsit și câte o gură de vin, numai bun pentru a îndemna spre admirarea boltei înstelate. Firimiturile de turte și cele de pește, parcă se oglindeau în luminoasele firimituri de pe bolta cerească - stelele. Unele păreau să fie mai strălucitoare, altele mai palide, iar unele parcă pulsau într-un anumit ritm. Una singură dădea impresia că se apropie tot mai mult de mica tabără, cu fiecare seară care trecea. Asta observaseră deja și cele patru scoici, adunate la sfat, sub protecția unei amfore, sparte pe jumătate.

Bărcile erau priponite la mal, golate de ustensilele de pescuit și de celalalte lucruri. Năvoadele erau curățate și întinse pe pilonii special destinați. Totul era pregătit pentru următoarea ieșire în larg, pentru o nădăjduită captură generoasă. Nu mai erau foarte tineri și nici foarte visători, dar ieșitul în larg pe timp de noapte, le deștepta întregul elan.

Pe fiecare dintre cele patru bărci, se aflau deseori, mici grupuri de moluște, cu cochilie. Spre ghinionul lor,

pescarii le înlăturau de fiecare dată. Dintre toate, doar câte una mai mare și mai deosebită, o adevărată mascotă, era deja recunoscută de către pescari. Cochilia frumos alcătuită, cu accente personale, dădea impresia unei adevărate eleganțe în domeniu. Pe lângă aceasta, cele patru scoici aveau obiceiul să dezbătă diverse chestiuni de viață și chiar aveau noțiuni de medicină tradițională. Acest din urmă atribut se datora perioadei în care unul dintre foștii pescarii, obișnuia să împărtășească diverse rețete de leacuri, de remedii naturiste.

Urmărind semnele vremii și poziționarea constelațiilor, cei unsprezece au decis o pescuire de noapte. Fiecare se gândea la nevoile familiei din care făcea parte, pentru care avea obligația de-a procura cele necesare traiului zilnic. Fiecare zi reprezenta o nouă provocare. Pescarii își organizau activitățile conform vechii paradigme, a ceasurilor.

Ziua noastră, își are cele douăzeci și patru de ore, dar în vechime, erau cele douăsprezece ceasuri. Orele două, trei și patru au pătrate, respectiv : patru, nouă și șasesprezece. În zilele noastre, la orele patru, de obicei, încep să circule mijloacele de transport public : tramvaiele, troleibuzele, autobuzele, etc. Orele nouă reprezintă începerea activității diverselor magazine. Uneori, orele șasesprezece reprezintă finalul programului zilnic de lucru.

Sufletele pescarilor erau pline de bucuria vieții în mijlocul naturii, cu bune și cu rele, dar cu libertate. La modul figurat, aceștia erau conjugați în timp, mod și diateză; purtau același jug al muncii piscicole. Aveau asumată o responsabilitate comună, dar se bucurau de realizări. În momentele de maximă bucurie obișnuiau să cânte și chiar să danseze. Unii dintre ei știau să cânte la fluier sau să țină ritmul cu micile tobe. Pașii lor aveau anumite cadențe, specifice dansurilor și rezonau cu cele generate de muzică.

Cerul înstelat al nopții, dar și ziua cu strălucitorul soare, întreaga natură, precum și nevoile umane fundamentale - de sens, semnificație și relație - le-au conturat și lor concepția Divinului, a Spiritului transcendent. Deseori cântau imnuri de celebrare, de bucurie, de tristețe, etc. pentru a-și exprima stările sufletești. Ca oameni ai mării, de cele mai multe ori adaptau textele în funcție de starea lor sufletească și de situația dată.

Scoicile, ca pasageri atașați, se întorceau cu bărcile spre țărni, scăldate de apa mării și bătute de vânt. La un moment dat, cumva, au început a interpreta anumite linii melodice. Desigur, își aminteau de acordurile cântate de vechiul pescar, de cel care știa să vindece. Chiar unul dintre pescari, își simți vindecată o cruntă durere de cap, după ce ascultă refrenele scoicilor. Interesant!

Deseori, valurile aduceau însemnate cantități de iarbă de mare. Pescarii le adunau înainte de a se avânta în larg. Uneori își aprindeau focurile cu acestea. Alteori le duceau acasă și le înveleau cu o pânză, pentru a le oferi un culcuș confortabil copiilor. Pescarul cel vârstnic le folosea inclusiv pentru a curăți, pentru a vindeca prin fumigații, atmosfera sau ființa viciată. Valurile de fum se ridicau spre înalt, spre cer, iar din înalt se-nfiripau aripile de înger. La confluența acestora se petrecea vindecarea.

(continuare în pag. 107)

Scoicile se tot sfătuiră și în cele din urmă au hotărât să stabilească un dialog, cu steaua care devenea tot mai apropiată, cu fiecare noapte. Singura problemă era limba în care urmau să discute...Dar, una dintre ele, și-a amintit de...stelele de mare. Stea de pe cer, stea de mare, tot despre stea era vorba. Astfel, la următoarea ieșire nocturnă în larg, au reușit să convingă o stea de mare. Zis și făcut ! Steaua de mare își mișca brațele într-un adevărat balet aerian. Steaua din înalt încerca să dea de capătul acelei intense activități. Un înger se îndură și în drum spre o altă destinație, i-a tradus stelei de sus, cele trimise de către steaua de jos. În scurt timp, steaua de mare se declară epuizată și se întoarse în apele răcoritoare. Totuși, apucase să le spună scoicilor că este nevoie urgentă de ajutor pentru alinarea suferinței stelare.

Poate singurătatea și noaptea, poate lumina care ascunde un anumit întuneric, i-au afectat starea de echilibru, inducându-i o tremurare. În orice caz, se impunea o sesiune de fumigații, cu iarbă de mare.

În zare, nu foarte departe, se zăreau poalele munților. Boarea răcoroasă de care își amintea bătrâna bufniță, îndemna la acte de curaj, la cucerirea înălțimilor, la conectarea cu Divinul. Escaladarea presupunea numeroase provocări, chiar pericole, mai cu seamă când erau de traversat podurile. Cu toate acestea, reziliența era răsplătită prin satisfacția sosirii la locul dorit. Călătoriile acelea inițiate duceau la descoperirea unor stări și priveliști, de Rai. Auzise toate acestea de când era doar un pui și asculta povestirile oamenilor, în jurul focului. Avea și o foarte pală amintire despre un anumit pescar, bătrân și mare vindecător. Tocmai zărise și în seara aceea pescarii povestind pe mal, după o ieșire în larg. Culmea, fusese de față și la spectacolul oferit de steaua de mare, înconjurată de scoicile notabile...Părea că lumea devenea tot mai ciudată...

După ultima furtună pe mare, țărmul era plin de mormane de iarbă de mare. Sătenii veniră de dimineața de vreme pentru a culege în coșnițe, iar pescarii aveau deja fiecare adunat atât cât le trebuia. Mai rămânea ca cele patru scoici, în noaptea următoare, să-și desfășoare ședința terapeutică destinată stelei suferinde. Ușor de zis și de făcut, pentru acel bătrân pescar de odinioară: avea două mâini și două picioare, aduna iarba și-i puneă foc, apoi rostea toate incantațiile...Aveau și ele câte un mic organ de deplasare, dar nu era suficient pentru ducerea la îndeplinire a planului. Pe când dezbăteau cu patos problema, bufnița ateriză în preajma lor. În mod cu totul neobișnuit a înțeles care era marea dilemă. Își dresă glasul și le strigă că le va ajuta.

Seara aceea părea una cu un farmec aparte. Aerul părea mai proaspăt și apusul așezase o mantie liliachie peste țărmul liniștit. Se iviră stele rând pe rând. Cele patru scoici așteptau nerăbdătoare sub jumătatea de amforă. La un moment dat, steaua tremurătoare își făcu apariția, mai aproape decât de obicei. Bufnița le-a adus mai multe crengi de iarbă de mare, apoi chiar un băț scos dintr-un foc aproape stins, din apropiere. Pescarii plecaseră acasă mai devreme decât obișnuiau. Pe nisipul uscat, se aprinse focul printre crengile ierbii de mare. La un semnal, scoicile începură să arunce nisip peste micile flăcări. Rotocoalele de fum se ridicau spre uimirea tuturor, atât a bufniței, cât mai ales a stelei. Se rostiră incantațiile, așa după cum au rămas în memorie. Ce să vezi... minune ! Aripile unui înger se așe-

zară în jurul stelei, într-o fină îmbrățișare. Zăvorul tristeții și al amintirilor reci, fusese pulverizat ! Steaua era toată un zâmbet. Câteva raze strălucitoare, în chip de recunoștință și urcă să se bucure alături de celelalte. Dar, pe țărmul parcă trist, se zăreau patru cochilii. Erau sparte pe alocuri și înnegrite de fum. Fâlfâirea aripilor bufniței, aproape insesizabilă, fusese ultimul act din dramă.

Eugenia Rada IONIȚĂ

Discuții

Discuții, amurguri dictate în foi
Pe care cerul le crește în lumină
Le indexează întunericul cu o mână
Treptat le înghite în nevoi.
În reflectări de umbre și iubiri
Se scaldă stelele în ambră...
Proces pe care nimeni nu-l revocă,
Că totul este trecător.

Nu există

Nu există leac pentru întoarceri,
Nu există decât ființe înaripate.
Există lacrimi nevăzute,
Multe calcule între negativ și pozitiv,
Mistere pentru ființe efemere
Necuprinsul în boțul de carne
Nu există loc de întors pentru ființa umană.

Vasile POPOVICI

Fără reguli

Nu are viața asta nici un fel de reguli.
Ne naștem sub pretextul unor treburi,
ne rânduim capriciile în pretexte,
sfidând anomalia elementelor pedestre.

Ne prosternăm în fața legilor nescrise;
visăm mereu, nediferențiat, aceleași vise
ce nu se împlinesc măcar în vis;
ne resemnăm ineptial c-așa ne este scris.

Ne naștem să rămânem o aducere-aminte;
ne salutăm cu semnul crucii de pe vechi morminte.
Ne căutăm prin frunze, flori, prin colțul ierbii
și-n apa de izvor din care sorb răcoare cerbii.

Un unic sens avem ce îl urmărim cu zel:
un sens de mers, nu sens ca scop, ca țel;
și nici o regulă nu-i care să reglementeze
și alte sensuri, altele, decât să ne perpetueze.

(continuare în pag. 108)

Ce alandala-i viața asta fără reguli!
Îți chiar repugnă ideea de a te apuca de treburi.
O treabă, și cea mai bună treabă dintre toate...
ce bine ar fi fost să fie mai puțină moarte!

Vin, mamă!

Îmi spune-un glas șoptit, venind din veșniciei,
că nu te simți prea bine pe acolo, mamă,
și-ai vrea, de te-ar lăsa, pe-acasă să mai vii,
de parc-ai auzit cum glasul-mi mi te cheamă.

Mai cred că ți-e urât de-atâta așteptat;
stau toamne reci în mine parcă cu chirie;
se uită lumea ca la un teleportat,
venit incognito din altă galaxie.

De când te-ai dus pe-aici prea multe sunt schimbate;
Tot ca pe-atunci, stau tare rău cu banul.
Și voi veni la tine mai pe înserate,
puțin 'nainte să se împlinească anul.

Vin, mamă, fără să-ți trimit vreo telegramă,
nu îți va fi zădărnice așteptatul;
tu știi că știu ce-nseamnă dragostea de mamă,
iar lipsa mea de-aici nu va simți-o satul.

Întoarcerea în Nimic

În Început ne-ntoarcem, nu în trecut;
acolo unde din nimic tot ce-i făcut a fost făcut.
Ne-ntoarcem după ce am strâns din viață-n noi
păcate și averi și sărăcii, nevoi...

Ne-ntoarcem, să se pună cap la cap Nimicul
din care am pornit, ca să sfârșim obscen;
ne-ntoarcem, respectând după un cod divin tipicul,
aceiași după care la început a fost Îndemn.

Ne-ntoarcem în nimic, că ni s-a terminat menirea
de-ncurcă lume și de ornament pentru muma natură.
În haos ne întoarcem, că vrea Dumnezeu
să toarne în tipare noi o nouă făcătură.

Ne-ntoarcem unde nu am vrea să ne întoarcem.
Nimicul ne-ntregește viața pământeană;
când am deprins cu viața ce să facem,
intempestiv, ne ducem „dracului pomană”!

Un alt big bang, alt Fiat lux din zicere divină
va lumina nemărginiri din alte veșnicii,
iar dacă va fi un Pământ, atunci să vină,
și pe la noi, ștregari și glasuri de copii.

Altare pentru rugă

Din ascunzișuri nepătrunse poposesc
să se așeze-n primăveri zefirii;
șerpești ademeniri ne pângăresc
altarele durerii și iubirii.

Răspunsuri la-ndemână nu găsim;
dureri, iubiri, se-adună în simțiri,
iar noi cu venerație ne construim
altare pentru rugă și-mpliniri.

Aș fi nepământean să nu râvnesc
visarea să mi-o culc pe sânii de fecioară
cu-obraznice proeminente ce plesnesc
ca mugurii subț ploi de primăvară.

Mă duce vântul, gândul și m-aduce înapoi;
fecioare despletite nurii-și devoalează;
vin alte primăveri cu mai puține ploi;
pe cale curcubeică, soarele-a trecut de-amiază.

Sorbesc din amforă de lut până la fund
licori cu iz de ambră și cu gust amar;
încerc tomnatic gând să mi-l ascund,
iar mugurii plesnesc din ce în ce mai rar.

Salcie plângătoare

Își cer ofrande apele când sunt flămânde,
să crească-n mal de apă sălcii plângătoare.
Din adâncimi, din trupuri de ofrande,
de-acolo de-unde nu poți să aprinzi o lumânare.

Din rădăcini de-adâncuri prea adânci,
crescu pe malul apei salcie plângătoare;
și s-au oprit atâtea zboruri de prin lunci:
un recviem pentru adâncuri aduc ciripitoare.

O salcie despletită cu plâns de sibiline
se oglindește-n luciul apei fără fund,
vârsându-și plâns printre suspine
s-ajungă plâns și în adâncurile de pe prund.

În nopți târzii cu lună și-nstelate,
s-aude liniștea în vaduri clipocind.
S-aud și cântece de taină necântate,
din fundul apei, de pe prund venind.

Ca dintr-o inimă maternă
se-aud înăbușite incuri
ce vin din liniște eternă,
duse-n vaduri din adâncuri.

Pe fața apei ca un plâns mugurii cad;
bat clipele în orologiul lumii, nesincopat.
Ce-i viața asta altceva decât un vad
pe care-l treci s-ajungi pe malul celălalt!?

Teamă

Teamă nu mi-e nici de moarte,
nici de veșnicia morții;
teamă mi-e că mi-o fi teamă
doar de veșnicia vieții.

Moartea nu simte durere
nici suspin, nici întristare;
numai dacă viață ai,
numai ea simte și doare.

De-o fi veșnică, sărmana,
cum se va-mpăca cu mine -
o abatere-fiasco
din tiparele divine!?

Virgil COSTIUC

Neputincios sunt Doamne
ca o traversă ținută
pe un pod legând maluri
călcată de pași și roți de căruță
lovită de sloiuri și la urmă sortită
a lua foc într-o sobă.
Mai bine dă o viitură
să pot pluti fără pânză
ca o simplă scândură
într-o eternă călătorie
spre mare

Prea multă fericire sau tristețe
strică un echilibru
la timpul prezent-viu
se vrea nimicul, adică
o mare iubire,
un vis ca o tufă
urâtul fardat la chip și colțuri șlefuite
vrea să trăiască, să trăiască pur și simplu
fără să se implice
a trăi în orb și raza de lumină
să fie îndreptată înăuntru ca într-o peșteră
reflectând esențe
lumină și întuneric, cunoaștere și ignoranță
egală distanță între grafit și diamant
de bine și de rău
între sătul sau flămând
sărutat pe un obraz,
unde a primit deja o palmă
la fereastra flutură o perdea
o creștere a pulsului
o emoție ucigașă
o sărbătoare, inevitabil
după ea o tristețe,
și atunci pentru ce toate aceste zbateri
până la rezonanță
la prezent-viu
apt de extreme

Uneori, printr-un efort
într-un anumit loc
și un anume timp
pot dispărea
și nimeni nu știe
dacă mai sunt
prezent-viu

pe o gradație a minții
racordat la aceleași idealuri
sau o imagine ce dispăre
la prima luminiscentă
într-un trecut-viu sau
în timp ce
tot mai absent sau silit
să particip
la forșpanul creației
unui viitor-trecut
dacă și astăzi șterg teighele de sânge

Ciudat, am reușit să repar
pentru prima dată
o râșniță de cafea
ultima a expiat pe un blat
fără vreo șansă
sau dacă este adevărat
că poți dovedi cât de util ești
dând naștere unui nou obiect
doar pentru a-ți dovedi
că ai ceva în creier
am putea vorbi
despre un mecanism organic
într-o fantă a timpului
un univers ce trebuie să-l valideze;
este adevărat
unele lucruri capătă viață
după ce moare creatorul
care are și el, până la urmă,
un mecanism organic
pe o scală a inutilității
(un inutil-mare
sau pur și simplu un inutil-mic)
altfel cum se explică
de ce unii oameni devin inocenți
sau apatici până la absență
poate chiar unul dintre aceștia
a construit râșnița de cafea
și odată cu reparația mea
renaște
îi creez o nouă dilemă
ceva între ce a dorit
și ce a rezultat, oricum
prim-planul va fi al ființei
iar când se va întâmpla
o nouă reactualizare
voi fi aspirat și eu

Se introduce un nit de oțel
prin cele două găuri și se lipesc
două table la un vapor
iar pentru a se verifica
că nu se vor desprinde
când vaporul va lovi un ghețar
se lipește o monedă de nit
și se bate în el
dacă moneda se mișcă
înseamnă că de acel naufragiu
nu se face vinovat

(continuare în pag. 110)

căpitanul sau marinarul de veghe
fochiștii murdari de cărbune
sau orchestra intonând ultimul vals
ci doar ce-L
care în aceea secundă
ocupat cu alte treburile
a privit în altă parte

Pruncul
suge din sânul rănit
sânge cu lapte
de pe rafturi cad
până în mijlocul cercului
tablouri cu fețe distorsionate
Într-un șuvoi de durere
bătrânul din Olint – se vaită – mor
Rămâi așa – îi strigă pictorul
mai am un pic și-ți voi picta
durerea ce va deveni artă.
Un zeu încremenit
în clipa lui de veșnicie

Plaja unde femeile își dezgolesc bustul

La vârsta a treia
sânii le păreau boabele
unui ciorchine stafidit
pungi golite de ambră
pe statui din mângâieri
Oh! livadă a tinereții
vin să ne impună: priviți-ne!
suntem goale, fără pudoare
vă intuim mărimea de sex
în albe scoici de mare
cu perle i-am împodobit
să ne strige: mama
cum înfiora vuietul mării
alăptarea de îngeri
și soarele trebuie să ne umple
cele două ulcioare.
Într-o secundă am surprins
un nod filogenetic
sau un accident.

Apt
necesar
țeavă de tun
recul
obiect căutat
țintă, uneori, o singură dată
sau de două ori va exista un recul
clasic, adică, un refuz
tradus din greacă
meta ar fi, dincolo
proiectilul separă două realități
explozia nu este, în viitor,
ci în prezent

nu înainte de a mă naște
nici care trebuie să supraviețuiască:
se cheamă că proiectilul
stă pe loc
sau se întoarce, într-o memorie
dintr-un afară
reintră pe gura țevii
și face implozie
dar nimeni nu va fi prezent
dacă un trup de femeie
pipăindu-l
treci apoi la obiectele din jur,
consider că în asta
se relevă esența iubirii

La ora optsprezece și
douăzeci și șase minute
este încă lumină
tot ce este ființă
așteaptă ca timpul
să curgă în aceleași tipare
fără vreo dramă
cursiv
palpabil, cât mai firesc;
la ora optsprezece și
douăzeci și opt de minute
este încă lumină
frunzele copacilor sunt verzi argintii
câte o jumătate de opt îngemănat
ying yang
reprezentând o linguriță
într-o cană cu aer plină de mirosuri
este lumină și sunt flori în fereastră
aerul e cald și plăcut
afară și aici în cameră
ticăia un ceas, invizibil,
dar timpul stă pe loc
privind dincolo de vitrină
nicio imagine nu se materializează
după planuri cu umbre
la primul copac din stradă
și spre masa ta,
în fața hârtiei albe
o continuare spre un altul
sau asociere umană;
la ora optsprezece și
treizeci de minute
se face brusc întuneric
atunci afli că ești pe o curbă
a spațiului, în timp ce soarele
cade într-un gol interior
inversul lucrurilor palpabile
și a scurgerii timpului
poate mai mult însuflețite
într-o liniște asurzitoare
de întuneric

Vasile MANOLE**DORURI**

Când amintiri mă năpădesc,
Revin pe-a timpului cărare
Și fiecare clipă re trăiesc,
Precum un film în reluare.

Mi-e dor de casa părintească,
De strada plină de copii
Ce reușea să înfrățească
Băieți cu fete și cu jucării.

Mi-e dor de noaptea de Crăciun,
Când adormeam gândind la moșu',
Ce prin nămeți pornea la drum,
Cu sacul plin și nasul roșu.

Mi-e dor de tine, scumpă mamă,
Mi-e dor de tinerețea mea,
Când anii nu-i luam în seamă
Și cât de bine mai era.

Mi-e dor de prima zi de școală,
Alături de mine când ai stat,
Te și credeam colega ideală,
Dar cât de repede ai plecat!

Îmi amintesc de iarna viitoareasă,
Când șalul tău l-ai făcut scut
Și m-ai condus până în clasă,
O zi de școală să nu fi pierdut.

Mi-e dor adesea și de tata,
Ce ne-a părăsit de timpuriu.
Mai întoarce Doamne roata
Să-l aud cântând un potpuriu...

Mi-e dor de frate și de soră,
Să-i revăd pe când eram copii,

Să ne certăm din oră-n oră,
Să ne-mpăcăm fără trufii.

Ce dor îmi e de o serbare,
Ținută într-o zi aleasă,
Când începea vacanța mare
Și mai treceam încă o clasă.

Mi-e dor de o vacanță la bunicul,
Să dorm amiezele-n iatac,
Să merg să scutur iarăși nukul
Din via cea cu prepelac.

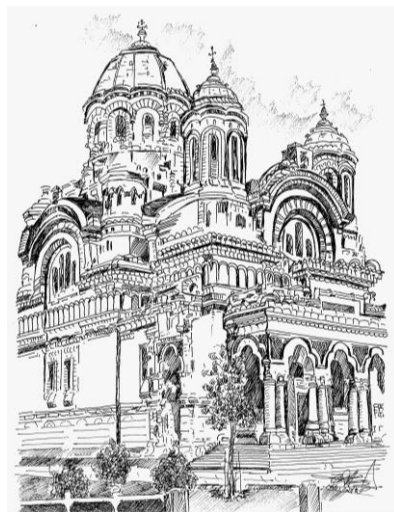
De podul casei bătrânești
Dintr-un sătuc de munte,
Și cufărul plin de povești
Mi-aduc mereu aminte.

Mi-e dor de anii de liceu
Când am pornit în lume,
Cu orizonturi ce mereu
Se deschideau anume...

Dar cât de dor îmi e de satul
Cu nopți de august înstelate,
Ce luminau în lung și-n latul
Poienile înmiresmate.

Mi-e dor de vechiul meu Galați,
Cu străzi înguste și cu mahalale,
Ce-l străbăteam cu mult nesaț,
În lungi plimbări duminicale.

Mi-e dor de viața de student,
De anii ce-au trecut ca vântul,
Trecutul fie iar prezent,
Oprească-se în loc pământul.

Catedrala Arhiepiscopală Sf. Andrei (2)

Petre RĂU

Bunul simț

“Bunul simț este lucrul cel mai bine împărțit în lume” - este debutul părții I a celebrului “Discurs asupra metodei” al lui Descartes (1596-1650). Bunul simț ne apare ca o caracteristică proprie omului, cu sănătate mentală și morală, care, chiar dacă nu are o informație bogată, poate aprecia situațiile prin această calitate cu care “fiecare se crede atât de înzestrat, încât chiar cei mai greu de satisfăcut în orice altă privință nu obișnuiesc să dorească mai mult decât au” (Descartes, Colecția “Texte filosofice”, E.S.P.L. Ș., 1952, p.50).

Deci “bunul simț” este o calitate a unor intelecte umane - dacă ne raportăm la Descartes - chiar a tuturor acestor intelecte.

Subiectul cunoscător este omul. Atunci când acesta încearcă să se autoînțeleagă, apare problema autodescifrării. În particular, creierul încearcă să se autodescifreze.

Despre sfidarea bunului simț am vrut să scriu o carte, prin anii 80. Ba chiar am și început-o, am scris câteva capitole la ea. Porneam cu trei mari exemple și demonstrații concrete despre înfruntarea bunului simț, un gen de probleme și de modele care m-au pasionat dintotdeauna. Primul din exemple se referea la modul extraordinar de elegant în care toate erorile se adună în așa numita curbă (clopot) a(l) lui Gauss.

Al doilea exemplu avea în vedere tragerile de artilerie în care un tun fixat într-un punct fix și pus în situația să tragă un anumit număr de proiectile într-o țintă fixă, toate proiectilele se așază aproape perfect într-o superbă elipsă.

În fine, cel de-al treilea exemplu se referea la un plan vertical plasat pe peretele unei cutii, suprafață dreptunghiulară care era compusă dintr-o rețea de cuie paralele prinse perfect orizontal de perete, bine ordonate atât orizontal cât și vertical, așa încât orice bilă care ar fi pornit din partea de sus a cutiei pe acest perete vertical, se putea strecura prin rețeaua de cuie numai căzând de pe un cui pe altul coborând și pătrunzând practic aleatoriu prin canalul din stânga sau din dreapta al fiecărui cui întâlnit în cale. Urmărind modul în care o mulțime de bile trecute astfel prin această sită se așezau pe platoul de la baza cutiei, se putea observa cum toate se adunau (aranjau) în formă de clopot al lui Gauss.

Cartea de care vorbesc n-am dus-o niciodată la capăt, deși ideile pe care le-aș fi putut plasa în ea, idei care mi-au venit de-a lungul timpului, au fost suficiente de multe și de interesante. Dar nu-i exclus ca într-o bună zi, dacă timpul îmi va permite, să mă aplec din nou asupra ei, în ideea de a o duce la capăt.

Despre spațiul cu patru dimensiuni lumea crede o mie și una de povești. Spațiul cvadridimensional există și este acceptat doar pentru că matematic și fizic ar avea sens. În cel mai intuitiv mod, el ar fi alcătuit din cele trei dimensiuni fizice ale spațiului natural, plus o a patra dimensiune care ar fi dată de timp.

În realitate lucrurile nu par deloc simple. Intuiția noastră se poate dovedi foarte fertilă, dar ea ne poate contrazice flagrant simțurile. Iată, de pildă, în timp ce ne

e mai simplu să acceptăm cele trei dimensiuni ale spațiului geometric (în mintea noastră le și asociem adesea cu lungimea, lățimea și înălțimea corpurilor materiale), ne este foarte dificil să reprezentăm grafic cea de-a patra dimensiune. Nu am fost pregătiți pentru asta, mintea noastră nu poate gândi altfel decât după modele recunoscute. Din cauza asta, mulți nu pot înțelege deloc teoria relativității și cuantica. Îmi amintesc despre unii profesori de-ai mei, din facultate, care, în entuziasmul lor de a ne prezenta explicații coerente, desenau pe tablă un ciudat sistem de coordonate ale spațiului cu patru dimensiuni (x,y,z,t). Mintea lor deja obișnuită cu modelul reprezentat și acceptat, continua să vadă mai departe ceea ce noi nu puteam vedea aproape deloc, și nici accepta, intui, imagina. Trebuia să reflectăm bine acasă, și nu puțin timp, asupra modelului, ca să putem accepta, în cele din urmă, șirul demonstrațiilor.

De aici s-ar putea trage și o mică concluzie: bunul simț nu mai are valoare în cercetarea fundamentală. Dar și o alta, la fel de importantă: oamenii se despart la limita bunului simț, în sensul că unii acceptă orice este evident, vizibil, palpabil, acceptabil, adică până la limita a ceea ce înseamnă bunul lor simț. Dincolo de acesta, sunt depășiți dacă nu au o educație specială, de aceea aproape că tind să nege tot, sau se predau în fața incertitudinii. Vreți un exemplu? Iată-l, e dintre cele mai simple: ați cunoscut vreodată pe cineva care nu crede că omul a ajuns pe lună? Acesta ar crede de o mie de ori în orice Dumnezeu l-ai implica, dar nu și în descoperirile neintuitive ale omenirii.

(din volumul Petre Rău – „Eu și Dumnezeu”, editura InfoRapArt, 2014)

Biserica parohială cu hramul “Sf. Dumitru”, -Brăila
Zidită în anul 1911

Iulia-Maria CIHEREAN

Deziluzie

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
 Stau și mă gândesc cum va fi ziua mea,
 Stau, cugetez și visez la tine și la noi,
 La ce am fost și nu vom mai fi niciodată.

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
 Stau și mă întreb ce faci, dacă m-ai uitat,
 Stau și visez dacă mă mai iubești
 Sau dacă te gândești la mine, la noi.

Stau și privesc de pe fereastră spre marea albastră,
 Stau, mă încarc cu energie pozitivă și lumină caldă,
 Stau nemișcată, ghemuită toată,
 Suspîn din când în când și mă scufund în speranțe ...

Dor

Pe șira spinării mă ia adesea câte-un fior,
 Ba, chiar câte-un dor de tine
 Ce mă macină profund în interior,
 Ce de tine mă ține legată
 Ca un spin de un trandafir.
 Mi-e dor de mirosul tău discret
 Ce-mi creează un profund regret
 Că ai plecat de lângă mine,
 Că mi-ai dat drumul la mână și la inimă,
 C-ai plecat fără ezitare
 Fără pic de nerușinare.
 M-ai lăsat pustie și amară
 Ca după o ploaie de vară,
 Goală de sentimente și dor,
 Pe care sinceră să fiu nu le mai ador.

Orașul cu ceață

Am pășit din nou în orașul cu ceață
 Care-ți taie orice gheață în fiecare dimineață
 Și care te face să te simți ca-ntr-o păzită fortăreață.
 Am pășit din nou în orașul cu ceață,
 În care simt că oamenii de frică îngheață
 Și că au o grea viață.

Am pășit din nou în orașul cu ceață,
 Unde eu nu sunt lăsată să fiu vorbăreață
 Ci trebuie să mă comport ca o paiată.
 Am pășit din nou în orașul cu ceață,
 De care toate lucrurile te dezvăță
 Și care nimic bun nu te învață.

Noapte și zi

Stau la fereastră și privesc
 Cum afară păsările nu se ivesc
 Și mă întreb de ce ele nu vorbesc
 Și încerc totuși a lor viață să o opresc.

Stau la fereastră și privesc
 Cum în jurul meu toate mă otrăvesc
 Iar eu nu pot să mă împotrivesc
 Și nici noaptea de zi să o deosebesc.

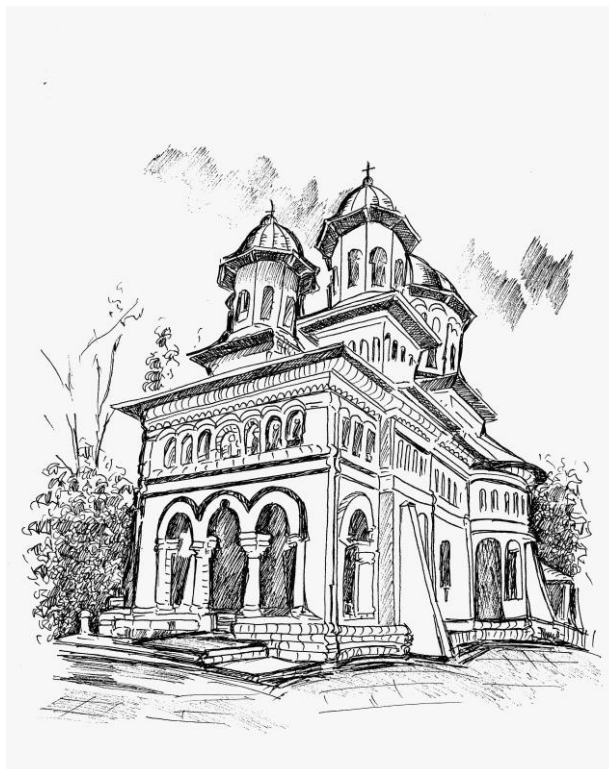
Stau la fereastră și privesc
 Și gândindu-mă la tine instant roșesc ...

Septembrie

Iar e septembrie-n calendar
 Iar eu mă tot învârt ca un bondar,
 Nu reușesc să-mi găsesc liniștea
 Și tare mă neliniștește priveliștea ...

Iar e septembrie-n calendar
 Eu stau ca un pândar
 Să mai prind puțină lumină,
 Ce e pentru mine ca o vitamină.

Iar e septembrie-n calendar
 Și totul pare solidar,
 Soarele părăsește pământul
 Și îmi ia cu el și cuvântul ...

Catedrala din Tecuci

Petre RĂU

BALADA POETULUI DE CARTON
(variantă)

Pe strada literaturii de provincie, acolo unde raftul gloriei se ridică mai mult din ambiție decât din valoare, trăia un poet cu părul albit nu de înțelepciune, ci de trecerea grăbită a timpului. Îl chema - cum altfel? - *Maestrul*. Așa ținea să i se spună, și se încrunta adânc atunci când cineva uita apelativul. Nu fusese niciodată remarcat în tinerețe pentru vreun talent ieșit din comun, ba chiar trecuse prin viață cu discreția unei umbre, fusese profesoraș la un liceu obscur, unde versul cel mai viu era acela de pe talonul de salariu.

Dar într-o zi, aflat în pragul pensiei și poate într-un amurg al propriilor regrete, Maestrul a avut o revelație: el fusese, de fapt, un *geniu neînțeles*. Își regăsise „harul” în niște rânduri șchiopătând scrise pe colțul unui ziar și de acolo s-a născut epopeea egoului său. În câțiva ani a scos peste 30 de cărți de poezie - toate, după spusele lui, „mărturii ale unei conștiințe lirice unice în peisajul românesc”. Și se lauda des cu această faptă de ispravă.

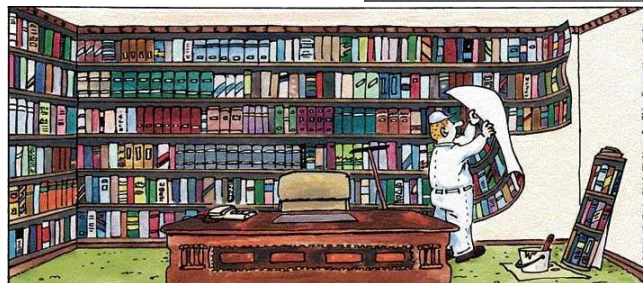
Nu conta că nimeni nu i le cerea, că revistele literare serioase nu-i pomeneau nici măcar numele la rubrica „alte apariții”. El scria și publica frenetic, cu o încredere oarbă în misiunea sa de salvator al poeziei. Atingea, în felul său, o formă de eroism inversat: ignora orice sfat, orice reacție sinceră, orice criteriu estetic. „Dacă n-ai înțeles, înseamnă că e prea profund”, spunea privind în gol, ca un oracol obosit de propria strălucire.

Însă nu era singur. În jurul lui gravita un mic sistem solar de *chibiți* - autentici, eterni admiratori de ocazie, care îi netezeau trufia și îi spuneau „maestre” de fiecare dată când li se dădea microfonul. Pentru că, da, Maestrul avea la îndemână și un post de radio local - o combinație între scenă de cabaret literar și tribunal moral. Acolo, din spatele unei mese cu microfon învechit, învăluit într-o lumină fluorescentă rece, își executa adversarii literari cu o înflăcărare demnă de alte cauze: „N-au talent, dom’le! Sunt niște epigoni care mă invidiază!”. Tonul era grav, sentința definitivă.

Și dacă vreun autor local mai îndrăzneia să-i pună la îndoială „geniul”, poetul pensionar îl trecea pe lista neagră, vorbind despre el peste tot cu o mânie amestecată de proletar și inchișitor literar. Își aroga rolul de paznic al valorii și condamna, pe bandă rulantă, „non-poezia” altora, fără să observe că propriile versuri erau mai degrabă aglomerații de clișee cu pretenții de metafore.

Nimic nu-l putea clinti din autosuficiența lui. Când i se spunea că poezia lui nu respiră, răspundea cu superioritate: „Pentru că e profundă, nu trebuie să respire, trebuie să sapa!”. Când i se atrăgea atenția că nu există ritm, răspundea: „Ritmul e în mine, nu în text.”

Publicul său - câțiva pensionari apropiați și vreo doi confrăți interesați de emisiunea lui de la radio - îl aplauda mai mult din curtoazie decât din convingere. Dar el se credea un *clasic în viață*. Umplea rafturi cu volumele sale neinspirate, dădea autografe în lanț fără să-i fie solicitate și se mira, sincer, de ce Academia Română nu se gândise încă la o statuie înfățișându-l pe el, poetul, chiar în fața blocului.

Și poate că ar fi fost doar un personaj pitoresc, dacă nu și-ar fi construit gloria pe demolarea altora. Avea o plăcere perfidă de a ridica vocea doar ca să acopere meritele altora. Talentul celorlalți îi provoca o neliniște acidă, așa că prefera să le distrugă reputația în loc să-și construiască modest propria valoare.

A scris, a vorbit, s-a autopremiat. A scris foarte mult și despre el, căci alții nu aveau chef de asta. A fost vioara întâi într-o orchestră pe care doar el o auzea.

Iar când, într-o zi, a întrebat cu aer afectat: „De ce nu mă citează marii critici?”, cineva i-a răspuns blând: „Pentru că nu te citești!”

Și chiar în acea clipă - una rară și trecătoare - poetul tăcu. Apoi își scoase o carte nouă din servietă, privind-o cu mândrie și spunând ca pentru sine: „Ei nu mă înțeleg. N-au cum!”

(din volumul de eseuri în pregătire «*Mic tratat despre lucruri mari*»)

Valeriu Marius CIUGAN

PRIMUL MEU NĂSCUT

iubita mea scâldată-n sânge
nu te întoarce-n trupul care te-a născut,
începi părinții prin a-i plânge
în palmele din care ai crescut,

iubita mea o ursitoare, primul cântec,
în poezie primul meu născut, cuvânt
nespus ce încolțește-ncet în pântec,
un lujer verde ce răsare din pământ,

iubită, prin vitralii razele de soare
aleg culori să odihnească pe frumosul chip,
frumos poem citit în zi de scâldătoare
de însuși regele Oedip!

Valentina BALABAN**Mi-Mă**

Mi-e calea deschisă spre Tine
Mi-aș da nerostitele-n asceză
Mi-ar fi-n premoniții mai bine
Mi-ai dat lecții aspre prin teză.

Mă dor neputințele-n capcane
Mă arde misterul sau banalul
Mă-nalț prin iubirea-n icoane...
Mă caut, Te caut, visu-i canalul.

Dunăre...

Salcie ce-ți plâng vărsarea
Surg cu Dunărea, uitarea
Sâlcii, lotci, nisip, năvoade
Marea-Neagră te adoarme

Prin nisip semnat în pași
Dăre, umbre, doruri lași
Legănată-n valuri sparte
Ocrotită în sfinte brațe...

Din munți 'nalți, pe-o undă
Viața ai dat-o cu dobândă...
Întrupată-n mal... talazuri...
Curg cu ea în dor de valsuri.

Pariez pe-un zar

Dăruiesc, primind talantul meu
Zidită, zidesc drumuri din ecou
Pana activez pe un gând hoinar
Visul capturez, *pariez pe-un zar*
Azi sunt pe terra, mâine nu știu...
Tot navighez și-n stele eu scriu
Măine, poimaine de-o să citiți...
Voi fi aievea-n doruri fierbinți
Viața e-n viață, urme... urmași...
Eu... anonima, scrisă prin pași...

Geniului Emin

Un veac în dor de Eminescu
E-o clipă-n pana de maestru
Luminii să-i ajungă-n...slovă
Și-n stea va fi o supernovă...
Că-i geniul pustiit din cale
Veghează-n rima penei sale
Străluce-n Mare, a chemare
Corăbii negre-l duce oare?...
Spre Cătălina-i preaiubită...
Și-n steaua lui i-o face cripta?
Mă înclin... *geniului Emin*
Și-n cer... poemele le-nchin
Să-i dăinuie prin nemurire
C-a fost și e... dor din iubire.

Idee-amnar

Spre vama cerului... vibrez
Pe splaiul norilor... valsez
În rădăcina stelei, evadez
Mă-nalț în Sine și scanez

Cuprinsă-n rază...simt alint
Pe ritmul ploii... mă destind
Scap frâul gândului hoinar
Să te cunosc... *idee-amnar*.

Mi-e dor...

Mi-e dor acum de-o-mbrățișare,
Mi-e dor de-orașe furnicare,
Mi-e dor de-o strângere de mână,
Mi-e dor să merg sub clar de lună.

Mi-e dor copii să-i văd zâmbind,
Mi-e dor în brațe să-i cuprind,
Mi-e dor să râd, să cânt...suport.
Mi-e dor..., dar înțeleg cât pot...

Mi-e dor de libertate, frate!
Mi-e dor și doru-i bătuit de moarte.
Mi-e dor să-mi calc cu talpa glia,
Mi-e dor...doar gându-i ciocârlia.

Mi-e dor, realitatea-i tristă,
Mi-e dor, mi-e dor și el insistă.
Mi-e dor de pace și iubire,
Mi-e dor, dar scriu din amintire.

Mi-e dor de raiul imposibil,
Mi-e dor, doar doru-i compatibil,
Mi-e dor de tot și orice-aș spune
Mi-e dor...Nădejdea-i doar la Tine!

Mi-e dor...mi-e dor...mi-e dor...

Plăsmui de gând

Coborâte-n rând și-n roată
Stele prăfuite-n șoaptă,
Plăsmui de gând solar
Cu tribut crepuscular.

Cuvântă spre noi povești,
Strânse-n carele cerești,
Fulgerând idei din vise
Pe planeta lui Ulise,

Din rotirea zorilor,
Spre taina culorilor,
Iriși răsăriți în geană
Plăsmuiți în dor de mamă.

Trinitatea-i scop și viață
Pentagrama-i prinsă-n ață
Între taină și descânt,
Pași în *plăsmui de gând*...

Petre RĂU

EFIGIA LUI EMINESCU ÎN CHILIA POETULUI-MONAH

Omul obișnuiește să trăiască cu intensitate drama și frumusețea condiției umane. Poate de aceea imaginea iconică a lui Mihai Eminescu o putem întâlni în multe locuri, în multe împrejurări. Nicolae Iorga ne spunea undeva: „Eminescu este expresia integrală a sufletului românesc în ceea ce are el mai curat, mai nobil, mai durabil. Chipul său rămâne în inima noastră ca o icoană sfântă, pe care nimeni și nimic nu o poate întina.” În același sens s-a exprimat și Tudor Arghezi: „Eminescu este icoana unui neam întreg. Îl purtăm în suflet ca pe o rugăciune de seară, ca pe o lumină care ne arată drumul în momentele de cumpănă.”

La Mănăstirea Cernica au poposit adeseori mari cărturari. Însuși *Mihai Eminescu* obișnuia să meargă la Cernica, preferând deseori să mediteze la umbra unui stejar secular. La fel au poposit aici *I. L. Caragiale* și *Ion Slavici*. Ca de altfel și *Titu Maiorescu*, *Grigore Pișculescu* (alias *Gala Galaction*) și alții (cum ne asigură preasfințitul părinte Timotei Prahoveanu - episcop-vicar al Episcopiei Bucureștiului). Toți aceștia aveau chiar o bancă a lor, sub bătrânul stejar, în această oază de liniște și pace a mănăstirii.

Așadar, Eminescu, alături de Caragiale, Maiorescu și Slavici poposeau destul de frecvent la Mănăstirea Cernica. Cel puțin așa menționează azi orice ghid al acestei mănăstiri celebre.

Ei aveau chiar o bancă a lor în acest ostrov al sfintei liniștiri. Chiar și astăzi, în același loc, se găsește o bancă, familia Gherghiceniilor îngrijindu-se, din generație în generație, să le păstreze memoria în acest fel. Desigur, nu aceeași bancă pe care au stat, pe rând sau împreună, acești titani ai literaturii române, ci o bancă renovată periodic prin grija familiei menționate.

Recent, am văzut și eu acea bancă în cimitirul mănăstirii, iar prietenul meu, poetul-monah Ignatie Grecu, mi-a vorbit mult și cu afecțiune profundă pe acest subiect. Am înțeles atunci cât de emoționant este să ai aproape de chilia ta o bancă pe care a stat însuși Eminescu, să ai la câțiva pași un stejar sub care pesemne că Eminescu și-a umbrit sufletul și trupul în zilele verilor fierbinți ale spațiului acesta câmpenesesc.

Criticul literar Alex Ștefănescu¹ își amintește cu plăcere și nostalgie momentul întâlnirii sale cu poetul-monah Ignatie Grecu:

„...m-am dus la Mănăstirea Cernica să-l cunosc pe ieromonahul-poet (care trăiește în reclusiune și nu iese niciodată în lume). M-a întâmpinat cu bunătate și smerenie. M-a dus să vizitez camera în care a locuit acum

peste o sută de ani Tudor Arghezi și a evocat momentul și mai îndepărtat în timp în care Eminescu însuși, însoțit de un nepot al lui Ion Slavici, a venit cu o birjă să vadă mănăstirea. Apoi m-a condus în chilia lui austere, cu pereții tapetați de cărți. A luat de pe o mesicioară o pâine rumenă, scoasă de puțină vreme din cuptorul mănăstirii, a tăiat o felie pentru mine și una pentru el. Am mâncat amândoi, în liniște, simțind o comuniune sufletească binefăcătoare. Doi bărbați care se cunoșteau de puțină vreme, dar iubitori amândoi de poezie, mâncând împreună pâine... A fost cel mai emoționant banchet la care am participat vreodată.”

Alex Ștefănescu revine șase ani mai târziu² și, într-un nou articol despre poetul Ignatie Grecu și opera sa artistică, subliniază: „La Mănăstirea Cernica trăiește un poet foarte valoros, autor al unui teanc de cărți de versuri, Ignatie Grecu. Este protosinghel, locuiește într-o chilie ticsită de cărți, reviste și manuscrise și cunoaște bine istoricul așezământului, inclusiv momentele care fac parte și din istoria literaturii: venirea într-o excursie, la Cernica, în 1882, cu o birjă, a lui Mihai Eminescu, însoțit de un nepot al lui Slavici, șederea lui Tudor Arghezi, călugărit temporar, la mănăstire, între 1900-1904, cumpărarea de către unii scriitori de azi, cunoscuți, a unor locuri de veci în cimitirul mănăstirii.”

Jurnalista și scriitoarea Simona Lazăr amintește și ea despre chipul lui Eminescu în viața monahului și poetului Ignatie Grecu, în chilia sa, într-o relatare pe care a subintitulat-o „Gutuiele”:

„Îmi rotesc privirea prin chilia Monahului Ignatie. Chipuri multiplicare ale lui Eminescu. Luceferi străbătând *chaosuri*. Un Iisus răstignit. Xerocopie a celebrului tablou al lui Dali. Un tablou cu rodii. O gutuie. [...] «... Știți, gutuia nu se mănâncă decât după prima zăpadă. La țară, se pune în ferești și luminează camera. Sfintește locul. Ca și floarea de tei...» Și când spune «floarea de tei», ochii i se îndreaptă aproape fără vrere spre chipul luminat al lui Eminescu...”

Și eu, și probabil atâția alții care i-au trecut pragul chiliei, i-am văzut chipul lui Eminescu multiplicat în multe exemplare. Ba unul dintre ele aproape că nu l-am putut distinge prea mult de alte chipuri din icoane cu îngeri și sfinți.

Nu trebuie decât să-l provocăm pe Ignatie Grecu, amintindu-i în treacăt de Eminescu, și el singur, se va „dezlănțui” și-ți va vorbi până la epuizare de marele și dragul său înaintaș.

Într-un interviu³, întrebându-l fiind de reporter despre cum se împacă dragostea de literatură cu treburile administrative ale mănăstirii pe care le avea în grijă, poetul răspunde cu multă amabilitate, prilej cu care își amintește o mică întâmplare în care intervine în mod neașteptat o referire la chipul lui Mihai Eminescu: „...Într-o zi, intră în birou un domn străin din București ca să plătească o taxă la mănăstire. După aceea, eu neavând ce face, ca să mai destind atmosfera, îl întreb cu ce se ocupă. El îmi răspunde că este arhitect. Apoi îmi zice: «Uitați-vă la mine mai bine. Ce impresie vă face chipul meu? Puteți să-l asemănați cu cineva?». «Da, am răspuns eu oarecum surprins. Aveți o figură

(continuare în pag. 117)

cam poetică». «Ați ghicit. Ei, părinte, eu, în adolescență am fost modelul folosit de sculptorul Gh. Anghel pe când lucra la statuia lui M. Eminescu din fața Ateneului. Sculptorul stătea la noi și, ori de câte ori avea nevoie, mă chema de la joaca de afară ca să modeleze chipul marelui poet. Și așa a durat mult timp până a ajuns la veritabilul statuar de astăzi din fața Ateneului. Ei bine, am mai îmbătrânit și eu. Trăsăturile feței s-au adâncit încât nici eu nu mă mai recunosc.

Dar știu că adevăratul meu chip se află imortalizat în persoana unui mare geniu și acest lucru îmi dă oarecare mângâiere și liniște».

Tot despre personalități literare care au trecut pe la mănăstire și au făcut parte din comunitatea monahală cernicană, poetul își amintește cu mare drag într-un interviu realizat de criticul literar Aureliu Goci⁴: «Aș vrea să reamintesc aici și de un părinte de demult, de foarte de demult, Arhim. Visarion Ionescu cel care l-a primit pe tânărul Ion Theodorescu în M-rea Cernica în 1898, viitorul mare poet T. Arghezi. Părintele Arhim. Visarion Ionescu a fost ultimul călugăr care l-a prins în viață pe Sf. Ierarh Calinic. Era un om foarte cult și priceput. Iubea florile și pe scriitorii. La el venea de sărbători Titu Maiorescu, însoțit de Caragiale, Slavici și Eminescu. Titu Maiorescu rămânea în cerdac cu părintele Visarion, iar ceilalți oaspeți se plimbau prin mănăstire, vizitând în special cimitirul. Eminescu obișnuia să se oprească și să stea pe o bancă la o familie care avea loc de veci aici, anume Gherghiceanu. Această familie a aflat că Eminescu s-a oprit odinioară și s-a odihnit pe banca lor de lemn, și de atunci, din generație în generație, nu a lipsit din perimetrul locului lor de veci, acea bancă, înlocuind-o mereu.»

Iar Timotei Prahoveanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și cunoscut publicist ecleziastic, menționează într-unul dintre articolele sale⁵: «În ceea ce îi privește pe alți mari cărturari, știm că Eminescu mergea adeseori la Cernica, umbrindu-se sub coroana unui stejar secular, iar banca pe care s-a odihnit a fost mereu înnoită de familiile unor înțelepți, care se bucurau să pășească pe urmele pașilor lui. S-au adăugat Titu Maiorescu, Grigore Pîșculescu (Gala Galaction, n.n.) și mulți alții. Cimitirul cernican este, de asemenea, plin de oameni învățați, unii magnifici, care așteaptă ziua cea mare a Învierii acolo, în liniștea dintre ape, după ce călătoria lor printre valuri adeseori furtunoase s-a încheiat și s-au îndreptat către limanul cel liniștit al mântuirii.»

Ignatie Greu nu face niciun rabat în a-l slăvi pe Mihai Eminescu - marele său idol într-ale poeziei și nu numai - în poeziile sale. Lumea, și mai ales poezii tineri, cu precădere la început de drum, se întreabă adesea, pe acolo unde mai scriu, de unde se inspiră marii poeți atunci când aștern pe hârtie încercările lor lirice. Ignatie Greu are și el un loc al său, în mijlocul cimitirului, unde cândva fusese o grădină de vară, la câțiva pași de banca unde poposise, cu aproape un secol și jumătate în urmă, însuși Mihai Eminescu. Se întâmplă asta în minunatul poem «Umbra lui Eminescu la Cernica» din volumul [12], în care este evocat, fie și numai fugitiv, prin emoția amintirii lui, imaginea marelui înaintaș: *Acum un secol și ceva / pe o bancă / a stat Eminescu. / De atunci / mereu / toamnă de toamnă / frunzele cad / peste umbra lui.*

Poemul evocă o imagine memorabilă și melancolică a prezenței lui Mihai Eminescu la Cernica, subliniind impactul său durabil prin simbolismul frunzelor căzătoare. Este un poem evocator care explorează tema memoriei, a influenței durabile și trecerii timpului.

ÎNTÂLNIRI ȘI DIALOGURI CU PERSONALITĂȚI MARCANTE

Cum să nu fie memorabilă o întâlnire în viață cu o personalitate marcantă? Cum să nu-ți rămână un impact ca acesta întipărit în minte pentru o veșnicie?

Astfel de momente sunt de neuitat. Și spun asta nu pentru că am observat-o la mulți din jurul meu, dar eu însumi am în memorie multe momente de acest gen.

Întâlnirile și conversațiile cu personalități marcante din viața noastră sunt evenimente nu numai memorabile, dar și pline de semnificație, atât pentru cei care le trăiesc, cât și pentru societatea în ansamblu. Aceste întâlniri pot influența perspectivele personale, pot inspira noi idei și pot contribui la îmbogățirea culturală și intelectuală. Ele pot avea loc în contexte formale, cum ar fi interviurile și conferințele, sau în contexte mai informale, cum ar fi discuțiile private sau întâlnirile întâmplătoare.

Personalitățile marcante pot fi scriitori, artiști, oameni de știință, lideri politici, figuri religioase, adică cei care pot constitui o sursă puternică de informații interesante, dar pot oferi și o sursă puternică de inspirație. Experiențele și ideile unor astfel de oameni pot motiva indivizii să își urmeze propriile pasiuni și să contribuie pozitiv la societate.

Desigur, o personalitate marcantă nu poate fi pentru mine una pe care nu o îndrăgesc, nu-mi place ceea ce face sau nu apreciez suficient de mult ceea ce-mi poate oferi. Ea trebuie să fie una care îmi permite accesul la cunoștințe și perspective unice. Conversațiile cu o astfel de personalitate îmi pot deschide noi orizonturi de înțelegere și pot oferi o viziune mai largă asupra lumii, contribuind la dezvoltarea intelectuală și culturală.

Memoria colectivă a înregistrat și păstrează cu sfințenie, în cărți, în filme, în documente și articole sau interviuri astfel de întâlniri și conversații cu personalități celebre, oferind astfel generațiilor viitoare acces la ideile și valorile unor figuri influente din trecut și prezent. Astfel de contacte și discuții profunde pot genera dezbateri valoroase și pot contribui la avansarea cunoașterii în diverse domenii, fie ele culturale, științifice, religioase sau politice. E suficient să amintim aici, în treacăt, convorbirile cunoscutului istoric al religiilor Mircea Eliade, sau dialogurile lui Emil Cioran, Constantin Noica ș.a.

În concluzie, întâlnirile și conversațiile cu personalități marcante reprezintă ocazii prețioase pentru dezvoltare personală și intelectuală, oferind oportunități unice de a accesa cunoștințe și perspective care pot avea un impact durabil asupra vieții și carierei

(continuare în pag. 118)

celor implicați.

Șansa de intra în contact cu personalități marcante poate reprezenta un moment de cotitură din viața fiecăruia dintre noi. La mine chiar așa s-au întâmplat lucrurile în viață, destinul meu a fost atins de un astfel de prilej fericit. Nu o dată am avut norocul să-mi schimb viziuni și percepții, uneori chiar convingeri, să-mi schimb sau să-mi îmbunătățesc modul de gândire și acțiune.

Dar nu despre mine este vorba aici. Vom discuta acest subiect avându-l ca protagonist pe Ignatie Grecu - părinte, care își duce viața de sihăstrie la Mănăstirea Cernica, dar și poet, "deosebit de înzestrat", așa cum spune un critic despre creația sa lirică.

Într-un amplu interviu⁶ pe care mi l-a acordat recent, Ignatie Grecu mărturisește cu multă sinceritate: "De-a lungul timpului, fapt consemnat în Cartea de Aur a Sf. Mănăstiri Cernica, multe personalități s-au perindat prin aceste locuri pline de binecuvântare, de rugăciune, de sfințenie, de lumină. Am cunoscut și eu, n-am avut înco-tru, începând cu venirea mea în această lavră (1984) și până în prezent, câteva personalități culturale de vază ale țării. Să nu uităm că Mănăstirea Cernica se află în apropierea capitalei. Cel mai înalt pin din prima insulă (Sf. Gheorghe) se putea vedea cu ochiul liber de la ultimul etaj al hotelului Intercontinental. Acest pin a fost tăiat acum câțiva ani. Graurii când veneau primăvara, poposeau în vârful lui, iar toamna la plecare, din vârful lui își luau zborul. Până și avioanele îl ocoleau cu grijă!!!

Prin anii 1986-1987, cu prilejul unui concurs de poezie cu titlul "Roua", l-am cunoscut pe *Ioan Alexandru*, poetul sublim al *Imnelor*. A venit personal să-mi înmăneze premiul. Era însoțit de pictorul Gherasim și de încă o persoană, sponsorul acelui premiu. Poetul Ioan Alexandru venea deseori la Cernica. Aprindea o lumânare la mormântul poetului Daniel Turcea. Se ruga, apoi pleca.

L-am cunoscut, apoi, pe *Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae*. Știa că scriu și, în acest sens, mi-a dat multe sfaturi. Avea totuși o mâhnire. Spunea: «Ce păcat că scriitorii noștri, în general, intelectualitatea, s-au îndepărtat de Dumnezeu!» M-a rugat să am grijă să fie pomenit după ce se va duce lângă soția sa (mormintele Pr. Prof. Acad. Dumitru Stăniloae și al soției lui se află în cimitirul Mănăstirii Cernica, n.a.).

Dacă ar fi să continui, l-aș aminti aici și pe *Pr. Andrei Scrima*, care mi-a făcut o impresie extraordinară, mie cel puțin. Când a vizitat mănăstirea, era după Revoluție, a fost însoțit de Dl. Andrei Pleșu, de Dl. Virgil Ciomoș, de pictorul Ion Dimitriu și de alți câțiva. Și-a manifestat dorința de a vedea biblioteca mănăstirii. De ce? Nu știu. Am aflat mult mai târziu. Starețul de atunci a refuzat politicos să-i satisfacă această mică solicitare. Pr. Andrei Scrima știa probabil că marea parte a cărților și a arhivei Pr. Benedict Ghiuș fuseseră donate bibliotecii mănăstirii - Pr. Benedict Ghiuș fusese cel dintâi care își pusese mare nădejde în Andrei Scrima. Îl primise în cinul monahal la Mănăstirea Antim, făcându-i o recomandare elogioasă - și îi devenise părinte duhovnicesc. După plecarea Pr. Andrei Scrima (1956) în India, grupul de la Antim urmărea cu sufletul la gură traiectoria sa spirituală în lumea occidentală, liberă. Fiecare scrisoare trimisă de Pr. Andrei Scrima și ajunsă, pe căi ocolite, la Antim, era citită de toți și păstrată cu grijă. Asemenea scrisori s-au

păstrat ascunse de Pr. Benedict în copertile caietelor sale (un fel de jurnale).

Tot atunci l-am cunoscut, după cum v-am spus, și pe *Dl. Andrei Pleșu*. M-a întrebat, într-o doară, ce studii am. l-am răspuns: "Șapte ani de cimitiri!". "Ajunge!" a zis. Locuiam, într-adevăr, la acea vreme, în cimitirul mănăstirii.

Și ca să continui, aici l-am cunoscut pe *Acad. Virgil Cândea*, fost frate de mănăstire, în tinerețe, înmormântat în cimitirul mănăstirii. Asemeni, l-am cunoscut pe mitropolitul *Bartolomeu Anania*, cu mult înainte de revoluție. Am cărți cu autografe de la dânsul.

Și pe mulți, mulți alții!...

În 2010 Ignatie Grecu scrie o povestire, "Dintr-o scrisoare netrimisă", pe care o avem postată doar în varianta "fragmente" în capitolul "Scrieri inedite" din acest volum. El amintește din nou cât de impresionat a fost atunci când a avut ocazia să întâlnească unele personalități: "Am cunoscut, începând cu anul 1984, când am venit în mănăstire și până în prezent, câteva mari personalități culturale, de vază ale țării. Să nu uităm că Mănăstirea Cernica se află în apropierea capitalei, la numai 15 km. Mi-a rămas pentru totdeauna în minte, ca o efigie de aur, chipul Părintelui Profesor și Academician *Dumitru Stăniloae*. L-am cunoscut personal. M-am apropiat cu multă sfiială de el. Mi-a dat unele sfaturi. Apoi l-am cunoscut pe poetul *Ioan Alexandru* într-o împrejurare fericită pentru mine. Mi-a înmănat chiar și un premiu - pentru poezie - și m-a îndemnat să scriu. O impresie extraordinară mi-a făcut *Pr. Andrei Scrima*. Părea un geniu, mai ales prin subiectele pe care le aborda cu ușurință în fața celor câțiva auditori ca *A. Pleșu*, *V. Ciomoș* și alții, veniți și ei cu el la Cernica. Și-a manifestat dorința fierbinte de a merge la mormântul Pr. Arhimandrit Benedict Ghiuș. Și dacă se poate să viziteze și biblioteca mănăstirii. Starețul de atunci, Arhim. Clement Popescu a făcut în așa fel ca a doua dorință să fie fără răspuns - spunând că biblioteca este în renovare, ceea ce era, bineînțeles, neadevărat. A rămas pentru altădată, ca de obicei! A plecat oarecum mâhnit... În data de 19 august 2000, Pr. Andrei Scrima a decedat și a fost înmormântat în cimitirul mănăstirii."

În interviul lui Marius Manta intitulat "Ignatie Grecu, preot Mănăstirea Cernica" și publicat în anul 2020 în volumul "Interviuri", scos la editura Studion din Bacău, poetul nostru mărturisește din nou: "Părintele *Dumitru Stăniloae* mi-a spus într-o zi pe când trăia și venea pe la Cernica: «Noi, românii avem un singur mare poet ortodox. Pe Nichifor Crainic». Într-adevăr, Nichifor Crainic este un mare poet ortodox. Vezi «Cântecul Potirului», «Iisus prin grâu» și celelalte."

Nu știm exact cât și cum i-a cunoscut pe unii scriitori contemporani înmormântați azi în cimitirul Mănăstirii Cernica, dar Ignatie Grecu îi pomenește⁷ de fiecare dată când se ivește ocazia: "Într-adevăr, în cimitirul Sf. Mănăstirii Cernica sunt înmormântate multe personalități care merită să fie pomenite în rugăciune, a le studia opera și a le urma exemplul. Un pai de lumânare la căpătâiul fiecăruia e cea mai simplă și eficientă rugăciune. «Vizitați cimitirele și veți constata căți oameni de seamă ne lipsesc», spunea președin-

(continuare în pag. 119)

tele Franței, De Gaulle. Printre clerici, episcopi, mitropoliți, generali și academicieni sunt și câțiva scriitori de seamă înmormântați în cimitirul Sf. Mănăstiri Cernica, așteptând trâmbița Invierii de Apoi! Mă gândesc la Gala Galaction, la Eufrosina Molcuț (Zina Molcuț), la Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Radu Petrescu, Vasile Andru, Nicolae Dan Frunțelată - și alții, care au dorit să-și doarmă somnul de veci în acest ostrov binecuvântat de Dumnezeu.”

Ignatie Grecu l-a cunoscut pe *Părintele Calinic Arghatu*, azi Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului, n.n.). La vremea când a poposit la Mănăstirea Cernica (1984) acesta era stareț al mănăstirii (1981-1985). Despre momentele aceleia Ignatie Grecu își amintește cu mare emoție: “Starețul de atunci, Î.P.S. Calinic, dorea cu tot dinadinsul să vin pentru totdeauna la mănăstire. Când m-am hotărât, mi-a dat un șofer cu mașina mănăstirii să-mi aduc bagajele, care nu erau puține. - Vei sta la Casa Nifon, vechea stăreție din ostrovul Sf. Ierarh Nicolae.”

În capitolul “Scrieri inedite” puteți întâlni o frumoasă povestire (II) semnată de Ignatie Grecu în legătură cu momentele de început ale poposirii sale în incinta Mănăstirii Cernica.

Tot dintr-o povestire a sa (a se vedea capitolul amintit), intitulată “Interesant! Foarte interesant!”, aflăm despre întâlnirea cu scriitorul Adrian Alui Gheorghe: “Într-o după-amiază de toamnă târzie, prin 2015, nu mai știu bine, a trecut pe la M-rea Cernica scriitorul *Adrian Alui Gheorghe* cu soția sa. Veneau din partea poetului *Liviu Ioan Stoiciu*, vechi prieten de-al meu, încă de prin 1972, pe când eram în București. I-am primit cu mare dragoste, așa cum se cuvine unor oaspeți de elită. După ce ne-am închinat în Biserică, am urcat împreună în chilie și i-am servit cu ceva. Oaspetele nostru, iscodind cu privirea prin chilie, a observat într-un colț o piatră galbenă, rostogolită de rău, crezând că-i o pâine. I-am spus că nu-i pâine, ci o piatră cu adevărat culeasă de mine dintr-un râu de munte. Apoi și-a mutat privirea iscoditoare pe masa de scris unde, printre altele, erau două cărți: «Amurgul evului mediu» și «Monseniorul Vladimir Ghika». M-a întrebat cine este monseniorul Vladimir Ghika. Am deschis cartea și i-am citit atunci un gând, din multele de acolo, strălucitele lui cugetări: «Dumnezeu le alunecă printre degete celor care nu-L au în inimă!»

- Interesant, foarte interesant! a murmurat.

Apoi i-am condus la mașină. Se grăbeau să ajungă la Târgul de carte din București. La plecare, mi-a dăruit câteva cărți cu autografe.”

Tot printre scrierile în proză ale sale găsiți și povestea întâlnirii, încă din anii tinereții, cu *Zina Molcuț* (povestirea “Zina Molcuț”) - o personalitate marcantă în lumea criticii literare românești. Dar și o poveste depre felul în care l-a cunoscut pe ilustrul poet român Liviu Ioan Stoiciu. Sfaturile pe care le-a primit de la acesta i-au fost de mare folos și l-au marcat pentru totdeauna. Povestirea se numește “Sunt bucuros că LIS nu m-a uitat”.

Cu ocazia unui interviu realizat de criticul Aureliu Goci⁸, Ignatie Grecu relatează o întâmplare tragicomică, cu personalități, unele dintre ele de tristă amintire: “Privitor la fiica lui Gh. Gheorghiu-Dej, Lica Gheorghiu, care odihnește aici alături de soțul ei, ing. Gh. Rădoi, fost ministru și vice-prim-ministru - e o poveste cu urmări dureroase pentru Cernica. Din cauza ei, mănăstirea urma să fie desființată. Aflând Elena Ceaușescu că Lica Gheorghiu, pe

Petre RĂU

IGNATIE GRECU

40 de ani de călugărie și poezie

care o ura de moarte, va fi reînhumată la Cernica, a dat ordin viceprimarului capitalei să fie închis cimitirul din incinta mănăstirii în baza unei așa-zise sistematizări. Cu mare greutate, după luni de zile (1988) s-a revenit asupra deciziei și s-a dat voie la înmormântări. Fiind secretar al mănăstirii și administrator al cimitirului, am sprijinit pe cât posibil ridicarea unor mici monumente la căpătaul poeziilor care odihnesc aici: Virgil Mazilescu, Daniel Turcea, Nicolae Cristian etc. Important este altceva: pomenirea lor la Sf. Slujbe care se oficiază aici zilnic - smerita noastră rugăciune pentru ei.”

Povestirea cu Lica Gheorghiu a fost publicată în revista literară Boem@ nr. 142 din decembrie 2020.

¹ Alex Ștefănescu - “Poeți despre care nu se vorbește”, revista Contemporanul, 19 iunie 2014.

² Alex Ștefănescu - „Călugări”, în revista „România literară” nr. 41 / 2020.

³ Marius Manta - “Ignatie Grecu, preot Mănăstirea Cernica”, în volumul “Interviuri”, editura Studion, Bacău, 2020.

⁴ Aureliu Goci - “Despre credință și conștiință, despre natură și literatură, într-un interviu al criticului Aureliu Gociu cu protosinghelul-poet Ignatie Grecu”, Revista „Arena literară”, nr. 18-19, iulie-decembrie, 2020.

⁵ Timotei Prahoveanu - „Călugărul și poetul Ignatie Grecu: vârstele psalmistului”, în revista Contemporanul, 3 aprilie 2023.

⁶ Petre Rău - “40 de ani de monahism și poezie. Convorbiri cu poetul-monah Ignatie Grecu”, Revista Boem@, nr. 186, august 2024

⁷ idem

⁸ Aureliu Goci - “Despre credință și conștiință, despre natură și literatură, într-un interviu al criticului Aureliu Gociu cu protosinghelul-poet Ignatie Grecu”, Revista „Arena literară”, nr. 18-19, iulie-decembrie, 2020.

(din volumul *Petre Rău - “Ignatie Grecu: 40 de ani de călugărie și poezie”, editura Boem@, 2024*)

Valentin LAZĂR

CĂLĂTORIE INIȚIATICĂ

Nam tibi nullum Graecia numen habit
(Ovidius, Fasti I, 90)

Într-un dans apoteotic, marea și păsările ei incerte,
chiparoși pietrificați, așteptare sub filele de aur,
oglinză păstrând pentru o secundă lunatica mirare
a celei care și-a ucis amintirile

nu spui nimic, dar totul te trădează,
sub piele, orașul antic renaște,
se-aud explozii închipuie, pașii într-o nesfârșită aiurare

în scuar, vântul spune obscenități,
chipuri anonime te urmăresc, ziarele acoperă
cerul gurii, și soarele, dezorientat,
nu mai știe ce să mai creadă despre noi

poate că suntem două tramvaie de fosfor
care nu se vor întâlni niciodată
pe aceeași linie, desenată de tine, (îți amintești?)
în pauza unui curs de psihopatologie

poate că nu iubim,
și inima e o insulă a sinucigașilor
disprețuim ceea ce-am disprețuit dintotdeauna,
lumina mărturisește incestul

arunci o ultimă ancoră în saliva lui Dumnezeu

crezi că nimic nu e întâmplător,
faci jogging pe creier și-ți propui să învingi moartea,
nu vrei să te odihnești în părul pubian al secundelor

o mască pe treptele amfiteatrului,
plângi, spui că mă iubești cum n-ai mai iubit pe nimeni,
strigi c-ai face orice să mă păstrezi împăiat,
vrei să mă îmbrățișezi așa cum o umbră și-ar îmbrățișa
trupul descompus, vrei să mă săruți de fericire
că exist între coapsele micii chinezoaice Măli

amândoi sfârșim candva, să nu invocăm toamna
în care ne-am cunoscut în uterul groparului pompilică,
nici amintirea primei atingeri, nici (cu) tremurul cărnii,
nici pasărea neagră pe care-am admirat-o
din mansarda doamnei miriam

să nu decădem în miragiile propriilor înălțimi,
știm foarte bine că ireversibilitatea e mai concretă
decât însăși concretețea

cuvintele rănesc, o pată de sânge dincolo de noi,
de povestea pe care-o repetam, seară de seară,
cailor verzi de pe peretele nordic (de câte ori
nu i-am scos din depresii, nu-i așa ?)
și tu râdeai, râdeai ca și când atunci ai fi descoperit
cât de frumos poți să râzi

întrebări absurde, dar oare absurditatea
nu e și ea o femeie care visează
la o noapte de dragoste cu Dumnezeu?

aștepti la marginea timpului, în buzunare,
pastilele de cianură ispitesc alte gânduri,
ești atentă la ceea ce ne însenina degetele,
eu nu-ți rostesc numele de teamă să nu mă transform

în inorog, pitecantrop sau broscoi râios,
știi că venele tale ar deveni a doua mea casă,
știi c-aș reîncepe să te iubesc
așa cum numai într-o singură viață poți iubi

o mască pe treptele amfiteatrului,
vântul continuă să spună obscenități,
doar soarele, dezorientat, nu mai știe
când să ia masa de prânz.

AUTOPSIAR MARIN

Și-acest deșert marin, privit cu indiferență ?
o măsură exactă în toate lucrurile,
ca-ntr-un joc de oglinzi ireale, un alt zâmbet,
cuvintele prind aripi și memoria spumegă
sub țesătura impură, alchimică

e un naufragiu straniu,
luna face urticarie

e o simetrie perfectă a oaselor,
vântul așteaptă, ca un școlar,
la trecerea de pietoni

o voce minerală
sau un pește sub unduirea sferelor,
jos, chemarea secretă, întuneric perfid,
ciudată apropiere dintre profunzime
și ochiul care renaște murind

îndrăgostiții ireali
continuă marele sărut balsamic,
o fantomă patrulează până la orele cinci dimineața

fructul crește și descrește,
pietrele se nasc unele pe altele, dispariția materiei,
și un voal străveziu, din altă intermundie,
acoperă toate răscrucele de pe creier
(orbire în afara viselor tale de sardonix)

păsările înnebunesc pe timpanele apelor,
(ape reziduale, poluante,
de la fabrica de methylchloroisothiasolinone,
vei spune tu, într-un târziu)
explozii de pene viu colorate — cerul gurii

și-acest ocean deșertic, privit cu indiferență?
o măsură precisă există-n toate iubirile,
ca-ntr-un joc ireal de oglinzi, altă mască,
mirări, întrebări, imagini nostalgice,
pentru care nu merită să trăiești în afara ta
(resuscitare pe care d-zeu o invocă mereu
atunci când vorbește de unul singur)

așteptare fosforică,
cei doi îndrăgostiți continuă
marele sărut balsamic, marin.

Otilia ARDELEANU

Poate tu mă trăiești mai bine...

(Mâna ta ca o pasăre, de Claudiu-Liviu Onișoară)

Metafizice, labirintice și originare, poeziile semnate de Claudiu-Liviu Onișoară și apărute în volumul, **Mâna ta ca o pasăre**, în colecția *Numele poetului*, editura Junimea, chiar la începutul acestui an, au primit deja un premiu valoros, și anume Premiul pentru debut al editurii menționate, la Festivalul-concurs "Conachi", ediția a XIX-a, 2021.

Tânărul poet oscilează între universul interior și cel exterior ca într-o cursă rapidă într-un ferrari sau cu dragoni, în timp ce panta senectuții se unește cu rampa tineretii, fiindcă, susține acesta, *"între dinții universului stă perla începutului"*. Această conexiune între trecut și prezent este văzută de fapt ca un separator de lumi, dar nu în sensul despărțitor, dimpotrivă în cel al apropierii, al amestecării până acolo încât între viață și moarte se creează o pojghiță ușor de înlăturat. Practic, autorul schițează o întrepătrundere a realului cu metafizicul.

Elementele care țin strâns realul de metafizic sunt **lumina** și **întunericul**. Lumina provine chiar de la un felinar, opaiț, fitil aprins, ori de la soare, desigur. Întunericul poate fi comparabil cu un bec ars. Tandemul pozitiv-negativ este reprezentat și prin alți termeni și nuanțe, spre exemplu: tăcere-zgomot, nădejde-deziluzie, soare-ploaie etc.

Poetul lasă lucrurile în voia sorții, mulțumindu-se să contemple și să fie luat prin surprindere, să nici nu fie curios de ce lumea este așa și nu altfel, încrezător fiind că *"roșul e acolo unde nici nu se știe ce e roșul"*.

Labirinturile se ivesc atunci când caută rosturi, sensuri, răspunsuri la întrebări. *"prefer să fiu nevăzătorul care suferă de catharsis"* meditează poetul **de amorul artei**.

Poezia lui Claudiu-Liviu Onișoară întruchipează o **metaforă vizuală**, te ispitește să parcurgi o adevărată peliculă de film foarte sugestivă, așa cum ar fi clepsidra, adică *"timpul firelor de praf"* care *"se scurge repede"*, iar norii, *"norii sunt vrăjmașii prafului, când plouă"*. Ori îmbătrânirea, cum *"și timpul e vizibil iscoditor cu tâmpelile tuturor"*.

Labirint este și succesiunea de titluri și abordări, pornind de la un punct fierbinte cum ar fi iubirea *"de vipie"* și strecurând printre particulele poetice diverse atitudini, stări, revelații: o pasăre albă, un răsărit, o istorie *"mai albă decât neaua"*, briza mării, *"cutremurul"* ultimilor zori, *"vinișoarele din ochi"*, răzletele sclipiri, *"tânjirea dintre oameni"*, *"trandafiri sculptați"* și câte altele care întregesc simțămintele autorului.

Existențial, poetului i se pare că trăiește o stare de evanescență, mizând pe firul scurt și subțire al vieții, altfel spus, trăiește *"cum atârână picurul pe geam"*, dar cu toate că pare a fi suspendat în propriul eu, în mod paradoxal consideră că prin el însuși cugetă întreaga făptură, între-

colecția
NUMELE
POETULUI
Debut

Claudiu-Liviu
ONIȘOARĂ

Mâna ta
ca o pasăre

JUNIMEA

gul univers.

Iubirea este pasiune, o a doua șansă de a-l trăi mai bine pe poetul-om, de poticniri în emoții tulburătoare, poate fi forma și grația unui iris singuratic, o lebedă blagiană sau pur și simplu poate fi un lanț de anagrame insinuante. Însă, mintea poetului transcende către fantastic atunci când iubirea devine o nălucă, vedenia iubitei care se scurge *"în închisoarea coastelor mele"*. Iubirea se confundă cu strigătul libertății. Până la urmă, iubirea este o plămădire, rodul imaginației, un vis luminos care inundă întreaga ființă, locul *"unde stropi de stele curg avid pentru tine"*, este *"un petic din rochia ta"*!

Lăitmotivul apei este unul care abundă în poezia lui Claudiu-Liviu Onișoară, fenomen care imprimă fluiditate, alunecare, trimitere biblică și o legătură puternică și stabilă cu marea. Cu toate acestea, invocarea mării în destule poezii, presupune și alternanțe, oscilări, indecizii, schimbări bruște precum valurile și intensitatea acestora. De aceea, în poezia acestui tânăr autor, se întâlnesc față în față tristețea și bucuria, încătușarea și descătușarea, soare și nori, acum și atunci, sunt eu - sunt altul, apa fiind de-a dreptul mărturie a sentimentelor poetului. Se simte originar în împărăția apelor, un stăpân al acestora: *"Sunt amorf, lichid,/ o licoare ce-ți sapă în pânțele, /...asta sunt: privire lichidă"*. Până și creația este comparată cu un pârau care curge din *"crăpătura palmei"*!

Poetul știe că e nemuritor prin cuvântul dăruit lumii, astfel, mărturisește despre felul de a fi: *"eu sunt nemuritor prin lungimea picioarelor,/ prin sudoarea palmelor,/ prin întinderea brazdelor,/ prin câmpul roadelor vii,/ chiar dacă mai amare"*.

Qed!

Cosmin POPA

Infernul de gheață

Caractere: Maria, Raluca, Victor

În hăurile unui infern de gheață se află o cabană pustie, lăsată în paragină într-o vale de fermă. Ninge și bate vântul. Dincolo de zare se văd schelete și copaci fără formă.

Maria: Raluca, dă-mi, te rog, acel șervețel, mă doare fruntea, m-a lovit o migrenă de când am plecat de la birou. Stai un pic. *(Se scarpina și deveni depresivă.)* Cum am ajuns aici? Eram la birou și apoi? Totul s-a întunecat?

Raluca: Da, eram la birou în București, apoi totul s-a întunecat. Ce s-a întâmplat? Cineva ne-a furat de acolo, ne-a jucat o farsă.

Maria: Doamne ferește-ne de focul iadului. *(Era tristă și se așeză la întâmplare pe un scaun. Privea un tablou)*

Victor: La fel am pățit și eu. Eram la secretariat în cartierul Zahăr și apoi totul s-a întunecat. Am ajuns în lumea asta, întregi, ceea ce, este de bine, dar nu știu cum ne vom întoarce înapoi.

Maria: Ce absurd.

Raluca: Aici nu există nicio logică. Vai de mine. Cine să fie oare?

Maria: Vreun zeu al absurdului, să ne fi jucat vreo farsă?

Victor: Se prea poate, în antichitate, într-o civilizație veche, au existat câțiva zei care își băteau joc de oameni, de armate, dar au fost arși, nu se mai știe, nici eu nu știu exact, doar din auzite, n-am mai citit nimic de vreo zece ani...rutina de la birou, plictiseala asta!

Maria: Oamenii au vrut să fie mai presus de zei?

Raluca: N-aș avea un asemenea curaj, știind câte blesteme există și frica de moarte, și ce este după...

Victor: În orice caz, să uităm, spuneți-mi, la ce birou lucrați?

Raluca: Pantofi.

Maria: O firmă de pantofi.

Victor: Și nu era plictisitor?

Raluca: Și ce să fac?

Victor: Ați fi putut juca fotbal, pe maidan, v-ați fi pus pantofii și ați fi dat pase, știu și eu...

Maria: Domnul este ironic!

Raluca: Doar la noi, în Balcani, există un umor, de asta nu există prietenii, se fac prea multe glume dinainte, un fatalism usturător, o resemnare de șmecheri...

Victor: Adevărat! Măcar aveți creier! Vă văd așa, apropiate, sunteți surori?

Raluca: Da.

Maria: Da, suntem.

Victor: Măi să fie...ce interesant!

Maria: Ce este interesant?

Victor: Că sunt aici cu voi, în infernul de gheață!

Maria: De unde știi că este infern? Poate este o farsă! Crezi că dincolo de frigul ăsta...

Victor: Domniță, eu știu că ai văzut filme, dar nu poți lua frigul și câmpiile alea cu schelete ca pe o mochetă de teatru, visezi prea departe, și oamenii ca tine, cu vise de tinerețe, au sfârșit în nebulie, unii la SOCOLA, sau mai rău, este un spital în Slovenia, Puiul Albastru, acolo bagă femeile ca tine și ca sor-ta!

(Bufni în răs. Era roșu ca o vânăță coaptă în soarele de august, aproape să pocnească de suc și zeamă cu semințe consistente)

Maria: Băăăăi, tâmpitul! Ne faci nebune?

Raluca: Lasă-l în pace! Nu te pune cu toți proștii! Ai uitat ce a zis la școală despre nebuni? Dacă îi ascuți nu mai scapi de ei! Întoarce-i spatele să urle până îi pocnesc venele de la cap, până face infarct și stop cardiac! Așa se distrug oamenii!

Victor: Câtă răutate. Aveți cruci la gât?

Maria: Cine este câinele ăsta? Tu te joci cu mine?

Victor: Nu ești tu prințesa din basmul, care să fie oare? Unde sunt cele mai frumoase femei? În ce țară? Să ne gândim, să analizăm fotografiile tuturor popoarelor de când există lumea, să fiți voi? Nu cred, cred că nu există nimeni frumos sau frumoasă, zeul Narcis și-a bătut joc de voi toți și v-a dat boli mintale, de a vă uita în oglindă până înnebuniți!

(Femeile crăpau de ciură. Li se umflaseră venele din cauza inferiorității. Le munciau gânduri pe care nu le mai avură de zeci de ani, de când avură viața pusă în pericol)

Maria: Ai o țigară?

Raluca: Să mă uit în poșetă! Unde dracu le-am pus?

Maria: De care ai? Kent?

Raluca: Nu, Winston.

Maria: Ce mi-e sete să trag din țigară și să beau cafea și să râd de proaste și de proști!

Raluca: Și eu! Nebunul ăsta, îmi venea să-i fut una în cap, dumnezeul mă-sii de retardat mintal! Handicapul naibii, e plină lumea de ei!

Victor: Să vă spun exact ce s-a întâmplat, eu am pus oamenii să vă fure! Eu i-am îndemnat! V-am făcut o farsă! Iadul ăsta albastru e făcut de interpreți și ingineri din străinătate cu studii în America de Nord, America Latină și Noua Zeelandă, este o nouă mișcare de artiști teatrali, de designeri și de actori, au pus în mișcare masele, vor să schimbe fața planetei, înțelegeți voi? De aia v-au furat, ca să vă aducă aici, să facă experimente pe voi!

Maria: Nu mai spune!

Raluca: Este un nebun de la Spitalul 9!

Victor: Greșit, vin de la spitalul 10, 9 a fost prea mic pentru mine, i-am făcut pe toți acolo!

Maria: Și vrei să spui tu că tot ce e aici este fals? Vreau să merg la birou? Ce o să faci?

Raluca: Fă ceva și scoate-ne de aici să nu te iau la bătaie!

Victor: Voi face un experiment pe voi! Am să chem acum coregrafii din spate, să schimbe totul, și veți fi uimite!

Raluca: Hai, mai repede!

Maria: Țigara asta.

(Victor aplaudase și pe scenă apăruseră marele Gilgamesh cu leul înjunghiat, marele Ulise cu un cap de minotaur, o valkirie cu Loki ținând în brațe un sac de surcele, și din spatele lor ieșiră actori cu măști de taur și de hiene și schimbară totul sub cântece antice. Infernul se schimbă într-o fermă e toamnă cu case de paie și bostani și sperietoare)

Raluca: Doamne ferește!

(continuare în pag. 123)

Maria: Credeam că sunt sănătoasă!

(Femeile înnebuniră instant din cauza șocului artistic. Căzură pe jos și Victor veni cu o tobă de șaman și făcură descântece folclorice să le vindece dar mai rău făcu. Zeul Absurdului blestemară pe viața femeile să înnebunească ca marele Hamlet și să vorbească singure pe șanțuri, pe podișuri, pe câmpii)

Coregraf: Ce facem cu ele?

Victor: Duceți-le la birou și vorbiți cu patronii lor să le facă bilete e internare la spitalul de boli nervoase, așa le-a fost hărăzit! Să înnebunească pentru păcatele lor de a batjocori alți oameni din oraș și din sate.

Coregraf: Experimentul a reușit? Putem să ne mutăm în Dakota?

Victor: Da, faceți documente, teatrul vechi a prins viață din nou, mai ales măștilor vechilor epopeii...

(Actorii schimbă scena. Țărână și frunze false de toamnă se așezau ușor într-o fermă improvizată. Câțiva actori se îmbrăcău în sperietoare și citeau poezii)

CORTINA

Beatrice SERES

Pacientul de sâmbătă seara (fragment de roman)

Era încă o noapte în care dr. Lisa Dumitrache stătea pe scaunul biroului ei, înconjurată de lumina felinarului din spatele cabinetului și apăsată de greutatea responsabilității care și-ar dori să nu mai fie a ei.

Așa este cel mai bine, Lisa, îi răsună în minte, repetitiv, vocea lui.

Specializată în prevenția traumei și a sinuciderii, zilele sale au fost adesea pline de emoții intense și conversații delicate. Cu toate acestea, în ciuda experienței sale au existat momente în care nu a putut să oprească inevitabilul, sau să schimbe traiectoria vieții celor care nu-și mai doreau să facă parte din ea.

Existase un caz deosebit de provocator care o adusesese în acel punct, cu toate că nu era tocmai pacientul ei. Implicarea Lisei, în ceea ce îl privea, era mai mult decât implicare profesională. Era determinată să îl ajute de parcă viața lui Victor și viața ei ar fi fost conectate în vreun fel misterios. Îl cunoștea de mult timp și îi cunoștea demonii la fel de bine, dar nu îl găsisese înainte ca întinericul să pună stăpânire pe el definitiv.

Când fusese anunțată de moartea lui, cu mulți ani în urmă, Lisa credea că visează. Poate că vestea cumplită nu o trezise atunci din somn, poate că vinovăția și durerea emoțională pe care le resimțea acum fac parte din același vis urât, vechi și prelungit, dar în cele din urmă se va trezi.

Dr. Lisa Dumitrache nu credea cu adevărat că se poate trăi cu sentimentul de vinovăție. Din punctul ei de vedere, acela era cel mai crunt sentiment pe care îl putea experimenta o ființă umană. În ciuda a tot ceea ce citise în cărțile de specialitate, nu știa cu adevărat să facă față unor astfel de cazuri, pentru că ea însăși se confruntau cu același sentiment monstruos de care nu putea să scape.

Cu toate astea, nu putea să nu se întrebe, deseori, dacă nu cumva încăpățânarea de a-l «repara» venea dintr-o încercare de a deveni salvatoarea lui.

Gândurile terifiante se iscau pe rând și deodată, copleșind-o. Voia doar să le oprească. Privi scaunul gol din fața ei și, cu toate că Victor nu îl ocupase niciodată, și nici nu ar fi avut cum să îl ocupe în mod oficial, nu putea scăpa de sentimentul că dăduse greș în cel mai groaznic mod și că îl dezamăgise. Etica profesională și deontologia îi interziceau oferirea atât de servicii psihologice, cât și de asistență psihiatrică prietenilor sau familiei. Cunoșcând aceste lucruri încă de la început, credea cu tărie că tehnicile și strategiile pe care le învățase și experimentase în anii de facultate l-ar fi ajutat enorm și într-un cadru neoficial. Însă nu apucase să le încerce cu el.

Lisa, s-a scurs încă un an, îi șopti de data asta mintea, dar se străduia să o ignore.

Totuși, Victor nu era primul pe care îl pierdea în fața unui gând atât de întunecat precum suicidul.

Când primise vestea morții Sarei, care se lupta cu o anxietate și depresie severă și pentru care făcuse tot ce-i stătu în fire să o mențină în viață, fusese devastată. Dar nu numai din cauza faptului că tânăra abia împlinise nouăsprezece ani, ci pentru că avea propria temere irațională că odată cu pierderea pacientei într-un astfel de mod, își va pierde un an din viață.

În ultimul timp se temea că va experimenta soarta tatălui ei. Apoi, își revenea în simțiri și se gândea că, în cazul lui, cu siguranță era doar o tulburare paranoidă care îl făcea să creadă că se află sub un soi de blestem misterios care i-ar fi furat câte un an odată cu fiecare pacient pierdut. Lisa se gândea că vinovăția îl făcea să aibă astfel de gânduri bizare.

Tata vorbea mai mult în metafore, încerca dr. Dumitrache să se convingă pe sine în timp ce îndoiala i se strecura în suflet, ca o otrăvă.

Faptul că doctorul Răzvan Dumitrache murise cu mulți ani mai devreme decât prognosticul medicului fusese, cel mai probabil, o simplă coincidență și nu efectul unui blestem. Pe de altă parte, Lisa știa că o boală neuronală motorie ar fi trebuit să prezinte anumite simptome severe, mult înainte să se instaleze decesul. Pe tatăl ei apucase să îl vadă abia în stadiul incipient, în care devenise mai încet fi zic, avea mici difi cultăți de exprimare și îi lua ceva vreme să-și aducă aminte unde își puneau lucrurile, în special agenda cu istoricul pacienților pe care o căra mereu cu el. De cele mai multe ori când o căuta, o ținea deja subsoară.

Faptul că tatăl Lisei era un om solid, la numai cincizeci și unu de ani, nu suferea de alte boli și totuși pierise cumva subit, o puse mereu pe gânduri. «Trebuia să fi cerut o autopsie», se gândea acum Lisa mai mult decât oricând, întrucât începea să creadă că Răzvan Dumitrache nu putea să fi fost ucis atât de rapid de o boală motorie. Aruncă o privire spre ceasul de pe peretele din stânga ușii. Uita mereu că acela era nefuncțional încă de când se mutase în cabinet, deja de peste un an. Ceasul care mergea era pe peretele din dreapta, iar acela arăta ora douăzeci și unu.

Ultima programare fusese la ora cinci. Nu simțea foame, o cuprinse toropeala, așa că se ridică de pe scaun, întinse oasele amorțite, luă geanta și închise cabinetul.

(continuare în pag. 124)

Își aminti pentru două secunde că mâine urma prima zi de martie, în care avea să împlinească treizeci și opt de ani, însă uită repede, mintea ei rătăcea în altă parte.

Tocurile sale se auzeau în ecouri pe culoarul lung. Trecu pe lângă celelalte patru cabinete ale căror uși erau întredeschise. Se uită în treacăt la fiecare linie de întuneric de parcă ar mai fi muncit cineva la ora aceea târzie.

Nu vreau deloc această meserie, își aminti spunându-i tatălui ei la optsprezece ani. *Dar trebuie să îl ajut pe Victor.*

Nu-și dădu seama în ce moment luase tramvaiul spre casă și nici când coborâse. Se trezi din visarea cu ochii deschiși abia când se aruncă în pat, iar telefonul ei primi o notifi care.

Văzu un nume pe ecran și un «mi-e dor de tine», dar nu-l deschise. Îl citi, dar se uită prin el. Aproape că nu îi înțelese sensul, la fel ca atunci când era nevoită să parcurgă un paragraf dintr-o carte de trei sau patru ori pentru că nu era suficient de atentă. Își puse telefonul pe silențios și îl întoarse cu fața spre noptieră.

Dar acum Victor nu mai e, murmură Lisa, în timp ce somnul îi alunga gândurile, rând pe rând, îngreunându-i tot mai mult trupul epuizat.

– Lisa, îți trebuie un ceas.

– Am deja unul. La birou.

– Nu merge.

– Tată, doar unul nu merge, sunt două. Doar unul din ele nu merge.

– Dar Lisa, ție îți trebuie propriul ceas. Care să arate timpul tău. Pentru tine timpul trece altfel. Uite, vezi?

– Ce-mi dai aici? Ceasul acesta e greșit.

– Scrie cincizeci. La fiecare oră ce trece, ceasul ajunge la patruzeci și nouă, patruzeci și opt, patruzeci și...

– Nu înțeleg ceasul ăsta, i-o fi sărit o roțiță.

– E corect. E timpul tău. Ai grijă mare să rămână la cincizeci.

– Ce vrei de la mine, tată? Nu înțeleg ce vrei... nimeni nu poate opri timpul.

– Ba trebuie să-l oprești! Știi cum să-l oprești!

Țipetele lui o treziră din somn. Deschise larg ochii și îi aținti spre tavanul luminat de primele raze. Era deja dimineață. I se strânse inima. O simțea de mărimea unui purice.

Era clar că amalgamul gândurilor și grijilor subconștiente din zilele precedente se transformaseră în scenarii de vis sau mai degrabă de coșmar. Îi era dor de tatăl ei și de Victor. Se simțea vinovată de ce i se întâmplase celui din urmă. Dar viața trebuia să continue cumva și fără ei.

I se păru că auzise câteva bătăi slabe în ușă. În loc să se ridice, se chircoli sub pături. Ușa camerei sale scârțâia prea tare, iar dacă o deschidea cât să vadă pe vizor cine o vizita așa devreme, era nevoită să o deschidă și pe cea de la intrare.

Dar ea își dorea numai câteva ore de liniște, fără mușafiri, fără gânduri și cu o cafea aburindă în fața.

Era duminică și era ziua ei. Va face ce pofteste ea. Nu va deschide ușa nimănui. Nu va citi nici ziarul și nici știrile. Nu va răspunde la mesaje. În acea zi, trebuia să știe și să fi e liniștită că toată lumea era în viață, că nimeni nu s-a aruncat de pe vreun pod cu o noapte înainte sau că atârnă de un candelabru.

Așteptă până bătăile insistente de la ușă se opriră. Se dezveli și observă că încă purta hainele din ziua trecu-

tă. Se miră că reușise să adoarmă cu o eșarfă la gât și cu fusta strâmtă care o incomoda de când o cumpărase.

Își scoase piesele vestimentare pe rând și le aruncă pe canapea peste cele de ieri, care stăteau deja peste cele de alaltăieri. Făcu din cap la propriul stil de viață din ultima vreme; apartamentul acela chiar trebuia curățat cât mai repede și peturile de suc aruncate urgent la gunoi.

Puse ibricul pentru cafea la fi ert, dar nu așteptă. Intră în cadă și lăsă apa fi erbinte să curgă din capul mare al dușului peste ea.

Își promise să-și blocheze gândurile pentru moment, dar nu putea pentru că ziua următoare, de la ora nouă, avea programare cu Vlad, iar Vlad se confrunta cu multe gânduri întunecate de când se întoarse de pe front, din Ucraina. Era tânăr și vorbea vulgar. Se comporta și mai vulgar. Uneori îi era teamă că o va pălmui dacă nu spunea ce voia el să audă. Dar iritabilitatea sa era una dintre efectele războiului, în plus, era necesar să empatizeze cu toate cazurile sale, fără excepție.

De ce mă aleg pe mine cei mai difi cili? Am cumva un magnet de care nu știu? Nu, eu sunt magnetul, Nu. Eu sunt lampa și ei sunt moliile... lampa și moliile, îi repetă mintea, iar Lisa zâmbi la propriul gând.

Apoi marți, urmează Irina, nu îmi place felul în care dramatizează, crede că viața tuturor e despre ea. Îmi scrie uneori la doisprezece noaptea și de fi ecare dată când se desparte de Ștefan. Iar asta se întâmplă aproape săptămânal.

Se asigură că află și când se împacă.

Are un contraargument pentru fi ecare argument al meu de parcă ar fi la o dezbateră politică, nu la o ședință de consiliere.

«Irina, relația ta cu Ștefan este un model de atașament toxic. Trebuie să pui în balanță ce ai de câștigat și ce ai de pierdut dacă rămâi.»

«Dacă plec știu că pierd tot, dar dacă rămân... nu se știe.»

«Să înțeleg că ești dispusă să aștepti ca Ștefan să își îndrepte comportamentul. Dar ai așteptat deja doi ani și jumătate și nu se vede nicio îmbunătățire.»

«Când iubești, aștepti, ai răbdare.»

«Ai spus că ai bariere, dar Ștefan a trecut peste multe din aceste bariere, iar tu i-ai permis.»

«Au fost cazuri speciale.»

– Bine Irina, atunci de la mine ce naiba vrei? Se întrebă Lisa cu voce tare, pocnind brusc robinetul.

Apa se opri.

Apucă un prosop lung și îl înfășură rapid în jurul sânilor.

Se grăbi să oprească focul sub ibricul din care se evaporase jumătate de lichid. Simțea cum picurii de apă i se scurgeau din păr pe spate, iar corpul i se scutură involuntar ca după o atingere.

Iar joi urmează Sara... se gândi din obișnuință Lisa. Nu, ea nu mai vine, trebuie să pun pe altcineva în locul... trebuie să pun pe altcineva la acea oră.

(din volumul **Beatrice Seres - „Pacientul de sâmbătă seara”**, editura LiterPress Publishing, 2024)

Dan D. GÎRJOABĂ**În tăcerea luminii**

În răcoarea dimineții,
un Potir alb strălucește
pe altarul timpului.

Credința nu e strigăt,
ci o suflare adâncă,
care urcă încet
spre cerul fără margini...

Sufletul nu cere dovezi —
doar un drum,
chiar și dacă e făcut din spini
sau din tăceri.

În lumina aceea
care nu arde,
ci cuprinde,
înțeleg:
cerul nu e deasupra,
ci adânc,
acolo unde sufletul
învață să vadă.

Și Potirul alb
nu e de porțelan,
ci din jertfă
și așteptare...

Adâncul tăcerii

Dincolo de cuvinte,
unde nici gândul nu mai ajunge,
se deschide un loc
pe care nimeni nu-l poate rosti —
un abis de lumină,
unde sufletul nu cade,
ci se lasă purtat.

Doamne,
nu Te-am găsit în strigăt,
ci în tăcerea care arde,
în întrebarea fără răspuns,
în clipa în care m-am oprit
și n-am mai vrut să înțeleg.

Acolo,
în adânc,
nu este frică.
Este doar un izvor neatins,
care curge fără grabă,
și nu seacă niciodată.

Sufletul meu bea din el
cu ochii închiși,
ca un copil
care nu are nevoie de dovezi.

Uneori mă gândesc
că nu trebuie să urc,
ci să cobor - în mine,
în taina aceea pe care nu o pot cuprinde,
dar care mă cheamă mereu.

Și dacă drumul trece prin abis,
nu mă voi teme,
pentru că Tu ești acolo —
nu sus, nu departe,
ci adânc.

Dincolo de marginea gândului

Rățiunea îmi spune să înțeleg,
să măsoar,
să pun nume lucrurilor
care nu vor să fie numite.

Dar sufletul meu
nu e făcut din calcule,
ci din zboruri neîmplinite,
din doruri fără țintă,
din întrebări pe care doar tăcerea
le poate ține în brațe...

Prejudecata vine ca o ceață,
spunând că sfințenia
trebuie să arate într-un anume fel,
să vorbească o limbă
pe care doar unii o pot învăța.

Dar eu am văzut îngeri
în ochii celor zdrobiți,
în palmele crăpate de muncă,
în genunchii plecați
fără să ceară nimic.

Zborul nu e doar al celor curați,
ci și al celor frânți,
care au avut curajul să se ridice
cu aripi înmuiate în praf...

Doamne,
nu mă lăsa să Te caut
doar în ceea ce pot înțelege.
Fă-mă să Te văd
și acolo unde logica se frânge,
unde iubirea începe
și gândul tace...mut.

Când visul devine rugăciune

În tăcerea dintre două respirații,
o chemare se naște —
nu ca un sunet,
ci ca o tresărire
pe care sufletul o recunoaște
fără să o poată explica.

Realitatea din vis
nu este mai puțin adevărată
decât zidurile care ne înconjoară.
E acolo unde timpul se oprește,
iar Lumina nu vine din soare,
ci dintr-un loc
pe care numai inima
îl știe.

(continuare în pag. 126)

Am visat o cale
care nu avea sfârșit,
dar fiecare pas
era o rugăciune nerostită.
Și Tu, Doamne,
erai acolo —
nu cu chip,
ci cu prezența aceea
care umple fără să atingă.

Nu știu dacă m-am trezit,
sau dacă abia atunci
am început să dorm
cu adevărat.

Dar știu că în acea chemare
era adevărul.
Și în acea Lumină
era începutul
unui alt fel de a vedea.

Golul dinlăuntru

Am mers pe cale
cu inima pustie,
fără cântec,
fără rădăcină.

Sub pași, pământul nu răspundea,
iar cerul rămânea tăcut
ca o rană veche
ce refuză să se închidă.

Spaima nu venea din întuneric,
ci din lipsa prezenței,
din golul care crește
când nu mai știm
dacă ne îndreptăm spre lumină
sau doar fugim de întuneric.

Răstignirea nu e doar a trupului,
ci a voinței,
a gândului care se frânge,
a dorinței de a fi iubit
fără a iubi.

Doamne,
câte regrete ard în noi
fără flacăra,
tăcute,
dar adânci,
ca o rugăciune uitată pe buze
înainte de somn.

Totuși, calea rămâne.
Nu pentru cei desăvârșiți,
ci pentru cei care,
chiar cu inima pustie,
aleg să facă
încă un pas.

Adriana WEIMER

POEMELE MĂRII

Clepsidra cuvântului

Măsor timpul
prin clepsidra cuvântului
și tot nisipul Mării
îl măsoară curgând
— scoici sfărâmate sub talpa
timpului, și a mea,
sub umbra timpului,
și a mea.
E-o contopire de mări
— o mare de cer,
una de apă
și una de nisip
și zbuciumul timpului
— val după val, clipă după clipă,
trecere după trecere
dincolo de clepsidre
și cuvânt.

Suflet-iubire

Mare-smarald cu suflet-
mister
dragostea mea
renaște
cu fiecare senzație a valului tău,
a scoicilor
frânte sub talpă...
Suflet-iubire
cu privire smarald.

Amintirile Mării

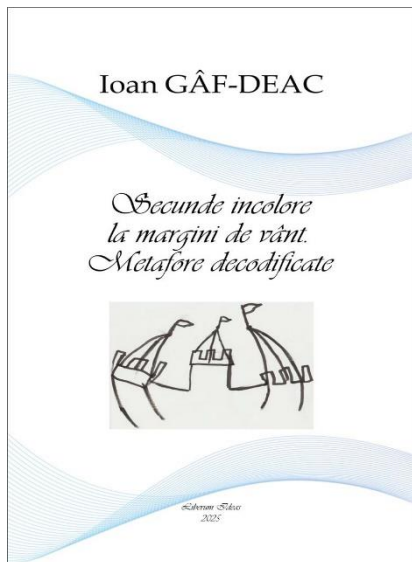
Septembrie întâi ai venit
să ne porți iubirea,
amintirile verii,
ale Mării celei mari, regăsirile...
să le porți
în larg de albastru.

Mare albastră

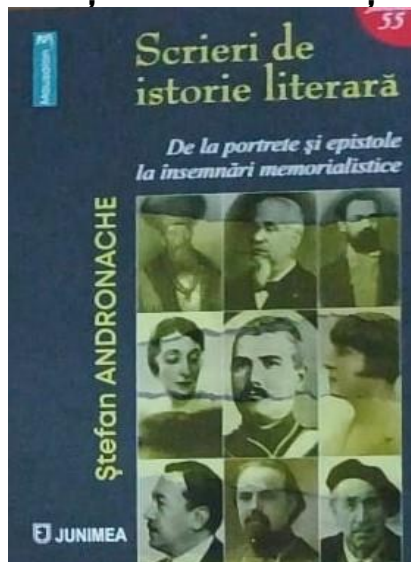
Te privesc în ochi,
Mare albastră!
Și val după val, dor
d după dor regăsirea
cu tine
mă unește cu cerul.
Marea de apă
și marea de cer
se unesc
în ochii mei de senin.
Te privesc în ochi,
Mare albastră,
cu iubire te-mbrățișez,
cu energie-viață
mă îmbrățișezi!

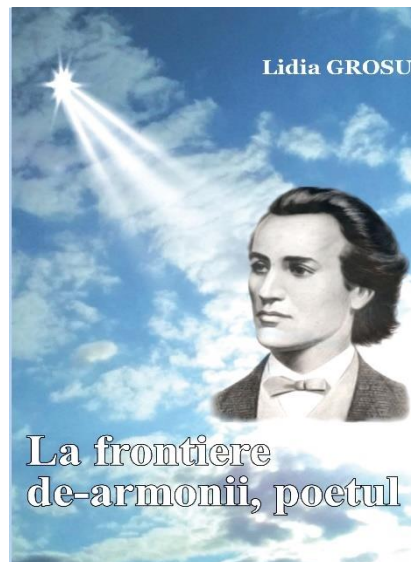
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Ioan Gâf la margini de vânt
Editura Liberum Ideas, 2025

Ștefan Andronache – Scrieri de istorie literară
Editura Junimea, 2023

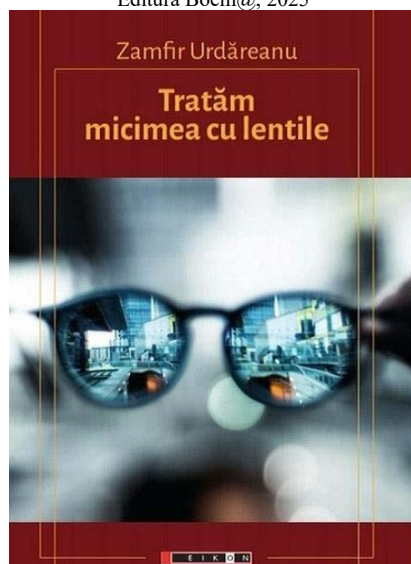
Lidia Grosu – La frontiere de-armonii, poetul
Editura Boem@, 2025

Lidia Grosu – Renunț la a ființei înserare
Editura Chișinău, 2021

Lidia Grosu – Din umbră, empireul
Editura Pim, 2024

Zamfir Urdăreanu – Tratăm micimea cu lentile
Editura Eikon, 2024

Angela Burtea – Să fim aproape, chiar dacă suntem departe, Editura Rotipo, 2021

Vasile Ianițchi – Gândurile mele pentru România Mare, Ed...., 2024

Vasile Ianițchi – Poeme de suflet
Editura Boem@, 2025

boema.edituraboema.ro